

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961166249

บรรณานุกรม
สมุดไทย
สมุดไทย
สมุดไทย

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

#51896

๐๐ 14

วันที่	23, 5. 1, 50
เลขทะเบียน	2. 114b
เลขหมู่	๑๗ ๐499๗ 2550

มรณานุสสติอนุสรณ์
คุณแม่ได้ทิ้งเรา ไม่ตรีเวช
สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

คนตาย...

ไม่เสียดาย
ที่ได้อ่าน

ด้วยรัก

“ปิเยติ วิปปโยโค ทุกฺโข” การพลัดพรากจากสิ่งที่รักเป็นทุกข์ นี่เป็นหนึ่งในนิยามของทุกข์ในอริยสัจที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสสอนผู้คนมาสองพันห้าร้อยกว่าปี ได้อ่าน ได้รับรู้ แต่ไม่เคยแจ้งแก่ใจ เหมือนการจากไปของต้น คู่ทุกข์คู่ยากที่ใช้ชีวิตร่วมกันมา ๔๖ ปี

เมื่อครั้งที่พ่อจากไป ก็ยังเด็กเกินกว่าที่จะรู้สึกถึงความทุกข์ จำได้ว่า อยากให้พ่อพีนกลับมาทุกคำคืน

เมื่อครั้งที่แม่จากไป จำได่ว่านั่งซึมอยู่วันหนึ่ง และบอกตัวเองว่า รักที่แม่มีให้ รักที่ลูกต้องการความอบอุ่นจากแม่ บัดนี้ขาดหายไปแล้ว แต่เราเป็นผู้ใหญ่ เราไม่ได้โหยหาความรักจากแม่เหมือนเด็กๆ มานานแล้ว มาบัดนี้เราต้องคอยดูแลให้แม่มีความสุขสบาย แม่แก่แล้ว เจ็บอะดๆแอดๆ เมื่อแม่จากไปก็คงจะสุขสบายกว่า ก็รู้สึกว่าทำใจให้รับกับการจากของแม่ได้ในเวลาที่ไม่นานนัก

แต่กับฉัน คนที่ร่วมทุกข์ร่วมสุข คนที่ผูกพันกันมาเกือบตลอด
ช่วงชีวิตของความเป็นผู้ใหญ่ คนที่ร่วมกันสร้างครอบครัว ร่วมกันเห็น
ความเจริญเติบโตของลูกๆหลานๆ และร่วมกันทำทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต
ต้องมาจากไป รู้สึกเหมือนหัวใจจะขาดรอน

เมื่อวันนั้นมาถึง วันที่ฉันเป็นคนจากฟ้าไปก่อน พี่ก็ขอให้ฉันไปสู่
สุคติ สมกับบุญกุศลที่ฉันได้สร้างสมมาตลอดชีวิต และจะมีโอกาสได้
ประกอบบุญกุศลยิ่งขึ้นในภพภูมิข้างหน้า เพื่อให้ถึงซึ่งความพ้นทุกข์
ในที่สุดด้วยเถิด

จากใจ
พี่น้อง

แด่พีดัน : พี่สาวที่แสนดีของแต่ง

พีดัน พี่สาวหนึ่งเดียวในจำนวนพี่น้องสี่คน...

ตั้งแต่จำความได้..ภาพของพีดัน..เป็นพี่สาวที่ใจดี...

คอยปกป้องน้องชายสองคน..รวมทั้งพี่ชายอีกคนหนึ่งด้วย...

เมื่อทราบว่า..พีดันป่วยด้วยโรคหัวใจ..ต้องรักษาด้วยความเจ็บปวดเป็นอย่างมาก...

จนแข็งแรง..สามารถไปเที่ยวได้...ไม่นึกเลยว่า...พีดันจะต้องมาเจอกับโรคร้ายซ้ำอีก...

ทั้งๆ ที่..พีดันเป็นคนดี..ใจบุญ...ช่วยเหลือคนอื่นอีกมากมาย...

พีนุ..และหลานๆ ทุกคน..ก็ดูแลพีดันอย่างเต็มที่ที่สุดแล้ว...

ขอให้ความดีและบุญกุศลที่พีดันสร้างสมมามากมายนั้น...

จงสนองตอบพี่ในภพหน้าด้วยเถิด...

แต่ง...

จากน้องชายและครอบครัว

ตั้งแต่จำความได้ ครอบครัวเรา “จันทิมางกูร” มี ๖ คน พ่ออัคร์ แม่อัชฌา พี่ต๋อย (อัศวิน) พี่ตัน (อัจนรา) พี่แตง (อัสนี) และเรา

โดยที่ เป็นผู้หญิงอยู่คนเดียว จึงเป็นที่รักของพ่อ แม่ พี่ และน้องๆ ทุกคน ซึ่งพี่ตันก็ได้ปฏิบัติตนอย่างดีเยี่ยมตลอดเวลาที่ผ่านมา สมกับความรักที่ทุกคนมอบให้ สร้างแต่ “กุศล” มีแต่คำว่า “ให้” คงเนื่องจากการที่ดีที่สร้างสั่งสมตลอดมา จึงคลบันดาลให้พี่ตันได้พบ มีคู่ครองที่ประเสริฐ คือ พี่นุ (วิโรจน์ ไมตรีเวช) ที่มีความรักให้แก่พี่ตันอย่างที่สุด “ให้” ทุกสิ่งทุกอย่างเหลือล้นอย่างที่ไม่มีใครจะเปรียบเทียบกับได้ ขอกราบขอบพระคุณพี่นุไว้ ณ ที่นี้

ไม่เคยคาดคิดว่าพี่ตันจะประสบความเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็งใช้เจ็บขนาดนี้ เมื่อได้รับทราบได้แต่ตั้งจิต ขออย่าให้พี่ตันได้รับความเจ็บปวด และ ณ วาระนี้ ขออธิษฐานให้พี่ตันหลับสนิท มีความสุข มีความสงบ ไม่ต้องมีความห่วง ความกังวลใดๆ ต่อผู้ที่อยู่เบื้องหลัง และเราจะต้องได้เป็นพี่น้องกันตลอดไปทุกชาติภพ

ด้วยรักและเคารพยิ่ง
อัศวชัย จันทิมางกูร

พี่ต้นขา จิมขอกราบขอบพระคุณในทุกๆ สิ่งที่ผ่านมา และจิม
ขอให้พี่ต้นนอนหลับฝันดีช่วงนี้จนวันนี้นะคะ

รักและเคารพ
นิตยา จันทิมากร

ถึงป้าต้น

แเบงค์นั่งนึกนอนนึกอยู่นานว่า ถ้ามีโอกาสที่จะได้พูดคุยกับ
ป้าต้นอีกครั้ง แเบงค์จะพูดอะไรกับป้าต้น มีคำพูดมากมาย มีข้อความ
มากมายที่อยากจะบอก อยากจะเขียน แต่ก็ไม่รู้ว่าจะเอาคำอะไรมาบอก
มาเขียนให้ป้าต้นทราบถึงความรู้สึกของแเบงค์ที่มีต่อป้าต้น ให้ป้าต้นได้
เข้าใจ เอาเป็นว่าแเบงค์ขอใช้คำว่ารัก เพราะคำคำนี้ไม่ต้องแปล ไม่ต้อง
อธิบายอะไรอีก เป็นคำสั้นๆ แต่มีความหมายลึกซึ้งมาก แเบงค์ขอบอก
ป้าต้น คุณป้าของแเบงค์ว่า “แเบงค์รักป้าต้นมากครับ” ขอบคุณครับ

รักและเคารพ
ก้องกิตติ์ จันทิมากร

ถึงป้าต้นอันเป็นที่รักของหลาน

การจากไปครั้งนี้มันรวดเร็วเกินกว่าที่ใครต่อใครจะรับได้ รวมทั้งตัวหลานด้วย หลานอยากให้เรื่องนี้เป็นเพียงแค่ความฝัน แต่เมื่อมันเป็นความจริงหลานก็ต้องยอมรับมันให้ได้ แม้ว่าหลานจะไม่ค่อยได้ใกล้ชิดกับป้าต้นมากนัก แต่หลานก็รู้สึกถึงความรักและความผูกพันที่ป้าต้นมีให้เสมอมา ขณะเดียวกันหลานก็รู้สึกรักและผูกพันกับป้าต้นเช่นเดียวกันครับ หลานเชื่อว่าความดีที่ป้าต้นสร้างสมมานำพาให้ป้าต้นไปสู่สุคติ ป้าต้นเหนื่อยมามากพอแล้ว ขอให้ป้าต้นหลับให้สบายตลอดชั่วนิรันดร์นะครับ รักป้าต้นมากครับ

ขอขอบคุณในทุกๆสิ่ง
ด้วยรักและเคารพ
สตาฯ จันทิมางกูร

แต่สายลมยามเย็นบางเบา พาพัดผ่าน...

กลัวที่สุดแล้ว คือ การลาจาก ไม่ว่าจะจาก “เป็น” หรือจาก “ตาย” แต่กฎเกณฑ์ธรรมชาติสร้างเงื่อนไขให้เรายอมรับ และอยู่ได้ตลอดเสมอมา เมื่อเราได้มีโอกาสพบเจอใครที่ดีในชีวิต วันหนึ่งเราก็จะได้เจอเค้าคนนั้นอีก เพียงแต่เค้าคนนั้นไม่ได้หายไปไหน ยังคงอยู่ในใจพวกเราเสมอ อย่างกังวลใจไปว่าพวกเราจะลืม ไม่มีทางหรอกค่ะ เพราะเรายังมี “ความทรงจำร่วมกัน”

ขอบคุณนะค่ะสำหรับสายใยบางๆ ที่ทอยาว ไม่เคยขาดสาย ชอบคุณมากๆ เลย สำหรับมืออุ่นๆ ที่คอยสัมผัสทุกครั้งเมื่อได้เจอกัน ชอบคุณที่กอดกัน ทำให้รู้สึกอุ่นข้างในใจเสมอ แม้รู้ว่าเราอยู่ห่างกัน ชอบคุณมากๆ ที่เอื้อกับทุกๆ สิ่งที่เกิดขึ้นกับเราตั้งแต่เกิดจนถึงวันนี้ สุดท้ายต้องขอบคุณธรรมชาติที่ทำให้เรามีกันและกันตลอดมา

กลับไปให้สบายนะค่ะป้าต้น อย่างกังวลอะไรอีกเลยคะ น้องบีจะดูแลคุณพ่อเอง หนทางข้างหน้าเป็นอย่างไรไม่แน่ใจ แต่ขอให้น้องบีได้เป็นหลานของป้าต้นอีกในทางข้างหน้านะค่ะ ขอให้เดินสบาย ทางสะดวกนะค่ะ

รักเสมอและตลอดไป

สิรินธร จันทิมางกูร

ส่งแม่ขึ้นฟ้า

ผมเริ่มเขียนบรรทัดนี้ขณะอยู่ในห้องที่แม่นอนหลับ ยังมีลมหายใจ แต่เป็นที่รู้ว่าจะไม่ฟื้นตื่นขึ้นมาคุยกับผมอีก แต่ไม่เป็นไร ผมพูดทุกคำที่อยากพูดกับแม่ไปหมดแล้ว ทำทุกอย่างที่คิดว่าดีที่สุดเพื่อแม่แล้ว เหลืออยู่ที่แค่รอส่งแม่ขึ้นฟ้าตามเวลาที่ร่างแม่ต้องการเท่านั้น

คนเรารู้สึกอบอุ่นและอ่อนโยนเป็น ก็เพราะเคยเห็นรอยยิ้มของแม่ เคยได้อยู่ในมือแม่ เคยได้อยู่ในอ้อมอกแม่ สัมผัสอบอุ่นละมุนของแม่ ช่วยพรางเราออกจากฝันร้ายและเสียงร้องไห้กวน และทำให้เราโตขึ้นด้วยความเชื่อมั่นว่าจะวิ่งกลับไปหาฝันดีด้วยเสียงหัวเราะได้เสมอ

ช่วงแรกที่เริ่มรู้ความ ธรรมชาติไม่เปิดโอกาสให้เราจดจำรายละเอียดเกี่ยวกับแม่ได้มากนัก เราต้องโตขึ้นอีกหน่อย ถึงตระหนักว่าแม่คือผู้หญิงคนหนึ่งที่อุ้มเราเดินเล่น กลั่นน้ำนมให้เรากิน และให้กำเนิดเรามาสีมตามดูโลก

เมื่ออยู่กับแม่มาแต่เกิด คนเราอาจสงสัยว่า หรือกระทั่งนึกคร่ำครวญกับการพยายามค้นหาความหมายของชีวิตแม่ สำหรับผมเองต้องรอเวลาผ่านไปอีกลสิบปี ถึงค่อยเข้าใจแม่ มีความหมายอย่างไร

วันแห่งการรู้ซึ่งคือวันที่ผมตั้งใจเข้าป่าปฏิบัติธรรมตามลำพัง โดยมีคุณพ่อคุณแม่พาไปส่งตรงเชิงเขา และจากจุดส่ง พวกท่านเห็นได้ชัดว่าผมกำลังจะเดินหน้าเข้าหาเขตรกร้างกว้างใหญ่ที่ไม่มีหลักประกันความปลอดภัยใดๆ ครั้งนั้นพอผมลงจากรถด้วยสีหน้ายิ้มแย้มสนใจกับการได้ทำในสิ่งที่อยากทำ ทั้งพ่อและแม่ก็พร้อมใจเหลียวมองด้วยสายตาห่วงใยรุนแรงอย่างที่ผมไม่เคยเห็นมาก่อน นั่นเป็นวาระแรกจริงๆที่ทำให้เข้าใจค่าของตัวเองว่ามีต่อพวกท่านเพียงใด ขณะเดียวกันก็ทำให้เข้าใจด้วยว่าพ่อแม่มีความหมายยิ่งกว่าคนที่เลี้ยงเราโตมาขนาดไหน

สายตาของแม่ที่รักเรานั้น สอนให้เรารักคนเป็น ห่วงใยคนเป็น แม่ผมมีลูกสี่คน รักลูกทุกคน ห่วงลูกทุกคน นั่นคงต้องแปลว่าลูกทุกคนมีบุญพอ จึงมาอาศัยท้องแม่เกิดได้ เพราะแม่เป็นแม่ ทั้งชีวิตผมกับพี่น้องจึงไม่กลับกลอกเป็นคนมีความฝึใจเลวร้าย ตรงข้าม จุดแห่งความอ่อนโยนในหัวใจจะคงอยู่ตลอดไป เพียงระลึกแล้วรู้ตัวว่ามีแม่ และแม่เราก็แสนดีเหมือนนางฟ้า

น้ำเสียงนุ่มนวลแฝงความเข้มแข็งน่ารักของแม่ผมไม่เหมือนใคร แค่คุณได้ยินครั้งแรกก็จะจำได้และรู้ว่าเป็นท่าน ผมมาเรียนรู้ว่าตัวเองรักและอยากฟังน้ำเสียงของแม่เพียงใด ก็เมื่อท่านไม่มีเสียงจะพูดเป็นคำพิพากษาเต็มปากเต็มคำเหมือนอย่างเคยอีกแล้ว

สิ่งหนึ่งที่ผมคาดว่าจะต้องเกิดขึ้น แล้วก็ได้เกิดขึ้นในที่สุด คือ การมาอยู่ใกล้แม่ในช่วงสุดท้าย ไม่มีอะไรน่าเสียใจ เพราะก่อนไปท่านรู้ ร่วมกับผมว่าเหวดามีจริง และท่านก็เที่ยงที่จะไปเป็นสหายแห่งเหวดาด้วย บุญอันทำได้เพียงพอแล้ว

ระหว่างช่วงสุดท้ายของแม่ มีเวลาให้ครอบครัวเราบังเกิดปีติอย่างใหญ่หลายครั้ง ดังเช่นที่แม่เอาชนะความน่าหงุดหงิดทางกาย หันมาระบายอารมณ์ด้วยใจที่พร้อมสละความเคยชินเดิมๆ สละความอึดในตัวตนเก่าๆ ทั้งนี้ก็เพื่อรักษาจิตให้เป็นกุศลอย่างต่อเนื่อง นั่นคือสัญญาณบอกอย่างดี ว่าแม่จะสู้กับโรคร้ายโดยไม่ระย่อท้อ และแม่จะเอารางวัลใหญ่คือมหากุศลจิตในวาระแห่งการลาจากโลกนี้ไป

หรืออย่างเช่นที่พวกเราได้รับความกรุณาอย่างใหญ่หลวงจาก พระอาจารย์ปราโมทย์ ปาโมชฺโช โดยท่านมาเทศน์โปรดแม่ถึงบ้านหนึ่งครั้ง และที่โรงพยาบาลอีกสามหน เมื่อครั้งหลวงพ่อกับที่บ้าน แม่ถึงกับลูกจากเตียงมาส่งท่านที่รถ แม่ช่วงนั้นแม่ลูกเดินลำบาก และเมื่อครั้งท่านไปที่โรงพยาบาล แม่ก็พยายามยกมือขึ้นพนมไหว้ท่าน แม่ช่วงนั้นแม่ขยับตัวแทบไม่ไหวแล้ว

วันที่นับว่าน่าปลาบปลื้มไม่มีอะไรเกิน คงได้แก่วันเสาร์ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ซึ่งในช่วงเช้าราวแปดโมงเศษ พวกลูกๆได้เปิดซีดีเทศนาธรรมของพระอาจารย์ปราโมทย์ให้แม่ฟัง ผมสังเกตเห็นแม่ตั้งใจฟังด้วยความเข้าอกเข้าใจ กับทั้งเกิดปิติซาบซึ้งในคำสอนของหลวงพ่อกำทุกคำ โดยเฉพาะที่ท่านกล่าวว่ากายนี้เป็นทุกข์ ใจนี้เป็นทุกข์ ไม่ควรยึดมั่นถือมั่น หลังจากฟังเทศน์มาจนถึงเวลาประมาณเก้าโมง แม่เกิดความอึดอัดทางกาย กระทั่งรู้สึกเหมือนจะไปไม่รอด แม่ก็พยายามบอกเราถึงความปรารถนาครั้งสุดท้าย ซึ่งแม่จะออกมาไม่เป็นศัพท์เป็นคำเท่าใดนัก แต่ผมก็เดาถูกว่าแม่ว่านราธิมาภรณ์พระมาสวดให้ท่านฟัง เมื่อผมถามย้ำเพื่อความมั่นใจและแม่พยักหน้ารับว่าเข้าใจถูกแล้ว ผมก็ต่อโทรศัพท์กราบนิมนต์หลวงพ่อบราโมทย์มาโปรดแม่ทันที ด้วยความที่ท่านคุ้นเคยกับแม่อยู่ก่อน และท่านก็เป็นครูบาอาจารย์องค์เดียวที่แม่นับถือ

หลวงพ่อบราโมทย์รับนิมนต์ โดยบอกว่าเมื่อเทศน์ญาติโยมเสร็จจะมาทันที ซึ่งผมประมาณเวลาไว้ว่าน่าจะสองชั่วโมงคงถึงโรงพยาบาล จึงมาบอกแม่ตามที่คิด ซึ่งแม่ก็ร้องด้วยความกลัวจะไม่ทัน แต่ผมมั่นใจว่าทัน จึงบอกท่านให้เย็นใจเถิด อย่าเพิ่ง ‘หลับ’ ลูกๆจะซื้อของเตรียมถวายสังฆทานให้แม่เอง

เป็นครั้งแรกที่ผมเห็นแม่อยากมีชีวิตอยู่ต่อ หลังจากทนทุกข์โรค
ร้ายทำทารุณมาระยะหนึ่ง แม่พยายามตั้งสติและมีกำลังใจซ่อมความเจ็บ
ปวดเพื่อรอพระมาโปรด ซึ่งก็สัมฤทธิ์ผล หลวงพ่อปราโมทย์เดินทางมาถึง
ในเวลาสิบเอ็ดโมงสิบห้า แม่ลืมตาขึ้นเห็นพระด้วยสายตานิรันดร์ พวกเรา
ไม่รอช้า จัดการให้แม่ได้ถวายสังฆทานโดยวิธียกถังไปถึงมือให้แม่แตะ
แล้วจึงค่อยยกประเคนหลวงพ่อต่อบนครบทุกถัง

กำลังใจอยากมีชีวิต บวกกับการได้ทำบุญใหญ่สำเร็จ ประโลม
ให้แม่สงบเย็นลง และบังเกิดมหาโสมนัส ตื่นตันจนสะอึกสะอื้นออกมา
พวกเราได้พบปาฏิหาริย์ของพลังชีวิตระลอกใหม่ แม่มีชีวิตต่อ สภาพแทบ
เป็นปกติราวกับไม่เคยป่วยไข้ แถมเช้าวันต่อมาหมอยังเอกซเรย์พบว่าน้ำใน
ปอดลดลงไปกว่าครึ่ง ซึ่งนับว่าเหลือเชื่อจนต้องช่วยกันวินิจฉัยว่าเหตุใด
สถานการณ์จึงดีขึ้นได้ขนาดนั้น

วันถัดมาแม่พูดชัดขึ้น สิ่งที่พวกเราได้ยินจากปากท่านล้วน
เกี่ยวข้องกับพระและธรรมะเย็นใจ แม่เล่าว่าฝันเห็นพระก็มาบอกว่าวันนี้
วันพระนะ ซึ่งก็ตรงกับวันพระจริงๆ ผมโล่งอกและปราศจากความคลาง
แคลงอย่างสิ้นเชิง แม่จะไม่ไปแค่สวรรค์ แต่ต่อจากสวรรค์ยังมีวาสนา
ได้ฟังธรรมะจากพระผู้รู้ กับทั้งเป็นผู้ว่าง่ายต่ออริยเจ้าสืบไป

ดีแล้วที่มะเร็งเปิดโอกาสให้เราเห็นใจและสังเสียดกันนานหลายเดือน แม่ได้รู้ในช่วงสุดท้ายว่าค่าของท่านมีต่อพวกเรามากมายปานใด ก็ด้วยความจริงที่ทุกคนในครอบครัวพร้อมใจ พร้อมหน้าพร้อมตามาอยู่กับแม่ มาร่วมส่งแม่ขึ้นฟ้าจนวันสุดท้าย

วันแม่กำลังจะมาถึง แต่บางคนอาจยังไม่ถึงเวลาเข้าใจความหมายของการมีแม่ ขณะที่หลายคนน่าจะผ่านเวลานั้นมาแล้ว ซึ่งก็คงเห็นตรงกันว่าคนเราจะรู้ค่าของชีวิตตัวเองไม่ได้ ถ้ายังไม่รู้ค่าของผู้ให้กำเนิดชีวิตเราดีพอ

ตาแล แม่เรา ป่วยไข้
ด้วยใจ อยากป่วย แทนท่าน
ฝากฟ้า ดูแล แทนกัน
ในวัน แม่ข้า ลาติน...

ดังตฤณ

สิงหาคม ๒๕๕๐

เล่าเรื่องแม่

แม่เกิดวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๔๘๕ เป็นลูกคนที่ ๒ ของคุณตา
อัคร กับคุณยายอชฌา จันทิมางกูร มีนายอัศวินหรือลุงต๋อย (เสียชีวิต
แล้ว) เป็นพี่ชายคนโต กับน้องชายอีก ๒ คน คือ นายอัสสิหรือน้ำแตง
กับนายอัครชัยหรือน้ำชัย

เมื่อจะให้ใครนึกถึงคุณแม่แล้ว คนรู้จักรอบๆ ตัวจะต้องนึกถึงพ่อแม่
ของพวกเราเสมอ เพราะไม่ว่าจะเจอที่ไหน พ่อแม่จะอยู่คู่กันตลอดเวลา
คอยดูแลกันและกันจนใครๆ เอะปากว่าน่าอิจฉา หายากเหมือนไม่น่าจะ
มีอยู่ กับการเคียงข้างอย่างยาวนานถึง ๔๖ ปีเต็มๆ พ่อรู้จักแม่ตั้งแต่แม่
อายุ ๑๒ ขวบ เพราะบ้านอยู่ตรงข้ามกัน และความผูกพันก็เริ่มมาตั้งแต่
ครั้งนั้นนั่นเอง

ถึงแม้ในเวลาต่อมาแม่จะต้องย้ายบ้าน เพราะคุณตาเป็น
ข้าราชการ ต้องมีการโยกย้ายที่อยู่ตามหน้าที่ แต่พ่อก็ยังตามไปเยี่ยมเยียน
เป็นแขกประจำบ้านอย่างสม่ำเสมอ จนกระทั่งพ่อเรียนจบ พ่อก็ไม่รีรอที่จะ
ขอแม่มาเป็นคู่ชีวิต

แม่มีพวกเรา ๔ คน คือ ป้อม (ทศรา กุลจิตติสุธิพร) ต้ม (จันทร์กานต์ ภาสุรปัญญา) ตู๋ (ศรัณย์ ไมตรีเวช) และต๋อง (ปิลันธน์ ไมตรีเวช) ด้วยคุณสมบัติความเป็นสุดยอดคุณแม่ และเป็นสุดยอดภรรยาสำหรับพ่อด้วย ทุกคนอบอุ่นมีความสุขกับทุกสิ่งที่คุณแม่เฝ้าดูแลจัดทำให้ ไม่เฉพาะเมื่อตอนพวกเราเป็นเด็ก แม้แต่คนที่แยกมาสมัครแล้ว แม่ก็ยังคอยอาหารห่วยไปไปถึงครอบครัวของพวกเขาอีกด้วย

แม่แม่อะไรจะยังคงสวยไม่สร้าง (โดยเฉพาะในสายตาของพ่อ) แต่ร่างกายแม่ก็มีปัญหาตั้งแต่ยังสาว ๆ คือแม่มักเป็นลมหรือไม่สบายบ่อยๆ ถือได้ว่าชีวิตแม่ต้องเผชิญกับโรคร้ายหลายรูปแบบ เข้าชั้นต้องนอนโรงพยาบาลผ่าตัดใหญ่ก็หลายหน ทั้งปัญหาเกี่ยวกับมดลูก ท่อนซีก ไทรอยด์ และหนักกว่าอะไรอื่นคือหัวใจ แม่ต้องทำบายพาสเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ตั้งแต่นั้นมา พวกเราก็คอยประคับประคองสุขภาพแม่เกี่ยวกับหัวใจมาตลอด ไม่มีใครคิดเลยว่า เหตุที่แม่ดูอ่อนแอลงระยะหลังเกิดจากโรคใหม่ที่ร้ายแรงกว่า

แม่เริ่มมีอาการเหมือนเป็นหวัดเจ็บคอเมื่อประมาณกลางเดือนเมษายน มีไข้รุ่มๆ ในช่วงเย็นทุกวัน หายมอยอยู่หลายครั้ง แต่ก็ไม่ได้ขึ้น มีแต่เพลียลงๆ ทุกวัน ทุกคนคิดว่าเป็นเพราะโรคหัวใจเหมือนเคย จนกระทั่งหลังจากไปกินข้าวฉลองวันเกิดแม่ได้เพียงหนึ่งวัน แม่ก็แสดง

อาการเหนื่อยอ่อนอย่างผิดปกติจนพ่อต้องพาไปหาคุณหมอวีระพันธ์
วัฒนกำธรกุล ซึ่งเป็นหมอประจำตัวแม่ ที่โรงพยาบาลสมิติเวช ศรีราชา
นั่นเองหมोजึงพบว่าระบบการทำงานของตับผิดปกติ

อย่างไรก็ตาม หลังจากนั้นเพียง ๒ วัน แม่ก็ต้องกลับมานอนโร
งพยาบาลอีก อันนำไปสู่การตรวจจับโรคร้ายที่ซ่อนในตัวแม่ได้ ซึ่งกว่าจะ
จับได้เช่นนั้นก็เข้าขั้นร้ายแรงเกินเยียวยาเสียแล้ว

นับจากวันที่พบว่าแม่เป็นมะเร็งซึ่งลุกลามไปแล้วหลายแห่ง พ่อก็
พยายามหาหมอเก่งที่สุดเพื่อให้แม่มีคุณภาพชีวิตที่เหลืออย่างดีที่สุด พ่อ
ทุ่มเททุกอย่างแต่ก็ไม่เป็นผล โรคลุกลามและกระจายทั่วไปหมด กระทั่ง
เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ แม่เข้าโรงพยาบาลอีกครั้งด้วยอาการติด
เชื้อที่ทางเดินปัสสาวะ และไม่สามารถกินอาหารได้ คุณหมอวีระพันธ์
ได้มาดูแลแม่ด้วยความใส่ใจอย่างยิ่ง ซึ่งพวกเราซาบซึ้งในความห่วงใย
ที่หมอทำให้แม่ราวกับเป็นญาติของหมอเอง อย่างไรก็ดี อาการของแม่อีกยัง
ทรุดลงเรื่อยๆ จนถึงที่สุด

แม้ว่าแม่ไม่ได้อยู่กับเราแล้ว แต่พวกเราทุกคนมีภาพที่แสนดีของ
แม่อยู่ในใจเสมอ เราเชื่ออย่างสนิทใจว่าบ้านใหม่ที่แม่ล่วงหน้าไปก่อนนั้น
เป็นบ้านที่อยู่แล้วสุขกายสบายใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะแม่เก็บหอมรอมริบ

บุญกุศลเป็นทุนสร้างบ้านมาตลอดชีวิต โดยเฉพาะช่วงหลังๆ แม่ได้สร้าง
กุศลใหญ่หลายครั้งหลายหน ถึงกายแม่ป่วย แต่ใจแม่ก็ไม่ได้ป่วยไป
พร้อมกับร่างกายเลย เมื่อยังลูกนั่งไหวแม่ยังอุตส่าห์สั่งเสียอย่างซัดถ้อย
ซัดคำว่ายอยากให้พวกเราเป็นคนดี และพวกเราก็น้อมใจฟังความปรารถนา
ครั้งสุดท้ายของแม่เช่นนั้นด้วยความภาคภูมิใจ

ที่เราต้องขอกล่าวไว้ในที่สุดนี้ คือขอบคุณยิ่งสำหรับน้ำใจอันน่า
ซาบซึ้งของคุณหมอนัฐชญา บุญมานันท์ ผู้ทุ่มเทสติปัญญา แรงกาย และ
เวลาให้แก่แม่ในช่วงท้าย ประดุจลูกสาวคนสุดท้อง แม่คงทรมานด้วยโรค
ทางกายกว่านี้มากหากไม่ได้รับความช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่จากคุณหมอ

รักแม่มากที่สุดในโลกค่ะ / ครับ
จากลูกๆ

อาลัยอาตัน

ผมโตอยู่ในต่างจังหวัด ช่วงปิดเทอมในแต่ละปีคุณย่าและอาทุกคนจะมาเยี่ยมมายายทอดและพ่อเสมอๆ เราได้ไปเที่ยวและมีความสุขกันมากทั้งคุณย่า พ่อและอาทุกๆ คน ในเวลาที่มาทุกคนจะกลับ อาตันมักจะพาผมไปอยู่ที่บ้านศรีราชา หรือบ้านที่รามอินทราเสมอ ได้เล่นสนุกกับพี่ๆ และน้องต๋องในเวลาที่อยู่ด้วยกัน

เมื่อผมโตขึ้นจนจบ ม.๓ โอกาสในการศึกษาต่อแทบจะหมดลงไป เพราะที่บ้านเราฐานะค่อนข้างไม่ดีมากๆ ซึ่งในขณะนั้นผมสอบเข้าเรียนต่อสายวิชาชีพได้ แต่เกือบต้องสละสิทธิ์เสียแล้ว แต่อาตันกับลุงนุได้มอบโอกาสให้แก่ผมอีกครั้ง โดยอาตันได้บอกกับผมว่า “ตัน...ตั้งใจเรียนให้ดี จะได้มีความรู้และช่วยดูแลพ่อแม่และน้องต่อไป”

ผมได้ไปรับค่าเล่าเรียนกับอาตันและคุณลุงที่ศรีราชาจนกระทั่งเรียนจบ ผมขอกราบขอบพระคุณที่อาตันและคุณลุงได้มอบโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผม ทำให้ผมได้ทำหน้าที่ของลูกได้อย่างสมบูรณ์ตามที่อาตันตั้งใจไว้ และมีโอกาสในการทำงานที่ดีจนกระทั่งสามารถยื่นขึ้นได้มั่นคงในทุกวันนี้ ทั้งหมดเป็นความเมตตาที่อาากับลุงได้กรุณาต่อผมทั้งสิ้น

อัจฉราแปลว่านางฟ้า อาตั้นเป็นนางฟ้าจริงๆ มีความเมตตากรุณา
ต่อทุกๆ คนตลอดทั้งชีวิตของอาตั้น นับตั้งแต่ผมจำความได้จนกระทั่งโต
ขึ้นถึงทุกวันนี้ แม้เมื่ออาตั้นทราบว่าตนเองเป็นโรคที่ใครๆ ต่างก็เกรงกลัว
ก็ยังคงมีกำลังใจที่ดี แววตาของอาตั้นเข้มแข็งเสมอไม่ว่าความเจ็บปวด
จะเข้ามารุมเร้ามากขนาดไหน แสดงถึงความอดทนที่มากมายเหลือเกิน
ผมคิดว่าอาตั้นเป็นนางฟ้าของพี่น้อง ลูกหลานทุกๆ คนตลอดไป

ความดี ความรัก ความเมตตาที่อาตั้นได้ให้แก่ผมนั้น มากมาย
จนเกินกว่าที่จะตอบแทนได้ ผมจะขอบูชาด้วยการทำความดี ปฏิบัติตน
เช่นเดียวกับที่อาตั้นได้ทำเอาไว้แล้วและสอนให้แก่ลูกๆ ได้ระลึกถึง
เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป

จากหลานผู้ที่ได้รับความเมตตาจากอาตั้นเสมอมา

รักและเคารพอย่างสูง

ต้นและครอบครัว

จากหลานหกขวบ

น้ารักคุณย่า คุณย่าเสียชีวิตวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๐ เวลา ๑๐ โมงเช้าที่ โรงพยาบาลสมิติเวชศรีราชา แล้วคุณย่ามีตัวตนในความทรงจำเท่านั้น ขอให้คุณย่าเป็นสุขและไปเกิดใหม่ดีๆ เกะครับ

จากนุก หลานรักของคุณย่า

หน้าว่าง

ของขวัญแห่งปัจจุบันกาล
ปลดเปลื้องพันธนาการแห่งอดีต
จดจ่ออยู่กับลมหายใจแห่งปัจจุบัน

ขอมอบแด่

.....
.....

ด้วยความปรารถนาดีจาก

.....
.....

หน้าว่าง

เราต่างเป็นวิญญาณซึ่งยังแสงที่เกิด
ถือกำเนิดด้วยกรรมดีกรรมชั่วที่ก่อไว้
เหมือนคนเดินทางไกลไม่รู้จุดหมาย
นำเสียดายหากมีผู้รู้จุดหมายทิ้งรอยเท้านำทาง
กระจ่างแจ้งดุจพลิกของคว่ำให้กลับหงาย
แต่หลายคนตายเสียก่อนจะทันรู้...

วิธีเชื่อเรื่องกรรมวิบากและความเป็นไปในโลกหน้า
โดยไม่ต้องกลัวถูกกล่าวหาว่ามงายในภายหลัง
คือฟังว่าพระพุทธองค์ทรงตรัสเป็นเหตุเป็นผลไว้อย่างไร

หน้าว่าง

เสียดาย... คนตาย ไม่ได้อ่าน

โดย ดั ง ต ฤ ณ

หนังสือคุณภาพ

สำนักพิมพ์ดีเอ็มจี

www.dmgbooks.com

เสียดาย... คนตายไม่ได้อ่าน

ผู้เขียน	ดังตฤณ
ที่ปรึกษา	อภิวดี โพธิสิทธิ์
บรรณาธิการที่ปรึกษา	दनัย จันทรเจ้าฉาย ณัชชา จันทรเจ้าฉาย มนตรี ภูมิ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	จุฑาทิพย์ สุกาญจนาศเรษฐ
กองบรรณาธิการ	ทีมงานฝ่ายผลิตหนังสือคุณภาพ สำนักพิมพ์ดีเอ็มจี

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

ดังตฤณ

เสียดาย... คนตายไม่ได้อ่าน- กรุงเทพฯ : ดีเอ็มจี, ๒๕๕๗

จำนวน ๓๕๒ หน้า

๑. กรรม. I ชื่อเรื่อง.

๒๓๔.๓๑๒๒

ISBN 974-92489-9-6

ราคา ๒๓๕ บาท

พิมพ์ที่ บริษัท ไพบูลย์ออฟเซต จำกัด

พิมพ์ครั้งที่ ๑-๖	ตุลาคม-ธันวาคม	๒๕๕๗
พิมพ์ครั้งที่ ๗-๓๒	มกราคม-ธันวาคม	๒๕๕๘
พิมพ์ครั้งที่ ๓๓-๔๒	มกราคม-ตุลาคม	๒๕๕๙
พิมพ์ครั้งที่ ๔๓-๕๖	มกราคม-กรกฎาคม	๒๕๕๐

หนังสือคุณภาพ

ผลิตและจัดจำหน่ายโดยสำนักพิมพ์ดีเอ็มจี

๕๕๖ - ๕๐๒ อาคารอัมรินทร์พลาซ่า ชั้น ๒๒ ถนนเพลินจิต

แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐ BTS ชิดลม

โทรศัพท์ ๐ ๒๖๘๕ ๒๒๕๔-๕ โทรสาร ๐ ๒๖๘๕ ๒๒๔๘-๙

Website : www.dmgbooks.com www.konrujaibooks.com

ในกรณีที่ต้องการซื้อเป็นจำนวนมาก หรือสนใจ **เสียดาย... คนตายไม่ได้อ่าน** (ฉบับพิเศษ) เพื่อเผยแพร่เป็นธรรมทาน กรุณาติดต่อสอบถามรายละเอียด และราคาพิเศษเพิ่มเติมได้ที่ โทร. ๐๘๖ ๘๖๖ ๑๕๔๔

คำนำสำนักพิมพ์

บางครั้งบางคืนอันเงียบเหงาในห้องนอนของตัวเอง แม้ปิดเปลือกตาลง สมองกลับตื่นโพล่งอยู่ในความมืด คำถามที่ไม่เคยคิดถามตัวเองผุดขึ้นมา เรามาจากไหน และถ้าต้องตายเราจะไปอยู่ที่ไหน ตัวตนของเราจะรู้สึกเจ็บปวดทุกข์ทรมานหรือไม่ และหากวิญญาณมีอยู่จริงในโลก เราจะต้องเคັวงคว้างล่องลอยไปอีกนานเพียงใด คือถึงจะไปที่อันเหมาะสม

แต่อะไรล่ะคือ “ที่อันเหมาะสม” ของเรา? ไปเกิดในครอบครัวพ่อแม่ผู้ร่ำรวยเป็นเจ้านายเชื้อพระวงศ์ หรือครอบครัวยากจนซึ้งใจ กระทั่งครอบครัวกำพร้าประเภทพ่อไซ้ทิ้งไว้แล้วหายหน้าหายตาไป แต่บางความคิดของผู้คน อาจตอบว่าเราจะไปคิดถึงตอนตายทำไม แทนที่จะคิดถึงการทำที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน

แต่ก็ไม่ผิดหรอกที่เราจะต้องคิดและทำแต่สิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อดีตชาติเราเคยเป็นมาเช่นไร จึงส่งผลมาถึงชาติปัจจุบันนี้ เราไม่อาจล่วงรู้ได้ หนังสือ ‘เสียตาย... คนตายไม่ได้อ่าน’ ของ “ดังตฤณ” ได้เปิดอีกโลกทัศน์หนึ่ง เป็นคำตอบที่พระพุทธองค์ทรงอธิบายไว้กว่าสองพันปีมาแล้ว เป็นสังฆธรรมที่ได้รับการพิสูจน์มาแล้วแล้วครั้งแล้วว่าการกระทำที่เราก่อให้เกิดขึ้นในปัจจุบันนั่นเอง คือเครื่องกำหนดที่จะทำให้เราเกิดสิ่งนั้นสิ่งนี้ขึ้นในชีวิต และภาพข้างหน้า ที่มนุษย์จะต้องเวียนว่ายตายเกิดต่อไป กระทั่งกำหนดครุฑแห่งมารดา รูปร่างหน้าตาความสวยหล่อหรือซี้เหร่ ความพิการพิการนิสัยใจคอ อาชีพ หรือทักษะพิเศษ ความมีอายุสั้น หรือยืนยาว ที่ทุกข์ทรมานหรือปิติสุข จนลึนลมหายใจไปเอง

บางคนอาจจะพูด ว่าตนไม่มีประสบการณ์จากความตาย จึงไม่สามารถพิสูจน์อะไรได้นั้นถูกต้องที่สุดจนไม่มีใครเถียงได้ แต่จะไม่ดีไปกว่าหรือ ที่จะได้มีโอกาสอ่านกระบวนการเกิด การเป็น และการตาย ตลอดจนกรรมที่เราก่อขึ้นในภาพปัจจุบัน โดยไม่พลาดกลัวกับการทำความเข้าใจอันถ่องแท้ล่วงหน้า

หนังสือเล่มนี้ทำให้ภาพคลุมเครือที่เราไม่เข้าใจและหวาดหวั่นนั้นเด่นชัดขึ้น ทำให้เราอยากทำสิ่งที่ดีที่สุดในปัจจุบันไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นข้างหน้าเพราะเราได้มีโอกาสอ่านในสิ่งที่ “คนตาย” ไม่มีโอกาสอ่านอีกแล้ว

สำนักพิมพ์ดีเอ็มจี

คำนำผู้เขียน

ทุกคนต่างมีความน่าสงสารอยู่ในทางใดทางหนึ่ง ต่อให้เป็นบุคคลที่เหมือนอิมเอมเปรมสุข เป็นที่อิจฉาของสังคมขนาดใหญ่ ก็ย่อมรู้ในใจเขาเองว่าชีวิตยังมีข้อขัดข้องประการใดบ้าง

ทำไมชีวิตถึงมีความขัดแย้ง เหตุใดจึงไม่มีใครเป็นสุขได้แต่ถ้อยเดียว? ก็เพราะคนเราไม่รู้แล้วก่อเหตุแห่งความทุกข์บ้าง ก่อเหตุแห่งความสุขบ้าง ไม่มีใครเกิดมาพร้อมกับความรู้ว่าทำดีจะได้ดี ทำชั่วจะได้ชั่ว นี่เองเป็นจุดเริ่มต้นของความวุ่นวาย ถ้ากำจัดจุดเริ่มต้นของความวุ่นวายเสียได้ ทุกคนจะสบายและสนใจมากกว่านี้

คนทั่วไปจะมีความเชื่อทางศาสนา หรือเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตายอย่างไรก็ตาม สำรวจแบบชำแหละตัวเองแล้วก็ต้องพูดกันตรงๆ ว่าแทบไม่มีใครรู้แจ้งเห็นจริงสักราย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเชื่อมั่นและอยากไปสวรรค์ อยากเข้าถึงนิพพาน ก็ยิ่งน้อยเท่านั้นชนิดนับหัวได้ที่จะทราบทางไปอย่างแท้จริง

พระพุทธเจ้ามีคำตอบ มีคำอธิบาย มีความรู้จริงเกี่ยวกับเรื่องกรรมวิบากและภพภูมิทั้งปวง บางวันผู้เขียนนึกเสียดายขึ้นมาว่าธรรมะในพระไตรปิฎกอันเปรียบประดุจภูเขาทองยังกองอยู่อย่างเปิดเผย แต่น้อยคนจะเหลือบแลไปเห็น และน้อยคนที่เห็นแล้วเต็มใจจะอ่าน จึงเป็นที่มาของหนังสือชื่อ 'เสียดาย... คนตายไม่ได้อ่าน' เล่มนี้

จุดใหญ่ใจความของหนังสือเล่มนี้ สำหรับเป้าหมายแรกคือให้รู้และเข้าใจเหตุผลที่มาที่ไปเกี่ยวกับกรรม ชนิดที่อ่านแล้วได้

คำตอบน่าพอใจให้กับความสงสัยของคนทั่วไป ส่วนเป้าหมายปลายทางสุดท้าย คือให้ประจักษ์แนววิธีรู้แจ้งเรื่องกรรมด้วยตนเอง ชนิดที่อ่านแล้วไม่ต้องเถียงใครอีก รู้เฉพาะตนว่ากรรมวิบากเป็นเรื่องจริง เป็นสัจจะ เป็นอมตะไม่แปรผันตามกาล

แม้อ่านอย่างคร่าวที่สุด อย่างน้อยผู้อ่านก็น่าจะเปิดตาขึ้นเห็นโลกด้วยมุมมองที่แตกต่างไป เหลือบแลไปตามท้องถนนก็สามารถเห็นผลกรรมปรากฏฟุ้งอยู่บนรูปร่างหน้าตาและบุคลิกนิสัยของใครต่อใครอย่างชัดเจน กระทั่งเมื่อเบิ่งจ้องมองกระจกเงา หรือ ฝ้าพิณิจความสุखความทุกข์อันเป็นปัจจุบันกาลของตนเอง ก็สามารถเห็น ‘ความจริง’ เกี่ยวกับกรรมวิบากได้ทุกวินาทีอยู่แล้ว

ผู้เขียนประสงค์จะเรียบเรียงเรื่องกรรมวิบากตามลำดับความอยากรู้อยากเห็นของมนุษย์ นั่นคือให้ทราบที่มาว่าเราเป็นอย่างไร ด้วยกรรมเก่าอันใด จากนั้นจึงแสดงให้เห็นว่าในธรรมชาติมีช่องชั้นภพภูมิใดรองรับกรรมประเภทต่างๆอยู่บ้าง แล้วจึงสรุปลงที่ความน่าจะเป็น หรือสิ่งที่น่าจะทำขณะยังมีลมหายใจของความเป็นมนุษย์นี้อยู่

แนวคิดข้างต้นทำให้โครงสร้างของหนังสือแบ่งเป็น ๓ ภาค หรือ ๓ บรรพ (อ่านว่าบัพพะ) บรรพแรกคือการตอบคำถามว่าพวกเราเกิดมาเป็นอย่างไรได้อย่างไร? บรรพที่สองคือการตอบคำถามว่าพวกเราตายแล้วไปไหนได้บ้าง? บรรพสุดท้ายคือการตอบคำถามว่าพวกเรา

ยังอยู่แล้วควรทำอะไรดี? ซึ่งก็แปลว่าครอบคลุมเรื่องกรรมวิบากและ
ภพภูมิทั้ง ๓ กาล คือ อดีต ปัจจุบัน และอนาคต

ผู้เขียนขอถวายกุศลทั้งหมดจากการเขียนหนังสือเป็นเครื่องบูชา
พระพุทธเจ้า ผู้ถ่ายทอดความรู้อันเป็นประโยชน์สูงสุดให้แก่พระสาวก
เพื่อพระสาวกจะได้สืบทอดความรู้ทั้งหลายให้แก่ครูบาอาจารย์ร่วมสมัย
ตราบกระทั่งตกทอดมาถึงผู้เขียนในกาลปัจจุบัน

ดั่งตฤณ

สิงหาคม ๒๕๔๗

คำนิยม

โชคดี ที่คุณได้อ่าน!

วันที่ได้รับโทรศัพท์จากคุณ “ดั่งตถุณ” เพื่อหารือเรื่องการจัดพิมพ์หนังสือเรื่อง เสียตาย... คนตายไม่ได้อ่าน จำได้ว่า วันนั้นผมได้ตอบรับไปทันทีว่าสนใจอย่างมากที่จะมีโอกาสร่วมจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้

ประการแรก ผมเองเป็นแฟนหนังสือของคุณ “ดั่งตถุณ” มาหลายเล่ม ด้วยวิธีการนำเสนอธรรมะสมัยใหม่ ผสมลีลาการเขียนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว บางครั้งผ่านทางตัวละครชวนให้ผู้อ่านคล้อยตาม บางครั้งผ่านการอธิบายด้วยการอุปมาให้เห็นภาพ กล่าวโดยสรุป งานเขียนของคุณ “ดั่งตถุณ” ทำให้นักอ่านรุ่นใหม่สามารถเข้าถึงหลักธรรมและแนวทางการปฏิบัติได้อย่างไม่ยากจนเกินไป

ประการที่สอง ชื่อหนังสือเล่มนี้สะดุดหูผมเป็นอย่างยิ่ง ทำให้ต้องชักใช้ในรายละเอียดว่าเกี่ยวกับอะไร และเมื่อได้อ่านต้นฉบับแล้ว เห็นด้วยกับคุณ “ดั่งตถุณ” ว่า เราโชคดีเสียเหลือเกินที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ แต่มีน้อยคนนักที่ฉวยโอกาสสำคัญนี้ ทำความรู้จักกับการ “เป็น” มนุษย์ได้อย่างพิสดาร

“มีคนน้อยเท่านั้น ที่ตั้งคำถามตนเองอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน ว่าอะไรคือประโยชน์สูงสุดที่สมควรได้จากความเป็นมนุษย์” ช่างเป็นประโยคที่สะกิดใจเสียจริงๆ ครับ!

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

ตัวผมเองก็พูดกับคนรอบข้างอยู่เสมอๆ ว่า ชีวิตนี้สั้นเหลือเกิน อย่างเก่งคงไม่มีใครอยู่เกินร้อยปี จากสถิติอายุคนเราเฉลี่ย ๗๖ ปี โดยประมาณเพียงสองหมื่นกว่าวันเท่านั้น เท่ากับ ๓,๕๕๒ สัปดาห์ หมดเวลาไปกับการนอน ถึง ๑,๓๑๗ สัปดาห์ หมายความว่าเรามี เวลาที่จะใช้ดำเนินชีวิตอยู่บนโลกนี้เพียง ๒,๒๓๕ สัปดาห์เท่านั้น

“เคยถามตัวเองบ้างรีเปล่าครับ ว่าเรามีเวลาเหลือจริงๆ อยู่อีกเท่าไร! เสียเวลาเปล่าไปกับการเรื่องไร้สาระกันคนละเท่าไรแล้ว”

ประการสุดท้าย ครูบาอาจารย์มักพูดเสมอๆ ว่า อีกไม่นานเราก็จะได้ “ใบเกิด” ใหม่กันแล้ว อย่างจะเกิดเป็นอะไร ก็ให้วิจิตรบรรจงกันเอาเอง เพราะกรรมที่สะสมไว้นั้นแหละ เป็นผู้สร้างรูปส การเกิดใบใหม่ให้กับเรา ดังนั้น จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มล่าสุดของคุณ “ดังตฤณ” นี้จะทำให้ทุกท่านเลิกสงสัย หรือคิดอิจฉา บรรดา “หมารวย” หรือคนอื่นที่เกิดมาสมบูรณ์พร้อมกว่าเรา ทั้งรูป ทรัพย์ สมบัติ

ทั้งนี้ เพราะคุณโชคดียังมีชีวิตได้อ่านหนังสือเล่มนี้!

ด้วยความปรารถนาดี

दनัย จันท์เจ้าฉาย

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961166249

สารบัญ

คำนำสำนักพิมพ์	๙
คำนำผู้เขียน	๑๑
คำนิยม	๑๔

ปฐมบรรพ : เกิดมาเป็นอย่างนี้ได้อย่างไร?	๒๓

บทที่ ๑ เหตุใดจึงเกิดเป็นมนุษย์?	๒๕

- ความเป็นมนุษย์	๓๒
- องค์ประกอบของการเกิดเป็นมนุษย์	๓๔
- กรรมที่ทำให้เกิดศักยภาพของการตั้งอยู่ในกรรมมนุษย์	๓๘
- เกณฑ์วัดน้ำหนักโลภะ โทสะ โมหะ	๔๐
- บทสำรวจตนเอง	๔๗
- สรุป	๔๙

บทที่ ๒ เหตุใดจึงเป็นหญิงเป็นชาย?	๕๑

- ความต่างระหว่างชายกับหญิง	๕๓
- กรรมที่ทำหน้าที่กำหนดเพศ	๕๘
- ผลของความต่างพร้อยและขาดทะเลาะของศีลข้อกาเมฯ	๖๒
- บทสำรวจตนเอง	๖๘
- สรุป	๖๙

บทที่ ๓ เหตุใดจึงเป็นผู้มีรูปงาม?	๗๓

- นิยามของความงาม	๗๕
- กรรมหลักที่ตกแต่งให้รูปงาม	๗๘

- กรรมที่ตกแต่งอวัยวะเป็นต่างๆ	๘๕
- กรรมที่มีอิทธิพลปรุงแต่งรูปร่างหน้าตา ให้กระเด็นไปในทางหนึ่งๆ	๑๐๐
- ลักษณะขัดแย้งระหว่างรูปโฉมและกรรมในปัจจุบัน	๑๐๓
- บทสำรวจตนเอง	๑๐๕
- สรุป	๑๐๗

บทที่ ๔ เหตุใดจึงมีฐานะร่ำรวย?	๑๐๙
- ความต่างระหว่างคนรวย	๑๑๑
- กรรมทางใจที่ทำให้ร่ำรวยสูงสุด	๑๑๕
- ประเภทของผู้รับที่ขยายผลทานเป็นต่างๆ	๑๑๙
- ทานที่ให้แบบไม่เลือกหน้า	๑๒๔
- กรรมที่ทำให้เกิดความต่างระหว่างคนรวย	๑๓๑
- บทสำรวจตนเอง	๑๓๗
- สรุป	๑๓๘

บทที่ ๕ เหตุใดจึงมีสติปัญญามาก?	๑๔๑
- ความต่างระหว่างปัญญากับความฉลาด	๑๔๔
- กรรมที่ทำให้มีปัญญามาก	๑๔๙
- กรรมที่ทำให้เป็นอัจฉริยะตั้งแต่เด็ก	๑๖๑
- บทสำรวจตนเอง	๑๖๔
- สรุป	๑๖๕

บทที่ ๖ ใครเป็นผู้รู้แจ้งเรื่องกรรม?

๑๖๗

- อจินไตย ๔

๑๗๐

- ผู้มีสิทธิ์ล่วงรู้เรื่องอจินไตย

๑๗๒

- นิยามของกรรมและวิบาก

๑๗๕

- ที่ตั้งของกรรมวิบาก

๑๘๑

- บทสำรวจตนเอง

๑๘๓

- สรุป

๑๘๕

สรุปปฐมบรรพ

๑๘๗

ทุติยบรรพ : ตายแล้วไปไหนได้บ้าง?

๑๙๓

บทที่ ๗ สัจจะเกี่ยวกับความตาย

๒๐๑

- ความตายคืออะไร?

๒๐๕

- เราควรมีอายุได้เท่าไร?

๒๐๘

- โอกาสตายในช่วงชีวิตต่างๆ

๒๑๑

- ความตายที่แตกต่างกัน

๒๑๕

- ประสบการณ์เฉียดตาย

๒๓๐

- ความต่างระหว่างบังเอิญกับจงใจเฉียดตาย

๒๓๔

- ประสบการณ์ตายจริง

๒๓๘

- การดับขันธของพระอรหันต์

๒๔๗

- บทสำรวจตนเอง

๒๔๘

- สรุป

๒๔๙

บทที่ ๘ สภาพความเป็นอยู่ของสัตว์ในภพภูมิต่างๆ	๒๕๑
- ภพภูมิ	๒๕๕
- ภพภูมิในมุมมองของผู้มีทิพยจักขุ	๒๖๔
- กำเนิด ๔ และคติ ๕	๒๖๙
- วิธีขึ้นทางสวรรค์แก่ผู้ป่วยใกล้ตาย	๒๗๕
- บทสำรวจตนเอง	๒๘๐
- สรุป	๒๘๐

สรุปหุติยบรรพ	๒๘๓

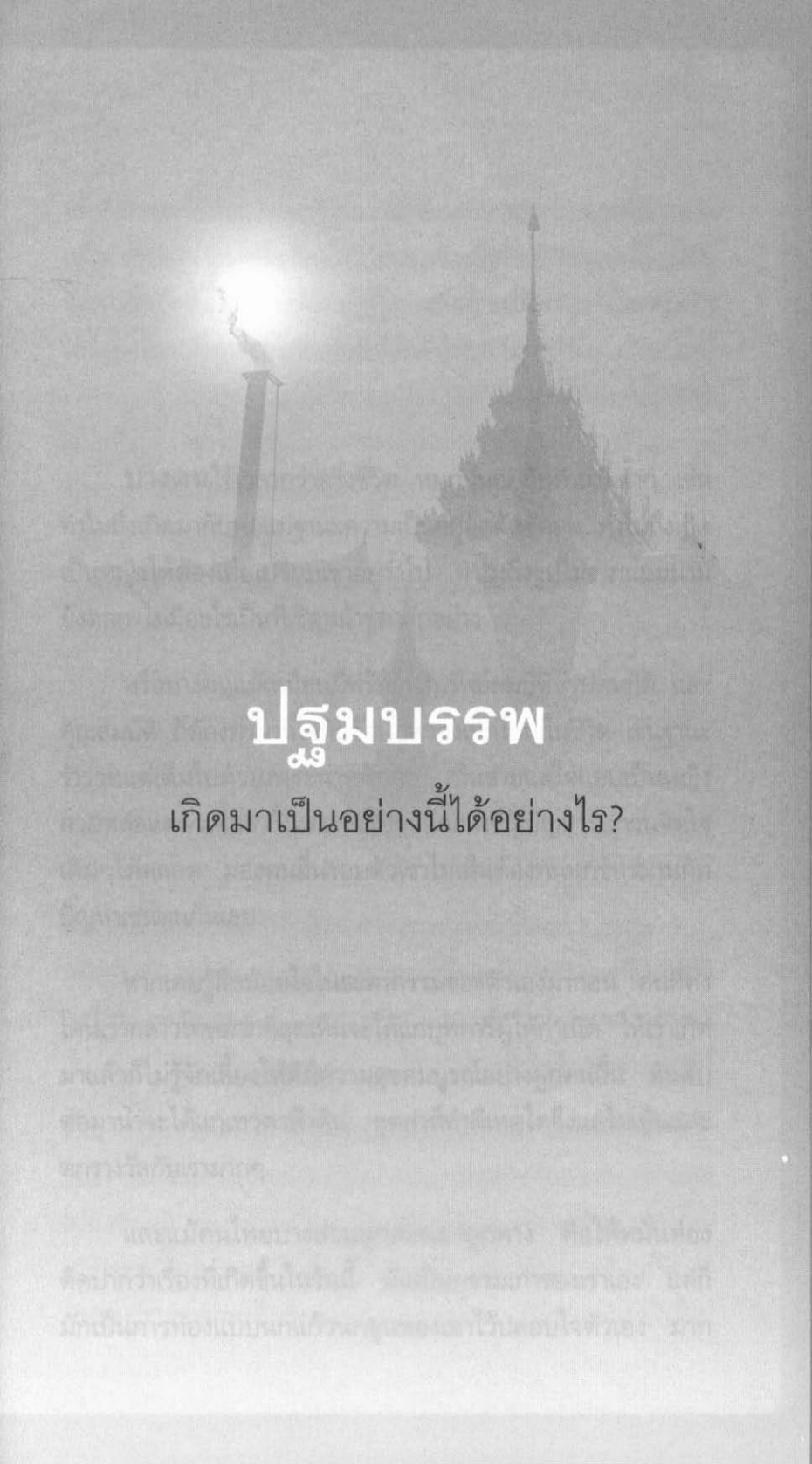
หุติยบรรพ : ยังอยู่แล้วควรทำอะไรดี?	๒๘๙

บทที่ ๙ คำถามที่น่ากลัวที่สุดในชีวิต	๒๙๕
- ความมืดอันใดน่ากลัวที่สุด?	๒๙๗
- เรากำลังเป็นหนึ่งในผู้ติดกับดักแห่งความมืดอยู่หรือไม่?	๒๙๙
- เรามีความละเอียดในการกระทำอันเป็นบาปบ้างหรือไม่?	๓๐๒
- ใจจริงของเราอยู่ตรงไหน?	๓๐๓
- บทสำรวจตนเอง	๓๐๙
- สรุป	๓๐๙

บทที่ ๑๐ วิชารู้ตามจริง	๓๑๑
- พื้นฐานของวิชารู้ตามจริง	๓๑๕
- ความจริงอันปรากฏายตาย	๓๑๗
- ความจริงเบื้องต้นทางกาย	๓๑๘
- ความจริงเบื้องต้นเกี่ยวกับสุขทุกข์	๓๒๑
- ความจริงเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพจิต	๓๒๔
- ความจริงเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาวะธรรม	๓๒๘
- การพยากรณ์อดีตชาติและอนาคตชาติ	๓๓๐
- สติปัฏฐาน ๔	๓๓๓
- บทสำรวจตนเอง	๓๓๖
- สรุป	๓๓๖
สรุปคตินัยบรรพ	๓๓๙
บทส่งท้าย	๓๔๕

เสียงดาบ...

มองดาบ
ไม่ได้อ่าน

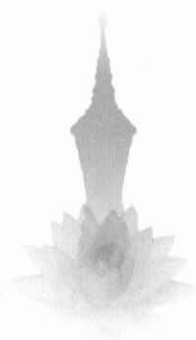

ปฐมบรรพ

เกิดมาเป็นอย่างนี้ได้อย่างไร?

หากเราพิจารณาถึงความสามารถของตัวเราเองมาจน อดิเรก
ได้รู้จักการนำของสิ่งต่าง ๆ ได้แก่การที่เรามี "ใจ" เกิด "ใจ" เกิด
มาเกิดในใจนี้เองสิ่งใดก็ตามที่เราต้องการสิ่งใดก็ตามที่เรา
ต้องการได้แก่เราเองสิ่งใดก็ตามที่เราต้องการสิ่งใดก็ตามที่เรา
ต้องการสิ่งใดก็ตามที่เราต้องการสิ่งใดก็ตามที่เราต้องการ

และแม้กระทั่งเราเองสิ่งใดก็ตามที่เราต้องการสิ่งใดก็ตามที่เรา
ต้องการสิ่งใดก็ตามที่เราต้องการสิ่งใดก็ตามที่เราต้องการสิ่งใดก็ตามที่เรา
ต้องการสิ่งใดก็ตามที่เราต้องการสิ่งใดก็ตามที่เราต้องการสิ่งใดก็ตามที่เรา
ต้องการสิ่งใดก็ตามที่เราต้องการสิ่งใดก็ตามที่เราต้องการสิ่งใดก็ตามที่เรา

บางคนใช้เวลากว่าครึ่งชีวิต หมกมุ่นอยู่กับคำถามซ้ำๆ เช่น ทำไมถึงเกิดมากับพ่อแม่ฐานะความเป็นอยู่อัดคัดขัดสน ทำไมถึงเกิดเป็นหญิงให้ต้องเสียเปรียบเขาอยู่ร่ำไป ทำไมถึงรูปไม่งามแถมนามยังตลก ไม่มีอะไรเป็นที่เชิดหน้าชูตาสักอย่าง

หรือบางคนแม้เหมือนมีพร้อมทั้งทรัพย์สินสมบัติ รูปสมบัติ และคุณสมบัติ ก็ต้องทรมานใจกับข้อบกพร่องเล็กใหญ่ในชีวิต เช่นฐานะร่ำรวยแต่เต็มไปด้วยภาระน่าหนักอก เป็นชายแต่ใจแอบเป็นหญิงสวยหล่อแต่ตัวเตี้ยขาสั้นเต๋อ เรียกว่าเจอเผชิญปัญหารบรวนจิตใจเต็มๆ ได้ตลอด มองคนอื่นรอบตัวเขาไม่เห็นต้องทนทุกข์ทรมานกับปัญหาเช่นตนกันเลย

หากเคยรู้สึกน้อยใจในชะตากรรมของตัวเองมาก่อน คนที่คงโดนเรากล่าวโทษมากที่สุดเห็นจะได้แก่บุพการีผู้ให้กำเนิด ให้เราเกิดมาแล้วก็ไม่รู้จักเลี้ยงให้ดีมีความสุขสมบูรณ์อย่างลูกคนอื่น อันดับต่อมาน่าจะได้แก่เทวดาฟ้าดิน อุตุส่าห์ทำดีเหตุใดจึงแลไม่เห็นและตรวรางวัลกับเรามากๆ

และแม้คนไทยบางส่วนถูกสอนมาถูกต้อง คือให้หมั่นท่องติดปากว่าเรื่องที่เกิดขึ้นในวันนี้ 'มันเป็นกรรมเก่าของเราเอง' แต่ก็มักเป็นการท่องแบบนกแก้วนกขุนทองเอาไว้ปลอบใจตัวเอง มาก

เสียกว่าที่จะตระหนักรู้ว่าเป็นความรู้อันควรลงให้ลึกและเข้าใจให้ซึ่ง จำแนกละเอียดเป็นเรื่องๆ ไปว่าที่กำลังเป็นอยู่ ที่กำลังพอใจหรือไม่พอใจมาจากการกระทำแบบไหน เพื่อความรู้แจ้ง เพื่อความสังวรระวัง และเพื่อความเร่งรัดให้ตนเองพัฒนาต่อไป ทั้งในด้านที่ได้อยู่แล้วและในด้านที่ยังพร่องอยู่

ในปฐมบรรพหรือส่วนแรกของหนังสือเล่มนี้ จะพูดถึง 'กรรมเก่า' ในหลายฐานะ ทั้งโดยความเป็นช่างผู้ปั้นแต่งรูปร่างหน้าตา ทั้งโดยความเป็นบรรพบุรุษผู้มอบมรดกตกทอดเป็นเงินทองของใช้ ทั้งโดยความเป็นองค์กรกษัตริย์กษัตริย์พลอดภัย ทั้งโดยความเป็นยักษ์ในตะเกียงวิเศษ รวมทั้งความเป็นอะไรต่ออะไรให้เราอีกมากมาย ชนิดที่ต่อไปจะได้ขอบคุณหรือกล่าวโทษให้ถูกต้องกันจริงๆ ไม่ใช่โทษมั่วไปเรื่อยโดยไม่ต้องมีหลักฐานประกอบการพิจารณาใดๆ หาวว่าพ่อแม่ไม่พยายามให้ดีกว่าที่เคยบ้าง หาวว่าเทวดากลับแก้งบ้าง หาวว่าคนรอบข้างเลวร้ายไปหมดบ้าง

ปฐมบรรพจะชี้ชัดตามพระพุทธของค์ตรัส คือ สัตว์ทั้งหลาย มีกรรมเป็นของตน มีตนเป็นทายาทแห่งกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรมย่อมจำแนกสัตว์ให้เลวและประณีตได้

ผู้ที่เริ่มเชื่อความจริงดังนี้ย่อมเลิกเรียกร้องสิ่งใดๆ จากผู้อื่น แล้วหันมาเรียกร้องเอาสิ่งที่ตนปรารถนาจากปัจจุบันกรรมของตัวเอง และต่อไปหากจะน้อยใจชะตาหรือสภาพความเป็นอยู่ต่างๆ ก็คงน้อยใจตัวเองในอดีต ไม่น้อยใจ 'ผิวดตัว' อย่างที่แล้วๆ มา กับทั้งตระหนักในสิ่งที่ควรตระหนัก เช่นโดยหลักธรรมชาติแล้วเราควรกราบกราบ

แทบเท้าขอบพระคุณพ่อแม่ ไม่ว่าท่านจะเลี้ยงดูเราอย่างไร หรือแม้กระทั่งต่อเราเช่นใดก็ตาม เหตุผลหลักก็คือพวกท่านเป็นประตุนำเราเข้าสู่เส้นทางมนุษย์ อันเป็นที่สุดแห่งศักยภาพการพัฒนาตนเอง รวมทั้งตระหนักว่าเทวดานางฟ้าท่านเคยทำดีมาก็สมควรไปสวຍสวรรค์เพื่ออยู่เล่นเป็นสุข ไม่ใช่ต้องมาคอยสวดสองดูแลมนุษย์ตั้งเกือบหมื่นล้านคนบนโลกทุกวัน หากรางวัลแห่งการทำดีคือต้องขึ้นสวรรค์ไปคอยสวดสองดูแลมนุษย์ราวกับเป็นขี้ข้าสิ่งมีชีวิตในภูมิต่ำกว่าไปทั้งชาติ ซึ่งอย่างนี้ก็อย่าทำดีหวังสวรรค์กันเลยดีกว่า เอาแค่ครึ่งๆ กลางๆ พอได้กลับมาเป็นมนุษย์อีกที แล้วอมืองอเท้ารอรับความช่วยเหลือจากเบื้องบนเท่านั้นพอ

พระพุทธเจ้าตรัสว่า **ผู้สามารถมีตนเป็นที่พึ่งแห่งตนนั้น นับว่าได้ที่พึ่งอันหายาก** และในแง่ของการเป็นที่พึ่งแห่งตนในระยะยาว ก็ควรจะต้องรู้จักกรรมทั้งฝ่ายดีและฝ่ายชั่ว รู้ว่ากรรมอันใดดีจะได้ทำให้มากเพื่อได้เป็นเรือใหญ่อาศัยแล่นไปในมหาสมุทรแห่งภพภูมิ รวมทั้งรู้ว่ากรรมอันใดชั่วจะได้หลีกเลี่ยงให้ห่างเพื่อไม่ต้องโดนมันโยนลงน้ำไปลอยคอลำบากลำบาก

หน้าว่าง

เหตุใดจึงเกิด
เป็นมนุษย์?

หน้าว่าง

เราได้เห็นพระพุทธองค์ทรงตรัสว่าเพราะมีกรรมเป็นไฉน จึง
มีวิญญานเป็นเหมือนพืชตั้งอยู่ได้ ในบทนี้เราจะมองตามจริงว่า...

เพราะมีกรรมดีเกำรองรับ วิญญานมนุษย์เราจึงปรากฏมีอยู่ได้

และเพราะต้องมีวิญญานมนุษย์ปรากฏอยู่ ร่างมนุษย์จึงต้อง
เกิดมีเป็นที่อาศัย

และเพราะต้องมีร่างมนุษย์ โลกมนุษย์จึงต้องปรากฏอยู่เป็น
ภาชนะรองรับ

และเพราะต้องมีโลกมนุษย์ มหาจักรวาลทั้งหมดจึงปรากฏ
ออกมาจากความว่าง!

● ความเป็นมนุษย์

บางคนนั่งชมทะเลอย่างเหม่อลอยก็เป็นสุขแล้ว ไม่ต้องการคิดอะไรรีเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์อีก

หลายคนได้เสพงามไปวันๆก็หน้าใจพอ คักยภาพมนุษย์อย่างอื่นมีอย่างไรบ้างไม่สน

หลายคนได้รับผิดชอบตนเองและครอบครัวให้อยู่รอดก็เหนื่อยแล้ว อย่าเห็นให้คิดใช้ความเป็นมนุษย์ในทางอื่นใดเพิ่มเติมเสียให้ยาก

หลายคนตั้งเป้าหมายและมุ่งมั่นบากบั่นไปจนถึงปลายทางสักครั้งเดียวก็เต็มอิมกับความเป็นมนุษย์แล้ว

หลายคนรักการไผ่ผ่นหลากหลาย และเต็มใจบินไปคว้าดาวจากหลายขอบฟ้า เพื่อรู้จักความเป็นมนุษย์อย่างพิสดารสูงสุด

แต่มีคนน้อยเท่านั้น ที่ตั้งคำถามกับตนเองอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันว่า อะไรคือประโยชน์สูงสุดที่สมควรได้จากความเป็นมนุษย์

ใครจะเห็นความเป็นมนุษย์อย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับว่าเจอใครมาบ้าง ประสบพบพานอะไรมาบ้าง และใช้ชีวิตอย่างไรมาบ้าง

แค่เพียงถือกำเนิดขึ้นในโลกนี้เป็นวันแรก ก็เหมือนพวกเราเกิด ความไม่ค่อยชอบใจกันแล้ว โดยประกาศผ่านการร้องไห้จันทน์ที่ออกจากท้องแม่ ถ้าไม่ร้องก็จะโดนตีให้ร้องเป็นการบริหารปอดกัน นอกจากนั้นยังมีใครบางคนต้องรับภาระแจ้งการเกิดของเราให้เป็น ที่รับรู้ อยู่ๆจะยอมให้มาปรากฏตัวบนโลกเฉยๆไม่ได้ สำหรับในไทย

กำหนดว่าอย่างช้า ๑๕ วันนับแต่ถือกำเนิด เกินกว่านี้ต้องมีใคร
สักคนโดนปรับเป็นพัน

และนับจากนาฬิกาที่ถูกแจ้งเกิด เราจะมีเอกลักษณ์ประจำตัวให้
สำคัญว่าเป็นตนคือชื่อพร้อมนามสกุล เราจะไม่รู้ตัวเลยว่าชื่อไปเข้ากับ
ใครเข้าบ้าง รวมทั้งไม่รู้เลยว่าร่วมใช้นามสกุลกับญาติกี่คน รู้อย่างเดียว
หลายคนไม่ทราบด้วยซ้ำว่าเพียงร่วมนามสกุลกับใครบางคน ก็อาจ
มีหน้ามีตาไปทั้งชีวิต หรืออาจต้องอยู่แบบหลบๆซ่อนๆไม่อาจเป็น
ปกติสุขในสังคมได้อย่างคนอื่น

แต่แม้ขั้นตอนอันผิวเผินของการเกิดจะยุ่งยากเช่นนี้ จำนวน
มนุษย์ที่มากมายน่าลลายตามีส่วนทำให้เราไม่เลื่อมใสว่าการเกิดเป็น
มนุษย์นั้นยากสักเท่าไร เหมือนใครๆก็มีชีวิตมนุษย์กันได้ แถม
การเปลี่ยนแปลงของประชากรโลกที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆจากการ
โถมเข้ามาของคลื่นยักษ์เป็นการยืนยันเสียด้วย เมื่อสี่ร้อยปีก่อน
จำนวนพลโลกเพิ่มมีแค่ ๔๐๐ ล้าน แต่ในปี ๒๕๐๔ พุ่งพรวดขึ้นเป็น
๓,๐๐๐ ล้าน และในเดือนกรกฎาคมปี ๒๕๔๖ โลกมีประชากรทั้งสิ้น
ประมาณ ๖,๓๐๐ ล้านคน เกือบ ๑๖ เท่าของเมื่อสี่ร้อยปีก่อน!
มากพอที่เรามองไปตามแหล่งชุมนุมด้วยตาเปล่าแล้วรู้สึกเหมือน
ตัวเองร่วมเป็นหนึ่งในขบวนมดปลวกบนเส้นทางอันไร้ความหมาย

และแม้เรายอมเชื่อว่าโลกนี้มีมนุษย์กว่าหกพันล้าน ก็ไม่ได้
แปลว่าเราเข้าใจถูกต้องร้อยเปอร์เซ็นต์ ความจริงคือทุกวินาทีมี
การเกิดตายถ่ายเทอยู่ตลอดเวลา พุดง่ายๆคือสมมุติว่าเราสามารถ
เป็นดวงดาวสวรรค์ รัศรอบโลกในคราวเดียว เราจะเห็นวิญญาณ
จำนวนหนึ่งมาสู่โลกและได้ร่างมนุษย์แหกปากร้องอุแว่ววินาทีละ ๔ คน
และเห็นมนุษย์จำนวนหนึ่งเดินทางลาโลกวินาทีละ ๒ คน ดุจฝนที่

ตกลงมาจากเวียงฟ้าแห่งความว่างเปล่า และเป็นกระแสน้ำไหลบ่าออกไปสู่มหาสมุทรแห่งความไร้แก่นสาร ปริมาณมนุษย์ไม่เคยคงที่มีสมาชิกเก่าอยู่พร้อมหน้าเลยแม้แต่วินาทีเดียว!

มนุษย์เกือบทุกคนต้องการเป็นที่จดจำ แต่มีไม่ถึงหนึ่งในล้านที่ถูกบันทึกในหน้าประวัติศาสตร์ อาจยาวนานหลายสิบปี หลายร้อยปี หรือหลายพันปี แล้วในที่สุดก็ต้องถูกลืมเลือนไปจนได้ แม้แต่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นหนึ่งในศาสดาของศาสนาใหญ่ก็เคยทรงตรัสพยากรณ์ถึงยุคของสงฆ์รุ่นสุดท้ายที่เรียก ‘โคตรภูสงฆ์’ ซึ่งพ้นยุคนั้นไปแล้วจะไม่มีใครท่องจำธรรมบทได้อีก และนั่นหมายความว่า จะไม่มีใครรู้เลยว่าครั้งหนึ่งโลกนี้เคยเป็นที่อุบัติของมหาบุรุษผู้ทรงความสำคัญยิ่งยวดต่อมนุษย์และเทวดาอินทร์พรหมมียักษ์นับจำนวนไม่ถ้วน

จะพูดว่าพวกเราเกิดมาเพื่อรู้แล้วลืมก็ได้

จะพูดว่าพวกเราเกิดมาเพื่อถูกลืมก็ได้

แก่นสารและคุณค่าของความเป็นมนุษย์อยู่ที่ไหน? นี่คือสิ่งที่ถูกถามถึงมาตลอด แต่ละคนก็ให้ความหมาย ให้คุณค่ากันไปตามมุมมองของตน แท้จริงเราอาจได้คำตอบอันถูกต้อง หากตั้งคำถามเสียใหม่ให้ตรงประเด็นกว่าเดิม นั่นคือเราเกิดมาเป็นมนุษย์ได้ด้วยเหตุอันใดกัน?

● องค์ประกอบของการเกิดเป็นมนุษย์

‘การเกิด’ ของมนุษย์นั้น เรานับกันตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงคลอดออกมา สอดคล้องกันทั้งทางแพทย์และทางศาสนา ฉะนั้นมาดูว่า

พระพุทธเจ้าตรัสอย่างไรในขณะแห่งปฏิสนธิ ท่านตรัสว่า **เมื่อมีองค์ประกอบ ๓ ประการมาประชุมพร้อมกัน ย่อมมีการหยั่งลงในครรภ์** องค์ประกอบทั้ง ๓ นั้นได้แก่

- ๑) มารดาและบิดาร่วมกัน
- ๒) ขณะนั้นมารดาอยู่ในช่วงเวลาไขสูก
- ๓) มีวิญญาณเกิดขึ้นเพื่อสืบกรรมจากภพอื่น โดยได้ที่ตั้งอยู่ในครรภ์มารดา

เพื่อเข้าใจเกี่ยวกับความจริงตามพุทธพจน์ข้างต้นอย่างลึกซึ้ง ควรพิจารณาจาก 'ภาวะการมีบุตรยาก' ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ทั่วโลก กล่าวคือบางคู่สุขภาพแข็งแรงทั้งสองฝ่าย ต่างไม่ได้เป็นหมัน และมีสัมพันธ์กันแทบทุกคืน ลูกก็ยังไม่เห็นมาลัทธิทั้งที่อยู่กินกันเป็นสิบปีแล้ว หากอาศัยความเชื่อเพียงว่าถ้าร่วมเพศในช่วงมารดามีไขสูกแล้วจะต้องตั้งครรภ์ ก็จะผิดจากความเป็นจริงที่ปรากฏ ดังนั้นต้อง**มีองค์ประกอบมากกว่าการร่วมเพศในช่วงมารดามีไขสูกอย่างแน่นอน**

ทางการแพทย์พยายามอธิบายด้วยเหตุผลอันเป็นรูปธรรม ยกตัวอย่างเช่นดื่มเหล้าสูบบุหรี่เก่ง มีความเครียด หรือเป็นไข้หวัด ธรรมดาๆก็อาจทำให้ระบบฮอร์โมนเพศผิดปกติได้ พุดง่ายๆฝ่ายชายน้ำยาไม่พอ นอกจากนี้อาจมีกรณีทางสรีระอื่นๆของฝ่ายหญิง เช่น ท่อนำไข่ตัน มีพังผืดอยู่ในอุ้งเชิงกรานหรือเยื่อโพรงมดลูกเจริญผิดที่ อยู่ในอุ้งเชิงกราน ก็ขัดขวางการปฏิสนธิระหว่างไข่กับตัวอสุจิได้

จะเห็นว่าถ้าตั้งคำถามกันอย่างจำเพาะเจาะจงเป็นรายๆไป ด้วยวิธีอธิบายแบบแพทย์เราอาจได้คำตอบของภาวะ 'มีบุตรยาก' ไปต่างๆนาๆ แต่ถ้าเอาจคำตอบจากนักเก็บสถิติ คำตอบจะน่าประหลาดใจ

เป็นล้นพ้น กล่าวคือแม้คู่สมรสบางรายเต็มไปด้วยปัจจัยลบ เช่น เครียดเก่ง กินเหล้าสูบบุหรี่ถี่ย่อย เขาก็มีลูกกันได้ แถมมีได้เร็ว เสียด้วย โดยเฉพาะตอนกำลังกลุ่มๆ เรื่องเงินเรื่องทองอยู่นั่นเอง

หากพิจารณาว่าธรรมชาติของการ ‘หยั่งลงในครรภ์’ เป็นจริง ดังเช่นที่พระพุทธองค์ตรัส เราก็ตอบได้ง่ายๆ ไม่ต้องดันเดาสันนิษฐาน หรือหาเหตุผลทางสรีระมาสนับสนุนอีกต่อไป **คำตอบสุดท้ายคือ ถ้าไม่มีสัตว์ในภูมิอื่นใดทั้งที่สูงกว่าและต่ำกว่าภูมิมนุษย์ เหมาะจะ มาเกิดในท้องของหญิงคนหนึ่งๆ ได้ ต่อให้มารดาและบิดาพยายาม จนตายก็ไม่มีความประสบความสำเร็จเลย**

ปัจจุบันเทคโนโลยีต่างๆ ผุดขึ้นเป็นดอกเห็ดเพื่อช่วยเหลือ ผู้มีบุตรยาก อย่างเช่นการทำเด็กหลอดแก้ว หลักการคือเขาจะใช้ ยาฮอร์โมนกระตุ้นให้มีการตกไข่จำนวนมากๆ แล้วนำมาผสมกับ อสุจิในหลอดแก้ว แทนที่จะเกิดขึ้นในครรภ์มารดาตามธรรมชาติ แล้วจึงค่อยมีการนำตัวอ่อนในหลอดแก้วใส่กลับคืนเข้าสู่ร่างกายมารดา ในภายหลัง

ตรงนี้ทำให้หลายคนมองว่ากำเนิดมนุษย์น่าจะเริ่มต้นขึ้นจาก สิ่งที่เป็นรูปธรรมอันเห็นง่ายด้วยตาเปล่าเท่านั้นเอง ขอแค่มีไข่หลายใบ มาผสมกันกับน้ำเชื้อในหลอดแก้ว เก็บในตู้แช่ซึ่งมีการควบคุมปัจจัย ต่างๆ ให้ใกล้เคียงกับสภาพในมดลูกตามธรรมชาติ รอเวลาครึ่งวันให้ ไข่กับอสุจิรวมตัวเป็นเซลล์เดียวกัน ก็เป็นอันเรียบร้อย

ยิ่งถ้าวันหนึ่ง จัปพลัดจับผลุนาเทคโนโลยีพาพวกเราไปไกล ขนาดทำอะไรได้แผลงๆ เช่นสร้างอสุจิกับไข่สุกเทียมขึ้นมาสำเร็จ แถมสร้างตัวอ่อนที่เลียนแบบครรภ์มารดาได้ครบถ้วนทุกประการ ต่อไป

โลกจะไม่รู้จักแต่มนุษย์หลุดแก้ว แต่ยังมีมนุษย์ตื้อบั่นขึ้นมาอีกหลายคนคงฟันธงกันว่ากำเนิดมนุษย์นั้น ‘เป็นวิทยาศาสตร์’ คือไม่ต้องเชื่อกันอีกแล้วเรื่องวิญญาณวิญญาณ เรื่องการเวียนว่ายตายเกิด ภพภูมิ กรรมวิบาก โยนทิ้งน้ำให้หมด

อันที่จริงเรามองให้เป็นสุดโต่งความเชื่ออีกด้านหนึ่งก็ได้ คือวิญญาณมีส่วนสำคัญสูงสุดเหนือรูปธรรม ธรรมชาติฝ่ายรูปนั้นสร้างขึ้นมาได้ ควบคุมด้วยเครื่องมือทางการแพทย์ได้ **แต่เราไม่มีทางผลิตจิตวิญญาณขึ้นมาด้วยวิธีการอันเป็นรูปธรรมใดๆเลย**

ถ้าไม่สมัครใจเชื่อว่าวิญญาณเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิสนธิ เราจะต้องตอบคำถามน่าสงสัยหลายต่อหลายเรื่องด้วยคำว่า ‘บังเอิญ’ เช่นทำไมแพทย์พยายามใส่हेतुปัจจัยช่วยปฏิสนธิดิบดีแล้วก็ไม่เห็นท้องอยู่ดี ทำไมเด็กบางคนคล้ายพ่อ บางคนคล้ายแม่ บางคนผ่าเหล่าผ่ากอไม่คล้ายทั้งพ่อและแม่ คำตอบและการอธิบายฝ่ายรูปอย่างเดียวจะทำให้เรารู้สึกเหมือนขาดองค์ประกอบสำคัญไปเสมอ ทำนองเดียวกับพูดว่ามีคอมพิวเตอร์พร้อมแล้ว มีไฟฟ้าพร้อมแล้ว แต่ทำไมไม่เห็นไฟฟ้าไหลเข้าเครื่องสักที ทำไมเครื่องไม่เปิดสักที ทำไมโปรแกรมในเครื่องเป็นร่อยเป็นพันไม่ทำงานสักที

กรณีคอมพิวเตอร์ไม่ทำงานเอง เราก็อธิบายได้ง่ายๆว่าเพราะไม่มีคนไปกดปุ่มเปิดมันนะซี อันนี้เป็นเรื่องที่เห็นๆ ซึ่งก็ทำนองเดียวกับการตั้งครุฑ ถ้าบอกว่านอกจากไขกับอสจุแล้วยังต้องอาศัยวิญญาณมาเป็นองค์ประกอบร่วมสุดท้าย ก็ดูเหมือนข้อกังขานานัปการจะถูกไขได้หมดจด **แค่พูดคำเดียว คือถ้ามีบุญพอก็ต้องได้เกิด** องค์ประกอบฝ่ายรูปเป็นแค่ฐานที่ตั้งหรือภาชนะรองรับ แพทย์ทำได้

แค่เพิ่มทางลงให้มากขึ้นกว่าเดิม แต่ถ้า 'ไม่มีใคร' เหมาะจะเข้ามาสถิตอยู่ด้วยความคู่ควรกับกรรมมารดาหนึ่งๆ อย่างไรเรื่องก็ต้องเวียนเป็นปาสากอยู่ดี

การสรุปว่าถ้ามีบุญพอก็ต้องได้เกิดนั้น ทำให้หลายคนสบายใจ ครางออกมาได้ว่า อ้อ! มันเป็นอย่างนี้เอง แต่ก็อาจจุดชนวนให้คนอื่นก่อนโลกไม่จุใจ เกิดความสงสัยขึ้นมาอีก ว่า 'บุญพอ' นั้นหน้าตาเป็นอย่างไร เหมือนน้ำที่เต็มแก้วพอจะกินอ้อมมีกำลังวังชาไหม? อะไรบ้างที่ถือเป็นบุญ? บุญแบบไหนเป็นตัวกำหนดให้เกิดมายากดีมีเงิน? อันนี้ขอให้พิจารณาพุทธพจน์ในข้อต่อไป

● กรรมที่ทำให้เกิดศักยภาพ ของการตั้งอยู่ในกรรมมนุษย์

ในกลุ่มมนุษย์ด้วยกัน ปริมาณคนยากจน ปริมาณคนผิวพรรณทราม และปริมาณคนโศคร้ายนั้น ล้นหลามเสียจนทำให้เรารู้สึกว่าพูดรวมๆแล้ว เป็นมนุษย์ไม่ใช่จะต้องมีจิตวิญญาณที่สูงส่งหรือทรงบุญญาธิการเท่าไรนัก แต่ความจริงก็คือก่อนหน้าจะเป็นมนุษย์ได้ ต้องมีการก่อกรรมอันเป็นไปในทางดีไว้มากพอดูทีเดียว

การพูดแค่ 'ต้องมีบุญพอจึงมาเกิดเป็นมนุษย์ได้' นั้นไม่ทำให้เข้าใจกระจ่าง ก่อนอื่นเราต้องเข้าใจจริงๆว่าบุญมาจากอะไร บาบเกิดมาแต่ไหน ตรงนี้พระพุทธองค์ตรัสเป็นใจความว่า **เหตุเพื่อเกิดอภุศลกรรม ๓ ประการเป็นไฉน? คือ โลภะหนึ่ง โทสะหนึ่ง โมหะหนึ่ง**

พูดง่าย ๆ ว่า หากทำกรรมในขณะที่กำลังโลภ กำลังโกรธ หรือ กำลังหลง กรรมนั้นก็ต้องเป็นดำทำเดี่ยว ส่วนจะดำสนิทหรือดำจางๆ ก็ขึ้นอยู่กับระดับความแรงของกิเลสอีกที

ในทางตรงข้าม หากทำกรรมขณะกำลังมีน้ำจิตคิดให้ทาน กำลัง มีน้ำจิตคิดเมตตา หรือกำลังมีปัญญาเห็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ตามจริง กรรมนั้นก็ต้องเป็นขาวแน่นอน ส่วนจะขาวสว่างหรือขาวชุ่นๆ ก็ขึ้นอยู่กับระดับกำลังใจในขณะนั้น

การก่อกรรมในแต่ละชาติจะไปรวบยอดตัดตีสินที่เดียวขณะถึง อายุขัยเพื่อเปลี่ยนภพเปลี่ยนภูมิ ก่อกรรมหนักมาทางบุญจิตก็สว่างไสว ก่อกรรมหนักมาทางบาปจิตก็มีตม่น และเป็นไปในภพภูมิอันสว่างไสว หรือมีตม่นสอดคล้องกับสภาพวิญญูณนั้นๆ สมดังที่พระพุทธองค์ ทรงตรัสเป็นใจความว่า **ความเป็นเทวดาก็ดี ความเป็นมนุษย์ก็ดี หรือแม้สุคติภูมิอย่างใดอย่างหนึ่ง ย่อมไม่ปรากฏเพราะกรรมที่เกิดแต่ โสกะ โทสะ โมหะเลย**

สรุปคือถ้าถามว่าใครส่งวิญญูณมาเข้าห้องมนุษย์ มีตุลาการ ผู้ถืออภิสิทธิ์สามารถพิพากษาเปิดประตูสวรรค์นรกคัดสัตว์ได้ตาม อำนาจใจหรืออย่างไร ก็ต้องตอบว่าไม่มีตัวตนผู้ใดทำหน้าที่ตัดสิน ทั้งสิ้น มีแต่กรรมดีของตม่นนั้นแหละส่งมา หากเคยทำกรรมอัน ประกอบด้วยความไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลงไว้ได้น้ำหนักพอเพียงแล้ว เมื่อจิตดับจากภพเก่า (เรียกว่าจุติจิต) ย่อมเกิดจิตดวงใหม่ขึ้นสืบกรรม (เรียกว่าปฏิสนธิจิต) ซึ่งก็ได้ภาชนะรองรับจิตวิญญูณเป็นกรรม ภูมิมุนษย์นั่นเอง

ดังนั้นจะยากดีมีเงินเพียงใด ตำด้อยเหมือนไม่มีบารมีคุ้มกะลาหัว ขนาดไหน อย่างน้อยเกิดเป็นมนุษย์ได้ก็ต้อง 'มีดี' เหนือสัตว์ เดรัจฉานในโลกหลายชุม เพราะสัตว์เดรัจฉานทั้งหลายปรากฏขึ้นก็ ด้วยเพราะกรรมที่ทำขณะมีโลภะ โทสะ โมหะทั้งสิ้น

ณ ตรงนี้เราพูดกันกว้างๆก่อน อย่าเพิ่งสงสัยเล็งแลเข้าไปใน รายละเอียด ขอให้เข้าใจว่าถ้าโดยมากเคยมีนิสัยทางการ คิด พูด ทำ หนักไปในแบบตามใจกิเลส เอาความโลภ ความโกรธ ความหลงผิด เป็นใหญ่ ปลอຍให้อารมณ์ด้านมืดครอบงำการประพฤติปฏิบัติให้ เป็นไปในทางเบียดเบียน เช่นนี้ก็ขาดแนวโน้มที่จะมาถือกำเนิด เกิดเป็นมนุษย์

ในทางตรงข้าม ถ้าโดยมากเคยมีนิสัยทางการ คิด พูด ทำ หนักไปในแบบหักห้ามกิเลส เอาการเสียสละ ความมีเมตตา และ ความมีสติปัญญาพิจารณาตามจริงเป็นใหญ่ ประพฤติปฏิบัติตนเป็น ผู้ปราศจากความเบียดเบียน เช่นนี้ก็มีความโน้มที่จะมาถือกำเนิด เกิดเป็นมนุษย์สูงมาก

● เกณฑ์วัดน้ำหนักโลภะ โทสะ โมหะ

ธรรมชาติมีเครื่องชั่งน้ำหนักของเขายู่ว่า โลภะ โทสะ โมหะ ประมาณนี้ถือว่าเกินพิกัด พื้นโลกมนุษย์แบกไว้ไม่ไหว ต้องทะลุ ตกลงไปหมกไหม้ในนรก

เหตุการณ์หนึ่งๆจะเป็นตัวชี้ชัด ว่าโลภะ โทสะ โมหะเกิน ขีดจำกัด เกินเส้นแบ่งต้องห้ามไปแล้วหรือยัง เส้นแบ่งต้องห้ามนี้ เรียกว่า 'ศีล'

ศีลคือกรอบ คือเกณฑ์ คือแนวทางประพฤติปฏิบัติทางกาย และทางวาจา ยังไม่รวมว่าใจจะคิดอย่างไร อยากสักแค่ไหน ขอแค่ ว่าเก็บอาการให้อยู่ ไม่ละเมิดไปจากกรอบอันควร ก็ถือว่ายังพอใช้ได้

คนไทยรู้จักคำว่า 'ศีล' ดี แต่น้อยคนจะจดจำขึ้นใจว่ามีอะไร บ้าง และยิ่งน้อยเท่านั้นที่จะนำมาเป็นกรอบการประพฤติปฏิบัติตน จริงๆ หากผู้ใดอยู่ในกรอบของศีลดีแล้ว ก็ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้มีโลกะ โทสะ โมหะน้อย คู่ควรแก่การเกิดใหม่ในสุคติภูมิ ทั้งโลกสวรรค์ และโลกมนุษย์อย่างใดอย่างหนึ่ง

ที่ตรงนี้จะแสดงศีล ๕ โดยความเป็นเครื่องซึ่งนำหนักโลกะ โทสะ โมหะ

๑) การฆ่าสัตว์ตัดชีวิต - หากกระทำเพราะโลภอยากกินเนื้อ หรือโกรธแค้นเกินระบับ หรือหลงเชื่อลัทธิผิดๆเช่นบูชายัญแพะเพื่อ ปลดปล่อยวิญญาณพวกมันไปสู่สุคติภูมิ อย่างนี้มีหนึ่งแต่มีใหญ่ สำหรับการไปสู่สุคติภูมิ

๒) การลักขโมย - หากกระทำเพราะโลภอยากเอามาเป็นของตน หรือทำลายของเขาเพื่อแก้แค้น หรือหลงสำคัญผิดเช่นลักของ คนรวยที่ไม่เดือดร้อนจะไม่บาป อย่างนี้มีหนึ่งแต่มีใหญ่สำหรับการ ไปสู่สุคติภูมิ

๓) การผิดลูกเขาเมียใคร - หากกระทำเพราะโลภอยากเสพกาม จนหน้ามืด หรือลวงละเมิดทางเพศเพื่อให้เกิดความเจ็บใจ หรือ หลงเชื่อแนวคิดวิปริตเช่นนำสาวพรหมจรรย์มาข่มขืนจะทำให้เทพ พอใจ อย่างนี้มีหนึ่งแต่มีใหญ่สำหรับการไปสู่สุคติภูมิ

๔) การไปปดมดเท็จ - หากกระทำเพราะโลภอยากได้หน้า หรือป็นน้ำเป็นตัวด้วยความอาฆาตอยากให้ศัตรูประสบความหายนะ หรือหลงเห็นไปว่าการโกหกพกลมหลอกลวงใครๆได้เป็นการแสดงความฉลาดเฉลียวเหนือผู้อื่น อย่างนี้มีหนึ่งแถมใหญ่สำหรับการไปสู่ทุกขภูมิ

๕) การร่ำสุรยาเมา - หากกระทำเพราะโลภในรสบาดลิ้น ชวนเคลิ้ม หรืออยากประชดชีวิตให้สถานการณ์ยิ่งย่ำแย่ลงไป หรือหลงมองตามเพื่อนว่าการร่ำสุรยาเมาเป็นของโก้เก๋ อย่างนี้มีหนึ่งแถมใหญ่สำหรับการไปสู่ทุกขภูมิ

การตกอยู่ในสภาพเมาบาปแบบไม่ลืมหลืมตานั้น ก็อาจวัดจาก แด้มที่สะสมไว้ บางคนได้แค่ ๑ แด้มยังพอทำเนา บางคนซัดเข้าไป ๓ แด้มก็เริ่มหนักหน่วงเต็มที่ แต่บางคนอุตส่าห์เหมารวบรวมครบทั้ง ๕ แด้ม อย่างนั้นน้ำหนักเกินพิกัดแน่นอน

สำหรับพวกสั่งสมแด้มไว้น้อยๆก็ใช้จะรอดจากโทษภัย แม้บุญด้านอื่นจะช่วยประคับประคองให้พอมายืนบนพื้นโลกมนุษย์ไหว ก็จะต้องประสบกับผัสสะอันไม่น่าอภิรมย์อยู่ดี

ดังเช่นที่พระพุทธเจ้าตรัสจำแนกวิบากของการละเมิดศีล ๕ ไว้พอเป็นแนว โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องการพูดจานั้น ขยายเพิ่มจากการไปปดมดเท็จออกไปเป็นวจีทุจริต ๔ ประการ ดังนี้

๑) ปาณาติบาต (การฆ่าสัตว์ตัดชีวิต) เมื่อเสพแล้ว เจริญแล้ว กระทำให้มากแล้ว ย่อมยังสัตว์ให้เป็นไปในนรก ในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน ในเปรตวิสัย วิบากแห่งปาณาติบาตอย่างเบาะที่สุด ย่อมยังความเป็นผู้มีอายุน้อยให้เป็นไปแก่ผู้มาเกิดเป็นมนุษย์

๒) **อทินนาทาน** (การลักขโมย) เมื่อเสพแล้ว เจริญแล้ว กระทำให้มากแล้ว ย่อมยังสัตว์ให้เป็นไปในนรก ในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน ในเปรตวิสัย วิบากแห่งอทินนาทานอย่างเบาที่สุด ย่อมยังความพินาศแห่งสมบัติให้เป็นไปแก่ผู้มาเกิดเป็นมนุษย์

๓) **กาเมสุมิจฉาจาร** (การประพฤติดิฉันท์ในกาม) เมื่อเสพแล้ว เจริญแล้ว กระทำให้มากแล้ว ย่อมยังสัตว์ให้เป็นไปในนรก ในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน ในเปรตวิสัย วิบากแห่งกาเมสุมิจฉาจารอย่างเบาที่สุด ย่อมยังศัตรูและเวรให้เป็นไปแก่ผู้มาเกิดเป็นมนุษย์

๔) **วจีหุจจิต**

๔.๑) **มุสสาวาท** (การไปปดมดเท็จ) เมื่อเสพแล้ว เจริญแล้ว กระทำให้มากแล้ว ย่อมยังสัตว์ให้เป็นไปในนรก ในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน ในเปรตวิสัย วิบากแห่งมุสสาวาทอย่างเบาที่สุด ย่อมยังการกล่าวตู่ด้วยคำไม่เป็นจริงให้เป็นไปแก่ผู้มาเกิดเป็นมนุษย์

๔.๒) **ปิสุณาวาจา** (การพูดส่อเสียดนินทา) เมื่อเสพแล้ว เจริญแล้ว กระทำให้มากแล้ว ย่อมยังสัตว์ให้เป็นไปในนรก ในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน ในเปรตวิสัย วิบากแห่งปิสุณาวาจาอย่างเบาที่สุด ย่อมยังการแตกจากมิตรให้เป็นไปแก่ผู้มาเกิดเป็นมนุษย์

๔.๓) **ผรุสวาจา** (การพูดจาหยาบคาย) เมื่อเสพแล้ว เจริญแล้ว กระทำให้มากแล้ว ย่อมยังสัตว์ให้เป็นไปในนรก ในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน ในเปรตวิสัย วิบากแห่งผรุสวาจาอย่างเบาที่สุด ย่อมยังเสียงที่ไม่น่าพอใจให้เป็นไปแก่ผู้มาเกิดเป็นมนุษย์

๔.๔) **สัมผัปปลาปะ** (การพูดเพ้อเจ้อ) เมื่อเสพแล้ว เจริญแล้ว กระทำให้มากแล้ว ย่อมยังสัตว์ให้เป็นไปในนรก ในกำเนิด

สัตว์ดิรัจฉาน ในเปรตวิสัย วิบากแห่งสัมผัสปลาปะอย่างเบาที่สุด ย่อมยังคำไม่ควรเชื่อถือให้เป็นไปแก่ผู้มาเกิดเป็นมนุษย์

๔) การดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัย เมื่อเสพแล้ว เจริญแล้ว กระทำให้มากแล้ว ย่อมยังสัตว์ให้เป็นไปในนรก ในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน ในเปรตวิสัย วิบากแห่งการดื่มสุราและเมรัยอย่างเบาที่สุด ย่อมยังความเป็นบ้าให้เป็นไปแก่ผู้มาเกิดเป็นมนุษย์

ขอให้สังเกตด้วยว่าถ้าใครประพฤตินละเมิดกรอบเกณฑ์ธรรมชาติของศีลดังกล่าวทั้ง ๕ ประการนี้มากๆ ไม่จำเป็นต้องไปเกิดใหม่ ก็มีผลให้เห็นตามที่พระพุทธเจ้าตรัสว่าเป็น 'โทษสถานเบาที่ได้รับเมื่อเป็นมนุษย์' กันแล้ว ตัวอย่างเช่นคนพูดเพ้อเจ้อบ่อยๆ จนติดเป็นนิสัย อยู่เงียบแล้วทนไม่ได้ต้องหยิบเรื่องไร้สาระมาจ้อหรือคนอื่นเขาจะพูดกันเป็นงานเป็นการก็ก่อกวนชักใบให้เรือเสีย คนพวกนี้จะมีท่าทีที่คนรุ่นใหม่เรียกกันว่า 'ต๊อง' ให้เห็นโดยไม่จำเป็นต้องพูดลัศม์

เพียงตัวอย่างเดียวที่เห็นได้ชัดนี้ เป็นหลักฐานแสดงว่าคำพูดนั้นปรุงแต่งคลิ้นจิตให้เพี้ยนผิดบิดเบี้ยวจนคนอื่นสามารถสัมผัสได้ ถ้าไม่พยายามปรับปรุงนิสัย ยังติดพาล่ำเพ้อพูดมากไปจนตาย ก็จะเป็นพลังกรรมปรุงแต่งให้เป็นคนพูดจาไม่น่าเชื่อถือเอาเสียเลย แม้พูดความจริง พยายามให้เป็นงานเป็นการ ก็จะมีขาดน้ำหนักรสนิยมที่คนอื่นฟังแล้วอยากเอาหูทวนลมมากกว่าเงี่ยหูเอาใจจดจ่อ

ในเมื่อความจริงตามธรรมชาติของกรรมวิบากเป็นเช่นนี้ หลายคนก็อาจนึกว่าโลกมนุษย์มีไว้แก่งแย่งกัน หรือบีบคั้นกันให้โหด

ลงต่ำ เพราะเกิดมาทุกคนต้องเจอเรื่องยั่วยุให้ละเมิดศีล ๕ แน่ๆ เช่น อยู่ของเราดีๆก็มียุ่งมากัดให้อยากตบ ทำมาหากินสุจริตนานไป ก็เห็นช่องทางใช้หน้าที่ฉ้อฉล ไม่แสวงหาก็มียุเพศตรงข้ามมาใกล้ซัดให้อยากสัมผัส เหตุการณ์โดยทั่วไปก็เหมือนน่าพุดบิตเบือนมากกว่า พุดจริง และถ้าอยากเข้าสังคมหลายๆกลุ่มก็ต้องมีเหล้ายาเป็นตัวกระชับมิตร

เพราะโลกนี้มีแรงดึงดูดยั่วให้กระโจนลงที่ต่ำ เราถึงเห็น ไบหน่าระทมทุกข์มากกว่าไบหน่าระรื่นสุข คนจนมากกว่าคนรวย คนผิวพรรณหยาบมากกว่าคนผิวพรรณดี คนขี้โรคมากกว่าคนแข็งแรง ความต่างระหว่างชั้นวรรณะเกิดขึ้นก็เพราะชาติที่แล้วๆมาผู้คนเจอ สภาพแวดล้อมจุฑาให้ตกต่ำทำนองเดียวกันนี้แหละ ดังนั้นก็ขึ้นอยู่กับปัจจุบัน เมื่อเราเข้ามาอยู่ในสนามสอบอีก จะผ่านด่านไปได้หรือไม่ ทุกอย่างตั้งต้นที่การศึกษา การตระหนัก การตัดสินใจเลือก และการเพียรเอาจริง

ถ้าแค่ตั้งใจเด็ดขาดว่าจะอยู่ในกรอบของศีลทั้ง ๕ ข้อ หรือ พุดง่ายกว่านั้นคือ **ถ้ามีใจละอายต่อบาป สะดุ้งกลัวต่อบาป ก็เป็นอันประกันว่าจะก่อกรรมอันเป็นฝักฝ่ายให้ได้เกิดเป็นมนุษย์อย่างแน่นอน**

ใจที่ละอายต่อบาป สำนึกผิดเป็น และไม่เห็นการทำผิดซ้ำซาก เป็นเรื่องเล่นๆนั้น เป็นภาพรวมรวบยอดของจิตวิญญูณที่พร้อมจะถูกจุดแสงให้สว่างไสวคงทน เพราะคนที่มีใจจริงละอายต่อบาปเท่านั้น จะประพฤติดนอยู่ในกรอบศีล ๕ ได้ยาวนาน ต่างจากคนที่มีจิตสำนึกน้อย แม้ใครกระตุ้นให้ถือศีล อย่างมากก็ทำตัวดีได้ สองสามวันก็ตบะแตก ต้องกลับมาละเมิดศีลอีก เพราะเคยชิน จนอดรนทนไม่ได้ อึดอัดกัดฟันเป็นคนดีได้เดี๋ยวเดียวเท่านั้น

วิธีที่จะสร้างสำนึก ทำตนให้เป็นคนละอายบาปได้จริงๆ ก็ต้องสั่งสมบุญให้มากเข้าไว้ คือต้องทำตัวเป็นฝ่ายรุกด้วย ไม่ใช่ฝ่ายรับ ฝ่ายต้านทานประการเดียว บุญที่สั่งสมมากมายจะเป็นตัวตั้งใหม่ให้สังเกตเห็นความต่างระหว่างขาวกับดำ สว่างกับมืด และดีกับเลว จนเห็นโทษภัย เห็นความไม่น่ารักของอกุศลจิตในตน

สำหรับวิธีการสั่งสมบุญอย่างถูกต้องจะแสดงไว้ในตติยบรรพ

● บทสำรวจตนเอง

เรามาสู่ความเป็นมนุษย์ก็ด้วยคุณธรรมคือความละอายต่อบาป ถ้าไม่ละอายต่อบาปด้วยใจจริง ชีวิตก่อนของเราไม่มีทางรักษาศีล ข้อใดข้อหนึ่งด้วยใจเช่นกัน ดังนั้นจึงสมควรที่เราจะสำรวจตรวจสอบว่ายังมีพื้นฐานความเป็นมนุษย์อยู่มากน้อยเพียงใด กับดักและเล่ห์กลกิเลสในโลกชักนำให้ศีลของเราเสื่อมลงหรือว่าเจริญขึ้น ที่ท้ายบทนี้เป็นโอกาสเหมาะสำหรับการแจกแจงจาระไนตนเองเป็นข้อๆ

๑) ในช่วงต้นชีวิตเรามีความละอายที่จะฆ่าสัตว์ หรือเบียดเบียนชีวิตสัตว์ หรือกระทั้งทรมาณสัตว์บ้างหรือไม่? แล้วในขณะนี้เรายังมีความเป็นปกติเช่นนั้นอยู่หรือเปล่า?

๒) ในช่วงต้นชีวิตเรามีความละอายที่จะลักทรัพย์ หรือยกยอกทรัพย์ หรือกระทั้งแสวงประโยชน์เล็กๆน้อยๆโดยมิชอบหรือไม่? แล้วในขณะนี้เรายังมีความเป็นปกติเช่นนั้นอยู่หรือเปล่า?

๓) ในช่วงต้นชีวิตเรามีความละอายที่จะลอบเป็นชู้ หรือลอบได้เสียกับลูกเขา หรือกระทั้งจ้องเล็งจะผิดประเวณีบ้างหรือไม่? แล้วในขณะนี้เรายังมีความเป็นปกติเช่นนั้นอยู่หรือเปล่า?

๔) ในช่วงต้นชีวิตเรามีความละเอียดที่จะพูดปดทั้งรู้ หรือพูดให้ใครหลงเชื่อผิดๆ หรือกระทั่งแกล้งทำให้คนอื่นเข้าใจผิดบ้างหรือไม่? แล้วในขณะนี้เรายังมีความเป็นปกติเช่นนั้นอยู่หรือเปล่า?

๕) ในช่วงต้นชีวิตเรามีความละเอียดที่จะกินเหล้าเมายา หรือเข้าหาสิ่งเสพติด หรือกระทั่งลองลิ้มเล็กๆ น้อยๆ บ้างหรือไม่? แล้วในขณะนี้เรายังมีความเป็นปกติเช่นนั้นอยู่หรือเปล่า?

เมื่อถามตัวเองว่าขณะนี้เล่าเรากำลังทำอะไรอยู่ ยังละเอียดในการกระทำเช่นนั้นอยู่หรือเปล่า? จะมีขณะหนึ่งที่เกิดสัมผัสถึงความ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ขึ้นมา คือเข้าถึงพื้นฐานเมื่อครั้งรู้ผิดรู้ชอบ เพราะอย่างไรความ เป็นมนุษย์ก็มีศักยภาพในการแยกแยะว่าอะไรบาป อะไรบุญ อะไรผิด อะไรสว้าง

หากได้คำตอบว่าส่วนใหญ่เราไม่เคยละเอียด แต่บัดนี้ละเอียดแล้ว ปิดกั้นทางมาของความชั่วทั้งปวงแล้ว ก็เป็นเรื่องน่ายินดี เพราะนั่นหมายความว่าเรามีความเจริญขึ้น มีความเป็นไปได้ว่าตายแล้วจะไปเกิดในสุคติที่น่าชื่นใจ

หากได้คำตอบว่าส่วนใหญ่เราเคยละเอียด แต่บัดนี้ไม่ละเอียดแล้ว เปิดทางมาของความชั่วทั้งปวงอย่างกว้างขวางแล้ว ก็เป็นเรื่องน่าเสียดาย เพราะนั่นหมายความว่าเรามีความเสื่อมลง มีความเป็นไปได้ว่าตายแล้วจะไปเกิดในทุคติที่น่ากลุ้มใจ

หากได้คำตอบว่าส่วนใหญ่เราเคยเป็นแบบหนึ่ง แล้วบัดนี้ก็ยังเป็นแบบนั้น ก็เป็นเรื่องน่าใส่ใจพิจารณา ว่าความเป็นเช่นนั้นดีพอหรือยัง เนื่องจากผู้รับผลดี ผู้เป็นทายาทแห่งผลจากการกระทำทั้งปวง มิใช่ใครอื่นใดเลยนอกจากตัวเราเองเท่านั้น

● สรุป

พระพุทธเจ้าแสดงไว้พร้อมสรรพว่าเหตุใดเราจึงได้ความเป็นมนุษย์มา หากขาดความใส่ใจ หรือหากไม่พิจารณาอย่างแยบยล เข้ามาสำรวจในตนเอง ก็นับเป็นเรื่องน่าเสียดาย คล้ายคนกำลังหลงป่า มีโอกาสพบแผนที่ชี้ทั้งทางไปสู่เขตอันอุดมด้วยผลหมากรากไม้ และกระทั่งชี้ทางออกอย่างเด็ดขาดจากป่าทึบ แต่กลับไม่รับรู้ หรือรู้แต่ไม่สนใจ หรือสนใจแต่ไม่ชวนชวาย ก็ยังต้องกลายเป็นคนหลงป่าน่าวังเวงอยู่อย่างนั้น

แม้ความเป็นมนุษย์ก็ยังคงอยู่ในสภาพผู้หลงป่า ไม่ทราบว่ามีเส้นทางขึ้นมามาเห็นตนอยู่กลางไพรได้อย่างไร ไม่ทราบว่าจะออกจากป่าได้อย่างไร แต่ความเป็นมนุษย์นั้นสุดประเสริฐกว่าสัตว์อื่นก็ตรงที่เพียรพยายามดันดันค้ำทางออกจากป่าได้ หรืออย่างน้อยที่สุดเดินทางไปยังเขตที่อุดมสมบูรณ์กว่าที่กำลังอาศัยอยู่ได้ นี่แหละคุณค่าของการเกิดเป็นมนุษย์ มิใช่เรื่องน่าดูดายแต่อย่างใดเลย

หน้าว่าง

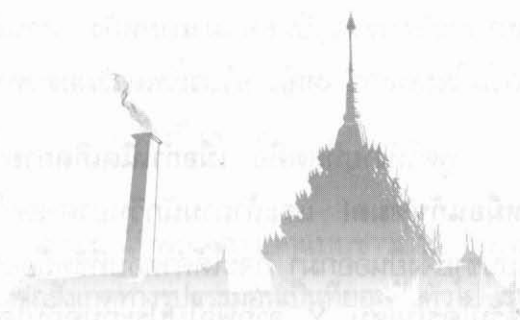
๒

เหตุใด

จึงเป็นหญิง

เป็นชาย?

หน้าว่าง

ในบทก่อนเราทราบว่าเราจะมาเป็นมนุษย์เพราะทำกรรมอย่างไร แต่ความเป็นมนุษย์มีทั้งหญิงและชาย เหมือนกับสิ่งอื่นทั้งจักรวาลที่มีคู่ตรงข้าม คำถามคือในกรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์เหมือนกันนั้น มีที่ต่างตรงไหน กรรมจึงเลือกเพศให้กับเราเป็นอย่างนี้?

● ความต่างระหว่างชายกับหญิง

ทุกคนทราบดีว่าหญิงชายต่างกัน แต่ถ้าถามว่าต่างกันอย่างไรละ? คำตอบแรกที่คนส่วนใหญ่จะนึกออกคือหญิงมีอวัยวะเพศอย่างหนึ่ง ชายมีอวัยวะเพศอีกอย่างหนึ่ง และที่คนส่วนใหญ่ขึ้นใจกันอย่างนี้ เหตุผลก็ตรงตัว คือเพราะอวัยวะเพศถูกใช้เป็นเครื่องตัดสินว่าต้องเรียกหญิงหรือชายนับแต่ออกจากท้องแม่

ชาวโลกต่างให้ความสำคัญกับอวัยวะเพศ เอาอวัยวะเพศมาเป็นเกณฑ์แบ่งว่านั่นชายนี่หญิง แต่น้อยคนจะทราบว่า ทารกในครรภ์

มารดาเมื่อยังเป็นตัวอ่อนอยู่นั้น จะเริ่มต้นด้วยการมีอวัยวะเพศหญิงก่อน แต่ถ้าเซลล์ของตัวอ่อนมีโครโมโซมเพศเป็นชาย อวัยวะเพศแบบชายจึงปรากฏยื่นออกมาภายหลัง ส่วนถ้าเซลล์ของตัวอ่อนมีโครโมโซมเพศเป็นหญิง อวัยวะเพศจะฝ่อตัวหายไปก่อนคลอด

พูดให้ง่ายที่สุดคือ **เมื่อกำเนิดเกิดกายนั้น ทุกคนเป็นหญิงเหมือนกันหมด!** และถ้าถามนักวิทยาศาสตร์ว่าเหตุใดอวัยวะเพศแบบชายจึงยื่นออกมา ก็จะได้คำตอบที่ซัดถ้อยซัดคำว่าเด็ก 'บังเอิญ' ได้รับโครโมโซม Y จากพ่อไปประกบคู่กับโครโมโซม X ของแม่ นี่คือการตอบสุดท้ายจากวิทยาศาสตร์ และหมายความว่าถ้าไว้ใจวิทยาศาสตร์ ณ วันนี้ เราจำเป็นต้องสรุปว่าจุดเริ่มต้นอันเป็นที่สุดของสภาวะหญิงชายคือความบังเอิญ!

ความต่างกันระหว่างร่างกายของชายกับหญิงนั้น ใช่ว่าจะมีแต่จุดเด่นที่อวัยวะเพศส่วนเดียว แม้แต่ส่วนที่ทุกคนมองไม่เห็นอย่างเช่นสมองก็มีความต่าง! เรื่องความต่างระหว่างสมองของสองเพศนี้อยู่ในความสนใจของนักวิทยาศาสตร์มาหลายร้อยปีแล้ว กับทั้งยังคงต้องศึกษากันต่อไปเป็นร้อยๆปีเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนว่ามีรายละเอียดใดบ้างที่บ่งชี้ว่านั่นคือสมองชาย นี่คือนสมองหญิง ทั้งในแง่ของขนาด คุณภาพ และวิธีการทำงาน มีการแยกแยะเปรียบเทียบเป็นส่วนๆอย่างละเอียดเลยทีเดียว

ที่นักวิทยาศาสตร์สนใจความต่างระหว่างสมองหญิงกับชายก็เพราะเชื่อว่าถ้าเรารู้ชัดว่าอะไรเป็นอะไร ก็จะสามารถควบคุมจุดด้อยและจุดเด่นระหว่างเพศได้ นี่เป็นความเห็นของคนกลุ่มหนึ่งที่โน้มเอียงจะเชื่อว่าทุกความต่างกำเนิดขึ้นจากสมองก้อนเดียว

หากเอาตามมุมมองของชาวพุทธ จะเห็นพระพุทธเจ้าตรัสไว้แบบรวบรัดเบ็ดเสร็จแล้ว นั่นคือ **จิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว** ร่างกายเป็นเพียงปลายทาง ต้นทางอยู่ที่จิตซึ่งคิดก่อกรรม แม้ต่อไปวิพัสสนากรรมฐานจะบอกได้ว่ามันสมองของแต่ละเพศผิดแผกแตกต่างกันเพียงใดบ้าง นั่นก็เป็นการเห็นผลของกรรมอย่างหนึ่งเท่านั้น!

มาว่ากันตามประสบการณ์ที่พบเจออย่างง่ายแบบชาวบ้าน ขอให้ลองดูตัวอย่างเฉพาะบางข้อสังเกตทางรูปธรรมอันเป็นที่ยอมรับทั่วไป เช่น

๑) ร่างกายหญิงอ่อนแอหรือเหมือนหยดน้ำ ร่างกายชายแข็งแรงหนักแน่นเหมือนต้นไม้

๒) โดยธรรมชาติ หญิงจะลำบากในการเข้าห้องน้ำทุกวัน อย่างน้อยก็มากกว่าเพศชายที่ยืนปล่อยปัสสาวะตรงมุมปลอดตรงไหนก็ได้ ขอให้นึกถึงรถติดบนทางด่วน เราอาจเห็นชายใจไม่ต้องกลุ้มมากนักยืนเบียดกับปูนกันทาง ในขณะที่เราไม่รู้ความลับว่ามีหญิงจำนวนมากเพียงใด ยอมเบาะเบียดแต่ไม่ยอมเอาหน้าไปขายกลางถนน พุดง่าย ๆ ชายทำไม่หน้าแปลกและไม่มีใครใส่ใจสนใจสนใจสน แต่หญิงทำอาจถูกมองด้วยอึดอัดว่าหน้าด้านผิดปกติและเอาไปบอกต่อกันอีกนานทีเดียว

๓) โดยธรรมชาติ หญิงจะมีเรื่องชวนหงุดหงิดและน่าเบื่อหน่ายทุกเดือน มีเลือดไหล มีกลิ่นเหม็น มีความขึ้นแฉะควรแก่การรำคาญเป็นยิ่งนัก ในขณะที่ฝ่ายชายแห่งสบายไปตลอดชีวิต

๔) โดยธรรมชาติ หญิงที่ปรารถนาจะเป็นหญิงสมบูรณ์แบบเหมือนถูกกำหนดมาให้เจ็บตัวสาหัส ทั้งภาระหนักขณะอุ้มท้องเป็น

เวลายืดเยื้อยาวนานถึง ๔ เดือน และทั้งความเจ็บปวดสุดขีดขณะคลอดบุตร ในขณะที่ฝ่ายชายเหมือนไม่ต้องทำอะไรเลยนอกจากสนุกสนานขณะทำหน้าที่พ่อพันธุ์

เพียงข้อสังเกตข้างต้นก็คงทำให้ทุกคนยอมรับโดยดุษณีว่าหญิงเสียเปรียบชายในแง่ธรรมชาติทางกายอย่างแน่นอน และถ้าเราทราบว่าร่างกายมนุษย์ทั้งหลายคือวิบากที่เคยทำกรรมบางอย่างเป็นประจำในอดีตชาติ ก็ต้องสรุปว่ากรรมเก่าของหญิงนั้น ส่งผลให้เกิดภาวะไม่น่าพึงใจเท่าใดนัก อย่างน้อยที่สุดก็ไม่น่าพึงใจเมื่อเทียบกับความเป็นชาย

ผู้หญิงแม้สวยและทรงเสน่ห์ดึงดูดใจขนาดไหน หากถามเอาความรู้สึกจากใจแล้ว ส่วนใหญ่ก็พูดตรงกันเป็นเสียงเดียวว่าอยากเกิดเป็นผู้ชาย หรือแม้พวกที่เรียกร้องสิทธิสตรีนั้น ให้เอาหัวใจมาพูดแล้วอยากเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย ก็ตอบอีกว่าอยากเป็นผู้ชาย พวกเธออาจได้สิทธิสตรีตามที่เรียกร้อง แต่จะไม่มีทางขจัดปมด้อยเกี่ยวกับความเสียเปรียบทางสรีระไปได้เลย เว้นแต่จะมีใจผิตเพศ อยากผ่าตัดแปลงเพศให้รู้แล้วรู้รอด

สิ่งที่ไม่น่าพึงใจย่อมเป็นวิบากของกรรมที่กระเตียดไปเข้าฝ่ายอกุศล ดังนั้นจึงควรสำรวจตามจริงที่เห็นด้วยตาเปล่าโดยทั่วไป ว่าถ้าเอาเกณฑ์กิเลสคือโลก โกรธ หลงมาเป็นตัวตั้งแล้ว เหล่าสตรีน่าจะมีความโน้มเอียงในการแสดงกิเลสแตกต่างจากชายอย่างไร

๑) **เกี่ยวกับความโลภ** ชายหญิงอาจโลภอยากรวยมากพอกัน แต่ฝ่ายหญิงจะคิดเล็กคิदन้อยมากกว่า ขณะที่ชายจะมองเป้าใหญ่ไปเลย ดังที่เคยมีคนกล่าวติดตลกไว้ว่าผู้ชายพร้อมที่จะจ่ายสองเท่า

เพื่อสิ่งที่เขาต้องการเป็นอย่างยิ่ง ขณะที่ผู้หญิงเต็มใจจ่ายสำหรับสิ่งที่กำลังลดราคาครึ่งหนึ่ง แม้ว่าเธอไม่ได้ต้องการมัน

๒ เกี่ยวกับความโกรธ ชายหญิงอาจโกรธแรงขึ้นลืมหืมตาดูลงมือฆ่าแกงได้เหมือนกัน แต่ฝ่ายหญิงจะมีปมด้อยอยากเอาชนะมากกว่า คือคิดรักษาหน้า รักษาพิธีไว้ด้วยอาการผูกใจเจ็บแรง ดังที่คู่ชีวิตส่วนใหญ่คงเคยผ่านประสบการณ์ทำนองเดียวกันมา คือในทุกการโต้เถียง ผู้หญิงเป็นฝ่ายพูดคำสุดท้ายเสมอ หากฝ่ายชายหาญจะพูดต่อจากนั้น นั่นหมายถึงการตั้งต้นโต้เถียงกันใหม่ แต่ถ้าเป็นเรื่องอนธกขอคืนดี จะเป็นฝ่ายสนองรับ ไม่อยากเป็นฝ่ายเข้าหาเพื่อขอญาติดีก่อน

๓) เกี่ยวกับความหลงสำคัญผิด ฝ่ายหญิงจะยอมรับความจริงยากกว่าชาย เช่นว่าสังขารต้องโรยราเป็นธรรมดา ธรรมชาติประจำเพศของฝ่ายหญิงจะทำให้สำคัญว่าตนต้องสวย ตนต้องผมหอม ตนต้องแต่งตัวอยู่เสมอ ส่วนฝ่ายชายนั้นแม้กังวลเกี่ยวกับเรื่องหัวล้านบ้างก็ไม่ถึงขนาดกลัดกลุ้มจนกินไม่ได้นอนไม่หลับ ไม่ค่อยยอมเสียเงินแพงเกินเหตุเพื่อแลกกับการเอาผมหอมดัดมา ในขณะที่ฝ่ายหญิงอาจยอมขายสมบัติทั้งได้เพียงเพื่อแลกกับบางชิ้นส่วนที่เหี่ยวเฉาแล้ว

แน่นอนว่าไม่ใช่ทุกคนมีกิเลสทำนองนี้เหมือนกันหมด แต่พูดคลุมๆไปโดยรวมถึงธรรมชาตินิสัยที่ฝังลึกอยู่ข้างใน สรุปได้ว่าในแง่โลภะ โทสะ โมหะนั้น วิสัยหญิงจะคิดมากหยุมหยุ ไม่อยากริเริ่มทำเรื่องร้ายให้กลายเป็นดี รวมทั้งมีโอกาสดูเห็นผิดเป็นชอบด้วยอารมณ์ได้มากกว่าชาย มนุษย์เราจะเริ่มรู้ชัดถึงความต่างระหว่างชาย

กับหญิงต่อเมื่อแต่งงานอยู่กินกันฉันผิวเมีย ช่องว่างระหว่างเพศจะปรากฏขึ้นตั้งแต่ในมุ้งเลยทีเดียว

● กรรมที่ทำหน้าที่กำหนดเพศ

ถ้าทุกคนยอมรับว่าวิสัยพื้นฐานของหญิงและชายเป็นดังที่กล่าวมาในหัวข้อก่อนจริง **สิ่งที่น่าสนใจคือถ้าหญิงไม่ปรับปรุงพื้นฐานดังกล่าวดีขึ้น ก็มีแนวโน้มว่าคงจะต้องเป็นหญิงต่อไป ส่วนชายถ้าประพฤติดนयोหย่อนลงจากวิสัยเดิม ก็มีแนวโน้มจะต้องเป็นหญิงเช่นกัน**

ดังที่ทราบจากบทก่อน พระพุทธองค์ตรัสว่าเราจะไม่เกิดเป็นมนุษย์ด้วยกรรมที่เกิดจากโลภะ โทสะ โมหะเลย พุดง่ายๆว่าต้องอาศัยกำลังบุญเป็นตัวนำมาสู่ภูมิมนุษย์ **การทำบุญแต่ละครั้งนั้นคิดง่ายๆ ก็คือการพยายามสลัดโลภะ โทสะ โมหะทิ้งจากใจนั่นเอง**

แต่การทำบุญก็อาศัยกำลังใจแตกต่างกัน หากใครมีประสบการณ์ทำบุญตามงานสาธารณะบ่อยๆ จะพบความหลากหลายของผู้คนที่มาทำบุญ เหมือนแต่ละคนมีแนวทางเฉพาะตัว ซึ่งถ้าถามว่าชนะให้ทานจะมีลักษณะใดในคนเราที่ผิดแผกกันอย่างเห็นได้ชัด ส่วนใหญ่คงตอบว่ากิริยาท่าที ความมีหน้าใหญ่ให้มาก ความมีหน้าเล็กให้น้อย ทำทั้งยิ้มแย้ม ทำทั้งบูดบึ้ง มีความอ่อนน้อม มีความกระด้าง ออกอาการก้มหน้ากระหมัดกระเมียน ออกอาการอกผายไหล่ผึ่งอาหาญ ทำอย่างเชื่องช้าซังกะต่าย ทำอย่างริบเร่กระตือรือร้น ฯลฯ เหล่านี้คือกิริยาที่ทุกคนคุ้นตา และถ้าจะเดาหลายคนก็คงเดาว่าสิ่งที่เห็นด้วยตาเปล่าเหล่านี้เอง จะจำแนกผลบุญออกเป็นต่างๆ

ความจริงอาการทางกายไม่ค่อยมีความหมายสักเท่าใดเลย ‘อาการทางใจ’ และ ‘วิธีคิด’ ต่างหากที่มีความหมาย และมีอิทธิพลกำหนดผลกระทบใหญ่กว่าอาการทางกายมากมายนัก จำแนกได้ต่างๆ ดังนี้

๑) **อาการทางใจ** ที่เป็นฝักฝ่ายของชายจะหนักแน่น ศรัทธา แน่วแน่ในบุญที่ตัดสินใจทำแล้ว ไม่หวั่นไหวโลเลกลับไปกลับมา ที่เป็นฝักฝ่ายของหญิงจะมัวมนชาตสมาธิ มีศรัทธาที่คลอนแคลนในบุญที่ตัดสินใจทำแล้ว อาจกลับกลอกโลเล เตี้ยวอยากทำ เตี้ยวไม่อยากทำ เตี้ยวจะอยากให้มาก เตี้ยวอยากให้น้อย เป็นต้น

๒) **วิธีคิด** ที่เป็นฝักฝ่ายของชายจะคิดริเริ่มทำบุญด้วยตนเอง ไม่รอให้คนอื่นชักชวนก่อน กับทั้งไม่คิดเล็กคิदन้อยหุยมหุยม ที่ เป็นฝักฝ่ายของหญิงจะต้องรอเป็นฝ่ายถูกชักชวนจึงค่อยตามไปทำ กับทั้งคิดเล็กคิदन้อยได้สารพัดเรื่อง

ร่างปัจจุบันจะเป็นชายหรือเป็นหญิงไม่สำคัญ ทุกคนมีสิทธิ์เกิดอาการทางใจและวิธีคิดที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับเพศตนเอง ผลรวมจะเป็นกำลังบุญระดับหนึ่งที่ทำให้ ‘รู้สึก’ สัมผัสได้ ขอให้ลองสังเกตดูตามจริงเถอะว่าคนที่มีอาการทางใจและวิธีคิดทำบุญอย่างชายเป็นประจำนั้น จะทำให้เรารู้สึกได้ถึงความเข้มแข็งในกายในเยี่ยงบุรุษเพศ ส่วนคนที่มีอาการทางใจและวิธีคิดทำบุญอย่างหญิงเป็นประจำนั้นเป็นตรงข้าม จะทำให้เรารู้สึกได้ถึงความปวกเปียกในกายในเยี่ยงสตรีเพศไป

คราวนี้มาถึงประเด็นสำคัญ **วิธีคิดทำบุญเป็นอย่างไร วิธีคิดเรื่องทั่วไปก็มีแนวโน้มที่จะเป็นเช่นนั้น** กล่าวคือถ้าใจคอหนักแน่น

ในการบุญ ก็จะมีใจคอหนักแน่น มีเหตุผล ไม่หวั่นไหวโอนเอน
 กลับไปกลับม่ายๆ จิตวิญญาณจะค่อยๆสั่งสมธาตุของความ
 เป็นชายเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ส่วนหญิงจะเป็นตรงกันข้าม ฉะนั้นจึงสรุป
 ได้ว่า **กำลังของบุญที่หนักแน่นแบบชาย จะมีวิบากให้ได้ครองรูปชาย**
กำลังบุญที่ปวกเปียกแบบหญิง จะมีวิบากให้ได้ครองรูปหญิง

อย่างไรก็ตาม การซึ่งนำหนักกรรมเพื่อเลือกเพศเป็นเรื่อง
 ชับซ้อน ไม่ได้มีการกำหนดเพียงแง่เดียวที่ตัดสินได้ เรายังต้องเอา
 ความประพฤติดันเกี่ยวเนื่องกับกามารมณ์มาเป็นเกณฑ์ชี้ชะตาด้วย

ตามหลักธรรมชาตินั้น รูปหญิงกับรูปชายเมื่อเข้าใกล้กันจะมี
 พลังดึงดูดเข้าหากัน ทั้งนี้โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยกรรมสัมพันธ์เก่าแก่
 แต่ชาติปางก่อนมาช่วย **ขอเพียงมีรูปชายกับรูปหญิงก็มีทวารให้**
สามารถนำมาประกบประกอบกามกิจกันในทางใดทางหนึ่งได้หมด

การมีเพศสัมพันธ์เป็นของน่าบาใจ รู้ด้วยสัญชาตญาณ
 โดยไม่ต้องให้ใครบอก เพราะเป็นวิถีทางแห่งการครอบครอง หรือ
 ถึงยอดแห่งรสสัมพันธ์ภาพระหว่างมนุษย์ โดยธรรมชาติจะมีใคร
 เพียงคนหนึ่งคนเดียวที่มีสิทธิ์ได้เสพสดังกล่าว และใครคนนั้น
 ก็เป็นผู้ที่ตกลงเป็นคู่ครองกัน

เงื่อนไขง่ายๆเช่นนี้คือจุดเริ่มต้นของเกม ธรรมชาติอนุญาตให้
 มีกิจกรรมบาใจกับคู่ครองที่ตกลงกันเป็นมันเป็นเหมาะ หากเกิน
 กว้านั้นจะเกิดภาวะ 'ไม่ปกติ' ขึ้นมาทันที สัญญาณเตือนแรกคือ
 ความรู้สึกผิดรุนแรง สัญญาณเตือนที่สองเมื่อฝืนทำไประยะหนึ่ง
 ไม่เลิกได้แก่ความรู้สึกมิดมนและการมองโลกในแง่ร้าย สัญญาณ
 เตือนที่สามเมื่อยังขึ้นทำอยู่อีกได้แก่ความรู้สึกชาด้านและเหลือสำนึก
 ผิดชอบชั่วดีน้อยลงทุกที ตรงนั้นอันตรายยิ่งแล้ว เพราะเมื่อทำบา

โดยปราศจากความละอาย ก็ยอมก่อบาปได้ทุกชนิดโดยไม่รู้สึกรว่าเป็นบาป เาดำของกรรมจะห่อหุ้มจิตวิญญาณหนาที่บั้นขึ้นเรื่อยๆ เห็นได้แม้ด้วยตาเปล่า คือสีหน้าผู้ซุ่มด้วยบาปจะคล้ำหมองหาสง่าราศีไม่ได้เลย

นั่นเป็นเรื่องของคนที่ไม่แพ้เกมกาม หลุดร่วงจากความเป็นมนุษย์ไปแล้วเกินครึ่งตัว สำหรับวิญญาณที่มีศักยภาพพอจะเป็นมนุษย์ได้นั้น ต้องมีความละอายต่อบาป ไม่ละเมิดกฎธรรมชาติ ไม่ก่อกิจกรรมบาดเจ็บกับผู้อื่นที่มีใช้คู่ครอง **แม้ว่าจะรู้สึกถึงแรงดึงดูดระหว่างรูปร่างกับรูปหญิงเหมือนกับคนอื่น ก็สามารถยับยั้งชั่งใจได้ ผินข่มใจได้ และเลือกตัดสินใจที่จะไม่เอาบาปมาใส่ตัวได้**

แม้เมื่อเลือกที่จะไม่ก่อกรรมทางกามแล้ว เรื่องก็ยังไม่ถึงที่สุด เพราะ ‘อาการทางใจ’ กับ ‘วิธีคิด’ ในการรักษาศีลข้อนี้จะเป็นตัวตัดสินว่าเมื่อเกิดเป็นมนุษย์สมควรจะได้เป็นชายหรือเป็นหญิงจำแนกได้ดังนี้

๑) อาการทางใจ ที่เป็นฝักฝ่ายของชายจะมีความมั่นคงเด็ดเดี่ยวต่อให้อยากจนมันจุกอกแทบตายอย่างไรก็ไม่เอาแน่ๆ ส่วนที่เป็นฝักฝ่ายของหญิงจะปล่อยใจให้เกิดความวาบวาม มีความโอนอ่อนไปหากามารมณ์นอกขอบเขตได้เรื่อยๆ

๒) วิธีคิด ที่เป็นฝักฝ่ายของชายจะไม่มีความคิดแส่ส่าย ไม่ตรึงนึกด้วยความอยากลองของแปลกใหม่ ไม่พยายามพาตัวเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ล่อแหลม ส่วนที่เป็นฝักฝ่ายของหญิงจะมีความคิดแส่ส่าย อยากลองของแปลกใหม่ คิดซังใจกับสถานการณ์ล่อแหลมอยู่เรื่อยๆ

ขออย่าว่าอาการทางใจและวิธีคิดข้างต้นนี้ **ยังไม่เกินเลยออกมาเป็นการกระทำทางกาย** เพราะถ้าเกินเลยออกมาเป็นการกระทำทางกาย โดยเฉพาะพวกที่ปล่อยตัวปล่อยใจไปเรื่อยๆจนขาดความละอาย จะไม่มีสิทธิ์แม้มาถือกำเนิดเป็นมนุษย์ด้วยซ้ำ

แถมเกี่ยวกับเรื่องวิธีคิดชนิดหนึ่ง คือผู้หญิงบางคนอยู่กับชายดีๆแล้วคิดอยากติดตามสามีของตนไปทุกภพทุกชาติ อันนี้ก็สิทธิ์ทำให้เกิดเป็นหญิงไปเรื่อยๆได้เหมือนกัน เพราะความชอบใจและแรงอธิษฐานอันมีพลังหนุนจากความซื่อสัตย์ในสามีคนเดียวนั้น ย่อมส่งผลหนักแน่นตามปรารถนา หญิงที่รักษาศีลข้อกาเมฯได้บริสุทธิ์ พิสูจน์ตัวโดยการไม่ประพฤติผิดแม้มีสถานการณ์ยั่วยุปานใด ย่อมเป็นผู้ไม่มีเวรภัยในเรื่องทางเพศ ไม่เป็นผู้สับสนในการเลือกคู่ และจะเป็นอิสตรีที่มีเกียรติ คนเห็นแล้วคร้ามเกรง ไม่คิดดูถูก ไม่เห็นเป็นผู้น่ารังเกียจได้ตามใจชอบ

จากการณิสังครใจเป็นหญิงนี้คงพอทำให้เห็นว่าจริงๆแล้วเป็นหญิงหรือเป็นชายใช้ว่าหมายถึงผิดหรือถูก เหนือกว่าหรือด้อยกว่าเสมอไป ภพหรือสภาวะนั้นเริ่มจากความคิด ใครติดอยู่กับภาวะแบบไหนก็โน้มเอียงที่จะไหลเข้าไปรวมกับภาวะแบบนั้นไปเรื่อยๆ โดยมีทานและศีลเป็นเครื่องแบ่งชั้นวรรณะว่าใครจะได้สุขสมตามปรารถนามากกว่ากัน

● ผลของความต่างพร้อยและ ขาดทะเลของศีลข้อกาเมฯ

กาเมสุมิจฉาจาร หรือการประพฤติผิดในกามนั้น ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสจะมุ่งเอาการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงที่มารดาบิดา

รักษา หญิงที่พี่ชายพี่สาวรักษา หญิงที่ญาติรักษา หญิงที่ยังมีสามี
หญิงที่ถูกซื้อตัวไว้ และหญิงที่ถูกจองตัวไว้แล้วด้วยเครื่องมือหมาย
เช่น แก้วแหวนหรือแม้แต่ด้วยพวงมาลัยตามประเพณีท้องถิ่น

มักมีข้อสงสัยเกิดขึ้นเสมอว่าอย่างไรเรียกว่าศีลต่างพร้อย
อย่างไรเรียกว่าศีลขาดทะเล่ ถ้าเจ้าของเขาไม่รู้จะมีค่าเท่ากับไม่ได้
ทำไหม? เผลอทำแบบตกรกระไดพลอยโจนโดยไม่เจตนาไว้แต่แรก
ถือว่าใช่ไหม? แค่ว่าอะไรภายนอกเข้าข่ายไหม? ดูหนังไปเป็นบาป
ไหม? ฯลฯ

ขอให้ใช้เกณฑ์คือความละเอียดรอบเป็นเครื่องชี้ อวัยวะ
ที่เกี่ยวข้องทางเพศนั้น ความจริงเริ่มนับเอาตั้งแต่เนื้อหนังทีเดียว
พูดง่าย ๆ ว่าทุกตารางนิ้วมีผล หญิงชายไม่ควรถูกเนื้อต้องตัวกัน
โดยธรรมชาติ เว้นแต่จะเป็นเจ้าของกันและกัน หรือผู้เป็นเจ้าของ
ยินยอมโดยดี

ลองสังเกตสิ่งที่เราอยู่ใกล้ใจ ว่าทุกสัมผัสนั้นล้วนต้องห้าม
ไปหมด หากจะต้องบุคคลมีเจ้าของด้วยความกำหนด ไม่ว่าจะอย่างไร
ก็เรียกว่าประพฤตินอกในกามทั้งสิ้น ส่วนจะเข้าขั้นต่างพร้อยหรือ
ขาดทะเล่ก็ขึ้นอยู่กับระดับความต้องห้ามของอวัยวะนั้นๆ

ขอแสดงเกณฑ์คร่าวๆไว้เป็นประมาณ วัดเอาจากการใช้กำลังใจ
ของคนทั่วไปในการทำผิดทางกามดังนี้

๑) หอมแก้ม ใจเขายินดีทางเพศ ใจเราไม่ยินดีทางเพศ นับ
ว่าต่างพร้อยราวๆ ๑๐% (คืออยู่ใกล้ใจว่าเราหอมด้วยความพิศวาส
ก็ยอมด้วยเงื่อนไขบางอย่าง ทั้งที่ใจจริงไม่ได้อยากเอออวย)

๒) หอมแก้ม ใจเขายินดีทางเพศ ใจเรายินดีทางเพศ นับว่าต่างพร้อยราวๆ ๒๐%

๓) จูบปาก ใจเขายินดีทางเพศ ใจเราไม่ยินดีทางเพศ นับว่าต่างพร้อยราวๆ ๕๐% (บางท้องถิ่นจูบปากกันแพร่ๆเพื่อกระชับสัมพันธ์ ถ้าต่างฝ่ายต่างไม่ยินดีทางเพศเลยจะไม่นับเข้าข่ายเลยเช่นกัน)

๔) จูบปาก ใจเขายินดีทางเพศ ใจเรายินดีทางเพศ ถือว่าหวัดๆจะขาดทะเล่มาได้ ๘๐% (มีฝรั่งเคยเปรียบเทียบไว้ว่าจูบปากคือการเคาะประตูบเพื่อถามว่าประตูล่งพร้อมหรือยัง)

๕) เปลือยกายกอดจูบลูบไล้ตลอดจนหลังภายนอก ใจจะยินดีหรือไม่ยินดีทางเพศ ก็ฉิวเฉียดขาดทะเล่ได้เกิน ๕๐% (บางคนรู้สึกว่ถ้าเพียงทำโอบฐกามยังไม่ผิดเต็มประตู เพราะไม่ใช่เครื่องเพศทั้งสองฝ่าย ความรู้สึกจึงยังไม่เต็มร้อย ซึ่งก็ใช้ตามธรรมชาติ แต่พิจารณาด้วยว่ถ้าพระให้หญิงอื่นทำ ตามวินัยสงฆ์จะต้องถูกสึกสถานเดียว ซึ่งก็แปลว่โหะพอกๆกับรวมเพศแล้วเต็มที)

๖) อวัยวะเพศเข้าถึงกัน ใจจะยินดีหรือไม่ยินดีทางเพศ ก็จัดว่ศีลข้อกามาขาดทะเล่แล้ว ๑๐๐% (วันแต่จะเป็นการข่มขืนโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และฝ่ายถูกข่มขืนไม่มีความยินดียู่เลยตลอดการร่วม)

พระพุทธรเจ้ามักตรัสถึงผลของการประพฤติดิในกาม (คือนับตั้งแต่ข้อแรกเป็นต้นมา) ว่จะทำให้เป็นผู้ประสบกัยเวร ซึ่งแน่นอนว่ต้องเกี่ยวข้งกับแง่มุมของศีลข้อหนึ่งๆ เช่นตรัสว่ **บุคคลผู้ประพฤติดิในกาม ย่อมประสบกัยเวรในชาตินี้บ้าง ในชาติหน้าบ้าง ย่อมโหมนัสบ้าง** กัยเวรในที่นี้ย่อมเกี่ยวกับเรื่องทางเพศนั่นเอง

ความอยู่ไม่สุข ความวิตติพิศพิศทั้งหลาย โดยมากมักไหลมาจากเหตุคือทำกรรมว่าด้วยการประพฤติผิดในกามนี้แหละ แต่โทษานุโทษจะหนักเบา จะถูกร้อยรัดแน่นหนาเกาะไม่ออกเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับระดับของการขาดความยับยั้งชั่งใจ

ขอให้ดูตามจริง ผู้ลักลอบคบชู้มักมีอาการหมกมุ่นครุ่นคิดอัดอั้นตันใจ ไม่อึมไม่พอ อยากเล็กก็อยากเล็ก อยากเสพต่อก็อยากเสพต่อ สองจิตสองใจแล้วๆเล่าๆอยู่อย่างนั้น นี่เรียกว่าสวຍทุกข์ มีความโหม่นส เป็นวิบากในชาติปัจจุบันเห็นทันตา

ส่วนการประสพเวรภัยนั้น วันหนึ่งอาจเพลอลักลอบมีชู้ในจังหวัดที่เจ้าของเขากลับมา แบบที่เรียกว่าจับได้คาหนังคาเขา ซึ่งเจ้าของก็จะบันดาลโทษะ ก่อให้เกิดการทำร้ายหรือการเซ่นฆ่ากันดังที่เห็นข่าวเป็นประจำ พวกลักลอบเป็นชู้กันประจำมักไม่ค่อยรอด ทั้งที่นึกว่าหลบๆซ่อนๆกันรอบคอบเพียงใด ข่าวสารอาจเดินทางไกลในชั่วพริบตาได้ นี่เป็นวิบากในปัจจุบันเช่นกัน

และเรื่องของหญิงชายนั้น แม้อยู่กินกันอย่างถูกต้องตามประเพณีก็ยังมีปากเสียงกันได้เรื่อยๆตามธรรมชาติของช่องว่างระหว่างเพศ แต่นี่ลักลอบได้เสียกันอย่างผิดๆ แน่นอนเมื่อโมโหโกรธา มีปากเสียงขึ้นมาย่อมทำให้เกิดเกลียดชัง คิดจองเวรกันได้หนักกว่าปกติ เพราะพื้นฐานจะมองกันและกันในทางต่ำ จึงขาดความเคารพ ขาดความรู้สึกอยากให้เกิดรักกันอยู่แล้ว

การคบชู้กันอาจก่อให้เกิดสายใยผูกพัน เพราะร่วมทำผิดมาด้วยกัน พอเจอกันในชาติใหม่ถ้าหากเป็นมนุษย์ก็มักมีความกระสันใคร่อยากในทันทีที่เห็นกัน แต่ก็มีอาการชนลูกระคนอยู่ด้วย

เพราะบาปเก่ามาเตือนว่าสัมพันธ์ระหว่างกันมีความตึงตึงเข้าหาเรื่องสกปรก อีกอย่างหนึ่งเวลาที่เจอกันมักอยู่ในจังหวะเวลาผิดๆ หรือมีเหตุการณ์ไม่ดีเป็นลางร้าย เมื่อทนความกำหนดไม่ไหวแล้วสมสู่กัน ก็จะมีเหตุให้ต้องทะเลาะเบาะแว้ง มีเหตุให้เกลียดชังกันอย่างรุนแรง หรือกระทั่งอยากฆ่าแกงกันด้วยความทนไม่ได้

ตัวอย่างของการเคยร่วมผิดประเวณีกันมา ที่ชัดเจนน้อยได้แก่ ฝ่ายชายกลายเป็นหญิง มาเจอคู่บาปเก่าที่ก็ยังคงเป็นหญิงอยู่ พบกันแล้วมีแรงดึงดูดให้พิศวาสกัน เกิดความใคร่อยากทันที กลายเป็นพวกหญิงรักหญิงชนิดจริงจัง รู้ทั้งรู้ว่าผิดธรรมชาติ อยู่กันไปอยู่กันมาในที่สุดแรงกรรมเก่าย่อมผลักฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้คิดตีจากไปมีใหม่ และเมื่อนั้นเรื่องน่าเศร้าย่อมเกิดขึ้นได้ทุกรูปแบบ

ความละอายต่อบาปมีมาน้อยเพียงใด ยังเป็นตัวกำหนดชี้ระดับความทุกข์ที่จะเกิดขึ้นอีกด้วย ประเด็นนี้เริ่มต้นจากกฎทางใจของมนุษย์ที่ว่าถ้าทำบาปก็สมควรจะเกิดความละอาย เพราะเป็นมนุษย์ได้ต้องมีความละอายต่อบาปเป็นพื้นฐาน ดังกล่าวแล้วในบทที่ ๑

ฉะนั้นนักเลงผู้หญิงที่ลักกินขโมยกินของคนอื่นโดยปราศจากความละอาย ก็สมควรได้รับผลสะท้อนของความไม่ละอายเลยเป็นความน่าอับอายถึงขีดสุด นั่นคือชาติต่อไปหากได้รูปกายเป็นชายก็จะมีใจเป็นกะเทยตั้งแต่จำความได้ ไม่ใช่มาชอบใจเป็นกะเทยด้วยกรรมใหม่เช่นเกล้งทำกระดุงกระดิงจนติด

สำหรับพวกเจ้าผู้ชั่วร้ายลบลอบร่วมประเวณีไม่เลือกลูกเขาเมียใคร แต่ยังเกิดความรู้สึกผิดชอบชั่วดี หรือกลัวทำกำลัรับอยู่บ้าง

ไม่ใช่แค่เอาสนุกชั่วเล่น พวกนี้มักเกิดใหม่มีใจเป็นชายแต่กายเป็นหญิง ขอให้สังเกตว่าผู้หญิงหน้าตาน่ารักที่ออกแนวทอมบอยจะชอบหวานแสนห่เล่นไปทั่ว นี่ก็เป็นนิสัยเก่าที่เคยเจ้าชู้มามากนั่นเอง แต่ชาติที่รับผลกระทบนั้นมักเป็นอยู่ด้วยความไม่พอใจในเพศตน และรู้สึกว่ามันถูกเอาเปรียบทางเพศอย่างน่าโมโหเสมอ

ส่วนที่มักเป็นประเด็นถามไถ่กันเสมอๆ ในหมู่ชาวพุทธที่เริ่มถือศีล ๕ คือดูรูปโป๊หรือหนังโป๊ผิดศีลหรือไม่? อันนี้ถ้าจับหลักได้ว่ากาเมสุมิจฉาจารย์บอการมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้มีเจ้าของเป็นสำคัญ ก็ต้องมองตามจริงว่าการเสพแค่ทางตานั่นไม่ผิด เพราะยังไม่ได้สมสู่ในหญิงผู้มีเจ้าของรักษา แต่ความหมกมุ่นในกามจนเกินเหตุยอมทำให้สภาพวิญญาณเหมือนจมอยู่ในบ่อน้ำกามชุ่มโชก และความหมกมุ่นในรูปสตรียะทำให้จิตเคลื่อนไปอยู่ในภาพของสตรีได้ เนื่องจากการมีราคะจัดเป็นตัวบั่นทอนกำลังกุศล ทำให้จิตวิญญาณปวกเปียก อีกอย่างสื่อลามกในปัจจุบันก็มีหลายประเภทหลายระดับ ความรุนแรง ดังที่เป็นข่าวน่ากลัลดกข์ของผู้ปกครองเวลานี้คือมีเกมยั่วยุขนาดปลุกปั่นให้เด็กกลายเป็นอาชญากรทางเพศ มีเกมวางแผนข่มขืนผู้หญิง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ตอนเสพเข้าไปอาจจะยังไม่เข้าข่ายผิดศีล แต่ได้กระตุ้นให้เกิดแนวโน้มที่จะก่อการร้ายยิ่งกว่าผิดศีลธรรมดาเป็นไหนๆในอนาคต

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้อาจจำไว้ง่ายๆ เพียงว่าเมื่อประพฤติดังทางเพศ ย่อมมีแรงเหวี่ยงกลับมาเป็นความผิดปกติทางเพศ และจะออกไปในทางภัยเวรรูปแบบต่างๆ เป็นสาเหตุหนึ่งของการเป็น 'คู่เวร' ที่แรกพบสบตาแล้วหือหวาอยากกระทำการอันเป็นไปในทางด่วนได้ แล้วประสบอันตรายจากการอยู่ร่วมกันในภายหลัง หรืออย่างเบา

ที่สุดก็คือทำให้ตกที่นั่งเสียเปรียบทางเพศ ซึ่งก็คือการได้รูปหญิง
อันง่ายต่อการถูกรังแกนั่นเอง

● บทสำรวจตนเอง

เรามาสู่ความเป็นหญิงเป็นชายด้วยอาการทางใจและวิธีคิด
ในทางบุญ ชายเคยแข็งแรงกว่า จึงมีวิบากคือได้มาครองอัฐภาพที่
สบายกว่า ส่วนหญิงเคยอ่อนแอกว่า จึงมีวิบากคือได้มาครอง
อัฐภาพที่ลำบากกว่า แต่อาการทางใจและวิธีคิดในชาติปัจจุบันก็จะ
เป็นตัวกำหนดเช่นกันว่าคราวหน้าจะได้ครองอัฐภาพแบบไหน เพราะ
ฉะนั้นจึงควรเร่งสำรวจตนเองเสียแต่วันนี้เพื่อให้อนาคตเป็นไปตาม
ปรารถนา

๑) ในการทำทาน ตั้งแต่ให้อาหารสัตว์ ให้เงินคนยาก ตลอดไป
จนกระทั่งถวายสังฆทาน โดยมากเราเป็นฝ่ายริเริ่มคิดทำเองหรือต้อง
รอให้คนอื่นชักชวน?

๒) ขณะทำทาน เรามีความลังเลสองจิตสองใจหรือไม่ เช่น
อยากให้มากแต่เกิดเสียดายของ หรือนึกกำหนดวันเมื่อนั้นเมื่อนี้แล้ว
ก็เกียจขึ้นมาเฉยๆ เป็นโรคเลื่อนไปเรื่อย?

๓) ในการรักษาศีลข้อกาเมฯ เรามีปกติเป็นผู้คิดว่าจะหยุดอยู่
กับคู่ครองคนเดียว หรือใจยังมีแผ่ส่ายไปหาคนอื่นเรื่อยๆ และถ้า
หากยังไม่มีคู่ครอง เราคิดเอาลูกเขาหรือผัวเมียใครมาทำเรื่องน่าอดสู
บ้างหรือเปล่า?

๔) ขณะเกิดสถานการณ์ล่อแหลมและเป็นไปได้ที่จะละเมิดศีลข้อกาเมฯ เราปฏิเสธทันที หรือมีการขังใจจะเอาดีหรือไม่เอาดี?

ในชีวิตมนุษย์หนึ่งๆ ทุกคนต้องเผชิญกับสถานการณ์พิสูจน์ใจเสมอว่าอยู่ในศีลในธรรมแค่ไหน ความมั่นคงแน่วแน่ในศีลเป็นของดีไม่ว่าจะปรารถนาเป็นหญิงหรือเป็นชาย เมื่อสำรวจตนเองแล้วยอมรับตามจริงได้ว่ากรรมของเราในชาติปัจจุบันกระเด็ดไปทางหญิง ก็อย่าเพ่งนินนอนใจว่าโทษสูงสุดคือต้องไปเป็นหญิง เพราะความอ่อนแอในศีลธรรมพาเราไปสู่อบายภูมิก่อนหน้านำมาเป็นมนุษย์ผู้หญิงได้เสมอ

ขอให้สังเกตว่าเมื่อทำทานรักษาศีลแบบชายไประยะหนึ่ง ใจคอจะหนักแน่นและคิดในวิสัยชายมากขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่มีผลข้างเคียงเป็นการเบี่ยงเบนทางเพศ นี่เป็นสิ่งที่เราจะรู้สึกด้วยตนเอง และแม้กายเป็นหญิงก็จะได้รับความยำเกรงเสมอชายผู้น่าเกรงใจคนหนึ่ง

● สรุป

เนื้อหาของบทนี้จะนำไปตามทิศทางของหนังสือ คือให้คำตอบว่าทำกรรมอย่างไรแล้วจะไปสู่ความเป็นอย่างไร พุดง่ายๆ ถ้าเลือกได้ว่าอยากเป็นชาย จะต้องเน้นทำกรรมแบบใดบ้าง หลีกเลียงกรรมแบบไหนบ้าง แต่หากพอใจใคร่เป็นหญิง อาจเพราะมีดีในชาติปัจจุบัน ก็สามารถทำกรรมดีแล้วอธิษฐานขอเกิดเป็นหญิงไปเรื่อยๆ ได้

ความจริงแล้วจะเป็นชายหรือหญิงมีตัวแปรประกอบอยู่มากเกินกว่าจะกล่าวถึงได้ทั้งหมด กล่าวหลักๆ ได้เพียงว่าทำบุญแบบหญิง

คือมีอาการโลเล แต่อาการทำบุญด้วยความโลเลใช้จะตัดสินใจว่า
ต้องเป็นหญิงเสมอไป เช่นยกตัวอย่างง่ายที่สุด บางคนทำบุญแบบ
คิดกลับไปกลับมา จะทำดีหรือไม่ทำดี แต่ก็อธิษฐานขอเกิดเป็นชาย
อยู่เรื่อยๆ เพราะเมื่อภาวะลำบากของความเป็นหญิง อันนี้ก็มีสิทธิ์
สัมฤทธิ์ผลเช่นกัน คือได้มาเกิดใหม่ในอัตภาพชาย แต่จะมีบุคลิก
หรือรูปร่างหน้าตาคล้ายหญิง โดยที่ก็ไม่ได้มีความเบี่ยงเบนทางเพศ

นอกจากนั้น ตัวกำหนดความเป็นหญิงอีกอย่างหนึ่งคือความ
เอาแต่ใจไร้เหตุผล สิ่งที่เกิดขึ้นหากใครเอาแต่ใจตัวมากๆ ก็เหมือน
ถูกลงโทษให้ต้องหงุดหงิดงุ่นง่านใจแบบไร้เหตุผลหนักๆทุกเดือน
ผ่านการมีประจำเดือนที่เจ็บปวดทรมาน แต่ถ้าเข้าใจปมตรงนี้และ
พยายามใจเย็นเห็นเหตุเห็นผลมากขึ้น ความเจ็บปวดทรมานก็อาจ
ทุเลาลงโดยไม่ต้องพึ่งยาที่ไหน

ภาวะต่างุ่กันอธิบายได้ด้วยกรรม ไม่ใช่เกิดขึ้นเองลอยๆด้วย
ความบังเอิญ ส่วนใครจะชอบหรือไม่ชอบภาวะแบบใดคงเป็นเรื่อง
เฉพาะตน ธรรมชาติมีความเป็นกลางให้เสมอ และที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า
สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม ก็คงเห็นได้ชัดขึ้นอีกนิดจากบทนี้
เพราะแม้แต่เพศก็ถูกกำหนดโดยกรรมของแต่ละคน สภาพความ
เป็นชายและความเป็นหญิงจัดเป็น 'วิบาก' ไม่มีการเลือกโดยบังเอิญ
เหมือนอย่างที่นักวิทยาศาสตร์บอก

จิตวิญญาณไม่มีเพศ คือทางนามธรรมไม่มีใครเป็นชาย ไม่มี
ใครเป็นหญิง มีแต่กรรมทางการคิด การพูด การทำของแต่ละคน
ที่ 'สมชาย' หรือ 'สมหญิง' ถ้านำหนักกรรมโดยรวมมีความสมชายก็
ทำให้เกิดรูปชาย ถ้านำหนักกรรมโดยรวมไม่พอก็ได้รูปหญิง

เมื่อเราเข้าใจว่าวิธีทำทานและรักษาศีลของแต่ละคนเป็นตัวกำหนดเพศในภพต่อไป ก็เห็นตามจริงว่าชายไม่จำเป็นต้องเป็นชายเสมอไป หญิงไม่จำเป็นต้องเป็นหญิงเสมอไป ชาตินี้ปฏิบัติตนโดยความเป็นอย่างไร ก็เตรียมภาวะแห่งเพศในชาติใหม่โดยความเป็นอย่างนั้น

ศีลศีลกรอบจำกัดเราแค่ให้ประพฤติดีทางกายและวาจา แต่เมื่อสมัครใจยินยอมอยู่ในกรอบของกายวาจານานเข้า ในที่สุดก็กลายเป็นใจจริงได้ คือแม้ความคิดชั่วร้ายทางเพศเกิดขึ้น ก็อ่อนกำลังลงเรื่อยๆ เนื่องจากถูกขนาบ ถูกบีบให้ฝ่อตัวลงจนกระทั่งไม่หลุดเป็นความคิดออกมาเลย ฉะนั้นการกำหนดใจแน่วแน่ว่าจะถือศีล งดเว้นจากกาเมสุมิฉนจารอย่างเด็ดขาด จะรักษาเราไว้บนเส้นทางปลอดภัยทางเพศ ไม่ว่าจะมึเหตุให้ต้องเป็นหญิงหรือเป็นชายก็ตาม

หน้าว่าง

๓ เหตุใดจึงเป็น ผู้มีรูปงาม?

หน้าว่าง

ในบทก่อนเราทราบว่าด้วยอาการทางใจและวิธีคิดทำบุญ
อย่างไรจึงส่งให้เป็นหญิงชาย แต่หญิงชายมีระดับชั้นวรรณะเป็นต่างๆ
เริ่มเห็นได้ตั้งแต่การปรากฏตัวเลยทีเดียว บางคนเห็นแล้วนำเมิน
บางคนเห็นแล้วนำมอง ความไม่รู้ทำให้เราคิดว่านั้นคือการ ‘ให้มา’
ของธรรมชาติ หรือของผู้สร้างที่ยิ่งใหญ่ แต่ความจริงก็คือเราแต่ละ
คน ‘ได้มา’ อย่างมีเงื่อนไข และเงื่อนไขนั้นก็คือกรรมเกี่ยวกับทาน
และศีลนั่นเอง

● นิยามของความงาม

คนเราเห็นความงามต่างกัน ฉะนั้นจึงต้องตกลงกันให้ดีกว่า
ความสวยคืออะไร ความงามคืออะไร จะได้ไม่ต้องพุดในเชิงปรัชญา
เช่นความงามเป็นสิ่งลึกลับ ความงามเป็นสิ่งฉายให้เห็นเฉพาะคน หรือ
ความงามของที่ฉายออกมาจากจิตใจภายใน ฯลฯ

ต่อไปนี่เมื่อพูดถึงความสวยหรือความงาม ขอให้เข้าใจว่าเราพูดจำเพาะถึงความงามในรูปร่างหน้าตาของมนุษย์

ความสวยงามของมนุษย์คือลักษณะที่ตาคนส่วนใหญ่เห็นแล้วเกิดความยินดี เกิดความสุข เกิดความพึงพอใจ ตลอดจนกระทั่งเกิดความจิตใจไหลหลง แน่แน่นอนว่ามีตาของคนส่วนน้อยที่อาจเห็นแย้ง มองแล้ววิจารณ์ว่าไม่เห็นสวยเลย หรือถากถางว่าอย่างนี้เธอหล่อ? นั่นอาจเป็นอคติหรือพื้นหลังเฉพาะตัวของแต่ละคน **เครื่องชี้ที่ชัดคือเจ้าตัวผู้มีรูปร่างหน้าตาเป็นสมบัติเอง ส่วนใหญ่ไปไหนต่อไหนได้รับความชื่นชม ทำให้ปลื้มเปรมกับสมบัติที่ติดตัวมาแต่เกิดหรือไม่**

สำหรับเราเอง เมื่อเรารู้สึกดีกับการปรากฏตัวในแต่ละครั้ง จะเหมือนมีรัศมีแห่งความเชื่อมั่นฉายออกไปพร้อมกับพลังกระหัดด้านดี ซึ่งถ้าดีจริงอย่างที่เรารู้สึก อย่างน้อยก็จะพลอยทำให้คนอื่นรู้สึกดีตามไปด้วย

สำหรับสายตาคนอื่น ผู้มีรูปร่างมาชนิดแลดูสิ่ง หรือที่เรียกว่า ‘สวยจัด’ กับ ‘หล่อจัด’ นั้น เป็นบุคคลประเภทที่ปลูกเร้าให้เกิดความสับสนวุ่นวายใจ ความสวยหล่อจัดๆสามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดหลากหลาย หรืออาจเรียกได้ว่ารบกวนให้คนเห็นกระวนกระวายใจ ผิดปกติ เพราะในหัวเกิดถ้อยคำพิเศษที่ไม่ค่อยปรากฏนักในการเห็นบุคคลทั่วไป เมื่อคนเราไม่สามารถอธิบายสิ่งที่ตัวเองเห็นออกมาเป็นคำพูดได้ถนัด ก็มักนึกถึงคำหยาบๆเกินจริงเช่น ‘ความงามที่เหมือนเวทมนตร์’ หรือ ‘หยาดฟ้ามาดิน’ เป็นต้น

แม้ในความงามแต่ละสิ่งอาจมีความต่าง คือสวยหล่อแต่หน้า
รูปร่างเอวองค์ไม่สมส่วน บางคนเตี้ยม่อต้อ บางคนสูงชะลูด บางคน
ผิวหยาบไม่น่ามอง บางคนโครงกระดูกมีจุดปูดโปนประหลาดๆ
บางคนมีรายละเอียดใต้ร่มผ้าน่ารังเกียจ ฯลฯ หาได้น้อยที่สวยหล่อ
พร้อมไปทั้งสรรพางค์กายสมคำว่า 'สวรรค์เสก'

ความจริงสวรรค์ไม่ได้ทำอะไรกับความมีรูปร่างของมนุษย์ แต่
ความมีรูปร่างของมนุษย์ทำให้คนเรานึกถึงสวรรค์ต่างหาก นั่นแหละ
คือคุณของความงาม ช่วยปรุงแต่งให้ผู้พบเห็น หรือแม้แต่ผู้ครอบครอง
ความงามเองได้รู้สึกชื่นชมยินดี และเหนี่ยวนำให้เลื่อมใสไปในทาง
มีจิตคิดเป็นกุศล

น่าเสียดายในปัจจุบันคนสวยหล่อทั้งหลายเอาเครื่องหน้าและ
รูปร่างของตนไปเป็นสินค้าทางเพศกันมาก ทำให้คนมองเกิดความ
รู้สึกที่เพี้ยนไป คือเห็นความสวยหล่อมีไว้ขาย มีไว้ทำเงิน มีไว้หา
ประโยชน์ ไม่ได้มีเอาไว้จูงใจให้เกิดความเลื่อมใสว่าบุญมีจริง สวรรค์
มีจริงเหมือนในสมัยโบราณเขามองกัน

สรุปคือสำหรับคนเราจะจัดส่วนใหญ่ในปัจจุบัน ความสวยอาจ
เป็นเพียงสิ่งที่เอาไว้กระตุ้นความกำหนัด สำหรับศิลปินผู้มีความ
ละเอียดอ่อนในหัวใจ ความสวยสามารถเป็นเครื่องปลุกเร้าจินตนาการ
สร้างสรรค์ให้บรรเจิดจำ และสำหรับผู้แสวงบุญ ความสวยเป็น
ร่องรอยหลักฐานยืนยันว่าผลบุญมีจริงและทำให้มนุษย์ต่างกันได้
เพียงใด!

● กรรมหลักที่ตกแต่งให้รูปงาม

หลักง่ายๆคือคนตามใจกิเลสจะมีรูปทราม ส่วนคนงามจะงาม เพราะสละกิเลส กรรมที่ตกแต่งให้รูปงามนั้น เป็นกรรมประเภทที่ปรุ้งแต่งจิตให้เกิดความผ่องใส มีความขาวสะอาดสว่างรอบปราศจากมลทิน และกิริยาที่จะก่อให้เกิดลักษณะดังกล่าว ก็ไม่พ้นเรื่องของ การสละความตระหนี่ และการรักษาความตั้งใจไม่เกลือกกลั้วกับ ความชั่ว โดยตีกรอบความประพฤติทางกายและวาจาให้อยู่ในศีลธรรมอันดี นอกจากนี้ยังมีเรื่องของอาการทางใจและวิธีคิดต่างๆประกอบอยู่ด้วย

๑) ทำทานด้วยศรัทธา

ขอให้ดูเถิด คนส่วนใหญ่แม้ชอบทำทาน ก็มักทำทานด้วยจิตที่แห้งแล้ง ทำแล้วก็ถือว่าแล้วกัน น้อยคนนักจะทราบว่ามีอาการทางใจในขณะทำทานก็มีผลใหญ่หลวงกับรูปร่างหน้าตาได้ ดังเช่นที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า **ผลของการให้ทานด้วยศรัทธา จะทำให้เป็นผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีโภคะมาก และเป็นผู้มีรูปงามชวนพิศ น่าเลื่อมใส ผิพรรณงามยิ่ง**

การทำทานด้วยความศรัทธาเป็นประจำ ทำให้เจ้าตัวรู้สึก สวยแพรวออกมาจากภายในตั้งแต่ชาติปัจจุบัน แม้รูปร่างหน้าตาในชาตินี้จะดูไม่ดีเท่าไร แต่ความรู้สึกสวยแพรวที่ออกมาจากภายในนั้น จะดึงดูดให้คนพบเห็นเกิดความทึ่งกว่าเดิม และหาคำตอบไม่ได้ว่าทำไมไม่สวยไม่หล่อจึงน่ามองขนาดนั้น

และผลของการทำทานด้วยความศรัทธาเป็นประจำ จะทำให้ชาติต่อไปมีใบหน้าที่งดงามชนิดที่ชวนเลื่อมใส ข้อนี้คนของศาสนาที่ปลูกฝังเรื่องศรัทธาเป็นหลักจะได้เปรียบ เพราะเมื่อเกิดการประชุมทำพิธีทางศาสนาแล้วมักเหนี่ยวนำกันให้เกิดจิตศรัทธา เปี่ยมปีติสุขเป็นล้นพ้นกับการคิดให้ คิดเจือจาน คิดเมตตาต่อคนและสัตว์ทั้งโลก

หลายคนคงสงสัยว่าอย่างไรจึงเรียกได้ว่าเป็นศรัทธาแล้ว อันนี้ใช้เกณฑ์ง่ายๆคือเมื่อนึกถึงบุญขณะต่างๆ ทั้งก่อนทำ ขณะทำ และหลังทำ แล้วมีใจนึกอยากยึดสวดขึ้นออกมาจากภายใน เป็นยิ้ม อันบันดาลจากความสุขความอิ่มเอมที่บริสุทธิ์ ปราศจากเงื่อนไขแลกเปลี่ยน ส่วนการฝืนยิ้มไปแค้นๆ แต่จิตไม่เป็นสุขนั้นไม่นับ

สภาพแวดล้อมในการทำบุญมีส่วนก่อให้เกิดศรัทธาหรือเลื่อมศรัทธาได้มาก แต่หากเราเป็นผู้ที่มีความเลื่อมใสในบุญอยู่อย่างหนักแน่น เชื่อมั่นว่าบุญมีที่ใจ ผลบุญเช่นความสุขความสว่างไสวก็เกิดขึ้นที่ใจ เช่นนี้แม้สภาพแวดล้อมหรือบุคคลอันเป็นผู้รับจะไม่ดีนัก ใจเราก็คงไม่เลื่อมศรัทธาลงลึกเท่าใด

หากให้ทานไปแค้นๆ ไม่คิดอะไรมาก แต่ก็ไม่ได้ศรัทธาลึกเท่าไร อย่างนี้ชาติปัจจุบันแม้ทำทานมากก็ไม่ค่อยอิ่มใจ ไม่ค่อยรู้สึกอบอุ่นอยู่กับตัวเองนัก และชาติถัดไปถึงแม้มีรูปร่างหน้าตาดีก็ไม่ถึงกับดึงดูดให้รู้สึกเลื่อมใสในความงามนั้นๆลึกเท่าใด

หากให้ทานด้วยจิตใจคับแคบ เช่นแก่งแย่งชิงดีเอาหน้าเอาเด่น หรือให้ทานแบบกีดกัน ไม่คิดรวมทานกับใคร เช่นมาถวายสังฆทานพร้อมกันกับคนอื่น แต่จะแยกเป็นต่างหากต้องให้พระสวดสองที่

แบบนี้ชาติปัจจุบันแม้โครงหน้าสวยหล่ออยู่ก่อน เห็นแล้วก็ไม่ชวนให้รู้สึกปลื้ม และชาติหน้ากรรมจะตกแต่งให้หน้าตาออกไปในทางเค็มเสียมาก

๒) รักษาศีลได้สะอาดครบ

ศีลจะมีส่วนช่วยปรุงแต่งหน้าตาให้ดูดีจริงๆต่อเมื่อสะอาดหมดจดในข้อหนึ่งๆ ต้องจาระไนกันด้วยความรู้สึกละเอียดเมื่อตาเห็นศีลแต่ละข้อจะก่อให้เกิดความรู้สึกทางใจดังนี้

- ๑) ออยากปกป้องชีวิตสัตว์ ทำให้หน้าตาใจดี เห็นแล้วสงบเย็น
- ๒) ไม่เพ่งเล็งอยากได้ ทำให้หน้าตาน่าไว้วางใจ เห็นแล้วเชื่อถือ
- ๓) ซื่อสัตย์กับคู่ครอง ทำให้หน้าตามีเสน่ห์ชวนอบอุ่นใจ เห็นแล้วอยากเป็นคู่ด้วย
- ๔) ไม่คิดปั้นคำลวง ทำให้หน้าตาใสซื่อ เห็นแล้วนึกเอ็นดู
- ๕) ไม่เกลือกกลั้วสิ่งเสพติดมีนเมา ทำให้หน้าตาดูเป็นคนมีสติปัญญาดี เห็นแล้วเชื่อว่าไม่ใช่พวกคิดอ่านฟุ้งซ่านเหลวไหล

ถ้าใครถือศีลได้สะอาดบริสุทธิ์ได้อย่างสม่ำเสมอ จะมีความสะอาดผุดผ่องออกมาทางผิว ศีลจะตกแต่งให้เนื้อหนังบางส่วนหนาขึ้นหรือบางลง เห็นแล้วดูสมส่วนขึ้น และจิตที่สงบไม่เดือดร้อนกระวนกระวายจะทำให้กล้ามเนื้อทุกส่วนบนใบหน้าผ่อนคลาย จึงดูดีที่สุดในที่ที่โครงหน้าจะอำนวย

ถ้าใครถือศีลได้สะอาดบริสุทธิ์ตลอดชีวิต ชาติใหม่จะมีรูปร่างหน้าตาสมส่วนหมดจด มองจากมุมไหนก็ดูดีไปหมด แบบที่เรียกกันว่ามไร้ที่ดินนั่นเอง

หากละเมิดศีลเป็นอาจิณ หน้าตาและผิวพรรณจะดูคล้ำหมอง เว้นแต่อำนาจศีลแต่หนหลังมีพลังแรงมาก ช่วยคำพยุงไว้ได้ระยะหนึ่ง หรืออาจใช้วิทยาการทางความงามในปัจจุบันช่วยทำให้ผุดผ่องก็มีสิทธิ์ แต่จะประคับประคองได้ไม่นาน ในที่สุดความเสื่อมโทรมแบบ แก่ก่อนวัยต้องถามหาอยู่ดี

และกรรมที่เกิดจากการละเมิดศีลเป็นอาจิณนั้น จะมีผลให้ชาติถัดมาไม่มีความสุข แม้ใบหน้าสวยหล่อด้วยการทำทาน อย่างมีศรัทธา จุดอื่นในร่างกายก็จะไม่มีความสุข เช่นขาสั้นไปข้างหลังยาวไปข้าง

๓) อากาโรทางใจและวิธีคิด

บางคนแม้ทำทานและรักษาศีลมาดีในแบบที่จะทำให้สวยหล่อ แต่เป็นผู้ที่ฉุนเฉียวง่าย เก็บเรื่องเล็กน้อยๆ มาคิดมากใหญ่โต อย่างนี้ก็มีส่วนบรูปร่างหน้าตาและผิวพรรณทั้งในชาตินี้และในชาติต่อไปได้มาก ดังเช่นที่พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า

บุคคลบางคนในโลกนี้จะเป็นสตรีก็ตาม บุรุษก็ตาม เป็นคนมักโกรธ มากด้วยความแค้นเคือง ถูกเขาว่าเล็กน้อยก็ขัดใจ โกรธเคือง พยาบาทมาดร้าย ทำความโกรธ ความร้าย และความซึ่งเคียดให้ปรากฏ เขาตายไปจะเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก และเพราะมีความข้องติดอยู่ในกรรมเช่นนั้นแม้ตายไปไม่เข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก ถ้ามาเป็นมนุษย์เกิด ณ ที่ใดๆ ในภายหลังก็จะเป็นคนมีผิวพรรณทราม

พูดง่ายๆคือ แม้ให้ทรัพย์เป็นทานด้วยศรัทธาได้เพียงใด แต่ถ้าใจไม่รู้จักรู้ให้อภัยเป็นทานเลย ก็ได้ชื่อว่าสร้างส่วนแห่งความเป็นผู้มีรูปพรหมเอาไว้

สมมุติว่าเราเป็นผู้ให้ทานด้วยศรัทธาไปยังไปตลอดชีวิต แต่ขณะเดียวกันก็เป็นพวกจุนเจือว่าง่ายไม่รู้จักระงับอารมณ์เลยจนวันตายเช่นกัน อย่างนี้กรรมอาจปรุงแต่งให้มองเลี้ยวหน้าด้านหนึ่งเหมือนสวयหฺล่อ แต่มองจากอีกมุมหนึ่งกลับดูไม่ได้เอาเลย และผิวพรรณแทนที่จะเลอเลิศจากผลของทาน ก็กลายเป็นแค้ธรรมาๆไม่ถึงกับน่าดู ไม่ถึงกับน่าเกลียดไป หรือไม่บางส่วนของเนื้อหนังดูเหมือนงามละเอียด แต่บางส่วนกลับหยาบกระด้าง ครึ่งๆกลางๆไม่สมบูรณ์เสมอกันทั่ว

ขณะโกรธ ขณะยอมถูกโทสะควบคุมจิตใจ เราจะไม่มึ่มมม่งอื่นนอกเหนือไปจากความคิดเขม่นเข่นเขี้ยวอยากจ้องล้างจ้องผลาญ แต่เมื่อรู้ผลของการเป็นคนเจ้าโทสะแล้วเช่นนี้ ก็อาจฝึกมองไว้ล่วงหน้าว่าเราจะเสียเวลา เสียรูปในอนาคตให้กับความโกรธเปล่าๆลี้ๆไปทำไม อย่างไม่รู้คู่ริของเราก็ต้องตายจากกันไปเสียวิบากของแต่ละคน

เพียงเห็นในตอนที่โกรธเป็นขณะแห่งความสูญเปล่า เท่ากับเอาเวลาที่ควรจะทำให้อะไรดีขั้นลัคนิดไปทิ้งเสียอีกนาที่หนึ่ง ชั่วโมงหนึ่ง วันหนึ่ง เดือนหนึ่ง หรือปีหนึ่ง หากเราเห็นทุกวินาทีในโลกนี้มีค่ายิ่งกว่าทอง ก็จะปรับทัศนะได้ใหม่ เห็นว่ายิ่งเสียเวลากับสิ่งไร้ประโยชน์น้อยลงเพียงใด ก็เท่ากับมีเวลาทำสิ่งที่เป็นประโยชน์มากขึ้นเท่านั้น เราจะเป็นทาสกิเลสผู้นำสงสาร ที่มัวหลงเสียเวลาในชีวิตไปหมกมุ่นครุ่นคิดถึงสิ่งไร้สาระโดยแท้

ถ้าหากประกอบพร้อมทั้งการให้ทรัพย์เป็นทานด้วยศรัทธา และการให้อภัยเป็นทานด้วยใจจริง อย่างนี้ความสมบูรณ์พร้อมในเรือนกายย่อมเป็นที่หวังได้

และบางคนแม้ทำทานรักษาศีลดี มีจิตใจเบิกบานเป็นนิตย์ แต่ก็แอบคิดเล็กคิดน้อยอยู่ในใจ เช่นเจอใครก็จ้องจับผิดอยู่เสียบๆ นึกด่าเขาอยู่เสียบๆ หรือกระทั่งชอบสาปแช่งอยู่เสียบๆ เพราะคิดว่าจะไม่ทำให้ใครเดือดร้อน จิตมีความโสมนัสอยู่กับความคิดร้ายๆ ภายในใจ ก็มีผลให้รูปร่างหน้าตาเสียความสมบูรณ์แบบ ลดหลั่นกันไปตามฐานะแห่งกรรม

วิธีคิดของคนนั้น เป็นมโนกรรมสำคัญที่จำแนกสัตว์ออกเป็นต่างๆ อย่างแท้จริง เพราะเป็นของที่ตนรู้อยู่กับตัว และเป็นของที่ติดตัว ติดจิตติดวิญญาณเราไปทุกหนทุกแห่ง จึงเป็นใจกลางแห่งความปรุงแต่งรูปร่างหน้าตา ถ้าความคิดมีมลทิน แม้สวยหรือหล่อจากทานและศีลก็เหมือนภาพงามที่มีรอยดำหรือจุดตำหนิ

กล่าวได้เต็มปากว่าวิธีคิดนั่นเอง ทำให้ความสวยหล่อไม่ได้มีแบบเดียว ถอดพิมพ์กันเป๊ะๆ ไม่ได้ และรูปร่างหน้าตานั้น จะไม่ผิดแผกแตกต่างจากที่เราเป็นอยู่อย่างนี้มากนักก็เพราะการสืบสายของวิธีคิดนี้เอง หากสามารถยกระดับวิธีคิดได้มาก หน้าตาก็จะเปลี่ยนไปมากแบบแปรผันตรง

สรุปว่ากรรมหลักๆ ที่ทำให้สวยหล่อบาดตาบาดใจกันจริงๆ หรือมีรูปงามเกินใจใครด้านหน้านั้น มาจากการเป็นคนที่ไม่หันทำทาน

ด้วยศรัทธา มีศีลสะอาดบริสุทธิ์หมดจด และมีอาการทางใจกับวิธีคิดที่เป็นบวกอยู่เสมอๆ คือไม่เป็นคนมักโกรธ ไม่คิดอกุศลหรือติดใจความคิดอับมงคลจนปล่อยใจให้ไหลไปกับเรื่องต่ำๆ

ผู้ทำกรรมในแบบที่จะส่งผลเป็นความสวຍหล่อถึงขีดสุดดังกล่าวนี้ จะมีความงามออกมาจากภายในตั้งแต่ชาติปัจจุบัน เห็นแล้วรู้สึกดีด้วยเป็นอย่างยิ่ง และในความเป็นมนุษย์ชาติถัดไป ก็จะเป็นผู้งามวัยวัยเด็กก็น่ารักแบบเด็ก วัยหนุ่มสาวก็หล่อสวຍแบบหนุ่มสาวตามค่านิยมของยุคนั้นๆ และถ้าวางเข้าวัยชราก็ยังชวนพิศแบบผู้สูงอายุที่ดูไม่จี๊ดตา

การผสมกันระหว่างกรรมประเภทต่างๆ ที่ก่อให้เกิดรูปร่างหน้าตานั้น ไม่มีกรรมใดกรรมหนึ่งระหว่างทานและศีลเป็นผู้ขึ้นรูป ทุกอย่างผสมกันเบ็ดเสร็จแล้วออกมาเป็นหน้าตาหนึ่งๆเลยทีเดียว แต่รูปทรงอาจถูกกำหนดจากน้ำหนักของทานหรือศีลอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ถ้าเคยเป็นผู้มีนิสัยหนักไปทางทำทานด้วยศรัทธามากกว่ารักษาศีลให้สะอาดหมดจด ชาตินี้จะดูรูปงามชวนชมเมื่อมองผาด แต่พอมองพิศแล้วเห็นความไม่ค่อยสมส่วนสักเท่าไร หรือกระทั่งจุดลับต่างๆ ไม่น่าพิสมัยนัก

ส่วนบางคนเป็นผู้มีนิสัยหนักไปทางรักษาศีลพอประมาณมากกว่าทำทานด้วยศรัทธา หรือบางทีไม่ค่อยได้ทำทานเอาเลย ชาตินี้จะดูสมส่วน เครื่องหน้าทุกชิ้น อวัยวะใหญ่ๆ น้อยๆ ทั้งหลายดูเข้ารูปรับกันไปหมด แต่กลับสวຍหล่อแบบเรียบๆ ไม่หวือหวาสะดุดตานัก

และขอให้เข้าใจด้วยว่าสภาพจิตในชาติอันเป็นปัจจุบันก็มีบทบาทสำคัญยิ่ง บางคนรูปร่างหน้าตาดี แต่กลับขาดเสน่ห์ เพราะปล่อยตัว

ปล่อยใจให้ร่วงเหงาหวานนอน หรือหุดหู่ทอดอาลัยตายอยาก จมอยู่กับความเศร้าชั่วนาตาปี อย่างนี้ก็ขาดความชื่นชมได้เหมือนกัน เพราะแม้ตาคนเขาจะเห็นรูปโฉมดี ๆ ภายนอก แต่ใจเขาก็จะรู้สึกแย่กับกระแสความหุดหู่หรือคลื่นความปั่นป่วนในภายในจนอยากเหม็นมากกว่าอยากพิศให้นาน

● กรรมที่ตกแต่งอวัยวะเป็นต่างๆ

ที่ผ่านมาในบทนี้จะกล่าวเพียงรูปลักษณะคร่าว ๆ ว่าสวย หล่อ รูปร่างดี ฯลฯ แต่ยังไม่ได้ลงรายละเอียดเฉพาะเป็นจุด ๆ ว่าอวัยวะแต่ละส่วนนั้น ‘งาม’ อย่างไร และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ‘งามเพราะอะไร?’

รายละเอียดความแตกต่างระหว่างรูปพรรณสัณฐานของอวัยวะทั้งหลายนั้น เราเห็นกันอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน รู้แน่ๆ ละว่าต่าง แต่ไม่ทราบ ว่าต่างเพราะอะไร โดยทั่วไปจึงโยนให้กับความบังเอิญทางธรรมชาติ และกลายเป็นที่มาของคำว่า ‘โชคดี’ และ ‘โชคร้าย’ คือใครโชคดี หน้าตาสวยหล่อก็เท่ากับมีใบเบิกทางดีๆ ให้ชีวิต ใครหน้าตาซีเหรี แล้วไม่ขยันสร้างเสน่ห์ในทางอื่นก็ต้องใช้ชีวิตอับเฉากันไป ส่วนใหญ่มองเรื่องรูปร่างหน้าตากันเพียงในขอบเขตประมาณนี้

แต่จะมีคนอยู่พวกหนึ่งที่ศึกษาความต่างระหว่างรูปพรรณสัณฐานทั่วองค์กายของมนุษย์ และค้นพบว่าร่างกายมนุษย์หาได้แสดงความงามหรืออัปลักษณ์กระทบตาคนเห็นอย่างเดียว ทว่ายังมีรายละเอียดน่าสนใจกว่านั้น บอกอะไรได้ยิ่งกว่านั้น อย่างพวกที่ศึกษาศาสตร์

เกี่ยวกับโหงวเฮ้งจะพอทราบจากสถิติว่าชีวิตใครเป็นอย่างไรจากภาพรวมและภาพย่อยที่ปรากฏให้เห็นในกายแต่ละคน

ยกตัวอย่างเช่นความยากจนนั้นคล้ายบอกได้ด้วยสัญลักษณ์ทางกายหลายๆจุด ซึ่งบางทีจุดเดียวก็บอกได้แล้วว่าพ่อคนนี้หรือแม่คนนี้ต้องยากจนและรวยยากแน่ๆ แต่บางทีต้องอาศัยอวัยวะมากกว่าหนึ่งจุดขึ้นไปเป็นตัวตัดสิน ขอยกเครื่องหมายของความเป็นคนยากจนขั้นแค้นมาพอสังเขปดังนี้

- ๑) ส่วนหัวสอบแหลม
- ๒) หัวเล็กประกอบกับคอยาว
- ๓) คนหน้าอ้วนประกอบกับตัวเล็ก หรือคนหน้าเล็กประกอบกับตัวหยาบ
- ๔) หูบาง
- ๕) ตาเหมือนคนง่วงนอนอยู่ตลอดเวลา
- ๖) คอเอียง

ความจริงยังมีลักษณะอื่นๆอีกมาก เช่นหลายครั้งเราบอกได้จากการมองเพียงปราดเดียวว่าคนนี้ไม่ค่อยมีอันจะกินแน่ เพราะท่าทางผอมแห้งแรงน้อย แห้งเหี่ยวไม่มีชีวิตชีวา

แต่หลายคนดูยาก บางคนดูน่าจะรวยแต่สลับไปสลับมาไม่เคยมีสตางค์ใช้สบายๆเลยทั้งชีวิต ต้องทำอาชีพที่ใช้แรงกายเหนื่อยยากลำบากเป็นหลัก หรือหลายคนไม่ได้มีเครื่องหมายของความยากจนเด่นชัดนัก เรียกว่าพอมีพอกินได้ หรืออาจจะเงินขาดมือได้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยอีกหลายๆอย่าง โดยเฉพาะในแง่ของความขยันทำกิน

ศาสตร์เกี่ยวกับโหราศาสตร์แม่นยำได้มาก แต่ไม่ค่อยมีใคร
ล่วงรู้ทะลุไปถึงสาเหตุ ว่าทำไมแต่ละคนจึงจำเพาะมีรูปร่างหน้าตา
อย่างนี้ๆ ส่วนใหญ่บอกได้ตามตำราเพียงว่าถ้ารูปพรรณสัณฐานอย่างนี้
จะมีชะตาอย่างนั้น ถ้าเค้าโครงเป็นอย่างนั้นจะมีชะตาลงเอยอย่างนี้
ซึ่งดูๆแล้วก็ไม่ได้น่าฟังอะไรนัก เพราะหากเก็บสถิติกันจริงจัง มี
การสืบมรดกความรู้ของสำนักใหญ่ที่มีกำลังคนรวบรวมอย่างเป็นระบบ
ระเบียบ ก็สามารถจำแนกความต่างระหว่างมนุษย์ได้ว่าถ้าเค้าโครง
เหมือนกัน ก็มีแนวโน้มที่จะเป็นไปคล้ายกันหรือเหมือน
กันดึก

พระพุทธเจ้าก็เคยตรัสแสดงไว้เหมือนกันว่ารูปลักษณะของคนเรา
บ่งบอกถึงความแตกต่าง แต่ท่านจะเน้นแสดงให้เห็นให้เข้าใจ ว่าองค์ประกอบ
ต่างๆ ที่ร่างกายถูก 'วาด' หรือ 'ปั้น' ขึ้นโดยกระแสกรรมเก่าจาก
อดีตชาติทั้งสิ้น ไม่มีรูปรอยใดเกิดขึ้นด้วยความบังเอิญ กรรมนั่นเอง
คือจิตรกร กรรมนั่นเองคือประติมากร และเจ้าของกรรมนั่นเองจะ
ต้องครองร่างอันเหมาะสมกับฐานะแห่งตน

แต่เวลาวิพากกรรมวาดตาหูกปากนั้นไม่ง่ายเหมือนจิตรกรใช้
มือวาดเอา จิตรกรแค่คิดนิดหนึ่งแล้วสับตัดปลายพู่กันทีเดียวก็
ได้หู ได้ตา ได้ปาก ได้คางออกมาแล้ว ทว่าเราต้องคิดซ้ำๆหลายๆครั้ง
มีวิธีพูดแบบหนึ่งอย่างยาวนาน และลงมือกระทำการจนติดนิสัย
อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นอันมาก จึงรวมออกมาเป็นการปั้นแต่งรูปร่าง
หน้าตาขึ้นมาอย่างที่กำลังเป็นอยู่

อีกประการหนึ่ง กรรมชุดเดียวกันอาจปั้นแต่งอวัยวะหลายๆ ส่วนในคราวเดียว เช่นผู้ที่ไม่ให้ทานเลย แถมตระหนี่ถี่เหนียว กิดกัน หรือพูดจาถากถางคนที่เขาคิดทำบุญ อย่างนี้ก็อาจมีเครื่องหมายของความจนครบสูตร เช่นหัวสอบแหลม ขนาดศีรษะเล็กเมื่อเทียบสัดส่วนกับร่างกาย อีกทั้งมีคอยาว หูยาว ตาเหมือนคนง่วงนอน และมีคอเอียง ฯลฯ พร้อมเบ็ดเสร็จในตัวคนเดียว ซึ่งก็สอดคล้องว่า ทั้งชาติคงต้องลำบากกับฐานะความเป็นอยู่ไปเรื่อย จะมีกินได้ต้องทำกรรมดีใหม่อย่างใหญ่หลวงต่อเนื่องยาวนาน จึงจะพอมีส่วนช่วยเหลือให้สบายขึ้นได้บ้าง

อดีตก่อนพระพุทธเจ้าจะตรัสรู้ในชาติสุดท้ายนั้น พระองค์เป็นปุถุชนที่คิดเกื้อกูลมหาชนเป็นอันมากมาอย่างยาวนานนับอนันตชาติ คือแต่ละชาติกรรมของท่านหนักไปในทางช่วยคน ช่วยสม่าเสมอ ช่วยเป็นประจำ หรือแม้พลาดพลั้งหลงก่อกรรมตามอำนาจกิเลสไปบ้าง อย่างน้อยก็ประพฤตินั้นในท่านองช่วยเหลืออยู่โดยมาก

วิบากซึ่งมีน้ำหนักดีจึงทำให้ชาติสุดท้ายของท่านได้มีลักษณะของมหาบุรุษ ๓๒ ประการ คือไม่ใช่แค่มีรูปโฉมงดงามปานเทพเจ้า แต่ทว่าท่วงท่ายพยางค์บอกลถึงพื้นชะตาว่าจะประสบความสำเร็จรุ่งเรืองต่างๆ นานาอย่างไรอีกด้วย ซึ่งสำหรับผู้มีลักษณะของมหาบุรุษครบถ้วนนั้น พระองค์ท่านตรัสว่าจะมีฐานะอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงสองประการ คือเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ หรือไม่ก็เป็นพระพุทธเจ้า (จักรพรรดิในความหมายของพระพุทธองค์ไม่ใช่หมายถึงจักรพรรดิที่ต้องได้อำนาจมาด้วยการมีมือเปื้อนเลือด แต่ครองอาณาจักรไพศาลด้วยบุญญาธิการเป็นล้นพ้น)

พระพุทธเจ้ามีปกติตรัสเล่าเกี่ยวกับการกรรมของพระองค์เพื่อให้เป็นแบบอย่างอยู่แล้ว เมื่อจะแสดงเกี่ยวกับมหาบุรุษลักษณะก็เพื่อให้พวกเรารู้ว่าแม้รูปพรรณสัณฐานแต่ละส่วนก็ได้มาโดยกรรม

๑) ผ่าพระบาทราบเสมอกัน ตั้งอยู่ได้มั่นคง คือทรงเหยียบพระบาทเสมอกันบนพื้น ทรงยกพระบาทขึ้นก็เสมอกัน ทรงจรดภาคพื้นด้วยฝ่าพระบาททุกส่วนเสมอกัน

ข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้ถือความประพฤติมั่นคงในกุศลธรรม ไม่ย่อหย่อนในความสุจริตทางกายวาจาใจ ในการบำเพ็ญทาน ในการรักษาศีล ๕ และศีล ๘ ในการปฏิบัติดีต่อมารดาและบิดา ในการปฏิบัติดีต่อสมณะ ในการปฏิบัติดีต่อพราหมณ์ ในความเป็นผู้เคารพต่อผู้ควรเคารพเป็นอันมาก (คือมากกว่าชนทั่วไปอย่างเทียบกันอย่างไม่อาจประมาณ)

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต คือถ้าเลือกเป็นราชามหาจักรพรรดิ จะทรงมีราชอาณาจักรมั่นคง มีพระราชโอรสจำนวนมากที่ล้วนเป็นผู้กล้ากล้า สามารถย่ำยีเสนาแห่งปรปักษ์ได้โดยธรรม ไม่ต้องใช้อาชญา ไม่ต้องใช้ศาสตรา ไม่มีข้าศึกใดข่มได้

๒) ลายพื้นพระบาทปรากฏเป็นรูปจักรจำนวนมาก มีซี่ก้าพันหนึ่ง มีกง มีดุมบริบูรณ์ด้วยอาการทั้งปวง

ข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้นำความสุขมาให้แก่มหาชนเป็นอันมาก บรรเทาภัยร้ายที่ก่อให้เกิดความหวาดกลัวและความหวาดเสียว

จัดการรักษาความปลอดภัยโดยธรรม และบำเพ็ญทานพร้อมด้วย
วัตถุอันเป็นบริวาร

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต
คือเมื่อเป็นพระราชาจะมีบริวารมาก ทั้งพราหมณ์ คฤหบดี ชาวนิคม
ชาวชนบท ไพรอาจารย์ มหาอำมาตย์ กองทหาร นายประตุ ผู้มีอิทธิพล
เศรษฐี ราชกุมาร

๓) มีส้นพระบาทยาว ๔) มีนิ้วพระหัตถ์และพระบาทยาว
และ ๕) พระกายตั้งตรงดุจท้าวมหาพรหม

สามข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้ละปาณาติบาตแล้ว เว้นขาด
จากปาณาติบาต เป็นผู้ไม่จับอาวุธ มีความละอายในการเบียดเบียน
มีความกรุณา หวังประโยชน์แก่สัตว์ทั้งปวง

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต
คือเมื่อเป็นพระราชาจะมีพระชนมายุยืน ดำรงอยู่นาน ไม่มีใครๆ ที่
เป็นมนุษย์ซึ่งเป็นข้าศึกศัตรูสามารถปลงพระชนม์ชีพได้

๖) ฝ่าพระหัตถ์และฝ่าพระบาทอ่อนนุ่ม และ ๗) ฝ่าพระหัตถ์
และฝ่าบาทมีลายดุจตาข่าย

สองข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้สังเคราะห์ประชาชน ได้แก่การ
ให้ทาน การกล่าวคำเป็นที่รัก การประพฤติให้เป็นประโยชน์ และ
ความเป็นผู้ไม่ถือตัว

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต
คือเมื่อเป็นพระราชาจะมีบริวารมาก ทั้งพราหมณ์ คฤหบดี ชาวนิคม

ชาวชนบท โหราจารย์ มหาอำมาตย์ กองทหาร นายประตุ ผู้มี
อิทธิพล เศรษฐี ราชกุมาร

๘) มีพระบาทเหมือนสังข์คว่ำ อัฐิข้อพระบาทตั้งลอยอยู่หลัง
พระบาท กลับกลอกได้คล่อง เมื่อทรงดำเนินผิดกว่าสามัญชน และ
๙) มีปลายพระโลมชาติ (ขน) ทุกๆเส้นเวียนขวาเส้นซ้อนขึ้นข้างบน
ล้วน

สองข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้กล่าววาจาประกอบด้วยอรรถธรรม
แนะนำประชาชนเป็นอันมากไปในทางดี เป็นผู้นำประโยชน์และ
ความสุขมาให้แก่สัตว์ทั้งหลาย เป็นผู้บูชาธรรมเป็นปกติ

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต
คือเมื่อเป็นพระราชาจะเป็นประธานสูงสุด ดีกว่าหมู่ชนที่บริโภคมาม
ทั้งปวง

๑๐) พระขงฆ์ (แข้ง) เรียวดุจแข้งเนื้อทราย คือเรียวไปโดยลำดับ

ข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้ตั้งใจสอนศิลปวิชา ข้อที่ควร
ประพจน์ หลักกรรมวิบาก ด้วยความครุ่นคิดว่าทำอะไรชนทั้ง
พึงรู้เร็ว พึงสำเร็จเร็ว ไม่พึงล่าช้านาน

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต
คือเมื่อเป็นพระราชาจะได้เฉพาะซึ่งพาหนะที่ยิ่งใหญ่เช่นช้างเผือก
คู่บารมี

๑๑) ส่วนพระกายเป็นปริมณฑลจุปริมณฑลแห่งตันไทร (พระกายสูงเท่ากับขาของพระองค์) และ ๑๒) เมื่อยืนตรง พระหัตถ์ทั้งสองสามารถอุบจับถึงพระชานุ (เข่า)

สองข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้ตรวจดูมหาชนที่ควรสงเคราะห์ ย่อมรู้จักชนที่เสมอกัน รู้จักตนเอง รู้จักบุรุษ รู้จักบุรุษพิเศษ หยั่งทราบว่ามีคนควรสักการะอย่างนี้ บุคคลผู้นี้ควรสักการะอย่างนั้น รวมทั้งเกื้อกูลพวกท่านเป็นพิเศษ

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต คือเมื่อเป็นพระราชาจะได้เป็นผู้มั่งคั่งมีทรัพย์มาก มีโภคะมาก มีทองและเงินมาก มีข้าวเปลือกมาก มีคลังเต็มบริบูรณ์ มีเครื่องอุปกรณ์น่าปลื้มใจมาก

๑๓) มีพระคุษะเร้นอยู่ในฝัก

ข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้นำพวกญาติมิตรสหายที่สูญหาย พลัดพรากไปนานให้กลับมาพบกัน เมื่อทำพวกเขาให้พร้อมเพรียงกัน แล้วก็ขึ้นชมยินดีปรีดาอยู่ วิบากของกรรมทำให้เกิดลักษณะของมหาบุรุษคือมีพระคุษะเร้นอยู่ในฝัก

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต คือเมื่อเป็นพระราชาจะมีพระโอรสมาก ล้วนกล้าหาญและมีรูปทรงสมเป็นวีรกษัตริย์ สามารถย้ายเสนาของข้าศึกได้

๑๔) พระฉวี (ผิวกาย) ละเอียดย ฐลิละองไม่ติดพระกาย

ข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้เข้าหาสมณะหรือพราหมณ์แล้ว ชักถาม (ด้วยความเคารพและน้อมนำไปปฏิบัติ) ว่ากุศลกรรมเป็น

อย่างไร อกุศลกรรมเป็นอย่างไร กรรมส่วนที่มีโทษเป็นอย่างไร กรรมส่วนที่ไม่มีโทษเป็นอย่างไร กรรมที่ควรเสพเป็นอย่างไร กรรมที่ไม่ควรเสพเป็นอย่างไร วิชาของกรรมทำให้เกิดลักษณะของมหาบุรุษคือมีพระฉวี (ผิวกาย) สุขุมละเอียด ชูสีละอองไม่อาจติดกายได้

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต คือเมื่อเป็นพระราชาจะมีปัญญามาก ไม่มีบรรดาชนผู้บริโภครกรรมใด มีปัญญาเสมอหรือประเสริฐกว่าพระองค์

๑๕) มีฉวีวรรณ (สีผิว) ประดุจทองคำ

ข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้ไม่มีความโกรธ ไม่มีความแค้นใจ แม้ถูกคนหมิ่นมากกว่าเขาก็ไม่ขัดใจ ไม่ปองร้าย ไม่จองเวรล้างผลาญ ไม่แม้ทำความโกรธเคืองและความเสียใจให้ปรากฏ นอกจากนั้นยังมีกรรมที่ให้ผลเป็นผิวประดุจทองคำอื่นอีก คือเป็นผู้ให้เครื่องนุ่งห่มสัตว์ มีเนื้อละเอียดอ่อน และให้ผ้า สำหรับนุ่งห่ม คือ ผ้าไหมพัสเตอร์มีเนื้อละเอียด ผ้าฝ้ายมีเนื้อ

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต คือเมื่อเป็นพระราชาจะได้เครื่องลาดมีเนื้อละเอียดอ่อน ทั้งได้ผ้าสำหรับนุ่งห่ม เช่นผ้าไหมพัสเตอร์เนื้อละเอียด ผ้าฝ้ายเนื้อละเอียด ผ้าไหมเนื้อละเอียด ผ้ากัมพลเนื้อละเอียด เป็นต้น (หมายถึงถ้าเป็นกษัตริย์จะทรงอยู่ในถิ่นที่มีช่างผู้ฉลาดในทางภูษาอาภรณ์ และทั้งชีวิตจะไม่ขาดจากเครื่องนุ่งห่มชั้นเลิศ มีความประณีตยิ่ง เข้ากันกับผิวอันงามประดุจทองคำของพระองค์ แต่ถ้าทรงผนวชและเลือกที่จะมักน้อยก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง บางครั้งเมื่อมีคนถวายจีวรชั้นดีท่านก็สนองศรัทธา แต่โดยมากท่านจะเป็นอยู่ด้วยจีวรปอนๆ)

๑๖) มีเส้นพระโลมา (ขน) เฉพาะชุมละเส้น และ ๑๗) มีอุณาโลม (ขนหว่างคิ้ว) เวียนขวา

สองข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้ละการพูดเท็จ เว้นขาดจากการพูดเท็จ พูดแต่คำจริง ดำรงคำสัตย์มีถ้อยคำเป็นหลักเป็นฐาน ควรเชื่อได้ ไม่พูดลวงโลก

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต คือเมื่อเป็นพระราชาจะมีมหาชนยกย่องและยึดถือเป็นแบบอย่าง เป็นบุคคลในอุดมคติ

๑๘) มีพระมั่งสะ (เนื้อ) อุมเต็มในที่ ๗ แห่ง คือหลังพระหัตถ์ ทั้ง ๒ หลังพระบาททั้ง ๒ พระอังสา (บ่า) ทั้ง ๒ กับลำพระคอ (คอ)

ข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้ให้ของที่ควรเคี้ยวและของที่ควรบริโภคนอนประณีตและมีรสอร่อย รวมทั้งให้น้ำที่ควรชด ควรดื่ม

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต คือเมื่อเป็นพระราชาจะได้ของที่ควรเคี้ยวและของที่ควรบริโภคนอนประณีต มีรสอร่อย และได้ น้ำที่ควรชด ควรดื่ม

๑๙) มีส่วนพระสรีรกายบริบูรณ์ ลำพืดงกึ่งท่อนหน้าแห่ง พญาราชสีห์ ๒๐) พระปฤษฎางค์ (ส่วนหลัง) ราบเต็มเสมอกัน ๒๑) มีลำพระคอ (คอ) กลมงามเสมอตลอด

สามข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้หวังประโยชน์ หวังความเกื้อกูล หวังความผาสุก หวังความเกษมจากโยคะ แก่งชนเป็นอันมาก ด้วยความคิดว่าทำอย่างไรชนเหล่านี้พึงเจริญด้วยศรัทธา เจริญด้วย

สละออก เจริญด้วยศีล เจริญด้วยการฟังสาระธรรม เจริญด้วยการเป็นผู้รู้แจ้งตื่นจากการหลับไหล เจริญด้วยปัญญา เจริญด้วยโภคทรัพย์ เจริญด้วยบุตรและภรรยา เจริญด้วยทาสและกรรมกร เจริญด้วยญาติ เจริญด้วยมิตร เจริญด้วยพวกพ้อง

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต คือเมื่อเป็นพระราชาจะมีความไม่เลื่อมเป็นธรรมดาจากทรัพย์ บุตร ภรรยา ญาติมิตร และบริวาร

๒๒) มีเส้นประสาทสำหรับรับรสพระกระยาหารอันดี มีปลายในเบื้องบนประชุมอยู่ที่ลำพระศอ สำหรับนำรสอาหารแผ่ซ่านไปสม่ำเสมอทั่วพระกาย

ข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้ไม่เบียดเบียนสัตว์ทั้งหลายด้วยฝ่ามือ ก้อนดิน ท่อนไม้ หรือศาสตรา

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต คือเมื่อเป็นพระราชาจะมีพระโรคพาชน้อย สมบูรณ์ด้วยธาตุไฟ (ความเผือกผาญ) อันยังอาหารให้ย่อยดีไม่เย็นนัก ไม่ร้อนนัก

๒๓) มีพระหนุ (คาง) ดุจคางแห่งราชสีห์ (โค้งเหมือนวงพระจันทร์)

ข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้ละคำเพ้อเจ้อ เว้นขาดจากคำเพ้อเจ้อ พุดถูกกาล พุดแต่คำที่เป็นจริง พุดอิงอรรถ พุดอิงธรรม พุดอิงวินัย พุดแต่คำมีหลักฐาน มีที่อ้าง มีที่กำหนด ประกอบประโยชน์โดยกาลอันควร

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต คือเมื่อเป็นพระราชาก็ไม่มีใครที่เป็นข้าศึกศัตรูกำจัดได้

๒๔) มีพระทนต์ (ฟัน) ๔๐ ซี่ (ข้างละ ๒๐ ซี่) และ ๒๕) พระทนต์ชิดสนิทมิได้ห่าง

สองข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้ละคำส่อเสียด เว้นขาดจากคำส่อเสียด ฟังจากข้างนี้แล้วไม่ไปบอกข้างโน้น ไม่ประสังข์ยุแหยง ตะแคงรัวให้คนเขาแตกคอกัน ตรงข้ามพยายามพูดสมานสามัคคี ทำให้คนที่เขาแตกร้าวกันกลับมาคืนดีกัน มีความเพิลิตเพลินยินดีในการเห็นผู้คนปรองดองกัน กล่าวแต่คำที่ทำให้ใครต่อใครปรองดองกัน

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต คือเมื่อเป็นพระราชาก็มีบริษัทส่วนใหญ่จะไม่แตกคอกัน (คือไม่เป็นฝักเป็นฝ่าย ไม่ตั้งก๊กตั้งป้อมโจมตีกันจนเสียความเป็นปึกแผ่น เสียความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันจนกระทั่งพระราชบัลลังก์คลอนแคลนได้)

๒๖) พระทนต์เรียบเสมอกัน และ ๒๗) เชี่ยวพระทนต์ทั้ง ๔ ขาวงามบริสุทธิ์

สองข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้ละอาชีพทุจริตแล้ว สำเร็จความเป็นอยู่ด้วยอาชีพสุจริต เว้นขาดจากการโกงด้วยตาชั่ง การโกงด้วยของปลอม การโกงด้วยเครื่องตวงวัด การโกงด้วยการรับสินบน การหลอกลวง การทำตลบตะแลง เว้นขาดจากการตัด การฆ่า การจ้องจำ การตีชิง การปล้นและการกรรโชกขู่เอาทรัพย์สินผู้อื่น (ข้อนี้ต้องดูว่าบางชาติอาจยากจนขึ้นแค้น แต่แม้จนตรอกขนาดไหน มีใครชักชวนอย่างไรก็ห้ามใจไว้ ไม่ประพฤติดผิดแม้มีกำลังมากพอที่จะทำได้)

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต คือเมื่อเป็นพระราชามีบริวารสะอาดปราศจากมลทิน

๒๘) พระชีวก (ลีน) อ่อนและยาว (อาจแปกหน้าผากได้) และ ๒๙) พระสุรเสียงยิ่งใหญ่ดุจท้าวมหาพรหม ทว่ายามตรัสมีสำเนียงเพราะพริ้งราวกับนกการเวก

สองข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้ละคำหยาบ เว้นขาดจากคำหยาบ กล่าวแต่คำที่ไม่มีโทษ เสนาะเพราะโสตจับใจ ชวนให้รัก คนส่วนใหญ่พึงใจ

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต คือเมื่อเป็นพระราชามีพระวาจอันมหาชนพึงเชื่อถือ

๓๐) พระเนตร (ตา) ดำสนิท และ ๓๑) ดวงพระเนตรแจ่มใส ดุจตาลูกโคเพ็งตลอด

สองข้อนี้คือวิบากจากการเป็นผู้ไม่ถลึงตาดู ไม่ค้อนตาดู ไม่ชำเลื่องตาดูใครๆด้วยอำนาจความโกรธ เป็นผู้ตรง มีใจตรงเป็นปกติ แลดูใครๆตรงๆด้วยดวงตาหอแววรักใคร่เมตตา วิบากของกรรมทำให้เกิดลักษณะของมหาบุรุษคือมีพระเนตร (ตา) สีดำสนิทและงามดุจประกายตาแห่งโค

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต คือเมื่อเป็นพระราชจะเป็นผู้ที่อันมหาชนเห็นแล้วเคารพรัก

๓๒) มีพระเคียร (คีระชะ) งามบริบูรณ์ดุจประดับด้วยกรอบ
พระพักตร์

ข้อนี้คือวิบากจากการเป็นหัวหน้าของมหาชนในธรรมทั้งหลาย
ที่เป็นฝ่ายกุศล เป็นประธานของมหาชนด้วยกายสุจริต ด้วยวจีสุจริต
ด้วยมโนสุจริต ในการบำเพ็ญทาน ในการตั้งใจรักษาศีล ๕ และ
ศีล ๘ ในความเป็นผู้ปฏิบัติดีต่อมารดาและบิดา ในความเป็น
ผู้ปฏิบัติดีต่อสมณะ ในความปฏิบัติดีต่อพราหมณ์ ในความเคารพ
ต่อผู้หลักผู้ใหญ่ในสกุล รวมทั้งเป็นผู้นำในธรรมเป็นมหาบุคคลอื่นๆ

กรรมดังกล่าวนอกจากตกแต่งอวัยวะแล้ว ยังส่งผลกับวิถีชีวิต
คือเมื่อเป็นพระราชาจะเป็นผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือจากมหาชนอย่าง
ล้นหลาม

จากความรู้เกี่ยวกับลักษณะของมหาบุรุษข้างต้นนี้ เราพอจะ
อาศัยบางส่วนเป็นตำราหามนุษย์ได้เล็กๆน้อยๆ เช่นถ้าหากใครมี
ร่างใหญ่ สันท้ายยาว นิ้วมือนิ้วเท้ายาว ก็ประมาณว่าอดีตชาติเคยเป็น
ผู้เว้นจากการฆ่า และหวังประโยชน์ใหญ่ ทำคุณกับมหาชนมาก่อน
เพราะผู้เคยกระทำการอันมุ่งประโยชน์มหาชนจะมีคุณสมบัติข้อนี้
อยู่จริงๆ เรียกว่ามีลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของมหาบุรุษ แม้จะไม่ใช่มหา
บุรุษทั้งตัวก็ตามที่

และคงเห็นชัดว่าแม้เราๆท่านๆจะไม่ได้ตั้งความปรารถนา
บำเพ็ญบารมีเพื่อให้มีลักษณะมหาบุรุษ แต่ก็สามารถทราบได้ และ
เกิดแรงบันดาลใจว่าถ้าอยากเป็นผู้มีเสียงไพเราะ ก็จะต้องพูดเพราะๆ
และประกอบด้วยคำอันเป็นที่รื่นหู ฟังแล้วสบายใจ เป็นต้น หาก

ปลูกฝัง สังคม และประเพณีตนเป็นผู้มีวาจาอ่อนหวานก็ย่อมได้รับ
ผลเป็นแก้วเสียงคุณภาพสูงในระยะยาว

แต่มีข้อน่าสังเกตว่านอกจากกรรมหลักๆอันเป็นแก่นแล้ว ก็
ยังมีกรรมพิเศษที่ปรุงแต่งคุณลักษณะซึ่งตืออยู่แล้วให้พิเศษเยี่ยมยอด
เป็นทวีคูณ เช่นถ้าใครพูดเพราะ พูดแต่เรื่องดีมีสาระและความจริง
รองรับ แล้ววกเข้าไปอีก เช่นสวดมนต์สรรเสริญพระพุทธเจ้า
พระธรรมเจ้า และพระสงฆ์องค์เจ้าด้วยใจรู้เนื้อความ มีความยินดี
เลื่อมใสในการป่าวประกาศด้วยปากตนให้ญาติพี่น้องตลอดจน
มหาชนรับรู้ถึงคุณแห่งพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ยกตัวอย่าง
เช่นในปัจจุบันมีผู้ร้องเพลงออกเทปในแนวที่สามารถโน้มน้าวใจให้
คนเกิดศรัทธาในพระรัตนตรัยได้จริง ผลเกี่ยวกับแก้วเสียงในชาติ
ถัดๆไปย่อมเอกอุเกินประมาณได้

อีกประการหนึ่ง มีกรรมหลายๆประการที่คนธรรมดาทั่วไป
สามารถรับรู้ด้วยจิตว่าจะออกดอกออกผลออกเงยอย่างไร ยกตัวอย่าง
เช่นเมื่อเราคิดพูดดี คิดพูดจาให้เป็นที่ยรัก เป็นที่รื่นหู เป็นที่
สບอารมณ์ของคนฟัง จิตใจเราจะโปร่งใสจนเหมือนสัมผัสสปรกาย
ใสแพรวจากส่วนลึกของตนเอง และประกายใสแพรวดังกล่าวนั้นก็
ปรากฏออกมาในรูปของแก้วเสียงที่เพราะพริ่งขึ้นกว่าปกติ ไม่ว่า
คุณภาพแก้วเสียงเดิมของเราจะเป็นอย่างไร เราย่อมเกิดความ
พึงพอใจในประกายใสแพรวขึ้นกว่าปกตินั้นเสมอ

หรืออย่างเมื่อเราให้ความเคารพผู้หลักผู้ใหญ่ หรือผู้ทรงคุณ
ใดๆ โดยพนมมือด้วยความตั้งใจให้สุวๆ มีการค้อมศีรษะลง
ด้วยจิตที่บน้อมปราศจากมายาหรือผืนแสรัง เราจะรู้สึกถึงรูปศีรษะ

ของตนขึ้นมาในขณะหนึ่ง ว่าเป็นส่วนของเครื่องบูชาอันงามได้ และจิตที่จับเครื่องบูชาอันงามนั้น ย่อมก่อให้เกิดมโนภาพทางใจเป็นนิมิตประเสริฐ มีความ मन กลมกลิ้ง ปราศจากปมปมขรุขระ จิตแบบนั้นแหละที่สร้างภพของผู้มีศีระะมณนามขึ้นมา ยิ่งทำบ่อย ทำเป็นประจำสม่ำเสมอ ภพของผู้มีศีระะมณนามก็จะยิ่งชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ

● กรรมที่มีอิทธิพลปรุงแต่งรูปร่างหน้าตา ให้กระเตี้ยดไปในทางหนึ่งๆ

พวกเราทำกรรมกันมาซับซ้อนหลายหลาก จึงมักเกิดคำถามว่า แล้วมีการเลือกสรรกรรมมาตกแต่งหน้าตาอย่างไร เช่นบางคนเคยร้ายมากและดีมากในชาติเดียวกัน อย่างนี้ต้องมีหน้าตาพิลึกกึกก็ออกขัดแย้งกันเองแย่หรือ?

กรรมหลายๆประการทำให้บางคนหน้ากลม บางคนหน้าแหลม บางคนหน้ารูปหัวใจ บางคนหน้ารูปไข่ แต่ไม่ว่าจะอย่างไร ถ้ามีบุญปรุงรูปโฉมให้ดีเสียหน่อย พอรวมเครื่องหน้าทั้งหมดก็ยังดูงามได้ทั้งนั้น ผิดกับบางคน ถึงแม้เค้าโครงหน้าตาจะดูดี เครื่องเกราบนใบหน้าก็ไม่มีชิ้นใดผิดรูปผิดทรง แต่รวมออกมาทั้งหมดกลับจืดๆ เฉยๆ ไม่เห็นเด่นสะดุดตาแต่อย่างใด เหล่านี้ล้วนเป็นเพราะการเสก การบันดาลของกรรมเก่า จะไปคิดคำนวณตีค่าความงามเป็นสัดส่วนตายตัวไม่ได้

กรรมที่ทำเป็นประจำจนคนสนิทใกล้ชิดัวเอาไปโจษกันว่า ‘คนนี่ะมีนิสัย...’ สิ่งที่สังคมพูดกันตรงกันว่าเราเป็นอย่างไรนั่นแหละ มักมีบทบาทสำคัญในการตกแต่งความงามให้เป็นไปต่างๆ เสมือนเป็น

ตะกร้าใหญ่ที่รวบรวมเอาผลหมากรากไม้ต่างๆมารวมไว้ในทีเดียว
คนเห็นเพียงผาดย้อมเห็นทั้งตะกร้านั้นก่อนที่จะลงไปดูผลไม้เป็นลูกๆ

ขอจำแนกความงามที่เห็นแล้วรู้สึกสะดุดตาสัก ๖ ประเภท
พร้อมกรรมอันก่อไว้เป็นเหตุให้งามในประเภทนั้นๆ

๑) งามแบบสง่า บางคนมีรัศมีงามจับตา เห็นเด่นแต่ไกลอยู่
ตลอด ท่วงท่าเวลาจะนั่งจะเดินดูมีความจับตาจับใจแปลกประหลาด
กว่าคนธรรมดา ในอดีตชาติพวกนี้เคยทำบุญกับผู้มีคุณวิเศษเช่น
สมณะที่พยายามเพียรเพื่อละกาม เวลาทำบุญทำด้วยความเคารพ
ลึกซึ้ง จะจัดถวายทานใดก็นิยมพิธีต้องทั้งงดงามโดยมีเจตนาให้เกียรติ
ผู้รับ ส่วนในแง่ศีลธรรมนั้น เวลาจะทำผิดอะไรเห็นแก่หน้าพ่อแม่
และวงศ์ตระกูล ไม่ทำตามอำเภอใจเพียงเพราะเห็นแก่กิเลสตนเอง
แต่ถ้าไม่ค่อยเป็นคนรักเกียรติ ผิดศีลผิดธรรมเก่ง อย่างนี้แม้ทำบุญ
ด้วยความเคารพก็จะได้ผลเป็นความงามสง่าแบบแปลกๆ ไม่ดูดี
เต็มร้อย คือบางมุมเหมือนหงส์ แต่บางมุมเหมือนนากก็ได้

๒) งามแบบอ่อนหวาน ความอ่อนหวานดูเป็นธรรมชาติประจำ
เพศของผู้หญิง แต่ความจริงก็คือมีผู้หญิงไม่กี่คนที่เห็นแล้วทำให้
อยากออกปากวิจารณ์ว่าหน้าหวานจริง ส่วนใหญ่จะธรรมดา เอียง
ไปทางจิตซัดหรือทางคมคายกัน ในอดีตชาติพวกที่หน้าหวานนั้นเคย
พูดจาอ่อนโยน ใช้ถ้อยคำหวานหูโดยมีเจตนาให้คนฟังรู้สึกดี ไม่ใช่
พูดหวานแต่จิตใจซ่อนแฝงความประสงค์ร้ายอย่างใดอย่างหนึ่งไว้
และไม่ใช้พูดหวานในลักษณะแกล้งดัดจริต เวลาทำบุญจะทำความ
ความนุ่มนวล ผู้หญิงแสดงท่าทีซดซ้อย ผู้ชายแสดงท่าทีนบเนียน
อ่อนน้อม

๓) **งามแบบจุดฉาดจัดจ้าน** บางคนสวยหรือหล่อแบบคมเข้ม ดูว่าบาดตาบาดใจก็ได้ หรือดูว่าน่าเขม่นชวนให้อยากชิงดีชิงเด่นกัน ก็ได้ ในอดีตชาติพวกนี้เวลาทำบุญจะมีจิตคิดออกหน้าออกตา ชอบทำให้คนเห็นเยอะๆ เป็นจุดเด่น เป็นความสนใจ ซึ่งแง่ดีคือเป็นแรงบันดาลใจให้คนเห็นอยากเอาตาม แต่แง่เสียคือเป็นที่หมั่นไส้ได้ และจิตของคนชอบเป็นจุดเด่นในงานบุญนั้น มักพ่วงเอาความโลภเข้าไปเจืออยู่ในบุญ พร้อมจะแปรจิตจากบุญเป็นบาปได้ทันทีที่มีการแก่งแย่งชิงดีทางหน้าตากัน

๔) **งามแบบเร้าความรู้สึกทางเพศ** บางคนถูกจัดให้เป็นสัญลักษณ์ทางเพศโดยไม่ต้องทำอะไรเลย แค่ปรากฏตัวยังไม่ทันอวดเนื้ออวดหนังสักเท่าไรด้วยซ้ำ ในอดีตชาติพวกนี้เคยทำบุญแบบหวังผลทางรูปร่างหน้าตาโดยเฉพาะ แบบที่ดึงดูดใจเพศตรงข้ามมากๆ

๕) **งามแบบน่าเอ็นดูเหมือนเด็กๆ** บางคนหน้าอ่อนเยาว์ ตลอดชีวิต ดาราบางรายอายุจะ ๕๐ อยู่แล้วยังได้เล่นบทหนุ่ม ๓๐ โดยไม่ต้องอาศัยการแต่งหน้าหรือเทคนิคการถ่ายทำเข้ามาช่วย ในอดีตชาติพวกนี้เคยถวายเป็นเครื่องบำรุงสุขภาพ เครื่องชะลอความชรา ให้แก่สมณะหรือพราหมณ์ โดยมีเจตนาจะยืดอายุของพวกเขา ให้พวกเขามีความอ่อนกว่าวัย เพื่อเป็นประโยชน์กับโลกต่อไปนานๆ นอกจากนั้นยังมีศีลข้อแรกสะอาดหมดจด ไม่เบียดเบียนชีวิตอื่นแม้ด้วยความคิด

๖) **งามแบบแปลกประหลาด** บางคนมีหลายมุมมองเหลือเกิน บางมุมดูแล้วดี อีกมุมดูแล้วชอบกล เอาไปบอกต่อได้ยากว่างามหรือไม่งามกันแน่ ต้องให้ดูเอาเอง ในอดีตชาติพวกนี้มักทำทานพอประมาณ รักษาศีลพอประมาณ แต่ชอบมีความคิดแหวกแนว

พิลึกก็พิลึก ไม่ค่อยลงใจสนิทกับทานและศีล ยกตัวอย่างเช่นเป็น
ยอมใส่บาตรพระกับญาติได้ แต่ก็มักมาพูดทีหลังว่าจะทำไปทำไม
น่าจะเก็บไว้กินเองมากกว่า หรือยอมรักษาศีลไม่ประพฤติดัง
กามกับใคร แต่ก็ชอบไปยั่วเข้าให้เขามาอยากมีเพศสัมพันธ์แบบผิดๆ
กับตน ความคิดซ่อนแฝงที่ขัดแย้งกันกับพฤติกรรมทำนองนี้แหละ
ที่ทำให้สวยหล่อแบบแปลกๆ แบบที่สมัยนี้เรียกกันว่าสวยไม่เสร็จ
หล่อไม่เสร็จ คือเหมือนยังปั้นไม่ครบ หรือครบแต่เว้าแหว่ง บางส่วน
เหมือนหายๆไปไม่ได้مبرิบูรณ์

ความงามไม่ได้มีแค่ ๖ ประเภทเท่านั้น แต่ขอยกมาพอสังเขป
ขอให้ถือว่าถ้าไม่งามเลย หรือน่าเกลียดอัปลักษณ์ต่างๆนานา ก็ขึ้น
อยู่กับศีลไม่บริสุทธิ์และพูดจาระคายโสโครกเป็นหลัก นอกจากนั้นคือ
ไม่ค่อยทำทาน หรือทำทานด้วยความคิดอุตริไปต่างๆ เหล่านี้มีผล
ตกแต่งให้หน้าตาดูแย่ได้ทั้งสิ้น ยิ่งพวกชอบพูดหยาบ ชอบสาปแช่ง
ชาวบ้านเป็นงานอดิเรก ถ้าเกิดใหม่มีวาสนาพอได้เป็นคน ก็มักเป็น
ประเภทลิวปรุ เตี้ยล่ำดำมิด หรือโหนกแก้มไม่เท่ากันไปโน่น

● ลักษณะขัดแย้งระหว่างรูปโฉมและกรรมในปัจจุบัน

เหมือนธรรมชาติไม่เปิดโอกาสให้พวกเราเลือกที่จะสวยหล่อด้วย
กรรมดีอย่างเดียวไปตลอดกาล กิเลสคือราคะ โทสะ โมหะมัก
จะชักชวนเราประพฤติปฏิบัติในทางที่จะทำให้เกิดมารูปร่างหน้าตา
น่าเกลียดเสียมากกว่าอย่างอื่น

แม้แต่คนเกิดมารูปร่างงามจัดก็ไม่พ้นกิเลสทั้งสามข้อดังกล่าว
และกลับจะยิ่งกิเลสแรงเหนือคนทั่วไปเสียอีก เพราะพวกเราเกิดมา

กับความไม่รู้ จำไม่ได้ว่าเคยทำอะไรมาถึงหน้าตาเป็นอย่างไร พอส่องกระจกเห็นดูดีมาแต่จำความได้ ก็เลยเกิดอาการหลงรูปหรือหลงตัว และกลายเป็นตัวแปรยั่วให้ทำอะไรผิดๆเมื่อเจริญวัยขึ้น

ยกตัวอย่างเช่นเมื่อเห็นใครต่อใครมาหลงตนง่ายๆ หญิงชายก็มักใช้รูปร่างหน้าตาเป็นอาวุธ หลอกล่อให้ใครต่อใครเข้ามาหลงชอยเยอะๆ สะใจที่ตนมีอิทธิพลสำคัญกับการทำให้พวกหน้าโง่ซิมเศร้า ผิดหวัง หรือภูมิใจที่ใครๆ โชะจันกันว่าเราเป็นศูนย์รวมอกที่หักเดาะของผู้คนจำนวนมหาศาล

ความชอบใจที่เห็นคนมาหลงไหลได้ปลื้มตัวเองมากๆนั้น ก่อให้เกิดพฤติกรรมบิดเบี้ยวขึ้นตามลำดับ เช่นเป็นผู้ไม่มีความเห็นอกเห็นใจใคร เห็นแต่ความสำคัญของตัวเองอย่างเดียว คนอื่นทั้งโลกต้องเป็นฝ่ายหยีบยื่นให้ตน ไม่ใช่ตนเป็นฝ่ายหยีบยื่นให้คนอื่น เรื่องศีลสัตย์ เรื่องพูดจริง เรื่องรักษาคำพูด ฯลฯ ไม่ต้องไปสนใจอะไรทั้งนั้น แล้วในที่สุดก็กลายเป็นการเอาตัวเองมาเดินบนเส้นทางกรรมใหม่ที่ส่งผลให้รูปทรมเข้าจนได้

กล่าวในอีกทางหนึ่ง ตามหลักกรรมวิปากนั้น ปกติกำลังกุศลจะมีอำนาจเหนือกำลังของอกุศล หมายความว่าถ้าทำบุญและทำบาปมาในประมาณเดียวกันหรือก้ำกึ่งกัน กำลังบุญมักจะชิงให้ผลก่อนหรือตัดทอนการให้ผลของบาปจนไม่รู้สึกขัดเจน

นั่นหมายความว่าแม้จะเป็นผู้มีกาย วาจา ใจอันไม่ค่อยเป็นไปในทางปรุงแต่งรูปร่างหน้าตาให้พริ้มเพราเท่าใดนัก แต่หากมีอภิมหากุศลบางประการมาเป็นตัวนำร่องการปรุงแต่งรูปโฉม ก็อาจเกิดมา

สวยหล่อทุกภพทุกชาติได้ หรืออย่างน้อยถ้าเงื่อนไขไม่ขาดกับ
อกุศลกรรมจริงๆ ก็จะไม่ทำให้หมู่ทูตน่าซึ้งนัก

มหากุศลกรรมที่เป็นตัวอย่างได้ดีคือการเคยมีหน้าที่เป็น
ผู้ทำความสะอาดพระปฏิมา และทำไม่ใช่สักแต่ทำ แต่ทำแล้วเกิด
ความปลื้มยินดีเป็นล้นพ้นที่เห็นองค์พระปฏิมาสะอาดเอี่ยม
เป็นประกายงามด้วยมือตน

เหนือยิ่งกว่านั้นคือเคยเป็นช่างปั้นพระปฏิมาหรือเป็นจิตรกร
วาดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแบบเหมือนจริง หรือใกล้เคียง
ในทางที่จะก่อให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธรูป
เมื่อหมู่มหาชนได้กราบไหว้แล้วเกิดมหากุศลจิตติดตัวเป็นยานนำร่อง
ไปสู่สุคติได้ พวกนี้เกิดมามีสวยหล่อระดับโลก ไม่ใช่สวยหล่อแค่
เอาไว้ประกวดได้เพียงระดับท้องถิ่น

และแม้ไม่ได้เป็นปฏิมากรหรือจิตรกรด้วยตนเอง เพียงได้มี
ส่วนร่วมสร้างพระประธานองค์งาม หรือเพียงเห็นแล้วนึกปลื้มใจ
ยินดี มีน้ำจิตอนุโมทนากับผู้สร้างอย่างแท้จริง เท่านั้นก็มีส่วนปรุงแต่ง
รูปให้งามเลิศได้แล้ว

● บทสำรวจตนเอง

มีผู้คนไม่พึงพอใจมากกว่าผู้พึงพอใจในรูปร่างหน้าตาของตน
และแม้บางคนพอใจแล้ว ก็ยังมีจุดปลื้มย่อยอันเป็นที่ไม่พอใจ
หลงเหลืออยู่อีก ทุกวันนี้แม้มีเทคโนโลยีผ่าตัดแต่งเสริมความงาม
ผุดขึ้นเป็นดอกเห็ด ยืนยันความไม่อิ่มไม่พอในรูปโฉมโฉมพรรณ

ของตนเองได้เป็นอย่างดี แต่แทนที่จะมีการสร้างเหตุแห่งความงามอย่างถูกต้อง กลับหาทางลดราคาแพงที่ไม่จริงกันเสียหมด

เพื่อเป็นผู้งามออกมาจากภายในตั้งแต่วันนี้ และเตรียมรูปโฉมดีๆไว้สำหรับอนาคตชาติ ขอให้ถามตนเองเป็นข้อๆดังนี้

- ๑) เรายังเป็นผู้ยินดีให้ทานอยู่หรือไม่?
- ๒) ขณะให้ทานนั้นเรายิ้มแย้มผ่องใสได้ด้วยจิตอันเปี่ยมศรัทธาในบุญหรือไม่?
- ๓) เราเป็นผู้รู้สึกสะอาดออกมาจากหัวใจเมื่อถนอมรักษาศีลไว้ได้ตามเจตนาหรือไม่?
- ๔) เราเป็นผู้มองด้วยสายตาโยคีมีเมตตาหรือชอบเกล้งทำตาดูให้คนกลัว?
- ๕) เราเป็นผู้ปลงเสียงอันประกอบด้วยน้ำจิตคิดเป็นประโยชน์หรือใช้เสียงในการข่มขู่ให้คนขุ่นใจ?
- ๖) เราเป็นผู้อ่อนน้อมหรือแข็งกระด้างต่อคนและสัตว์?

วิญญานที่สะอาด วิญญานที่มีประกายสุขจากการถึงพร้อมซึ่งความสุจริตทางกาย วาจา ใจนั้น ย่อมให้ความรู้สึกบอกตัวเองว่าตนจะเป็นผู้นำดู ไม่น่ารังเกียจในสายตาคนอื่น นับแต่การเปลี่ยนแปลงนิสัยได้ถาวรในปัจจุบันชาติทีเดียว

● สรุป

พวกเรากำลังเพลินมองผลผลิตของกรรมเก่าของใครบางคนในโลก เผ่าชมความน่าพิศมัยของคนสวยคนหล่อโดยไม่รู้กันเลยว่าที่มาที่ไปเป็นอย่างไร พอประกวดประชันขึ้นที่หนึ่งก็ตัดสินกันเอามันให้คนหนึ่งพองฟู ให้อีกหลายคนเสียใจ เช่นวิจารณ์ได้แค่ยายคนนั้นเข้าสวย ยายคนนี้เข้าเป็นปุมโปนน่าเกลียด ทั้งที่ไม่มีใครเจาะจงลงไปได้ถูกว่าทำไมเข้าแต่ละคนเคยปั้นเคยแต่งกันมาอย่างไรถึงต่างกันอย่างนั้น

คนหน้าตาไม่ดีมักมีปมด้อย ไร้ใบเบิกทาง ตอนเด็กๆ พ่อแม่ไม่ค่อยอยากแสดงความพิศวาส โต้ขึ้นหาแพนยาก เลยกลายเป็นชนวนให้คิดไม่ดีเป็นปฏิกิริยาโต้ตอบกับโลกหนักเข้าไปอีก แต่ก็มีคนหน้าตาไม่ดีบางจำพวก ที่กลับดำให้เป็นขาว พลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสไปเลย คือเพียรสร้างความดีด้วยประการต่างๆ ประพฤติกาย วาจา ใจจนสุจริตพร้อม เปล่งประกายความเป็นผู้มีรูปร่างออกมาจากภายในตั้งแต่ยังมีชีวิต

ชาตินี้เป็นมนุษย์ ได้พบพุทธศาสนาก็ถือเป็นโอกาสทอง ไม่เป็นรองชาติไหนๆ แล้ว ชินไม่ฉวยโอกาสทำทาน ไม่รักษาศีลเลย แถมคิดไม่ดีอยู่เรื่อยๆ อย่างนี้แม้เกิดใหม่ยังได้เป็นมนุษย์อยู่ ก็จะมีรูปร่างหน้าตาบูดๆ เบี้ยวๆ ไปตามยถากรรม ผู้มีโอกาสล่วงรู้เส้นทางกรรมที่จะปรุงแต่งให้รูปโฉมงามพร้อม ย่อมประพฤติกาย วาจา ใจให้เป็นกุศลด้วย และสร้างบุญสร้างกุศลพิเศษประการต่างๆ ไปด้วย เพื่อความไว้ที่ติแห่งการปรากฏภายในชาติภพเบื้องหน้าตราบเท่าเข้าถึงพระนิพพานกัน

หน้าว่าง

เหตุใดจึง
มีฐานะร่ำรวย?

หน้าว่าง

ในบทก่อนเราทราบว่าด้วยกรรมอย่างไรจึงทำให้คนเรามีรูปงาม แต่ยังไม่คำนึงถึงเรื่องน่าเศร้าที่คนรูปงามจำนวนมากถูกันเอาความสวยความหล่อไปขายกิน ด้วยข้ออ้างยอดนิยมคือเพราะเกิดมายากจน เลยไม่ยากทนเก็บความสวยหล่อไว้ขึ้นหิ้ง ในบทนี้จะแสดงให้เห็นว่าทานและศีลนั่นเองที่ทำให้คนเรามีทรัพย์มาก และทรัพย์นั้นไม่พินาศไปโดยเหตุสุดวิสัยป้องกัน

● ความต่างระหว่างคนรวย

ขอทานที่นั่งรับเศษเงินตั้งแต่เกิดมีอยู่มากมาย เราเห็นพวกเขาเสมอทั้งหมด แต่เชื่อไหมว่าพวกเขารู้สึกได้ถึงความแตกต่างระหว่างกัน? ขอทานบางคนได้เศษเงินมากมายเป็นกอบเป็นกำ ในขณะที่ขอทานบางคนมีรายได้น้อยและต้องร่อนเร่หาที่ปักหลักใหม่อยู่เรื่อยๆ นี่จึงเป็น

ที่มาของขบวนการสร้างภาพนำเสนอ และบางทีก็มีเด็กเคราะห์ร้าย (ด้วยกรรมเก่า) ถูกตัดมือตัดเท้าเอามาตากแดดขอรานด้วย

ทำนองเดียวกัน แม้มีศัพท์อย่างเป็นทางการเช่น 'เศรษฐี' เอาไว้ใช้ยังไม่พอ ต้องมีการขยายเป็น 'มหาเศรษฐี' และ 'อภิมหาเศรษฐี' เข้าไปอีก ผู้เป็นเศรษฐีควรมีเงินกี่ล้านก็ไม่ทราบ แต่ลองได้ชื่อว่าเศรษฐีแล้วก็จะไม่มีคำถามแบบคนทั่วไปเช่น "มีสิบล้านทำไมไม่ฝากธนาคารเก็บดอกเบี้ยกินไปจนตาย? อะไรเป็นแรงจูงใจให้ทำงานต่อเหนื่อยยากเปล่าๆ?"

คนจนย่อมเปรียบเทียบและเห็นความต่างระหว่างคนจนด้วยกันง่าย คนรวยก็เช่นกัน ย่อมเปรียบเทียบและเห็นความต่างระหว่างคนรวยด้วยกันไม่ยากนัก แม้ว่าอาจจะซับซ้อนที่อุปคลาสเหมือนกัน แต่ตามไปดูบ้านอาจใหญ่เล็กไม่เท่ากัน ตามไปดูที่บริษัทอาจเห็นความหรุที่แตกต่าง และตามไปดูการใช้ชีวิตอาจเห็นระดับอิทธิพลเป็นคนละเรื่อง

ในระหว่างคนร่ำรวยด้วยกัน ย่อมเห็นกันและกันได้ชัดถึงความต่างสารพัดด้าน นับตั้งแต่ความสุขกับความทุกข์ที่ได้รับจากความรวย รสนิยมในการกว้านซื้อสมบัติฟัสถาน การมีคู่ชีวิตและครอบครัวที่เสริมสร้างหรือบั่นทอนทรัพย์ ตลอดจนจนกระทั่งขีดความสำเร็จทางธุรกิจ เช่นสัดส่วนกำไรที่ได้คืนมาจากการหวานเม็ดเงินเท่าๆกัน ระยะเวลารอคอยกี่เดือนกี่ปีกว่าจะได้ทุนคืน นั่นสินที่ต้องรืหาเงินมาใช้ให้ทันตามกำหนด ฯลฯ

และไม่ใช่น้อยๆเลย ที่ไม่ได้เป็น 'เศรษฐีชั่วชีวิต' คือรวยเดี่ยวเดียวก็ประสบกับหายนะในรูปแบบต่างๆ ถูกโกงบ้าง ถูกปล้น

เอาซึ่งๆหน้าบ้าง หรือถูกภัยจากน้ำและไฟทำลายล้างเอาบ้าง อย่างนี้คือรวยรวยเดียว หรือรวยแบบไม่ยั่งยืน

สรุปคือไม่ใช่พูดง่ายๆแค่ 'เขาเป็นคนรวย' แล้วจบ พูดแค่นี้ยังจินตนาการกันไม่ได้แจ่มแจ้งหรอก ว่าหมายถึงคนแบบไหนกันแน่ และคนรวยก็มีความจริงอย่างใดอย่างหนึ่งติดตัวอยู่ ระหว่าง 'เกิดมารวย' กับ 'ขยันทำงานจนรวย' คนที่รวยจริง มีอิทธิพลยิ่งใหญ่จริง ส่วนใหญ่จะเป็นประเภทหลัง ถ้าหากสำรวจดู ๔๐๐ บุคคลที่ร่ำรวยที่สุดในโลก ไม่ว่าจะยุคไหนสมัยใด จะต้องทำงานกันเป็นบ้าเป็นหลังเกือบทั้งสิ้น ยิ่งกว่านั้นยังมีจำนวนมากที่ผ่านความยากจนในวัยเด็กมาก่อน น้อยเท่านั้นที่หนีพ้นหนึ่งในล้านที่รวยเอาๆด้วยการอยู่เฉยๆ แล้วมีคนนำเงินกับอำนาจมาประเคนให้

อย่างไรก็ตาม ถ้าขาด 'ฐานความรวย' อยู่ก่อน ก็ยากที่จะไต่เต้าขึ้นมาตามลำดับได้ ฐานความรวยอาจหมายถึงความรู้ มุมมอง สติปัญญา ไหวพริบปฏิภาณ ตลอดจนกระทั่งกิจการเล็กๆที่พ่อแม่ให้สืบทอด

มองอีกด้านหนึ่ง เรื่องสติปัญญานั้นบางที่ยากกว่าจะเอาอะไรมาวัด หากรู้จักกับบรรดา 'อภิมหาเศรษฐี' หลายคน เราจะพบความจริงประการหนึ่ง คือบางที่พวกเขาไม่ได้เก่ง ไม่ได้ฉลาด ไม่ได้มีความสามารถน่าอัศจรรย์อะไรมากไปกว่า 'ถนัดทำเงิน' บางคนเหมือนพ่อมดแห่งวงการเก็งกำไร เก็งการลงทุนอะไรแม่นยำไปหมด บางคนก็เหมือนเดาใจผู้บริโภคถูกทุกที ประชาสัมพันธ์สินค้าธรรมดาๆ ให้กลายเป็นสินค้าน่าปรารถนาไปได้อย่างเหลือเชื่อ

เศรษฐกิจบางคนเหมือนไม่ค่อยทันคน หรือกระทั่งไม่ค่อยทันเกมธุรกิจของตัวเองเสียด้วยซ้ำ แต่กลับทำเรื่องน่าตกตะลึงให้กับคู่แข่งด้วยการสร้างรายได้คุ้มทุนเสมอ ขณะการทำงานหนักเต็มสติปัญญาของคู่แข่งเสมอ ต่อให้มีเล่ห์เหลี่ยมเชิงธุรกิจแพรวพราวปานใดก็โค่นกันไม่ลงเลย

ตำราในมหาวิทยาลัยธุรกิจจำเป็นต้องกัดฟันใส่คำว่า ‘โชคช่วย’ เข้าไปในปัจจัยความสำเร็จและความรุ่งโรจน์ นี่คือสิ่งที่จำเป็นต้องยอมรับ และคำนี้เพียงคำเดียวอาจล้มล้างทุกทฤษฎีที่เลิศสุด ประกันความสำเร็จได้สูงสุด เพราะต่อให้มีปัญญา มีความขยัน มีความอดทนฟันฝ่าอุปสรรคก็สิบปี ถ้าขาดโชคช่วยตัวเดียวก็อาจไม่ได้เป็นเศรษฐีกับเขาสักที หรือกว่าจะเป็นเศรษฐีก็เข้าวัยชรา ปล่อยให้ลูกหลานซบมือเปิบเม็ดเงินที่ตนเองอุตส่าห์สร้างสมมาจนชั่วชีวิต

ความจริงคือสติปัญญา ความมุ่งมั่น ความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ความพากเพียรอย่างต่อเนื่อง ความรู้จักสินค้าและลูกค้า ล้วนแล้วแต่เป็น ‘เบื้องหน้า’ ที่สำคัญต่อการประสบความสำเร็จเชิงธุรกิจ แต่ยังมี ‘เบื้องหลัง’ เป็นบุญเก่าหนุนนำอยู่ด้วย การศึกษาพุทธพจน์จะทำให้เราทราบว่ ‘โชคช่วย’ นั้นไม่มี มีแต่ ‘บุญช่วย’ ทั้งสิ้น

ขอให้ทำความเข้าใจดีกว่าบนนี้เน้นกล่าวถึงวิบากซึ่งเกือบทุกคนในโลกมองว่าเป็น ‘โชค’ ตัวอย่างเช่นทำไมรวยมาแต่เกิด เหตุใดทำมาค้าขึ้นนัก แล้วเพราะอะไรบางคนถึงเจอลาภลอยเป็นประจำ

วิบากของการทำทานสามารถให้ผลทันตาในชาติปัจจุบัน เพราะฉะนั้นไม่จำเป็นต้องรอดูผลเมื่อเกิดใหม่ชาติหน้า อย่างไรก็ตาม ความเป็นชาติปัจจุบันคือการจองจำไว้กับผลกรรมเก่าทั้งดีและร้ายในอดีต

เพราะฉะนั้นถ้าหากเคยทำกรรมในทางตระหนี่มามากๆ ก็อาจถูกบีบไว้ให้ขยับยาก โดยเฉพาะถ้าไม่มีกรรมดีที่จะทำให้เกิดลาภลอยมาช่วย

เพื่อให้เป็นที่เข้าใจง่าย ขอแสดงพุทธพจน์เกี่ยวกับวิบากของท่านไว้เป็นเปลาะๆ แยกเป็นหัวข้อดังนี้

● กรรมทางใจที่ทำให้ร่ำรวยสูงสุด

ให้ของเหมือนกัน แต่ใจแตกต่างกัน ก็ให้ผลผิดกันได้ลิบลับ พระพุทธเจ้าจำแนกอาการของใจในขณะให้ไว้เป็นต่างๆ แต่ละอาการล้วนเป็นกำลังหนุนให้วิบากออกดอกออกผลเป็นความมั่งคั่ง หากใครให้ทานด้วยอาการของใจดังต่อไปนี้ครบถ้วนเป็นประจำสม่ำเสมอ ก็จะมีผลไพบูลย์สูงสุด ส่งผลเป็นความมั่งคั่งถึงที่สุดเท่าที่ท่านนั้นๆ จะอำนวย

๑) **ให้ด้วยความศรัทธา** คือมีความเลื่อมใสอยู่ก่อนว่า ทานเป็นของดี เป็นของที่ทำให้ความสุขในปัจจุบัน และเที่ยงที่จะติดตามไปให้ความสุขแก่เราในอนาคต ทั้งนี้ไม่ได้หมายเอาอาการโลภแบบจำเพาะเจาะจงว่าขอให้รวยเท่านั้นเท่านี้ เมื่อนั้นเมื่อนี้ อาการทางใจเช่นนั้นไม่ใช่ศรัทธาในบุญ แต่เป็นการลงทุนของนักธุรกิจอย่างหนึ่ง ผู้ศรัทธาใน การเอากำไรเข้าตัว หรือถ้าให้โดยปราศจากศรัทธา ให้อย่างเสียไม่ได้ ให้เพราะจำใจ ให้เพราะตามๆญาติมา แม้เกิดบุญขึ้นมากก็ไม่ได้เป็นกรรมสว่างสร้างภาพแห่งความมั่งคั่งแต่อย่างใด และเมื่อมีนิสัยให้ด้วย ความศรัทธาดีแล้ว ยังมีผลให้รูปร่างหน้าตา และผิวพรรณงดงามยิ่งอีกด้วย

๒) ให้อด้วยความเคารพ คือมีความรู้สึกอยู่ว่าการทำทานเป็นของสูง ไม่ใช่ของต่ำ จึงไม่ควรโยนให้หรือเสือกให้เหมือนเป็นของเหลือเดน การถวายทานแต่สงฆ์จัดเป็นการฝึกใจให้ทำทานด้วยความเคารพได้ดี เพราะรู้สึกอยู่ว่าท่านใช้ชีวิตที่สะอาดสูงส่งกว่าเรา หรืออย่างน้อยพวกท่านก็นุ่งห่มจีวรอันเป็นธงชัยพระอรหันต์ สืบทอดพระศาสนาให้ต่อเนื่องไม่สาบสูญ ถ้าให้ทานโดยปราศจากความเคารพ ให้แบบโยนกระดุกลงพื้น ให้อด้วยความเหยียดหยาม หรือให้แบบแตกดัน แม้เกิดบุญขึ้นมากก็ไม่ได้เป็นกรรมสว่างสร้างภพแห่งความมั่งคั่งแต่อย่างใด และเมื่อมีนิสัยให้อด้วยความเคารพดีแล้ว ยังมีผลให้ดูเป็นคนน่าเลื่อมใสควรแก่การเชื่อฟังอีกด้วย

๓) ให้โดยกาลอันควร คือให้อย่างรู้จักความเหมาะสมกับสถานการณ์ในเวลาหนึ่งๆ เช่นเมื่อเห็นพระตาแดง ก็ชวนช่วยเป็นอุระหายาหยอดตามาให้ท่าน เห็นวัดมีทางโคจรของพระที่เฉอะแฉะ ก็ร่วมแรงร่วมใจกันทำทางให้แห้งหรือเทปูนให้พวกท่านไปเลย ไม่ใช่เห็นท่านอยู่ปกติก็เอายาหยอดตาไปถวายขวดเดียวโดดๆ ด้วยความคิดว่าสักวันหนึ่งท่านอาจจะตาแดง แต่ถ้าซื้อยาสามัญครบชุดไปถวาย ด้วยความคิดว่าเป็นหนึ่งในปัจจัย ๔ เพื่อให้ท่านอาจจำเป็นต้องใช้ อย่างนี้ถือว่าให้โดยกาลอันควร ถ้าให้ทานโดยปราศจากความเหมาะสมกับกาล แม้เกิดบุญขึ้นมากก็ไม่ได้เป็นกรรมสว่างสร้างภพแห่งความมั่งคั่งแต่อย่างใด และเมื่อมีนิสัยให้โดยกาลอันควรดีแล้ว ก็จะเป็นผู้ได้ของตามต้องการในเวลาไม่เนิ่นช้าอีกด้วย

๔) ให้อด้วยจิตอนุเคราะห์ คือให้ด้วยความปรารถนาจะช่วยผู้รับในเรื่องหนึ่งๆอย่างแท้จริง เช่นเมื่อเลือกซื้อยาสีฟันถวายพระ ก็หยิบเอายี่ห้อดีที่สุดที่เราทราบว่ามีคุณภาพในการรักษาเหงือกและฟัน

โดยไม่เกี่ยงงอนเรื่องราคา อย่างนี้ถือว่าให้ด้วยจิตอนุเคราะห์ ถ้าให้ทานโดยปราศจากจิตคิดอนุเคราะห์ แม้เกิดบุญขึ้นมากก็ไม่ได้เป็นกรรมสว่างสร้างภพแห่งความมั่งคั่งแต่อย่างใด และเมื่อมีนิสัยให้ด้วยจิตคิดอนุเคราะห์ดีแล้ว ก็จะเป็นผู้มีรสนิยมดี เลือกใช้ของมาทำความเพลิดเพลินเจริญสุขอันเป็นไปด้วยกามคุณ ๕ ได้อย่างฉลาดอีกด้วย (ตรงนี้ขอให้สังเกตว่าบางคนเงินไม่ได้เนรมิตทุกสิ่งในชีวิตให้ดูดีโดยอัตโนมัติ บางคนมีเงินมากก็จริง แต่ไม่รู้จักร้านอร่อย ชื่ออาหารผิดสุขลักษณะ เลือกของแต่งบ้านไม่เป็น นั่งทำงานในที่สกปรกรุงรัง งบเสียจนแม้ข้าวของเครื่องใช้ผูกพันก็ดันทุรังใช้ต่อ ในขณะที่บางคนมีทรัพย์สมบัติเพียงปานกลาง แต่ความเป็นอยู่ดูดีคุ้มเงินยิ่ง)

๔) ให้โดยไม่กระทบตนและผู้อื่น คือให้โดยไม่ประชิด ให้โดยไม่แข่งขันชิงดี ให้โดยไม่คิดเอาหน้าเกินใคร ขอให้สังเกตว่าบางคนอยากได้บุญเป็นอันดับหนึ่ง นี่กว่าเป็นเช่นนั้นได้ก็ด้วยการไปอยู่หัวแถวสุดเสมอ แทบจะใช้แขนปาดกวาดต้อนคนอื่นไปอยู่ข้างหลังเลยทีเดียว หรือบางคนก็ทำบุญแบบเกทับกัน เช่นเห็นเขาให้ก่อน ๕๐๐ ตัวเองรีบหยิบแบงก์พันขึ้นมาสู้ จิตมีอาการคิดแบ่ง คิดทำให้เขาเสียหน้าหรือน้อยหน้า ถ้าให้ทานด้วยจิตคิดกระทบกระทั่ง แม้เกิดบุญขึ้นมากก็ไม่ได้เป็นกรรมสว่างสร้างภพแห่งความมั่งคั่งแต่อย่างใด และเมื่อมีนิสัยให้ด้วยจิตไม่คิดกระทบกระทั่งดีแล้ว ก็จะทำให้ทรัพย์สินปลอดภัยจากไฟ น้ำ หรือการแย่งชิงของผู้อื่น

ถ้าหากเกิดข้อสงสัยว่าเราจะมีอาการทางใจถึง ๕ ประการพร้อมๆ กันได้อย่างไร ในเมื่อคนเราคิดได้ทีละอย่าง ก็ขอให้หมั่นฝึกสังเกตเถิดว่าเรายังมี 'ข้อเสีย' ในการทำทานอย่างไรอยู่บ้าง เมื่อรู้ตัว

ก็ฝึกใหม่ เช่นขณะหนึ่งในการให้ รู้สึกว่าเป็นการให้เพียงด้วยกิริยาทางกาย ใจไม่เป็นสุข แห้งแล้งเหมือนดอกไม้ขาดฝน ก็ควรศึกษาประโยชน์ของท่านทั้งปัจจุบันและอนาคตให้ดี น้อมใจว่าการให้ท่านก็คือการสละยางเหนียวเหนอะหนะของความตระหนี่ เมื่อทำลายความทึบย้อมเกิดความรู้สึกโปร่งโล่งเบาสบาย และการให้ด้วยความเลื่อมใสศรัทธาว่าผลท่านจะบันดาลสุขทางโภคทรัพย์ยิ่งขึ้นไปในอนาคต จิตก็จะได้คิดปลื้ม เลิกทำทานแบบบัวเลี้ยงน้ำเสียได้

การสังเกตข้อเสียในการทำทานไปที่ละข้อจนเห็นว่าไม่เหลือข้อเสียแล้วนั้นแหละ เป็นที่มาของกรรมทางใจที่จะบันดาลผลให้มั่งคั่งสูงสุด

คนส่วนใหญ่ยังเข้าใจผิดอยู่ ว่าทำแบบใหญ่พรตพราดโครมเดียวแล้วจะรวยทันใจ ทั้งปัจจุบันและอนาคต ความจริงคือถ้าอาการทางใจยังไม่สมบูรณ์ดังกล่าแล้ว ผลของท่านก็มักจะยังไม่ปรากฏตัวต่อเมื่อใจเริ่มเป็นสุข มีความสมัครใจ มีความยินดีแท้จริงจากส่วนลึกว่า 'อยากให้' โดยปราศจากเงื่อนไขทั้งปวง จะเหมือนพลังความสุขแห่งทานเอ่อล้นจากภายใน สงคลื่อนรบกวนเหตุการณ์ภายนอกให้แปรปรวน กลับดำเป็นขาว กลับมืดเป็นสว่าง กลับแคบเป็นเปิดกว้างไปด้วย ต่อให้เคยผิดเคืองลำบากลำบากอย่างไร ก็เหมือนจะมีตัวช่วยตัวหล่อลื่นให้ทุกอย่างดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

และถ้ามีน้ำจิตเป็นทาน หรือที่เรียกว่ามีทานจิตอย่างสมบูรณ์ วันไหนไม่มีโอกาสสละให้แล้วรู้สึกเหมือนชีวิตขาดบางอย่างไป นั้นแหละกรรมได้เตรียมภพอันเปิดกว้างสว่างสบายตามจิตไว้แล้ว เมื่อเคลื่อนจากชาติปัจจุบัน ละโลกนี้ไปแล้ว กรรมย่อมเลือกสรรให้ไปอยู่ในภพซึ่งมีความสุขสว่างรุ่งโรจน์ทางการเงินอย่างแน่นอน

● ประเภทของผู้รับที่ขยายผลทานเป็นต่างๆ

จากหัวข้อก่อนคงเห็นแล้ว ว่าแม้แต่การให้ก็เป็นของที่ต้องฝึก ไม่ใช่สักแต่ให้ๆไปก็ได้ผลเหมือนกัน คนทั้งโลกผิดแผกแตกต่าง หลากหลากก็เพราะ ‘การสมัครใจฝึกตน’ นี่เอง

และเหมือนธรรมชาติจะกลัวเกมกรรมไม่สนุกพอ พอทำเงื่อนไขฝ่ายผู้ให้ครบถ้วนก็มาเจอเงื่อนไขฝ่ายผู้รับเข้าอีก เปรียบเหมือนการหว่านพืช แค่เมล็ดพันธุ์ดียังไม่ถึงการนับว่าสมบูรณ์แบบ ต้องดูด้วยว่าเอาไปใส่ในดินดีแค่ไหน ถ้าลงในดินดีพืชก็เจริญงอกงาม ถ้าลงในดินเสียก็เหี่ยวเฉาหรือแทบปลูกไม่ขึ้นเอาเลย

อย่างไรก็ตาม เมื่อกล่าวถึงผู้รับทาน พระพุทธองค์จะตรัสไว้ครบ ไม่ให้คิดลำเอียงอยากทำทานกับใครโดยเฉพาะ ดังเช่นที่ ท่านตรัสว่า เรากล่าวว่าแม้ผู้ใดสาดน้ำล้างภาชนะหรือน้ำล้างขันไปที่ ป่อน้ำคร่ำหรือในบ่อโสโครกข้างประตูบ้านซึ่งมีสัตว์อาศัยอยู่ ด้วยความตั้งใจว่าสัตว์ที่อาศัยแหล่งน้ำนั้น จะดำรงชีพอยู่ได้ด้วยของที่สาดไป ก็เป็นเหตุ เป็นที่มาแห่งบุญแล้ว

ขอให้พิจารณาดีๆ แม้สัตว์ซึ่งอยู่ในอบายภูมิเช่นหมาแมวหรือปูปลานั้น ก็เป็นที่มาแห่งบุญได้ และที่พระพุทธองค์ตรัสไว้เพียงเท่านั้น ก็เป็นเรื่องน่าคิดต่อหลายๆประการ เช่นบุญนั้นสำเร็จด้วยกิริยาทางใจ ไม่ใช่สำเร็จด้วยกิริยาทางกาย คนสาดน้ำทิ้งไปเหมือนกัน แต่แค่คิดต่างกันหน่อยเดียวยังเป็นบุญได้เลย

อีกประการหนึ่ง เราควรมองให้เห็นว่าบุญนั้นเรียงรายให้หยิบฉวยอยู่ตลอดวันตลอดคืน ไม่ควรดูตายเป็นของเสียเวลาเปล่า ไม่ควรเห็นโอกาสใดๆเป็นเพียงของเล็ก และไม่ควรถูเบาว่าการทำบุญเล็กๆ นั้นไม่สมศักดิ์ศรี ขอเพียงรู้ทางมาแห่งบุญ เป็นผู้เต็มใจกระทำกิจ

อันเป็นบุญด้วยความร่าเริง ในที่สุดย่อมเหมือนหยอดกระปุกทีละ
สิบยี่สิบ รวมไปรวมมาเป็นปีๆอาจได้นับหมื่น เหนือกว่าพวกเก็บ
ทีละร้อยทีละพันแบบนานที่ปีหนเสียอีก

ประการสุดท้าย ลองพิจารณาว่าพระพุทธเจ้าตรัสว่าทาน
อันเกิดจากการสาดน้ำทิง้นั้นเป็นที่มาแห่งบุญ คือเป็นที่ตั้งของจิต
อันเป็นทานได้ ดังนั้น ถ้าให้ด้วยศรัทธาในบุญ ให้โดยไม่ดูแคลน
ว่าเป็นบุญเพียงน้อย กำหนดใจให้อย่างสม่ำเสมอทุกครั้งที่สาดน้ำทิง
ด้วยความคิดอนุเคราะห์ เช่นขอให้อาหารในน้ำทิงจงทำให้เขาอิ่มหนำ
กับทิงให้โดยไม่ได้คิดเล็กคิดน้อย เช่นประชดตัวเองที่ขาดวาสนา
ทำบุญใหญ่จึงทำบุญได้มากที่สุดแค่ด้วยน้ำทิง ด้วยอาการทางใจที่
พรั่งพร้อมเช่นนี้ การสาดน้ำทิงก็เป็นทางมาของความร่าเริงได้
เพราะจิตที่มีความสำราญในการให้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยนั่นเอง
เป็นผู้ก่อภพแห่งความมั่งคั่งร่ำรวย

การให้ทานกับสัตว์เป็นของดี เพราะโดยมากเราจะไม่หวังการ
ตอบแทนในทางใดๆจากสัตว์ โดยเฉพาะถ้าเป็นสัตว์ข้างถนน หรือ
สัตว์ในน้ำที่ไม่มีใครสนใจ การฝึกให้โดยไม่หวังผลตอบแทนนั้น
นับเป็นก้าวแรกอันประเสริฐ หากให้ทานเป็นมูลค่าอาหารเพียง
เล็กน้อยๆกับสัตว์ แต่มีใจใหญ่ ใจคิดสละให้อย่างถูกต้องตาม
หลักการที่กล่าวแล้วข้างต้น ทุกคนจะสามารถกล่าวอ้างเป็นสังจะ
ว่าทานกับสัตว์เราทำด้วยดีแล้ว ก็ขออธิฐานให้ได้ทำทานกับผู้รับที่
ทรงคุณใหญ่ยิ่งๆขึ้นไปด้วยเถิด

การทำบุญด้วยใจซื้อต่อทาน ประกอบกับการคิดไต่ระดับขึ้น
ไปเรื่อยๆเช่นนี้ มีผลแน่นอนประการหนึ่งคือผลของทานจะออกงาย
ขึ้นทีละน้อย และจะได้พบมนุษย์ที่สมควรรับทานจากเราโดยที่เรา
ไม่มีความเดือดร้อนแม้แต่นิดเดียว กับทั้งมีกำลังใจในอันที่จะบริจาค

หรือสละทรัพย์สินหรือสิ่งของส่วนเกินออกไปมากขึ้นเรื่อยๆ เช่น มีร่มคันหนึ่งที่ใช้บ้างไม่ใช้บ้าง ก็จะมีบุคคลที่กำลังประสบความลำบากจากฝนฟ้า ซึ่งเราเห็นแล้วจะนึกขึ้นได้ว่าตัวเองมีร่มให้เขาเอาไว้ใช้โดยไม่จำเป็นต้องมาคืน

เมื่อทำทานจนสัมผัสถึงประกายสุขจากใจ อิมเอมเปรมปลื้มมากขึ้นเรื่อยๆ ถึงจุดหนึ่งก็จะอยากทำทานให้ยิ่งๆ ขึ้นเอง แม้ยังไม่มีเงินทองเป็นกองภูเขา แต่ใจเราก็จะไม่ตระหนี่ถี่เหนียว อยากกักไว้เป็นส่วนตัวเฉยๆ เหมือนเก่า ที่ตรงนั้นก็จะเริ่มคิดถวายพระสงฆ์องค์เจ้าขึ้นมาอย่างเป็นธรรมชาติทีเดียว เพราะทานจิตย่อมทำให้เราเกิดสัญญาตมารู้ขึ้นเองว่าให้กับใครถึงจะอิมเอมยิ่งกว่าที่ผ่านๆ มา

ในการจะบอกพวกเรว่าผู้รับทานจากเรานั้น มีส่วนขยายผลเป็นอัตราส่วนมากน้อยเพียงใด พระพุทธองค์จะตรัสโดยเปรียบเทียบ การมีสมบัติหนึ่งชิ้นเป็นบุญหนึ่งหน่วย เหมือนเรามีทุนอยู่หนึ่งบาท พอทำทานแล้วจะคืนกำไรกลับมาที่บาท ท่านจำแนกไว้พอให้เป็นที่ประมาณเอาด้วยจินตนาการดังนี้

๑) ให้ทานแก่สัตว์เดรัจฉาน ฟังหวังผลร้อยเท่า

๒) ให้ทานในปุณฺณผู้ทุศีล ฟังหวังผลพันเท่า

๓) ให้ทานในปุณฺณผู้มีศีล ฟังหวังผลแสนเท่า

๔) ให้ทานในบุคคลนอกศาสนาผู้ปราศจากความกำหนัดในกาม ฟังหวังผลแสนโกฏิเท่า (แสนโกฏิเป็นสำนวนที่บอกว่ามีมากเหลือเกิน เพื่อความสบายใจและจินตนาการถูก จะตัดเอาแสนออกเหลือแต่คำว่าโกฏิซึ่งแปลว่า 'สิบล้าน' ก็น่าจะได้ เพราะยังอยู่ในอัตราส่วนที่ไม่กระโดดเกินไปจากข้อก่อน)

๕) ให้ทานในผู้ปฏิบัติเพื่อทำโศดาปัตติผลให้แจ้ง (บรรลุมรรคผลขั้นแรก) พึงหวังผลอันนับประมาณไม่ได้

นอกจากนี้ท่านยังแจกแจงต่อไปอีกว่าถ้าทำทานกับอริยบุคคล (คือพระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี และพระอรหันต์) ตลอดไปจนกระทั่งพระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้า (คือท่านผู้ตรัสรู้ชอบด้วยตนเองแต่ไม่ก่อตั้งพระพุทธรศาสนา) และสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า (คือท่านผู้ตรัสรู้ชอบด้วยตนเองและมีบารมีพอจะก่อตั้งพระพุทธรศาสนา) จะยังไม่อาจประมาณผลเลยว่าควรได้ผลตอบแทนกลับมาเพียงใด

ดังที่กล่าวแล้วว่าเพื่อจินตนาการง่ายจึงได้เปรียบสมบัติที่มีอยู่เป็นเงินหนึ่งบาท เมื่อซื้อขนมให้สัตว์ ๑ บาทจะมีผลตอบแทนกลับเป็นรูปธรรม ๑๐๐ บาท ให้คาร์ดแก๊วโหด ๑ บาทจะมีผลตอบแทนกลับเป็นรูปธรรม ๑,๐๐๐ บาท แต่ถ้าช่วยซื้อน้ำแกวล์บาทดับกระหายให้แก่คนดื่มมีศีลสัตย์ จะเท่ากับลงทุนแบบมีกำไรใหญ่ตอบคืนกลับมาถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาทถ้วน!

หากกำลังรู้สึกว่าเป็นอัตราส่วนที่เหลือเชื่อ เราให้ไปตั้งเท่าไรไม่เห็นรับผลตอบแทนกลับคืนเป็นแสนเป็นล้านสักที ก็ขอให้พิจารณาดีๆ ว่ามีกี่ครั้งที่เราคิดให้จริงๆ โดยมากคนในโลกยุคปัจจุบันจตจ้องจะตะครุบข้าวของเงินทองของคนอื่นเสียมากกว่า แม้แต่พ่อแม่ของตัวเองยังไม่ค่อยมีน้ำใจคิดอยากให้อะไรตอบแทนที่พวกท่านมอบชีวิตมาทั้งชีวิตด้วยซ้ำ

อีกประการหนึ่ง ลำดับการให้ผลของท่านเป็นเรื่องยากที่จะหยั่งรู้ ท่านที่ให้ไปนิดๆ หน่อยๆ ด้วยใจไม่เต็มร้อยนั้น มักเข้าคิวรอให้ผลอีกนาน หรืออย่างวิธีคิดของบางคนที่ทำทานหวังสวรรค์ ก็จำเป็นต้องตายเสียก่อนจึงจะได้รับผลทานตามเจตนาของตน

แล้วก็เหมือนการลงทุนทั่วไป โดยธรรมชาติจะไม่ได้กำไรกลับมา
โครมเดียว แต่จะกระจายตัว ทอยยคืนมาที่ละส่วน ซึ่งธนาคารกรรม
เขารู้ของเขาเอง ว่าจะปันผลผ่อนส่งให้ทีละกี่เปอร์เซ็นต์เป็นระยะ
เวลานานเพียงใด ตรงนี้เราจะไม่มีทางทราบเลยว่ากำลังได้รับการ
เลี้ยงดูจากกรรมใดในอดีตอยู่บ้าง

อันที่จริงในโลกของกรรมอันเป็นนามธรรมนั้น การเปรียบ
เป็นเงินบาทเงินเหรียญอย่างนี้ไม่ถูกต้องนัก โดยมากผู้ฝึกวิชา
'รู้ตามจริง' ของพระพุทธเจ้าจนได้สมาธิพอแล้ว จะเห็นกรรมเป็น
ดวงสว่าง หรือดวงมืดกว้างขวางประมาณหนึ่ง มีกำลังประมาณหนึ่ง
สเปซช่องให้ผลในระยะใกล้ไกลประมาณหนึ่ง

การมีเงินหนึ่งบาทจัดเป็นวิบากจากความสว่างในบุญเก่า
หนึ่งหน่วย แต่เมื่อมองไปอีกแง่ เมื่อเห็นสภาพจิตที่ทวงหนี้ไว้
ตระหนัไว้ กอตรัดเงินหนึ่งบาทนั้นไว้กับตัวโดยไม่ทำอะไร แค่งังใจ
กับความรู้สึกว่าเราเป็นเจ้าของเงินบาท เงินบาทเดียวนั้นจัดเป็นความ
มืดทึบในชอกมุมหนึ่งของจิตใจเราไปแล้ว

ต่อเมื่อเห็นตามจริงว่าหนึ่งบาทนั้นเป็นส่วนเกินที่ไม่ต้องใช้
แล้วคิดให้ไปกับบุคคลต่างๆ ที่เข้ามาในชีวิตเรา ชอกมุมมืดในจิตใจ
จะถูกทำลายไปหน่วยหนึ่งทันที แม้ซื้อขนมให้สัตว์ราคาหนึ่งบาท
ค่าเดิมของเงินบาทก็ทวีตัวขึ้นเป็นร้อยเท่าได้จริงๆ เห็นชัดเป็นความ
สว่างเหมือนเปลวไฟร้อยแรงเทียนที่จุดขึ้นจากแสงเทียนริบหรี่เพียง
เล่มเดียว

ความสว่างร้อยแรงเทียนนั้นไม่ได้คืนกลับมาเป็นเงินจำนวน
เท่านี้เท่านี้เพียงอย่างเดียว แต่บางทีอยู่ในรูปของปัญญาเห็นทางดี

ทางชอบ ตลอดจนซื้อสิทธิ์เห็นต้นทางไปสวรรค์นิพพาน ซึ่งนั่น
เกินค่าเงินประมาณร้อยพันไปไม่รู้กี่เท่าตัว

อีกประการหนึ่ง จำนวนเงินและความร่ำรวยบนโลกมนุษย์นั้น
เป็นของน้อย จัดเป็นเพียงเศษบุญเก่าเท่านั้น เพราะแม้บางคน
มีร้อยล้านพันล้านก็ไถ่ตัวเองออกจากทุกข์ไม่ได้ ต่างจากปริมาณ
ความสว่างแห่งบารมีที่จะได้ไปรู้กันบนสวรรค์ บางทีการทำทาน
ทั้งหมดถ้าไม่สบช่องให้ผลบนโลกมนุษย์ ก็จะรวบยอดไปให้ผล
จริงจังกันบนสวรรค์หลังจากตายแล้วนั่นเอง

หากจะตีค่าความสุขบนสวรรค์ด้วยเงินทองบนโลกมนุษย์ เรา
อาจต้องทุ่มเงินนับล้านๆบาท เพื่อแลกกันตรงๆกับการได้ดื่มน้ำอมฤต
จกเดียวที่ข้างสระโบกขรณี แต่ขอเพียงมีใจอนุเคราะห์เต็มกำลัง
ช่วยเหลือคนด้อยด้วยเงินเพียงร้อยบาท น้ำอมฤตจกนั้นก็ดูจะไม่ไกล
เกินเอื้อมเสียแล้ว

โดยสรุปพระพุทธองค์ทรงตรัสตามจริง คือมิได้ทรงตั้งแง่
ว่าต้องทำบุญกับคนของพระองค์จึงจะได้บุญ แต่ทรงระบุว่าแม้ทำ
กับสัตว์หรือคนชั่วก็ได้ผลเป็นร้อยเป็นพันเท่าแล้ว หรือทำกับ
คนนอกศาสนาที่เพียรปฏิบัติ เพื่อละกามก็ได้ผลเป็นสิบล้านเท่าแล้ว
จะกล่าวไปไยถึงการทำบุญกับคนในศาสนาผู้รู้ทางมรรคผล และ
กำลังปฏิบัติด้วยใจเชื่อต่อมรรคผลที่เขาทราบทางนั้น!

● ทานที่ให้แบบไม่เลือกหน้า

ในข้อก่อนเป็นความรู้เบื้องต้น เพื่อใช้จินตนาการจำแนกได้ถูก
ว่าให้ทานกับบุคคลเช่นไรจะสะท้อนกลับมาเป็นความร่ำรวยระดับไหน

หัวข้อนี้จะบอกว่าถ้าเราทำงานโดยเจตนาว่าจะทำกับคนนั้นคนนี้ เรียกว่าเป็นการให้ทานแบบเจาะจง ทานนั้นจะให้ผลแบบตรงตัว ตามเกณฑ์การขยายผลดังที่กล่าวมาแล้ว แต่หากหว่านทานไปแบบไม่เลือกหน้า ก็จะกลายเป็นทานอีกแบบหนึ่งซึ่งมีผลแบบเหมารวม

ขอเปรียบเทียบว่าการทำงานแบบเจาะจงนั้น เหมือนการโยนหินลงในสระน้ำที่มีเขตจำกัด ต่อให้ทุ่มหินแรงๆจนเกิดการกระเพื่อมเป็นวงคลื่นมากมายเพียงใดก็ไม่เกินความกว้างยาวของสระ เราพอประมาณถูกว่าวงคลื่นจะลึนสุดลงเมื่อใด ส่วนการทำงานแบบไม่เลือกหน้านั้น เหมือนการโยนหินลงในผืนทะเลเรียบสุดลูกหูลูกตา เมื่อเกิดวงกระเพื่อมขึ้นแล้วก็จะขยายใหญ่ออกไป โดยที่เราไม่อาจประมาณว่าจะกินอาณาเขตกว้างขวางเพียงใดกว่าจะลึนสุดการไล่ตัวของระลอกคลื่น

การฝึกให้ทานแบบไม่เลือกหน้านั้น จิตไม่รู้วาทานตกไปถึงมือใครบ้าง อาจเป็นผู้ทุศีลหรือมีศีล อาจเป็นคนนอกศาสนาหรือในศาสนา อาจเป็นผู้หวังละกามหรือยังหวังกาม อาจเป็นผู้ปฏิบัติตรงทางเพื่อบรรลุมรรคผลหรือเป็นผู้ไม่มีความรู้เรื่องมรรคผลสู่ความพ้นทุกข์เลย สาระอยู่ที่ 'จิตคิดให้ไม่จำกัด' ก็จะให้ผลเป็นอนันต์ตามประมาณแห่งเจตนา

ตรงนี้จะป็นจุดสำคัญอีกจุดหนึ่งที่ทำให้เราเห็นความสำคัญของการตั้งจิตขณะให้ทาน เครื่องของเหมือนกัน แต่ตั้งจิตไว้ต่างกัน ก็อาจให้ผลเป็นคนละเรื่อง บางคนเฝ้าคิดอยู่แต่ว่าทำอะไรหนอ จึงได้ทำบุญใหญ่กับพระอรหันต์ผู้บริสุทธิ์ปราศจากกิเลส บางคนก็ยึดมั่นถือมั่นด้วยความศรัทธาเชื่อถือส่วนตัวว่าท่านที่เราเคารพน่าจะเป็นพระอรหันต์ ก็ขอให้ดูเรื่องของพ่อค้าพินนามทาร์กัมมิกะ

ทารุกำมิกะเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าในครั้งหนึ่ง และครั้งนั้น พระพุทธองค์ทรงตรัสถามว่า เธอยังทำบุญทำทานอยู่บ้างหรือไม่ ทารุกำมิกะกราบทูลว่า เขายังทำบุญทำทานอยู่ และเป็นการถวายทาน แต่พระอรหันต์ผู้อยู่ป่าเป็นวัตร ผู้เที่ยววิณทนาตเป็นวัตร ผู้นุ่งห่ม ผ้าห่อศพเป็นวัตร

นั่นหมายความว่า ทารุกำมิกะตัดสินพระอรหันต์จากวัตรปฏิบัติ ที่ทำอยู่เป็นประจำ ภิกษุใดเคร่งครัดเข้มงวด อยู่ในป่าเขา หาข้าว ด้วยลำแข้ง (คือไม่ใช่เอาแต่รอรับนิมนต์) และใช้เครื่องนุ่งห่มแบบ มัคน้อย คือพระอรหันต์สำหรับเขา พระพุทธเจ้าปรารถนาจะสงเคราะห์ ทารุกำมิกะและบุคคลผู้ไม่รู้ทั้งหลาย จึงตรัสว่า

ดูกรพ่อค้าพิน เธอเป็นชาวบ้าน บริโภคคาม อยู่ครองเรือน นอนเบียดเสียดบุตร บริโภคจันทน์แคว้นกาสิ ทัดทรงดอกไม้ของหอม และเครื่องลูบไล้ ยินดีในเงินทองอยู่ จึงยากที่จะทราบว่ภิกษุใดเป็น พระอรหันต์ ดูกรพ่อค้าพิน ถ้าแม้ภิกษุซึ่งถือการอยู่ป่าเป็นวัตรนั้น เป็นผู้ฟุ้งซ่าน ถือตัว เห่อ ปากกล้า พุดพล่าม มีสติเลอะเลือน ไม่มีสัมปชัญญะ มีใจไม่ตั้งมั่น มีจิตพลุ่งพล่าน ไม่สำรวมอินทรีย์ เมื่อเป็นอย่างนี้ ก็สมควรถูกติเตียน

นอกจากนั้นพระพุทธองค์ยังตรัสจาะไนโดยพิสดาร สรุป ความว่าจะอยู่ป่าหรืออยู่บ้าน จะวิณทนาตหรือรับนิมนต์ จะใช้ ผ้าห่อศพหรือรับจีวรที่ชาวบ้านถวาย ไม่ใช่ประเด็นสำคัญเลย สำคัญ ที่จิตอันเป็นของภายใน ว่าดีหรือไม่ดี ถ้าจิตดีแล้วท่านจะมีวัตรอย่างไร ก็สมควรแก่การสรรเสริญทั้งสิ้น

และในเมื่อชาวบ้านผู้บริโภคมกไม่อาจรู้ดีในลักษณะบางอันเป็นของภายในจิตของภิกษุได้ ดังนั้นจะควรทำเช่นไร? พระพุทธเจ้าตรัสสรุปว่า

ดูกรพ่อค้าพิน เธอจงให้สังฆทานเถิด เมื่อเธอให้สังฆทานอยู่ จิตจักเสื่อมใส และเมื่อเธอเป็นผู้มีจิตเสื่อมใส เมื่อตายไปก็จะเข้าถึง สุตติโลกสวรรค์

คำแนะนำของพระพุทธเจ้านั้นมุ่งประโยชน์สูงสุดเสมอ ท่านไม่ให้พ่อค้าพินคิดแบบใจแคบอยู่ว่าจะต้องถวายพระอรหันต์ (ตามแบบฉบับการยึดมั่นถือมั่นของชาวบ้านซึ่งไม่สามารถรู้วาระจิตผู้อื่น) แต่แนะนำการตั้งจิตคิดเสื่อมใสในการถวายสังฆทานแทน เพราะเป็นประกันว่าจะต้องได้บุญใหญ่หลวงเสมอ ไม่ว่าสังฆทานนั้นจะโดนตัวหรือไม่โดนตัวพระอรหันต์ โดนตัวหรือไม่โดนตัวผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ

จะเห็นวาระหว่างการให้แบบเจาะจงกับการให้แบบไม่เลือกหน้านั้น การให้แบบไม่เลือกหน้ามีผลใหญ่กว่าอย่างประมาณมิได้ และการให้กับมนุษย์ผู้ดำรงชีวิตเพื่อละกาม สละกิเลสเพื่อความพ้นทุกข์นั้น จัดเป็นการให้กับจิตวิญญาณที่มีความสูงส่งเหนือกว่าการให้กับบุคคลประเภทอื่นหรือสิ่งมีชีวิตอื่น

กล่าวโดยรวบยอดคือสังฆทานเป็นยอดแห่งทาน เป็นส่วนขยายผลอันเยี่ยมยอดถึงที่สุด

แต่ยุคเรามากับสับสนเกี่ยวกับสังฆทานกันมาก เช่นมีข้อสงสัยว่าอย่างไรจึงเรียกสังฆทาน การถวายสังฆทานอย่างถูกต้องมีพิธีหรือไม่ อย่างไร ถวายแล้วต้องกรวดน้ำให้ใคร ฯลฯ ก็ขอกล่าวรวมๆ ไว้ในที่นี้เพื่อเป็นแนวทางตัดสินใจว่าเราทำสังฆทานไปบ้างหรือยัง

๑) ของที่ถวายอาจเป็นอะไรก็ได้ แต่ควรเป็นปัจจัย ๔ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย เพื่อความสะดวกในการบำเพ็ญสมณธรรม เรื่องนำอ้อหลักอ้อเหลื่ออยู่ตรงที่ของแบบนี้ คนใช้ไม่ได้ซื้อ คนซื้อไม่ได้ใช้ คนซื้อเลยไม่รู้ว่าควรซื้ออะไรบ้าง เว้นแต่เป็นผู้เคยบวช หรือไปมาหาสู่ ปวารณาตัวรับใช้พระ จัดหาของให้พระตามประสงค์เป็นประจำ ถึงค่อยรู้เรื่องเครื่องของอันควรถวายหน่อย ในที่นี้ขอแนะนำเฉพาะขอบเขตของปัจจัย ๔ เบื้องต้น

- อาหาร : จะเป็นของคาวหวานอย่างไรก็ได้ไม่จำกัด แต่ขอให้ทราบว่ พระพุทธเจ้าห้ามพระไม่ให้ฉันเนื้อมนุษย์ เนื้อช้าง เนื้อม้า เนื้อสุนัข เนื้องู เนื้อสิงโต เนื้อเสือ และเนื้อหมี

- เครื่องนุ่งห่ม : ได้แก่ ผ้าไตรจีวร

- ยารักษาโรค : ถ้าไม่ทราบว่ามียาใดจำเป็นมาก ก็อาจซื้อชุดยาสามัญประจำบ้านกล่องเล็กหรือกล่องใหญ่ได้

- ที่อยู่อาศัย : คงมีน้อยคนที่ฐานะเอื้ออำนวยพอจะปลูกกุฏิหรือซื้อที่ดินให้พระด้วยกำลังของตนเองตามลำพัง จะใช้วิธีทยอยบริจาคตามตู้ที่วัดเปิดรับก็ได้

ตามปกติถ้าถวายแบบชาวบ้านธรรมดา ก็อาจมีเครื่องของสำคัญและจำเป็นในชีวิตประจำวัน เช่น สบู่ ยาสีฟัน แปรงสีฟัน แชมพู ใบบิดโกน ผงซักฟอก นอกจากนั้นจะเสริมอะไรเข้าไปก็ให้เป็นไปตามอัธยาศัย ขอให้พึงประโยชน์เพื่อการดำรงชีวิตเป็นปกติสุขเป็นหลัก การซื้อของด้วยอาการหยาบฉวยถึงที่ใส่ของไว้แล้วนั้น ใจจะไม่รู้ถึงประโยชน์ของของแต่ละชิ้น และโดยมากปัจจุบันมีการ ‘จับยึด’ ของคุณภาพต่ำแบบมั่วๆ นำมาวางขายแก่ผู้ไม่ทราบเบื้องลึกเบื้องหลัง ฉะนั้นเดินเลือกของตามซูเปอร์มาเก็ตเอาเองได้เป็นดีที่สุด

๒) คำว่า 'ถวายสังฆทาน' หมายถึง การถวายแด่หมู่สงฆ์โดยไม่เจาะจงว่าจะให้แก่พระรูปหนึ่งรูปใด คือกำหนดใจไว้ว่าของที่ถวายนี้จะมีพระรูปใดเป็นผู้นำไปใช้สอย ก็สุดแท้แต่จะมีการแบ่งสรรปันส่วนกันในหมู่ของพวกท่าน ตามหลักฐานในพระไตรปิฎกที่นางสุภัททานิมนต์พระเวรตะและภิกษุอื่นอีก ๗ รูปมารับภัตตาหาร เดิมที่ท่านนั้นเป็นทานแบบเจาะจง ไม่เป็นสังฆทาน พระเวรตะให้นางสุภัททาตั้งจิตเสียใหม่ว่านี่คือการถวายแด่หมู่สงฆ์ คือดูแค่ผ้าเหลือง ไม่ต้องดูหน้า เท่านั้นทานแบบเจาะจงก็เปลี่ยนเป็นสังฆทาน คือให้แบบไม่เลือกหน้าทันที ซึ่งก็จะมีอานิสงส์ต่างกันเป็นล้นพ้น

เพื่อให้เห็นภาพง่ายขึ้น ขอยกตัวอย่างว่าถ้านิมนต์พระ ๑๐๐ รูปมารับสังฆทาน โดยที่เรารู้จักพระทั้ง ๑๐๐ รูปนั้น และกำหนดจำเพาะว่าของของเราจะเป็นของพระเหล่านี้เท่านั้น นี่ไม่เรียกว่าเป็นสังฆทาน แต่หากตอนใส่บาตรตอนเข้ามีใจคิดถวายแด่สงฆ์โดยไม่เลือกหน้า ไม่ทราบว่าจะเป็นพระรูปไหนโคจรมารับ อย่างนี้เรียกว่าเป็นสังฆทาน

อย่างไรก็ตามสังฆทานที่นำไปให้ถึงที่นั้นมีผลมากกว่า เพราะสะท้อนให้เห็นว่ามีใจศรัทธา มีความเคารพในสงฆ์ มีจิตคิดอนุเคราะห์ ไม่อยากให้ท่านลำบากเดินทาง ขอนี้ขอให้ทราบไว้เท่านั้นว่าจะนิมนต์พวกท่านมารับที่บ้านหรือไปถวายเองไม่สำคัญ แต่สำคัญที่ใจไม่เลือกจำเพาะเจาะจงเป็นหลัก

๓) คำว่า 'สงฆ์' หรือ 'สังฆะ' นั้นจะมุ่งหมายเอาการชุมนุมภิกษุตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป ที่ต้องเป็นตัวเลขนี้เพราะสามารถประกอบสังฆกรรมได้ตามกำหนดทางพระวินัย ต่ำกว่านี้จะประกอบสังฆกรรมไม่ได้ อย่างไรก็ตาม หากไปถึงวัดแล้วหาพระได้เพียงรูปเดียว จะถวายฝากท่านไว้โดยมีเจตนาให้ของเหล่านั้นเป็นสมบัติของสงฆ์จะได้

หรือไม่? ต้องตอบว่าได้ เพราะกรรมทุกอย่างตั้งต้นที่จิตคิด จิตคิด
อย่างไรสำคัญที่สุด

ตัวอย่างที่ชัดเจนสำหรับการถวายแบบไม่เลือกหน้า ไม่เลือก
จำนวน ชัดๆได้แก่การปลุกกุฏิเพื่อเป็นที่อยู่ของพระและสามเณร
โดยไม่สนใจว่าพระหรือเณรใดจะได้มาอาศัยอยู่บ้าง ขอเพียงกำหนด
ไว้ว่าให้อยู่ในเขตวัด และพระเณรใดจะมาใช้ประโยชน์ได้ก็นับว่า
สมประสงค์แล้ว

๔) เรื่องพิธีรีตองในการถวายสังฆทาน อย่างเช่นการกรวดน้ำ
นั้นไม่ได้มีผลให้กระบวนการถวายสมบูรณ์หรือบกพร่องแต่อย่างใด
ตามธรรมเนียมอันเป็นข้อวินัยสงฆ์นั้น ต้องมีชาวบ้านกล่าวถวายและ
ประเคนอย่างเป็นทางการจะเป็นกิจจะลักษณะ และทำนรับประเคนกับมือ หรือให้
ผู้แทนรับไว้เท่านั้น พุดง่าย ๆ ฝ่ายชาวบ้านผู้ให้ได้ถวายสังฆทานโดย
อาการครบ ๓ คือ ด้วยใจคิด ด้วยปากเอ่ยวาจา และด้วยกายยกของ
ประเคนแล้ว ถือว่าสมบูรณ์ที่ตรงนั้น อย่าไปกังวลเรื่องความต่าง
ระหว่างธรรมเนียมของแต่ละวัด อย่าไปพะวงว่าเราต้องบทธวดถวาย
ไม่ชำนาญ ปัจจุบันพระท่านมักช่วยเหลือด้วยวิธีต่างๆ เช่นเตรียม
หนังสือมนต์พิธีให้ หรือสวดนำด้วยตัวท่านเองบ้าง

นอกจากนี้ยังมีข้อแนะนำพิเศษเพื่อให้การถวายสังฆทานให้ผล
รวดเร็วและหนักแน่นชนิดเห็นทันตาในปัจจุบัน คือลองตระเวนถวาย
ไม่เลือกที่ เพื่อให้จิตเปิดแผ่ออกไปเต็มที่ไม่อึดอัดคับแคบ ขอแนะ
ให้กำหนดบ้านตนเองเป็นศูนย์กลาง แล้วกำหนดวัดทางทิศเหนือ
ทิศตะวันออก ทิศใต้ และทิศตะวันตกให้ครบ ๔ ทิศ จากนั้น
ตระเวนถวายสังฆทานวัดละ ๔ ชุด เว้นทางไม่เกินแห่งละอาทิตย์
จะรู้สึกถึงความสมดุลแห่งจิตที่กระจายไปโดยปราศจากความลำเอียง

ไม่ติดที่ ไม่เกาะเกี่ยวกับพระรูปใดรูปหนึ่ง ที่ตรงนั้นจะรู้สึกถึงความหมายของการถวายทานแด่สงฆ์ขึ้นมาจริงๆ จังๆ รวมทั้งสัมผัสความสว่างไสวแห่งกองบุญอันเรืองโรจน์โชติช่วงออกมาจากภายใน

● กรรมที่ทำให้เกิดความต่างระหว่างคนรวย

แม้จะเป็นบุคคลร่ำรวยเหมือนกัน แต่คนรวยก็ประสบปัญหาเกี่ยวกับทรัพย์สินแตกต่างกันออกไปมาก บางที่ขัดมากจนเกินกว่าจะเชื่อว่าเป็นความบังเอิญ ขอจำแนกเป็นหลักๆ ตามที่สงสัยกันทั่วไปดังนี้

๑) ความรวยแบบได้มาอย่างที่ได้คาดคิด

บางคนที่ได้รับฉายาว่าเป็นพ่อมดในวงการธุรกิจการเงิน เพราะเป็นผู้มีสายตาแหลมคมราวกับมีตาทิพย์รู้อนาคต พยากรณ์ถูกไปหมดว่าสถานการณ์จะเป็นอย่างไร พลิกผันได้แค่นั้น ทำให้ลงทุนแทบไม่เคยพลาด เป็นผู้ชนะตลอดกาลในเกมการเก็งกำไร

ความรวยชนิดนี้เป็นผลมาจากการอยู่ใกล้ผู้ทรงคุณ เช่นนักบวชในลัทธิหรือศาสนาที่เพียรทำความดี มีใจพยายามพรากจากกาม แล้วเมื่อท่านขอก็ให้ตามที่ท่านขอ หรือบางทีก็มีใจนึกครึ้ม ท่านขอแค่สืบแต่เกิดอยากให้เป็นร้อยเป็นพัน อย่างนี้ผลยิ่งไพบูลย์ คือเก็งกำไรไว้ประมาณหนึ่ง ผลออกมากลับท่วมท้นจนชนลูก หากทำทานแบบใจใหญ่เป็นครั้งๆ ก็ได้ประหลาดใจเป็นครั้งๆ หากใจใหญ่อยู่เสมอ ก็ได้ผลเสมอๆ ส่วนพวกที่อยู่ใกล้นักบวชดีๆ แล้วไม่เคยให้ตามที่พวกท่านขอ ก็มักทำมาค้าขายไม่ค่อยขึ้น คิดอะไรสมเหตุสมผล แค่นั้นก็ไม่ได้อย่างใจนึกสักเท่าไร

นอกจากนั้นยังมีความรวบแบบปานกลางหรือค่อนข้างสูงที่ได้มาจากการเป็นลูกจ้างที่กินเงินเดือนประจำสม่ำเสมอ ความรวบประเภทนี้เป็นผลมาจากการให้ทานอย่างสม่ำเสมอ หากเป็นทานในสัตว์หรือผู้ต่ำต้อย บุญจะส่งให้ได้งานดีพอควร แต่หากเป็นทานในนักบวชผู้ทรงศีล บุญจะส่งให้มีตำแหน่งหน้าที่การงานระดับสูง ต่อให้การศึกษาค่ำก็ได้เงินเดือนดีๆสูงเกินระดับเฉลี่ยไปมาก

๒) ความรวบที่ไม่อาจพยากรณ์ความแน่นอน

บางคนเจอกับเหตุการณ์ทำดีที่เหลวเป็นประจำ นึกว่าจะได้กลับไม่ได้ ไม่นึกว่าจะได้กลับได้ ขนาดที่ว่าแน่ๆ เช่นฝ่ายการตลาดของบางบริษัทวางแผนอย่างดีดี ใช้ทุนรอน ใช้เวลาวิจัย ใช้กำลังคนมากมาย แต่ท้ายที่สุดกลับต้องงุนงับกับพฤติกรรมของผู้บริโภคตัวจริงว่าเหตุใดจึงไม่เหมือนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเอาเลย พุดง่ายๆ พอสินค้าออกวางตลาดจริงจึงไม่เป็นท่า ทั้งที่ตอนทดลองกับกลุ่มผู้บริโภคตัวอย่างแล้วชอบใจกันมากมาย แต่บางทีนึกว่าทำสินค้าขัดตาทัพไปพลางๆ ลงทุนน้อย ไม่หวังกำไรตอบแทนมาก กลับมีใครต่อใครแห่ซื้อกันล้นหลามชนิดมิดฟ้ามัวดิน

ความรวบชนิดนี้เป็นผลมาจากการเป็นนิสัยไม่อยู่กับร่องกับรอย โดยเฉพาะเกี่ยวกับความคิดให้ทาน บางทีลอกให้คนเขารอเก้อเล่นเสียอย่างนั้น บางทีโลเลกลับไปกลับมา เดี่ยวอยากให้เดี๋ยวไม่อยากให้ บางทีนี่อยากให้ ดีใจหรือประหลาดใจก็เหวอะแ้วให้แทบเกลี้ยง บางทีก็สำนึกเห็นขึ้นมาว่าไม่ควรมิดคำพูดกับคนอื่น ความคิดที่เปลี่ยนไปเรื่อยๆ ไม่อาจพยากรณ์ได้นี้ ส่งผลชัดในชาติที่ผลทานงอกเงยหรือในชาติที่เป็นพ่อค้า ผลกำไรตอบแทนเอาแน่นอนไม่ได้ ส่วนความรวบที่แน่นอนและสามารถพยากรณ์ได้จะมาจากการทำทาน

แบบพูดคำไหนคำนั้น หรือกระทั่งคิดอย่างไรทำตามนั้น ชื่อสัตย์ แม้กระทั่งกับความคิดของตัวเอง อย่าต้องกล่าวถึงเมื่อให้สัญญากับผู้อื่นไว้

๓) ความรวยที่ได้มายาก

บางคนต้องลำบากมากกว่าจะรวยได้ เรียกว่าหืดจับ หรือ รอจนแก่กว่าจะได้ลิ้มรสของความมานะพยายามทั้งชีวิต

ความรวยชนิดนี้เป็นผลมาจากความขยันทำงาน หมั่นเก็บออม และมีสติปัญญาเพียงพอปานกลางหรือเล็กน้อยในการทำงาน แต่อดีตชาติ เคยเป็นคนตระหนี่ถี่เหนียว ไม่ค่อยทำบุญสุนทาน กว่าจะทำแต่ละที่ยากเย็นแสนเข็ญ อาจทำเพราะเสียไม่ได้ที่โดนคนดื้อ หรืออาจทำเพราะสงสารใครจับใจจริงๆ

แต่ขอให้เข้าใจด้วยว่าถ้าเคยถึงขั้นตระหนี่ระดับพาล ดีแต่ กีดขวางญาติพี่น้องที่ยากทำทาน พุดจาถากถางให้คนเขาเสียกำลังใจ ได้ลงคอ อันนี้ไม่ใช่แค่ยากที่จะรวย แต่จะเข้าขั้นเกิดมายากจน ชันแค้น หาเสื้อผ้าและเครื่องอยู่ได้ลำบาก หาความสนุกสนานบันเทิงใจได้ยาก พุดง่าย ๆ ว่าถ้าโชคดีเป็นมนุษย์ก็ต้องระเห็จไปอยู่แถวๆ เอธิโอเปียโน่น หรือถึงมีสิทธิ์เกิดในแดนศิวิไลซ์ก็อาจต้องเดินเท้าเปล่าอยู่ริมถนนเป็นส่วนใหญ่

๔) ความรวยที่ต้องเกลือกกลั้วกับธุรกิจเลวร้ายหรือคนร้ายๆ

บางคนร่ำรวยมากก็จริง แต่ทั้งชีวิตไม่ค่อยเป็นสุขกับเงินทอง ข้าวของที่มี เพราะมัวแต่เกร็ง ใจต้องคอยระแวงระวังว่าอาจถูกลอบสังหารได้ทุกเมื่อ ทั้งจากคู่แข่งที่เป็นมาเฟีย หรือกระทั่งคน

ใกล้ชิดที่อาจเป็นหอกข้างแคร่ เขาอาจเกิดมาท่ามกลางธุรกิจสกปรก เช่นค้าอาวุธ คำสุรา คำยาพิษ คำชีวิตสัตว์หรือมนุษย์

ความรวยชนิดนี้เป็นผลมาจากการที่เคยยุ่งเกี่ยวกับธุรกิจสกปรก เทือกเดียวกันมาก่อน เมื่อใช้กรรมในอบายภูมิแล้วยังพอมิบุญ มาเกิดใหม่ในภพมนุษย์ ก็จะต้องเวียนว่ายในวงจรอุบาทว์เดิมแบบ หนีไปไหนไม่รอด

เป็นที่น่าสังเกตว่า คนในแวดวงธุรกิจที่แปดเปื้อนมลทินนั้น ไม่ใช่เขามีจิตใจเลวร้าย ขาดสำนึกผิดชอบชั่วดีเหมือนผู้ร้ายในหนัง เสมอไป ตรงข้าม บางคนชอบทำบุญ และมีใจดีนอยากเป็นคนดี ในสังคมอย่างมาก บางคนพยายามช่วยเหลือสังคม ทำบุญสร้าง วัดวาอารามใหญ่โต เป็นการชดเชยความรู้สึกด้านลบที่ทำอาชีพอัน เป็นบาป ผลบุญที่เขาทำในระหว่างมือเปื้อนบาปนั้น ส่งผลให้ร่ำรวย ได้ในชาติต่อมา แต่มีข้อแม้ว่าต้องไปอยู่ท่ามกลางธุรกิจดิบๆเถื่อนๆ ไร่ไป

อีกประการหนึ่ง ความรวยชนิดนี้อาจเป็นผลมาจากการให้ทาน ที่ไม่บริสุทธิ์ กล่าวคือของที่ได้นำให้ทานหรือถวายสังฆทานนั้นได้มา โดยไม่สุจริต อย่างเช่นตำนานโรบินฮู้ด ปล้นทรัพย์คนรวยมา แจกจ่ายคนจนอะไรทำนองนั้น

๔) ความรวยที่ได้มาแบบลาภลอย

บางคนเกิดมายากจน แต่มักมีลาภลอยประเภทซื้อห่วยรวย ลอตเตอรี่ หรืออยู่ๆก็มีคนตกรางวัลได้ด้วยเหตุเพียงทำดีเล็กๆน้อยๆ แล้วเป็นที่ถูกอกถูกใจของผู้มีบุญหนักศักดิ์ใหญ่ หรือบังเอิญเข้าตา กรรมการอย่างไม่คาดฝัน

ความรวยชนิดนี้มาจากการให้ทานแบบไม่ได้ตั้งใจไว้ก่อน เช่น เดินไปเจอขอทานในต่างถิ่นก็คิดอยากให้เศษสตางค์ หรือเดินทาง กลางป่าพบพระพุทธรูปถึงกับนำอาหารที่เตรียมมาเพื่อตนเองถวายท่าน หมดแบบไม่เสียดมเสียดาย ทานชนิดนี้เป็นการให้แบบที่ส่งลามลอย ให้คนอื่น จึงสะท้อนกลับมาเป็นลามลอยไม่คาดฝันเช่นกัน

ชาวบ้านปาที่อาศัยอยู่ในเขตพระพุทธรูปโคจรเป็นระยะมักได้ ทำบุญประเภทนี้ คือร้อยวันพันปีอาจไม่ค่อยชอบทำบุญทำทาน หรือ ขาดโอกาสทำบุญทำทาน แต่ปะเหมาะเคราะห์ดีเกิดเจอพระพุทธรูป ท่านผ่านทางมา แล้วมีใจปลาบปลื้มยินดี ขนข้าวของที่มีติดตัวให้ ท่านมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ หากเพิ่ญพระพุทธรูปท่านเป็นผู้สำเร็จ ธรรม ก็มักได้ผลเป็นลามลอยก้อนใหญ่เช่นลอตเตอรี่รางวัลที่ ๑

เฉพาะกรณีชาวบ้านปาทำบุญกับพระพุทธรูปนี้ หากเห็นพระ แล้วเกิดจิตคิดเลื่อมใสอยากทำทานทันที ก็มักได้ลามลอยตั้งแต่ต้นวัย และเป็นลามใหญ่ หากเห็นแล้วคิดขังใจอยู่เล็กน้อยว่าจะให้ดีหรือไม่ให้ดีจากนั้นจึงถวาย ก็มักได้ลามลอยประมาณกลางวัยและเป็นลาม ปานกลาง แต่หากเห็นแล้วขังใจอยู่นานว่าจะเอาอย่างไรกับพระรูปนี้ จากนั้นจึงถวาย ก็มักได้ลามลอยเอาปลายชีวิตและเป็นลามเล็กน้อย

๖) ความรวยที่ทำให้กลายเป็นโรคไม่รู้จักพอ

หลายคนรวยก็แล้ว ประสบความสำเร็จทางธุรกิจสม่าเสมอ ก็ แล้ว จับอะไรเป็นทองไปหมดก็แล้ว แต่ยังไม่อิมไม่พอ เป็นทุกข์ ทางใจอยู่ไม่ขาด กลัวมีจะหมด กลัวธุรกิจไม่ทำเงินเพิ่ม กลัวความ ล้มเหลวในอนาคต ฯลฯ ในหมู่เศรษฐีจะมีโรคทางใจชนิดนี้อยู่เป็น ปกติ แต่คนฐานะต่ำกว่าจะคาดกันไม่ถึงว่าอย่างนี้ก็มีด้วย

ความรวยที่เป็นเหตุแห่งโรคทางใจนี้ เป็นผลมาจากกรรม ทั้งปัจจุบันและอดีต ว่ากันเรื่องกรรมในปัจจุบันก่อน ตั้งต้นจากความโลภธรรมดาๆ คือใจคนเราส่วนใหญ่มักละโมภเกินตัว อยากมีเกินกว่าที่มีอยู่เป็นปกติกันทั้งนั้น จากกฏธรรมดาข้อนี้จะเป็นคำตอบว่าทำไมมีแล้วไม่รู้จักพอเสียที ต่อให้ครองโลกทั้งใบก็อยากได้ดาวอังคารไว้ในมืออีกสักดวง!

ความโลภแบบไร้ขีดจำกัดนั้น เป็นผลมาจากการเป็นคนไม่รู้จักให้ ไม่คิดเสียเงินไปอุปถัมภ์สังคม หรือไม่รู้จักสละแรงกายแรงใจไปช่วยคนอื่นเสียบ้าง หรือบางทีทำก็จริง แต่ไม่พอดีสัดส่วนกับทรัพย์สมบัติที่มี จึงไม่เกิดความชุ่มฉ่ำเบิกบานใจอย่างแท้จริง เพราะที่ให้ไปเป็นแค่เศษเดนของตนเท่านั้น

ว่ากันเรื่องกรรมในอดีตชาติ ได้แก่ทานที่เจตนาหวังผลกำไร ตอบแทน หรือเจือด้วยความคิดแก่งแย่งชิงดี หรือเจือด้วยความอยากเอาชนะ พุดตรวรัตถ์อื่นๆ ได้ว่าถ้าให้ทานบนพื้นฐานของความโลภเป็นประจำ ก็จะทำให้รวยจริง แต่ได้โรคทางใจพกพามาเป็นของแถมด้วย

ทางที่ดีถ้ารู้ตัวว่ามีเชื้อหรือมีนิสัยอันเป็นเหตุของโรคทางใจ ก็ควรอธิษฐาน ขอให้สละความโลภได้เหมือนสละทรัพย์สิ่งของ หรือเหมือนถ่มเมล็ดออกจากปาก ไม่หวังผลตอบแทนใดๆ อยากทำทานซะล้างสิ่งโสโครกทางใจประการเดียว พอฝึกให้ทานด้วยอาการเช่นนี้ไปเรื่อยๆ จะพบความน่าอัศจรรย์ยิ่งว่าโรคทางใจไม่รู้จักพอนั้นละลายหายสูญเป็นปลิดทิ้ง

๗) ความรวยที่ถึงความหายณะด้วยอุบัตินัยต่างๆ

บางคนรวยแล้วไม่เป็นสุขเพราะมีเหตุที่น่าเห็นใจ คือสมบัติพัสถานมักไม่ค่อยอยู่ดี ต้องมีอันเป็นไปต่างๆ ก่อนกาลอันควรเสมอๆ ด้วยเหตุอันสุดวิสัย ควบคุมป้องกันไม่ได้

ความรวยที่มีทรัพย์สินสำคัญๆ ถึงความวิบัตินั้น มาจากการที่เคยลักทรัพย์มาก่อน ถ้าเคยลักทรัพย์เล็กๆ น้อยๆ ทรัพย์สินก็จะประสบความวิบัติเพียงเล็กน้อย แต่ถ้าลักทรัพย์แบบที่ทำให้เจ้าของเดือดเนื้อร้อนใจ ทรัพย์สินก็จะประสบความวิบัติอย่างมหัศจรรย์

สำหรับคนรวยที่รวยที่ไรแทบหายณะด้วยอุบัตินัยทุกที ควรสันนิษฐานว่าเคยปล้นครั้งใหญ่มาก่อน อาจในรูปของการปล้นชาติแบบนักการเมือง หรืออาจในรูปของการเคยยกยอกทรัพย์ของวัด เพราะกรรมที่ทำกับประชาชนหรือกับวัดนั้น เวลาผลัดผลแล้วจะหนักหน่วงและร้อนแรงมาก ให้ผลยึดเยื้อราวกับไม่มีวันสิ้นสุด นับเป็นเรื่องน่าเสียชีวิต เพราะที่รวยได้นั้นต้องอาศัยเหตุปัจจัยประกอบกันหลายอย่าง เมื่อเกิดในชาติที่จำไม่ได้ว่าเคยจ้องโกงประชาชนหรือยกยอกสิ่งศักดิ์สิทธิ์แล้ว ย่อมงงงันทดท้อว่าเหตุใดทรัพย์ที่หามาได้จึงไม่อาจตั้งอยู่นาน

● บทสำรวจตนเอง

ถ้าเรากำลังรวยอยู่ ก็บอกตนเองอย่างมั่นใจว่าเป็นเพราะความขยัน หมั่นออม ประกอบกับทานและศีลในอดีต ถ้ากำลังยากจนก็เป็นตรงข้าม แต่จะอย่างไรไม่สำคัญเท่ากับว่าเรากำลังสร้างเหตุแห่งความมั่งมีไว้ในอนาคตอันใกล้และอนาคตที่ยืดยาวต่อไปเบื้องหน้าหรือเปล่า

๑) ถ้ามัวตัวเองเหมือนอย่างทีพระพุทธรเจ้าตรัสถามทารุณมิกะว่าเรายังเป็นผู้ทำบุญทำทานอยู่หรือ?

๒) หากเป็นผู้ที่ยังทำทานอยู่ ลองสำรวจว่าเราให้ด้วยอาการทางใจอย่างไร วิธีคิดในการให้ทานเป็นอย่างไร

๓) ทบทวนดีๆว่าเราเป็นผู้รักษาศีล ไม่เป็นผู้ลักทรัพย์ ไม่เป็นผู้ฉ้อฉล ไม่เป็นผู้เล็งละโมภคิดเอาสมบัติผู้อื่นมาเป็นของตนโดยมิชอบหรือไม่?

● สรุป

ผู้มีปัญญาบางท่านกล่าวไว้ตามจริงว่าความจนเป็นต้นทางแห่งกรรมชั่วได้มากมายหลายหลาก เพราะเมื่อจนกรอบก็ยากที่จะได้อยู่ในสภาพแวดล้อมดีๆ ยากที่จะไม่เจอสภาพบีบคั้นให้ทำผิดคิดร้าย ยากที่จะหลีกเลี่ยงสิ่งชั่วชานานัปการ มีความโน้มเอียงที่จะเล็งโลภอยากได้ของจำเป็นบ้าง ของที่ยังไม่มีแต่นำมีบ้าง ตลอดจนจนกระทั่งของที่ไม่ต้องมีแต่เกิดอยากจะลองมีบ้าง

บางคนมองว่าความรวยเป็นเรื่องน่ารังเกียจ อาจหัวก้าวหน้าขนาดเป็นผู้นำในการปฏิวัติสังคมไปสู่ระบอบการปกครองใหม่ให้ทุกคนมีสมบัติที่จัดแบ่งไว้อย่างเสมอภาค แล้วก็มักพบความจริงว่าเป็นไปไม่ได้ จะมีข้อจำกัดของระบอบการปกครองที่ต้องให้อำนาจบุคคลหรือกลุ่มบุคคลไว้เสมอ ซึ่งถ้าเมื่อใดอำนาจตกอยู่ในมือพวกราช เมื่อนั้นอย่าว่าแต่ความเสมอภาค กะแคลิธีในการร้องบอกว่าฉันกำลังเดือดร้อน ฉันกำลังจะอดตายยังไม่มี

ที่โลกเป็นเช่นนี้ก็เพราะเบื้องหลังความรวยความจนไม่ใช่เกิดจากความบังเอิญเกิดที่นั่นที่นี้ แต่สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม ทุกคนมีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นผู้จำแนกชั้นวรรณะ และความร่ำรวยก็บังเกิดขึ้นจากความสว่างของ 'ทานจิต' และ 'ศีลจิต' เท่านั้น ไม่มีเหตุผลอื่นใดนอกเหนือกว่านี้

อายุคนนั้นสั้น เก็บของไว้กับกายได้เดียวเดียว แต่ถ้าฉลาดในการเดินทางไกล แจกสิ่งที่มีเป็นส่วนเกินให้กับคนอื่นไป กระแสทานจะเป็นกระแสธารที่โอบอุ้มเราแบบไม่ร้อยรัด และพัดพาเราไปบนเส้นทางที่เยือกเย็น มั่งมีศรีสุขยืดยาวเกินอายุของกายนี้ไปมาก

ด้วยความไม่รู้ทำให้คนทั่วไปเข้าใจ ว่าเกิดหนเดียวตายหนเดียว ความไม่รู้ที่ฝังแน่นนี้ทำให้เราคิดจะเอาๆทำเดียว เมื่อพบพุทธศาสนาแล้ว ทราบเบาะแสของความอึดอัดขัดสนแล้ว ก็สมควรเปลี่ยนแปลงวิธีคิดเสียใหม่ ไม่ต้องถึงขนาดจะให้ๆทำเดียว แต่ให้บ้างเพื่อเป็นเสบียงไว้เลี้ยงตัวต่อไปก็ยังดี

เมื่อซื้อของด้วยความตั้งใจจะไปถวายสังฆทาน หรือตั้งใจจะเอาไปให้คนอนาถา แล้วเกิดความรู้สึกรากับว่าเรากำลังซื้อของให้ตัวเอง กำลังซื้อความปลอดภัยให้ตัวเอง กำลังซื้อความอบอุ่นเป็นสุขใจให้ตัวเอง โดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นรูปธรรมในทางใดทางหนึ่งทันทีทันใด อันนั้นเป็นอาการที่จิตเริ่มรู้สึกถึงผลของทานล่วงหน้าได้แล้ว และจะรู้สึกชัดขึ้นเรื่อยๆว่าการเสียสละ การเจือจานสิ่งที่ตนมีให้คนอื่นนั้นเอง เป็นหลักประกันความมั่งมีศรีสุขในกายภาคหน้าได้ยิ่งกว่าพันธบัตรของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจใดๆทั้งสิ้น

หน้าว่าง

เหตุใดจึง

มีสถิติปัญหามาก?

หน้าว่าง

ถึงแม้เกิดมาเป็นคนสวยคนหล่อ หรือต่อให้มีฐานะดีปานใด หากไร้ซึ่งสติปัญญาความสามารถแล้ว ก็เรียกได้ว่า ‘มีไม่ครบสูตร’ ลองนึกดูว่าถ้ามีอะไรๆดีหมด แต่คิดอ่านไม่ทันคนก็อาจเข้าตำรา สวยแล้วถูกหลอกง่าย หรือถ้ารวยแล้วไม่ทันเกมธุรกิจ รูปสมบัติ และคุณสมบัติก็คงไม่ช่วยให้มีความสุขกับชีวิตใหม่เท่าใดนัก

เป็นที่ถกเถียงกันมาช้านานว่าสติปัญญามาจากไหน ถ้าบอกว่ามาจากเชื้อของพ่อแม่หรือคนในตระกูลก็ลืมิได้ เพราะนั่นจะไม่ใช่ว่าความจริงสากล เนื่องจากบางคนฉลาดระดับอัจฉริยะในขณะที่พ่อแม่มีสติปัญญาปานกลางหรือค่อนข้างต่ำด้วยซ้ำ

บางคนก็บอกว่าสติปัญญาเป็นสิ่งที่เพิ่มพูนได้ด้วยความรู้และประสบการณ์ หรือสะกิดให้ถูกจุดความสนใจ ก็เกิดการใฝ่ใจเรียนรู้ และเป็นที่มาของการต่อยอดปัญญายิ่งๆขึ้นไปได้ แต่ความเชื่อนี้ก็ไม่ใช่ว่าจะสากลอีก เพราะบางคนเรียนก็ปึกก็ยังคงมีไอคิวเท่าเดิม ไม่เปลี่ยนแปลงเลย

เดี๋ยวนี้เวลามนุษย์จะหาหลักฐานมาสนับสนุนความเชื่อของตัวเอง ก็มักใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งก็ได้แก่การตรวจสอบวัตถุอันเป็น รูปธรรมต่างๆ ตั้งแต่สมองจนถึงดีเอ็นเอ ความจริงคือหยักสมอง และพันธุกรรมอาจมีส่วนช่วยให้คนเราออกจากจุดเริ่มต้นต่างกัน แต่ สมองและพันธุกรรมเป็นเพียงวิบากชนิดหนึ่ง หากปราศจากการ ตกแต่งของกรรมแล้ว สมองและพันธุกรรมของทุกคนจะต้องเริ่มต้น เหมือนกันหมด ทุกคนจะฉลาดเท่ากัน เป็นดอกเตอร์ได้เหมือนกัน และโลกนี้ก็จะไม่มีความแตกต่างทางปัญญา หรือแม้ทางความคิด อยู่เลย

● ความต่างระหว่างปัญญากับความฉลาด

หากดูในพจนานุกรม จะเห็นว่าปัญญากับความฉลาดเป็น คำแปลของกันและกัน ปัญญาหมายถึงความฉลาดที่เกิดจากการ เรียนและคิด ส่วนฉลาดหมายถึงการมีปัญญาดี เพราะฉะนั้นจะมอง เป็นคนละด้านของเหรียญก็ได้ แต่เพื่อให้เป็นที่เข้าใจความหมายและ มองเห็นภาพกว้างตรงกัน ก็ขอจำแนกนิยามของปัญญากับความฉลาด ไว้ดังนี้

ปัญญา หมายถึงความรอบรู้ ความรู้ทั่ว ไม่แคบจำกัดอยู่ ตรงจุดเล็กๆ ถ้ารู้มากเรื่องเดียว ถามอย่างอื่นนอกเหนือจากนั้นแล้ว เป็นใบ้ ก็ไม่เรียกเป็นปัญญาได้เต็มปากเต็มคำ ที่มักได้ยินกันบ่อย ในโครงการพัฒนาชนบทได้แก่ ‘ภูมิปัญญาชาวบ้าน’ ซึ่งหมายถึงความรู้ ที่ได้มาจากประสบการณ์ หาไม่ได้จากตำราทั่วไป เพราะถ้าหาได้จาก ตำราก็เรียกว่าลอกเลียนเขามา ไม่ต้องใช้ปัญญาคิดค้นอะไรขึ้นมาเอง

ความฉลาด หมายถึงความมีไหวพริบดี ปฏิภาณดี พุดง่าย ๆ ว่าแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันการณ์ ตรงนี้เรามักเพิกเฉยให้ความสำคัญในการรับข้อมูลจำนวนหนึ่งเข้ามาในหัว แล้วเห็นความเชื่อมโยงกลุ่มข้อมูลเหล่านั้นได้ตั้งแต่หนึ่งแ่งมุมขึ้นไปในเวลาไม่เนิ่นช้า ยิ่งเห็นได้หลายแ่งมุมโดยใช้เวลาน้อยลงเท่าไร ก็นับว่าฉลาดกว่าคนปกติมากขึ้นเท่านั้น ตัวอย่างเช่นนักสืบเข้าไปในที่ที่เกิดเหตุฆาตกรรมซึ่งไม่มีใครรู้เห็นเหตุการณ์จริง แต่นักสืบมองปราดไปโดยรอบ เห็นวัตถุต่างๆ เห็นร่องรอยการต่อสู้ รวมทั้งรับฟังการบอกเล่าจากพยานก็อาจสรุปได้ว่าเกิดอะไรขึ้น มีการต่อสู้แบบไหน คนร้ายใช้อาวุธชนิดใด ฯลฯ อย่างนี้เรียกว่าความฉลาด บางที่ไม่ต้องเป็นนักสืบอาวุธที่ผ่านประสบการณ์โชกโชนหลายสิบปีเสียก่อนก็หัวไวพอจะโยงอะไรต่ออะไรเองได้

คราวนี้ขอมองจุดร่วมระหว่างความมีปัญญากับความเป็นคนฉลาด โดยมองเฉพาะขณะความรู้สึกของจิตที่กำลังมีปัญญาและ/หรือ ความฉลาด

๑) ขณะนั้นมีสติรู้เห็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งแจ่มชัดตามจริงไม่ผิดเพี้ยน

๒) ขณะนั้นทราบดีว่าเรื่องนั้นๆ มีองค์ประกอบสำคัญใดอยู่บ้าง

๓) ขณะนั้นรู้ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ เป็นอันดีในแ่งมุมหนึ่งหรือหลายแ่งมุม

๔) ขณะนั้นหากจำเป็นต้องแก้ปัญหา หรือต้องคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ก็สามารถโยงสิ่งต่างๆ เข้ามาถักทอเป็นสะพานเข้าถึงจุดหมายปลายทางตามประสงค์

ยิ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้มีปัญญามากหรือฉลาดมากขึ้นเท่าใด ก็วยิ่งมีคุณสมบัติของจิตดังกล่าวมากขึ้นเท่านั้น

มองอีกแง่หนึ่งตามนิยามที่ต่างกันเล็กน้อย คนมีปัญญามาก อาจใช้ความรู้ทำให้เกิดข้อสรุปที่เป็นคุณยิ่งใหญ่ ส่วนคนฉลาดมาก อาจใช้เวลาเพียงสั้นๆ ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ฉะนั้นความมีปัญญา มากกับความฉลาดมากอาจรวมอยู่ในคนๆ เดียวกัน หรือต่างคนก็ได้ เช่น เสนาธิการทหารใหญ่อาจเป็นผู้วางนโยบายที่สมบูรณ์แบบ ซึ่งนำไปสู่ชัยชนะแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาด แต่อาจต้องใช้เวลาพิจารณาข้อมูล เพื่อวางแผนให้รอบคอบสักนิดหนึ่ง ไม่อาจคิดคำนวณแบบปุปบับ จับพลันทันด่วน เป็นต้น

สมัยพุทธกาลเมื่อกล่าวถึงปัญญา จะหมายถึงปัญญาได้หลายแบบ ซึ่งอาจรวมอยู่ในคนๆ เดียว หรืออาจมีคนละนิดคนละหน่อย เช่นการมีปัญญามาก การเป็นคนเจ้าปัญญา เป็นผู้มีปัญญาชวนให้ รัวเริง มีปัญญาแล่นเร็ว มีปัญญาหลักแหลม มีปัญญาแทงตลอด มีปัญญาแน่นหนา มีปัญญาไพบุลย์ มีปัญญาลึกซึ้ง มีปัญญา ดังแผ่นดิน มีปัญญาคมกล้า มีปัญญาหาประมาณมิได้ ชนิดของ ปัญญาต่างๆ เหล่านี้ล้วนบ่งบอกถึงสภาพจิตในขณะนั้นๆ ทั้งสิ้น ยกตัวอย่างเช่นบางคนสนุกกับการคิดเรื่องยากๆ ได้อย่างต่อเนื่อง ก็ เรียกว่าเป็นผู้มีปัญญาชวนให้รัวเริง แต่อาจจะไม่ได้เป็นผู้มีปัญญาคมกล้า ประดุจดาบเหล็กที่สามารถตัดเครื่องขวางขาดสองท่อนในทันทีทันใด

พอพูดถึงเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์แทนปัญญานั้น หลาย แห่งมักใช้ตัวหมากรุกกันเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพราะเกมหมากรุกได้รับการยอมรับมานับพันปีว่าเป็นเกมที่ต้องใช้ทางเล่ห์กล ใช้ปฏิภาณ

ใช้จินตนาการ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งกำลังสติอย่างมากในการเอาชนะกัน เสน่ห์ของเกมนี้ยิ่งใหญ่ขนาดที่ดึงดูดคนหัวดีไปทุ่มเทชีวิตทั้งชีวิตให้กับมันแบบมืออาชีพ และเมื่อแข่งกันระดับโลกสามารถทำเงินรางวัลกันได้เป็นล้านเหรียญ

คนฉลาดอาจเห็นหมากrukเป็นเครื่องวัดความฉลาด คือยิ่งชนะมากก็ยิ่งฉลาดมาก แต่คนมีปัญญาอาจเห็นว่าการหมกมุ่นครุ่นคิดอยู่กับหมากrukทั้งวันทั้งคืนตลอดชีวิตนั้น จัดเป็นการถูกหลอกให้เอาความฉลาดไปหมกมุ่นและจมปลักอย่างโง่เงาเสียมากกว่า แทนที่จะเอาความฉลาดมาพัฒนาโลกให้ดีขึ้น เพราะความจริงก็คือนักหมากrukบางคนฉลาดขนาดเป็นอะไรก็ได้ที่อยากเป็น ตั้งแต่วิศวกรขององค์การนาซ่า ตลอดไปจนกระทั่งแพทย์ในที่มิวจีย พัฒนารักษาโรคเอดส์

แต่ฝ่ายนักหมากrukก็อาจเถียงกลับ ว่าแล้วการใช้ความฉลาดไปทางอื่นช่วยให้โลกนี้ดีขึ้นได้สักแค่ไหน ไอน์สไตน์ปฏิวัติทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ด้วยความบริสุทธิ์ใจ แต่ผลคือโลกเราได้เห็นอานุภาพที่น่าสะพรึงกลัวของระเบิดนิวเคลียร์ ๒ ลูกแรกในที่ฮิโรชิมาและนางาซากิ ยอดรวมคนตายทั้งทันทีและอีก ๔ เดือนต่อมาประมาณสองแสนคน ยังไม่นับความบาดเจ็บทางกายและความเสียหายทางจิตวิญญาณที่ประมาณได้ยากว่าเท่านั้นเท่านี้

อีกประการหนึ่ง บางชาติเช่นรัสเซียและจีนทุ่มกำลังเงิน กำลังคน และเวลาหลายทศวรรษเพื่อชิงความเป็นที่หนึ่ง ผู้ชนะจะได้รับการยกย่องให้เป็นวีรบุรุษของประเทศ และคำพูดของผู้ชนะอาจมีอิทธิพลกระทบแม้การเมืองระดับชาติ ทั้งนี้เพราะหมากrukเป็นเกม

ทางปัญญาที่แข่งกันระดับโลก หากชาติใดคว้าชัยไป หรือชาติไหนมีคนเก่งหมากกรูอยู่หลายๆ ก็แปลว่าชาตินั้นเป็นเผ่าพันธุ์ที่ทรงปัญญาเหนือเผ่าพันธุ์อื่น เขามองกันอย่างนี้จริงๆ

จะเห็นว่าการใช้ปัญญาหรือความฉลาดนั้นเป็นไปได้ทุกทางแล้วแต่จะคิด แล้วแต่จะตัดสินใจเลือกเอา เพราะทุกๆ ทางมีคุณค่าของตัวเอง และอาจแฝงโทษของตัวเองไว้ก็ได้ทั้งสิ้น

หากมาตั้งมุมมองกันอีกแบบหนึ่ง **คือทำอะไรจะใช้ปัญญาและความฉลาดที่มีอยู่ทั้งหมดให้เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดโดยไม่แฝงโทษไว้เลย** ก็คงจำเป็นต้องมองไปโดยรอบ ต้องทำให้เจอเสียก่อนว่าประโยชน์สูงสุดคืออะไร อยู่ที่ไหน และจะอาศัยปัญญาหรือความฉลาดมาช่วยให้เข้าถึงด้วยท่าใด

ในความหมายของพระพุทธเจ้า บุคคลผู้จัดเป็นบัณฑิตหรือมีปัญญามากนั้น คือผู้ที่ไม่คิดเพื่อเบียดเบียนตน ไม่คิดเพื่อเบียดเบียนผู้อื่น ถ้าจะคิดก็คิดเพื่อเกื้อกูลแก่ตน เกื้อกูลแก่ผู้อื่น และเกื้อกูลแก่โลกทั้งหมดเลยทีเดียว

ฟังดูเหมือนง่ายและเป็นไปตามสามัญสำนึก แต่ถ้าถามคำถามเดียวสั้นๆ แค่ว่า ‘การคิดไม่เบียดเบียนตนเป็นอย่างไร?’ ก็คงมีน้อยเท่านั้นที่ตอบถูก เหตุเพราะปัญญาของชาวโลกส่วนใหญ่ถูกเบียดบังด้วยคลั่งหมอกราคะ โทสะ โมหะหนาแน่น กระทำการโดยมากเพื่อรับใช้ราคะ โทสะ โมหะ โดยไม่อาจทราบได้ว่ามีกึ๋นการกระทำที่เผลอเบียดเบียนตนเข้าไปแล้วโดยไม่รู้ตัว

สิ่งที่พระพุทธรองค์พระรัตนตรัยสอนอยู่เสมอ นั่น จะเรียกว่าเป็น 'วิชา' ตามจริง ก็ได้ คือท่านชี้ให้มองว่าสิ่งใดคือประโยชน์ สิ่งใดคือโทษ สิ่งใดเป็นทางหลุดพ้นจากเขาวงกตแห่งความหลงไม่รู้

● กรรมที่ทำให้มีปัญญามาก

พระพุทธรเจ้าตรัสว่า บุคคลบางคนในโลกนี้จะเป็นหญิงหรือชายก็ตาม จะได้ชื่อว่าสร้างเหตุแห่งการเป็นผู้มีปัญญามาก ก็เมื่อเข้าไปหาสมณะหรือพราหมณ์แล้วสอบถามว่าอะไรเป็นกุศล อะไรเป็นอกุศล อะไรมีโทษ อะไรไม่มีโทษ อะไรควรเสพ อะไรไม่ควรเสพ อะไรที่ทำแล้วเป็นโทษ หรือเป็นไปเพื่อต้องทนทุกข์จนสิ้นกาลนาน อะไรที่ทำแล้วเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล หรือเป็นไปเพื่อความสุขจนสิ้นกาลนาน

เมื่อเฝ้าถามหรือเฝ้ารู้โดยอาการอย่างนี้ ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ฉลาดถามในสิ่งที่เป็นประโยชน์สูงสุด หากมีวาสนาพอจะได้พบสมณะหรือพราหมณ์ที่รู้หลักกรรมวิบากตามจริง แล้วมีจิตศรัทธาประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในขอบเขตที่ถูกต้อง ไม่เอาตัวเข้าไปอยู่ในขอบเขตที่ผิดพลาด ย่อมเป็นผู้มีสติรู้เห็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งแจ่มชัดตามจริงไม่ผิดเพี้ยน

จิตที่ทรงสติเห็นตามจริงไม่ผิดเพี้ยน เห็นชัดว่าเพราะมีเหตุดี ผลที่ดีจึงปรากฏ เพราะมีเหตุชั่ว ผลที่ชั่วจึงปรากฏ ไม่มีการปรากฏใดๆเกิดขึ้นเองลอยๆโดยปราศจากเหตุ หากมาถึงจุดนั้นได้ก็ย่อมเป็นบ่อเกิดของปัญญาและความฉลาดทั้งปวง เพราะยังเห็นตามจริง

มาก ไม่หลงตามกิเลสมาก สติก็ยิ่งคมชัดมาก มีความเป็นกลางมาก และเมื่อสติคมชัดมาก มีความเป็นกลางมาก ความสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ก็ยิ่งเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ นี่เป็นสิ่งที่เราสามารถเห็นผลได้ทันตาในชาติปัจจุบัน

ผลของการเป็นผู้รู้เรื่องกรรมตามจริง จะทำให้การเกิดเป็นมนุษย์ในครั้งต่อไปเป็นผู้มี 'สมองโต' จะมองในแง่ขนาดหรือจำนวนหยักสมองมากก็ได้ หรือแม้ว่าจะไม่ได้มีหยักสมองเกินมนุษย์ปกติ ก็จะไม่มีปัญหาทางสมองที่ขัดขวางสติปัญญาแต่อย่างใด อย่างน้อยก็ฉลาดพอจะเรียนได้ทุกสาขาไม่ว่ายากเย็นเพียงใด อีกทั้งจบมาต้องเป็นที่ต้องการตัวของบริษัทห้างร้านใหญ่ๆ กระจายคนนั้นๆ อย่างแน่นอน

ต่อไปนี้ขอแสดงทวนและศีลในแง่ที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา

๑) ให่วิทยาทาน

เมื่อใครมีความรู้ มีความเชี่ยวชาญด้านใด ก็ควรแจกจ่ายความรู้ และแบ่งปันประสบการณ์ตามสมควร หากใครให้แบบไม่หวงวิชา หรือที่เรียก 'ไม่มีกำมือของอาจารย์' ก็จะทำให้เป็นผู้ลงลึกในด้านนั้นๆ ไปเรื่อย เมื่อเกิดใหม่ต้องแข่งความรู้ความสามารถกับใคร ก็มักหาคนมีบารมีเทียบเคียงได้ยาก เนื่องจากวิบากของการให้ความรู้เป็นทานนั้น จะปรุ้งเต่งให้เกิดปัญญามาก มีพลังในการเรียนรู้มากมายเหลือเฟือ ทำนองเดียวกับให้ทรัพย์เป็นทานมากย่อมไปเกิดในบ้านคนมีเงินมาก ได้คาบซ้อนเงินซ้อนทองออกมาจากท้องแม่ตนเอง

ไม่ว่าจะให้ป็นอาชีพร่ำ หรือให้ตามโอกาส ขอเพียงมีเจตนาอนุเคราะห์ หวังให้ศิษย์ได้ดี ได้มีความรู้ติดตัว ก็จัดเป็นวิทยาทานทั้งสิ้น ซึ่งจะให้ผลสะท้อนกลับมาเป็นปัญญาลุ่มลึกและกว้างขวาง

ทันทีในชาติปัจจุบัน เพราะถ้าสอนบ่อย หรือให้คำตอบบ่อย ก็ย่อมเป็นเหตุให้เกิดการตอกย้ำเสาหลักแห่งความรู้ให้สั่นคลอนไป และเพราะมีคำถามหลากหลายมุมมอง ก็ย่อมเป็นเหตุให้คิดอ่านและเห็นด้านต่างๆ ของปัญหาเดียวกันมากขึ้นเรื่อยๆ

นิสัยในการให้ความรู้มีหลายแบบจระไนไม่หมด ในที่นี้ขอจำแนกไว้ง่ายๆเพื่อให้ निकออกจากรูปแบบของวิทยาทานมีประมาณใด

- ตอบอย่างเต็มใจเมื่อมีคนถาม : หากตอบให้กระจ่างเป็นที่เข้าใจได้ วิชาจะเป็นผู้ที่มีปัญญาระดับแก้ข้อสงสัยให้ตนเองได้ เช่นเด็กที่เรียนสอบผ่านด้วยการอ่านหนังสือเอง ไม่ต้องให้ใครช่วย

- พยายามสอนแม้ไม่มีคนถาม : คือเห็นใครกำลังแก้ๆกั๊กๆก็อาสาเข้าไปช่วยเอง หรือเพื่อนๆขอให้ติววิชาก็ร่ายยาวแบบมีต้นมีปลายเรียบเรียงอย่างดี หากสอนจนวิชาความรู้เข้าไปอยู่ในหัวคนอื่นได้ ช่วยให้เราสอบผ่าน หรือช่วยให้เขาประกอบวิชาชีพอย่างมีคุณภาพสูงขึ้น วิชาจะเป็นผู้ที่มีปัญญาสว่างไสว แบบที่มักเรียกกันว่า 'โบรห์' เป็นพิเศษ ประเภทที่อวิชาต่างๆ หรือได้ทีหนึ่งเป็นประจำ

- ชอบสอนให้จำ : ถ้าบังคับให้นักเรียนท่องเป็นนกแก้วนกขุนทอง วิชาจะเป็นผู้ที่มีปัญญาแบบคิดอะไรชั้นเดียว จดจำแบบลอกตามคนอื่นอย่างเดียว ไม่กล้าคิดเองเพราะกลัวผิด แต่หากสอนให้จำแบบมีอุบายวิธีดีๆ วิชาจะเป็นผู้ที่มีปัญญาแบบเรียนรู้ตามคนอื่นด้วยทางลัด

- ชอบสอนให้คิด : คือนิยมให้องค์ความรู้ไปกว้างๆ แล้วสอนให้เชื่อมโยง สอนด้วยเจตนาจะจุดประกายความคิดใหม่ๆให้นักเรียน สอนให้คิดเองเป็น อย่างนี้วิชาจะเป็นผู้ที่มีปัญญาแบบคิดอะไรได้ซับซ้อน มีไอเดียริเริ่มใหม่ๆได้ด้วยตนเอง เวลามองโลก เวลาคิดเกี่ยวกับโลก จะต่างจากคนอื่นอย่างเห็นได้ชัด

นอกจากนี้ยังมีระดับความกว้างของการเผยแพร่ความรู้ เช่น

- ระดับครอบครัว : เช่นพ่อแม่สอนลูกๆ วิชาจะเป็นผู้ไม่ขาดแคลนผู้ให้ปัญญา ขอให้สังเกตเด็กบางคนที่น่าสงสาร ถามใครไม่ค่อยมีคนว่างให้คำตอบ หรือได้คำตอบที่ไม่พอใจ ไม่อึดในความรู้ อันนี้ก็มีการตีที่เคยเป็นพ่อแม่คนแล้วไม่ค่อยอบรมเลี้ยงดู ไม่ค่อยเห็นความสำคัญในการให้คำตอบกับลูกๆ

- ระดับโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย : คือครูบาอาจารย์นั่นเอง ถ้าหากมีเจตนาดี มีความหวังจะให้วิชาเต็มกำลัง มีความกระตือรือร้น เสมอต้นเสมอปลาย สอนนักเรียนให้จบออกไปหลายต่อหลายรุ่น วิชาจะเป็นผู้มีบุคลิกทรงภูมิแบบคงแก่เรียน และหากในชาติที่สวยวิชานั้นไม่เป็นคนเหลวไหล ก็จะเป็นผู้มีปัญญาลึก มีปัญญากว้างขวาง รับรู้ได้มากกว่าคนธรรมดา คิดได้มากกว่าคนธรรมดา

- ระดับประเทศ : อย่างเช่นวิทยาการรายการที่ให้ความรู้และมีคนติดตามดูด้วยความสนใจมากๆ หากมีวิธีพูดให้คนส่วนใหญ่เข้าใจ วิชาจะเป็นผู้มีสิทธิ์ชนะการแข่งขันระดับประเทศ อย่างเช่นเด็กที่สอบเอนทรานซ์ได้ทีหนึ่ง มีชื่อเสียงเป็นเกียรติประวัติ เป็นต้น

- ระดับโลก : อย่างเช่นผู้ที่เขียนตำราเรียนซึ่งใช้กันหลายต่อหลายมหาวิทยาลัยของแทบทุกประเทศ วิชาจะเป็นผู้มีสิทธิ์ได้รับการบันทึกเป็นสถิติโลกบางอย่าง เช่นถ้าในชาติที่สวยวิชานั้นอยากทำงานวิจัยซึ่งต้องอาศัยปัญญาอันล้ำลึก ก็อาจมีคนเล็งเห็นประโยชน์และมอบรางวัลโนเบลให้ นอกจากนี้พวกนักวิทยาศาสตร์ที่เกิดมาอยากไขความลับของโลกและจักรวาลให้เป็นที่เปิดเผยกระจ่างแจ้งแก่ชาวโลก ก็มักได้เกิดใหม่มีนิสัยเดิมๆ อย่างเช่นนักวิทยาศาสตร์ที่

ค้นพบหลักความจริงอันยิ่งใหญ่ บางคนเกิดใหม่อีกทีพบความจริงยิ่งใหญ่มากกว่า และอาจหักล้างการค้นพบของตนเองในชาติก่อนก็ได้

วิทยาทานที่ให้เดี๋ยวเดียวกับการให้ตลอดชีวิตนั้นต่างกัน ข้างต้นจะกล่าวเฉพาะวิทยาทานแบบที่ให้จนติดเป็นนิสัยไปตลอดชีวิต และจะได้รับผลของวิทยาทานในกาลต่อไปเต็มเม็ดเต็มหน่วยตามระดับของตน

๒) ให้ธรรมเป็นทาน

พระพุทธเจ้าตรัสว่า **การให้ธรรมเป็นทานชนะทานทั้งปวง** ธรรมะในที่นี้หมายถึงเรื่องกรรมวิบากสำหรับคนธรรมดา และหมายถึงเรื่องปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพานสำหรับภิกษุ

เมื่อศึกษาเรื่องกรรมวิบาก ศึกษาเรื่องหนทางออกจากวัฏวน ทุกข์จนเข้าใจแจ่มแจ้งถูกต้อง แล้วนำความรู้ที่มีอยู่นั้นไปเผยแพร่ นำไปบอกต่อแก่คนที่ควรรู้ หรือนำไปเป็นคำตอบสำหรับคนที่สงสัยใคร่รู้ ใช้ความคิดทั้งหมดทุ่มเทลงไปในความขบขันใจแก่ผู้อื่น ก็นับเป็นธรรมทานอันยิ่งใหญ่ มีอานิสงส์ใหญ่หลวงเกินประมาณ โดยเฉพาะสำหรับผู้ที่ทำอยู่เป็นปกติ จะเห็นผลชัดภายในเวลาไม่กี่เดือนเท่านั้น ก็ขนาดเข้าไปไต่ถามเรื่องบุญกรรมจากสมณะยังมีผลให้เป็นผู้มีปัญญามาก แล้วถ้าเป็นผู้ให้ความรู้เรื่องบุญกรรมจากความเข้าใจที่ถ่องแท้ด้วยตนเองเล่า จะยังมีผลคุณทวีตัวกว่าเป็นผู้ถามสักเพียงไหน?

ในขั้นต้นที่ง่ายกว่านั้นอาจให้ธรรมทานในลักษณะของสิ่งของแก่ผู้ควรให้ อย่างเช่นถ้าใครตระเวนไปตามวัดต่างๆ จะเห็นว่าภิกษุในปัจจุบันน้อยนักที่รู้ข้อตกลงกับพระพุทธเจ้า ว่ามาบวชหมัดผ้าเหลืองก็

เพื่อ 'ทำมรรคผลนิพพานให้แจ้ง' ส่วนใหญ่เข้าใจเพียงว่าถ้าอายุครบ ก็ควรบวชตามประเพณี หรือบวชเพื่อให้พ่อแม่ได้ชื่นใจ อาศัยเกาะผ้าเหลืองขึ้นสวรรค์ พุดง่ายๆคือมีความเข้าใจว่าเพศพระหรือการบวชเป็นอะไรอย่างหนึ่งที่วิเศษสูงส่ง และสามารถแปลงคนธรรมดาให้กลายเป็นผู้วิเศษสูงส่งขึ้นมาทันตา ขอเพียงมีเงินค่าบวช และมีความจำเพียงเล็กน้อย ท่องบทสวดขอบวชต่อหน้าพระอุปัชฌาย์ได้ถูก

และแม้พระหลายต่อหลายรูปใครจะทำมรรคผลนิพพานให้แจ้ง ตามกติกากการบวช ก็ติดปัญหาอีก คือไม่มีคนสอน หรือสอนไม่ถูกทาง หรือบางทีก็ขาดสิ่งแวดล้อมสนับสนุน ไม่มีใครเป็นเพื่อนปฏิบัติ ไม่มีใครเป็นแรงบันดาลใจ ไม่มีใครเป็นแม่กำลังใจให้ในขั้นเริ่มต้น ฉะนั้นหากเราเอาหนังสือแม่เล่มเล็กๆที่เป็นกำลังใจให้ภิกษุรู้ทางดี ทางชอบ ทางตรง หรือเหนียวแน่นให้เกิดความปรารถนามรรคผลนิพพาน ก็ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ให้ปัญญาอันประเสริฐ หากนำไปถวาย เป็นสังฆทานเรื่อยๆ พร้อมกับปัจจัย ๔ อื่นๆ ดังแจกแจงแล้วในบทก่อน ก็จะทำให้สังฆทานบริบูรณ์ถึงขีดสุด ช่วยส่งเสริมให้เป็นผู้มีปัญญาเอกอุได้ ทั้งที่อาจเห็นผลในชาติปัจจุบัน และต้องรอดูผลยิ่งใหญ่ในชาติถัดๆไป

หากทราบว่ที่ใดมีการร่วมมือร่วมใจจัดสร้างพระไตรปิฎก ถ้าเข้าไปร่วมบริจาคหรือให้ความช่วยเหลือในทางใดทางหนึ่งได้ก็จะเป็นเรื่องวิเศษ เพราะการจัดสร้างพระไตรปิฎก ไม่ว่าจะเป็นสื่อแบบหนังสือชุดรวม ๔๕ เล่ม หรือว่าเป็นสื่อบันทึกข้อมูลคอมพิวเตอร์ ก็ล้วนแล้วแต่เป็นการสืบทอดคำสอนล้ำค่าของพระพุทธเจ้าที่ทำได้ยาก เนื่องจากพุทธศาสนาจะตั้งอยู่ได้เป็นพันๆปี ก็ต้องอาศัยบันทึกคำสอนของพระพุทธเจ้านี้เท่านั้น โดยเฉพาะถ้าตั้งจิตอนุเคราะห์แก่ปวงชนไว้ เช่นขอให้พระไตรปิฎกที่เราสร้างจงเป็นประโยชน์ จงก่อ

ให้เกิดปัญญาสว่างไสวแก่ผู้คลำหาทางไปสู่สวรรค์นิพพานทั้งหลาย เช่นนี้วิบากของผู้มีส่วนร่วมในธรรมทานย่อมไม่อาจประมาณ ทั้งแง่ของความกว้างขวาง และแง่ของความยิ่งใหญ่แห่งคุณภาพบุญ

๓) รักษาศีลทุกข้อ

บางคนรู้สึกอยู่ลึกๆว่าตัวเองก็ฉลาดไม่แพ้ใครอื่น แต่น่าเจ็บใจที่มีข้อติดขัดบางประการ หลายครั้งเมื่อจะต้องตัดสินใจดีๆดันไม่มีสมาธิ หรือหลายครั้งเมื่อเผชิญกับสถานการณ์เข้าด้ายเข้าเข็มต้องอาศัยหุตากว้างขวางรู้เห็นชัดเจน จู่ๆก็หนักหัวขึ้นมาเฉยๆ ความคิดความอ่านและหุตาพร่ามัวไปหมดโดยไม่ทราบสาเหตุ และไม่ทราบจะแก้ไขอย่างไร เพราะตรวจสอบสุขภาพแล้วหมอก็บอกว่าปกติดี

ต่อให้เนื้อแท้ฉลาด แต่ถ้าโดนบาปกรรมบางอย่างปิดบังเนื้อเท่านั้นไว้ หลายๆทีก็ดูเหมือนคนที่มึนๆ เช่อซ่าเต๋อดำ หรือตัดสินใจในเรื่องสำคัญไม่ต่างจากคนเขลาอย่างที่สุดคนหนึ่งได้ ผู้ที่เคยผิดศีลอย่างหนักในอดีตชาติจะได้รับผลเป็นข้อๆประมาณนี้

- เคยฆ่าสัตว์ตัดชีวิตไว้มาก โดยเฉพาะพวกขุนศึกเก่งๆ วิบากคือทำให้รู้สึกหนักหัว มึนตลอด บางทีคล้ายใครเอาหมอนมาโปะไว้บนกระหม่อมอุดทางออกของปัญญา ยิ่งถ้าเคยคิดประทุษร้าย แบบแก้งให้ใครสมอบอบซ้ำ ก็อาจต้องรับผลคือเป็นคนปัญญาอ่อนมาแต่กำเนิดเลยทีเดียว

- เคยลักทรัพย์ทางปัญญาไว้มาก ยกตัวอย่างที่จัดแจ้งสุดได้แก่พวกเผาโรงเรียน หรือยกยอกหนังสือที่เขาบริจาคเพื่อเด็กยากไร้มีโอกาเรียนกัน วิบากคือทำให้ขาดที่ศึกษา ขาดเครื่องมือหรืออยู่ในถิ่นไกลปืนเที่ยงเสียจนไม่อาจหวังเอาวิชาความรู้ได้จากไหน

หรือถ้ามีโอกาสเรียนก็เจอความมืดทางปัญญา ชนิดเรียนอย่างไรก็ไม่รู้ พยายามดูอย่างไรก็ไม่เห็น รวากับผีเอากำแพงมาบังกระดานดำ หน้าชั้นเรียน พุดง่าย ๆ ว่าขณะเสวยวิบากนั้นยากจะเป็นคนมีความรู้ แม้เพื่อเลี้ยงชีพตนเองให้อยู่รอดปลอดภัย

- เคยลักลอบเป็นชู้ด้วยความหน้ามืดตามัว หมกมุ่นและเมากามอย่างหนัก วิบากคือทำให้อ่อนแอ ไม่อยากเรียน ไม่อยากคิดมาก ผักไฟถึงแต่ต้นมิติดบนเตียง มองครูหรือมองเพื่อนในห้องก็จะเอาแต่คิดอับมงคลไปเสียหมด

- เคยโกหกมดเท็จ บั่นน้ำเป็นตัวจนชิน วิบากคือทำให้มองไม่เห็นตามจริง รับรู้อยู่ในปัจจุบันให้ตรงจริงได้ยาก ส่วนใหญ่พอได้ความรู้อะไรนิดหนึ่ง จิตจะติดไปทางอื่น ทะเล้นคิดแบบไร้สาระ ไม่ยอมรับสาระ เห็นจริงเป็นเท็จ เห็นเท็จเป็นจริงอย่างง่ายดาย แม้พยายามหันมาสนใจจดจ่อรับรู้อะไรให้ตรงจริงเป็นปัจจุบัน แต่ละทีก็ยากเย็นสาหัส

- เคยร่ำสุราจนได้ชื่อเป็นขี้เมา วิบากคือจะเป็นผู้ฟุ้งซ่านจัด ห้ามยาก หยูดยาก เรียกว่าบางที่ยิ่งเรียนเหมือนยิ่งใกล้บ้า ทั้งเบื่อกทั้งหงุดหงิด ทั้งล่องลอยเลื่อนเปื้อน คนมักเข้าใจว่าถ้าเมามายแล้วมีผลเสียเฉพาะกับสุขภาพ แต่ความจริงคือเราขำวิญญูณตัวเองให้ยับยู่ยี่ไปด้วย และมีผลข้ามภพข้ามชาติทีเดียว เนื่องจากจิตวิญญูณขี้เมาจะมีคุณภาพต่ำ หาความสงบสุขไม่ค่อยได้ สติปัญญาย่อมไม่เกิดขณะทุกข์หนักด้วยความฟุ้งซ่านรำคาญใจ

กรรมที่เคยผิดศีลและให้วิบากเป็นม่านทึบบดบังแสงสว่างทางปัญญานั้น พอจะแก้ได้ด้วยกรการกลับลำในศีลแต่ละข้อ เช่นถ้ามีเมินๆ

หนักๆหัว ขอให้ลองปล่อยนกปล่อยปลา ปล่อยโคกระบือที่เห็นชัด ว่ากำลังจะถูกฆ่า หักแผ่นเมตตาให้สรรพสัตว์ทั้งปวง ขอภัยเวรจงเป็น อโหสิ ทำมาหากๆข้ามเดือนข้ามปี ถ้าอะไรที่หนักๆในหัว หรือบนหัว ก็เบาบางลง ก็แปลว่าแก้ถูกทางแล้ว

นอกจากนั้นยังมีกรรมที่พึงระวังเกี่ยวกับเรื่องการดูถูก หรือ การปิดกั้นการศึกษา เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย กรรมชนิดนี้คนฉลาด หลากๆคนชอบทำกัน เห็นใครต่อใครโง่งเงาเต่าตุ่นไปหมด ถ้านึกอยู่ในใจเจียบๆคงไม่กระไรนัก แต่ถ้าถึงขนาดพูดถากถางให้เขาอับอาย น้อยเนื้อต่ำใจจนขาดความมานะพยายามที่จะเพียรศึกษาต่อ อย่างนี้ มีโทษหนัก

ตัวอย่างเช่นพระจุฬินทร ความจริงท่านเป็นคนมีบุญญาธิการ แต่เพราะในอดีตเคยก่ออกุศลกรรม คือชอบไปดูถูก หัวเราะเยาะ บั่นทอนกำลังใจของคนที่เขา มีสติปัญญาไม่ใคร่ดี จนกระทั่งเขา อับอายถอยห่างไปจากแวดวงการศึกษาธรรมะ ส่งผลให้ท่านเกิดใหม่ แล้วท่องจำหรือเรียนมนต์อะไรไม่ได้แม้แต่คาถาสักบทเดียว เป็นต้น ต่อเมื่อพระพุทธเจ้าช่วยแนะนำอุปายช่วยแหวกผ่านโมหะออก ปัญญา ที่แท้จริงของท่านจึงสว่างจ้าแรกออกมาได้

๔) เจริญสติรู้ความเคลื่อนไหวทางกาย

ข้อนี้เป็นวิชาในพุทธศาสนาโดยเฉพาะ ผลจะเกิดขึ้นในปัจจุบันชาติ ไม่ต้องรอถึงชาติหน้า แนวคิดหลักๆมีอยู่ว่าถ้ามีสติสัมปชัญญะ รู้ เห็นอะไรตามจริงอยู่ทุกขณะ ไม่ว่าจะใช้อะไรเป็นเป้าล่อ ก็จะได้ผล เป็นความสามารถทางปัญญอย่างเอกอุ

สิ่งที่จะใช้อาศัยเป็นเป้าล่อ หรือเครื่องระลึกรของใจนั้นก็ไม่ต้องไปหาอะไรอื่น คือกายทั่วทั้งหมดของเรานี้เอง ทุกขณะจิตมีการเคลื่อนไหวหรือหยุดนิ่งทางกายให้อาศัยระลึกรู้ได้ตลอดเวลา แต่เมื่อไม่ฝึกตามรู้ก็ไม่มีใครทราบว่าจะเกิดอะไรขึ้นมาเป็นรางวัล พระพุทธเจ้าตรัสว่า

เมื่อบุคคลเจริญธรรมข้อหนึ่งแล้ว กระทำให้มากแล้ว
 ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญา
 ย่อมเป็นไปเพื่อความเจริญแห่งปัญญา
 ย่อมเป็นไปเพื่อความไพบุลย์แห่งปัญญา
 ย่อมเป็นไปเพื่อความเป็นผู้มีปัญญาใหญ่
 ย่อมเป็นไปเพื่อความเป็นผู้มีปัญญามาก
 ย่อมเป็นไปเพื่อความเป็นผู้มีปัญญาไพบุลย์
 ย่อมเป็นไปเพื่อความเป็นผู้มีปัญญา ลึกซึ่ง
 ย่อมเป็นไปเพื่อความเป็นผู้มีปัญญาสามารถยิ่ง
 ย่อมเป็นไปเพื่อความเป็นผู้มีปัญญากว้างขวาง
 ย่อมเป็นไปเพื่อความเป็นผู้มากด้วยปัญญา
 ย่อมเป็นไปเพื่อความเป็นผู้มีปัญญาว่องไว
 ย่อมเป็นไปเพื่อความเป็นผู้มีปัญญาเร็ว
 ย่อมเป็นไปเพื่อความเป็นผู้มีปัญญาร่าเริง
 ย่อมเป็นไปเพื่อความเป็นผู้มีปัญญาแล่น
 ย่อมเป็นไปเพื่อความเป็นผู้มีปัญญาคม
 ย่อมเป็นไปเพื่อความเป็นผู้มีปัญญาชำแรกกิเลส

ธรรมข้อหนึ่ง นั้นคืออะไร? คือ ‘กายคตาสติ’ ธรรมข้อนี้เมื่อบุคคลเจริญแล้ว กระทำให้มากแล้ว แม้ที่สุดย่อมเป็นไปเพื่อความเป็นผู้มีปัญญาชำแรกกิเลส

โดยย่อ กายคตาสติคือหลักรู้อาการทั้งปวงของกาย อะไรเกิดขึ้นเด่นๆให้รู้ให้หมด นับตั้งแต่มีสติรู้ว่าขณะนี้กำลังหายใจออก ขณะนี้กำลังหายใจเข้า ขณะนี้กำลังหายใจยาว ขณะนี้กำลังหายใจสั้น ไม่ต้องสำรวจให้ละเอียดอะไร ทำได้ทุกเมื่อ ทุกสถานที่

เมื่อแรกอาจรู้ลมหายใจไม่ได้บ่อยนัก แต่ถ้าเตือนตัวเองเสมอๆ ทุกครั้งที่ระลึกได้ ว่ากำลังหายใจออกหรือหายใจเข้า เท่านั้นก็ได้ชื่อว่า เริ่มทำกายคตาสติ

ทุกครั้งที่ทราบลมหายใจชัด เราจะสามารถรู้สึกเข้ามาถึงกาย ไปด้วย ว่ากำลังอยู่ในอิริยาบถใด การทราบอิริยาบถอันเป็นปัจจุบัน เช่นหัวกำลังตั้งหรือเอียง กายกำลังขยับหรือหยุด แขนตกหรือ ยกเกร็งที่หัวไหล่ ขากำลังก้าวสลับเดินหรือวางน่องบนพื้นเก้าอี้ ยืดแขน หรือหดแขน ฯลฯ หากรู้ได้สบายๆแล้วก็ล้วนแต่ปรุงจิตให้เกิดสติ สัมปชัญญะมากขึ้นเรื่อยๆทั้งสิ้น

ยิ่งเมื่อถึงจุดที่สติสัมปชัญญะเจริญถึงจุดที่สามารถเห็นถนัดว่า กายสงบ ไม่กวดแกว่ง มีความสุขทางกายให้รู้ได้ ตลอดจนเมื่อเกิด ความอึดอัดทางกายก็รู้ทัน เห็นว่าอาการทั้งปวงของกายแปรปรวน อยู่ตลอด มีความสนุกกับการตามรู้ว่าอะไรๆทางกายล้วนไม่เที่ยง ที่ตรงนั้นจิตเราจะมีความเป็นกลางขึ้นมา รู้เห็นอะไรคมชัดขึ้นไม่ว่าจะ ภายนอกหรือภายใน แม้อาการรู้สึกนึกคิดที่เกิดกับจิตก็พลอยเห็นไป หมด โดยไม่ต้องฝืนพยายามจ้องดูแต่อย่างใด

ตรงนั้นเราจะทราบเองว่าแท้จริงแล้วเคล็ดลับของมหาปัญญา ก็คือ **การมีมหาสติ** นั่นเอง เรื่องง่ายๆที่ไม่มีใครสักกี่คนในโลกล่วงรู้ แม้วิชากายคตาสติจะสืบทอดกันมานับนานหลายพันปีแล้วก็ตาม

● กรรมที่ทำให้เป็นอัจฉริยะตั้งแต่เด็ก

ความฉลาดมิใช่คุณสมบัติจำกัดเพศ และไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าจะสวยหรือหล่อปานไหน ทุกอย่างขึ้นอยู่กับกรรมเก่าที่ทำมาในอดีต ดังกล่าวแล้วในหัวข้อก่อน บวกกับกรรมใหม่ซึ่งเริ่มต้นจุดชนวนจากแรงบันดาลใจรักใคร่ชื่นชอบในงานใดงานหนึ่ง เมื่อชอบงานใดย่อมมีความพากเพียรในงานนั้นอย่างต่อเนื่อง ใฝ่ใจจดจ่ออุทิศพลังกาย พลังใจทั้งหมดให้ รวมทั้งหมั่นประเมินฝีมือเพื่อพัฒนาต่อยอดยิ่งขึ้นไป

ถ้าหากมีทั้ง ‘พรสวรรค์’ อันได้แก่กรรมเก่าส่งเสริม บวกกับ ‘พรแสวง’ อันได้แก่กรรมใหม่ชักนำ คนๆหนึ่งอาจเก่งได้โดยไม่จำกัด หน้าตา อายุ และเชื้อชาติ

ที่ยกตัวอย่างกันมาน่าจะได้แก่อัจฉริยะที่ผู้คนยังจดจำและกล่าวขวัญถึงอยู่เสมอ แม้ว่าตัวเขาจะล่วงลับจากโลกนี้ไปกว่าสองศตวรรษ แล้วก็ตาม คือโวล์ฟกัง อมาเดอุส โมสาร์ท กรรมเก่าที่เคยมีคุณูปการต่อแวดวงดนตรีได้ส่งเขามาเกิดในบ้านที่จะได้รับแรงบันดาลใจอย่างสูง ทั้งเห็นพ่อเล่นฮาร์พซิคอร์ด ทั้งเห็นพี่สาวเล่นคลาเวียร์ได้เก่ง และทั้งมีความสามารถของตัวเองที่จดจำเสียงดนตรีได้แม่นยำ เรียนรู้ได้เร็วเกินวัย เมื่อมาประกอบกับกรรมใหม่ที่สมัครใจทุ่มเทเวลา มาฝึกหัดจริงจัง กล้าหาญชาญชัย ในที่สุดเขามีความสามารถเล่นดนตรีได้ตั้งแต่ ๔ ขวบ ประพันธ์เพลงได้เมื่อ ๕ ขวบ และเล่นไวโอลินให้สมาชิกวงดนตรีประจำสำนักของอาร์ชบิชอปตะลึงฟังตาค้างได้ ขณะที่อายุเพิ่ง ๖ ขวบเท่านั้น!

มีคนจำนวนไม่น้อยที่ใจแคบ ยึดถือความเชื่อผิดๆไว้อย่างเหนียวแน่น เช่นเห็นว่าถ้ามีรูปสมบัติคือหน้าตาดี จะต้องแถมพกเอา

คุณสมบัติคือสมองโง่กว่าด้วยเสมอ หรือไม่ก็มองว่าเพศชายต้องฉลาดกว่าเพศหญิง ถ้าผู้หญิงคนไหนเก่งกว่าผู้ชายจะถูกมองเป็นตัวประหลาดไม่น่าคบทันที

ความจริงคืออัจฉริยะที่มีผลงานระดับโลกมากมายหน้าตาดีระดับพระเอกนางเอกหนึ่ง อย่างเช่นโมสาร์ทนั้นก็เป็นที่เลื่องลือในรูปโฉมคนหนึ่ง หรืออย่างอลิเซีย วิตต์ ซึ่งปัจจุบันเป็นนางเอกสาวรูปร่างของฮอลลีวูดก็พูดคำแรกได้ขณะอายุ ๑ เดือน อ่านหนังสือได้เมื่ออายุเพียง ๖ เดือน เขียนนวนิยายได้หลายเรื่องเมื่ออายุได้เพียง ๕ ขวบ กับทั้งแข่งเปียโนชนะในหลายรายการแข่งขัน จนได้รับการยกย่องให้เป็นเด็กอัจฉริยะทางดนตรีคนหนึ่ง

ความน่าทึ่งของเด็กอัจฉริยะทำให้หลายต่อหลายเรื่องยากจะเป็นที่ยอมรับ หรือง่ายที่จะทำให้รู้สึกว่าเป็นชาวโคมลอยมากกว่าเรื่องจริง อีกทั้งยังปรากฏอย่างสม่ำเสมอในโลกนี้โดยไม่จำกัดอยู่ที่ยุคใดยุคหนึ่ง บุคคลร่วมสมัยอย่างเช่น ไมเคิล เคียร์นีย์ มีไอคิวสูงเสียจนเข้าเรียนมัธยมปลายตอน ๕ ขวบ และเข้าเตรียมมหาวิทยาลัยเมื่ออายุเพียง ๖ ขวบเท่านั้น!

ในโลกที่คนไม่รู้เรื่องกรรมวิบากและภพชาติ หลายฝ่ายถกเถียงกันมาตลอด ว่าความเก่งกาจผิมนุษย์มนาของเด็กอัจฉริยะมีเหตุมาแต่ไหน ระหว่างพรสวรรค์ พรแสวง หรือสิ่งแวดล้อม

กรณีตัวอย่างของการไล่ล่าว่าคำตอบซึ่งค่อนข้างโด่งดัง ได้แก่ การที่นักจิตวิทยาคนหนึ่งเอาตนเองและชีวิตลูกสาวสามคนเป็นเดิมพันการทดลอง กล่าวคือเขาประกาศตั้งแต่ก่อนลูกสาวคนแรกเกิด ว่าเขาจะมีลูกเท่าไร ทุกคนต้องยิ่งใหญ่ในโลกหมากruk และเขาก็ทำได้จริงๆ เริ่มจากการให้ลูกเรียนหนังสือที่บ้าน กระตุ้นให้เกิดความสนใจ

ในเกมหมากรุก ในที่สุดก็ได้ผลผลิตที่ระดับประวัติศาสตร์ นั่นคือนักหมากรุกทุกคนจะต้องรู้จักสามพี่น้องโพลการ์ โดยเฉพาะ จูดิท โพลการ์ ผู้เป็นน้องคนสุดท้องนั้น เล่นได้ถึงระดับแกรนด์มาสเตอร์ (คล้ายปริญญาเอกเตอร์ทางหมากรุก นักเล่นเก่งๆหลายคนพยายามจนอายุ ๖๐ ก็ไม่ได้เป็น) ตั้งแต่อายุเพียง ๑๕ ปีกับ ๕ เดือน ทำลายสถิติโลกเดิมที่ผู้ชายทำไว้ก่อนหน้านี้ลงอย่างราบคาบ

การที่นักจิตวิทยาดังกล่าว เสนอทฤษฎีว่าเด็กอัจฉริยะไม่ได้เกิดขึ้นจากพรสวรรค์หรือความบังเอิญทางพันธุกรรมใดๆ แต่เกิดขึ้นจากการให้สภาพแวดล้อมที่ดีในการกระตุ้นความสนใจ รวมทั้งการฝึกฝนอย่างจริงจังภายใต้ความสนใจของเด็กเอง นับเป็นเรื่องที่ควรพิจารณา เพราะเขากับภรรยาไม่ใช่อัจฉริยะ และได้ประกาศเจตนารมณ์ในการสร้างเด็กอัจฉริยะก่อนเด็กเกิด อีกทั้งค่าความบังเอิญก็ถูกตัดทิ้งไปด้วยความสำเร็จของลูกสาวถึง ๓ คน (ทางวิทยาศาสตร์ถือว่า ๑ ใน ๓ 'อาจ' เป็นเรื่องบังเอิญ แต่ ๓ ใน ๓ นั้นไม่ใช่เรื่องบังเอิญอย่างแน่นอน)

พ่อแม่ยุคปัจจุบันมักห่อเด็กอัจฉริยะ และชวนขวายบำรุงลูกทุกวิถีทางเพื่อให้ได้เป็นเด็กอัจฉริยะ แต่ความจริงคือการเป็นเด็กอัจฉริยะมีความหมายกับตัวเด็กเองและหน้าตาของพ่อแม่เพียงเดี๋ยวนเดียว ผลงานถาวรที่แต่ละคนฝากไว้กับโลกต่างหากจะเป็นที่จดจำยั่งยืน และเป็นบุญติดตัวไปถึงภพหน้า เช่นที่มีผู้กล่าวไว้ว่า โม่สาร์ทเป็นเด็กอัจฉริยะในช่วงต้นชีวิต ขณะที่บีโธเฟ่นไม่ใช่ แต่ทั้งสองคนก็ฝากผลงานน่าชื่นชมไว้เสมอกัน (ไอน์สไตน์ซึ่งนับถือสองผู้ยิ่งใหญ่เท่าเทียมกันเคยกล่าวคำเด็ดไว้ว่า บีโธเฟ่นสร้างงานขึ้นเอง ขณะที่โม่สาร์ทเป็นผู้ค้นพบดนตรีอันบริสุทธิ์ซึ่งงดงามซึ่งเหมือนมีอยู่ก่อนแล้วในธรรมชาติ)

สรุปคือถ้าต้องการเกิดเป็นเด็กอัจฉริยะผู้นำอัจฉริยะของโลก ก็ไม่ใช่แค่สร้างกรรมว่าด้วยการมีปัญญามาก แต่เราจะต้องสนใจ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง และเป็นผู้ใหญ่ที่มีความตั้งใจอุทิศชีวิตทั้งหมดของตน เป็นคุณูปการกว้างขวางแก่แวดวงสาขาอาชีพที่รัก กระทั่งเชื้อความรัก ความสนใจ และอานิสงส์ที่ช่วยคนอื่นในสาขานั้นๆ ติดตัวไปบันดาล สภาแวดล้อมการเกิดใหม่ให้สอดคล้องกับบรรยากาศแบบเดิมๆ อีก เพราะหากขาดความรักเดียวใจเดียวในสาขาวิชาชีพหนึ่งๆ แล้ว จิตก็จะไม่ยึดภพแห่งความเป็นเช่นนั้นไว้เหนียวแน่นพอ เกิดใหม่ก็ ไม่มีอะไรกระตุ้นความสนใจได้แรงพอจะทุ่มเวลาช่วงเด็กให้กับสิ่งใด สิ่งหนึ่งเช่นกัน

ขอให้พิจารณาด้วย ว่าใครๆ ไม่มีทางเป็นเด็กอัจฉริยะ หรือ แม้กระทั่งเป็นเด็กฉลาดตามปกติขึ้นมาได้เลย ถ้าเกิดในชาติที่ต้อง เสวยผลกรรมชนิดปิดบังสติปัญญา ดังได้แจกแจงไว้แล้วในหัวข้อก่อน

● บทสำรวจตนเอง

ไม่ว่าใครจะพอใจในสติปัญญาของตนเองเพียงใด ทุกคนต้อง ยอมรับเหมือนกันหมด ว่าสติปัญญาเป็นอาวุธสำคัญสูงสุดในการรบ กับความทุกข์และภาระหน้าที่การงาน

แต่กรรมของคนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะที่ละเมียดคิดเป็นอาจิณ และที่ไม่สนใจว่าอะไรคือบาปบุญคุณโทษ ล้วนแล้วแต่เป็นเครื่อง บันทอนสติปัญญาทั้งในชาตินี้และชาติหน้าทั้งสิ้น จึงสมควรสำรวจ ตนเองว่าเราทำทางอันเป็นไปเพื่อความเจริญขึ้นหรือเสื่อมลงของ สติปัญญา

๑) เรามีความสนใจใคร่รู้ด้วยตนเองหรือไม่ ว่าทำอะไรเป็นประโยชน์ ทำอย่างไรเป็นโทษ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว?

๒) เมื่อรู้หลักจากพระพุทธเจ้าว่าอะไรคือบุญ อะไรคือบาป รู้ว่าอะไรคือประโยชน์ อะไรคือโทษ เรามีความขวนขวายเพื่อประโยชน์อันเป็นที่สุดตามที่สามารถทำได้หรือไม่?

๓) เมื่อมีความรู้อะไรดีๆ เราเคยคิดแบ่งปันให้คนอื่นหรือไม่?

๔) เราเป็นผู้ละเมียดศีล ๕ ข้อเป็นอาจินหรือไม่?

๕) เราเคยทดลองเจริญสติรู้ความเป็นไปทั้งปวงทางกายหรือไม่?

● สรุป

การมีความฉลาดกับการมีปัญญารอบรู้ในเรื่องดีๆนั้นแตกต่างกัน ความจริงคือคนฉลาดทำเรื่องเดือดร้อนให้ชาวโลกได้มากกว่าคนโง่เสียด้วยซ้ำ

การเป็นผู้มีปัญญาดี การเป็นผู้มีปัญญาเห็นชอบ คือหัวหน้าของความเจริญทั้งปวง คนมีปัญญาเห็นทางประพฤติดนอันชอบเท่านั้น ที่นำความเจริญมาสู่ตนเองกับโลกรอบด้านโดยส่วนเดียว การมีชีวิตอยู่ของเขาอยู่อย่างหมายถึงแสงสว่าง ไม่ใช่ความมืด

ถ้าให้เลือกได้ ระหว่างสวยหล่อกับฉลาดจะเลือกอะไร? คนส่วนใหญ่จะเลือกไม่ค่อยถูก เพราะถ้าหน้าตาดีแต่ถูกหาว่าโง่ก็คงไม่มีใครรู้สึกดีนัก ส่วนถ้าจะให้ฉลาดแล้วหน้าหักก็คงมีปมด้อยไปทั้งชีวิตเช่นกัน ฉะนั้นเมื่อทราบทางไปสู่สภาพน่าพึงใจทั้งสองส่วน ก็ควรเร่งสร้างเหตุสร้างปัจจัยเสียแต่บัดนี้ จะได้เป็นผู้มีความสุขที่สมบูรณ์แบบไม่ใช่มีอย่างแต่ขาดอีกอย่างเหมือนหลายๆคน

หน้าว่าง

๒

ใครเป็นผู้รู้แท้จริง
เรื่องกรรม?

หน้าว่าง

คนเราชอบพูดเรื่องลึกลับน่าตื่นเต้น เรื่องที่พยากรณ์ยากว่า จะออกหัวออกก้อยทำไหนด เพราะชอบแสดงความคิดเห็นว่าเรื่องนั้น เรื่องนี้น่าเชื่อหรือไม่เชื่อ และถึงจุดหนึ่งอยากพิสูจน์ว่าตนเป็น ฝ่ายถูกในขณะที่คนอื่นอ่านทางไม่ขาดอย่างตน อย่างเช่นบางทีเถียงกันคอบเป็นเอ็นเรื่องมนุษย์ต่างดาว เรื่องสัตว์ประหลาด เรื่องสงครามโลก ฯลฯ ต่างคนต่างมั่นใจเอาจริงๆว่าความเชื่อของตนถูก ความเชื่อของตนเท่านั้นตรงกับความจริง ทั้งๆที่อาจไม่รู้ข้อมูลอันเป็น ข้อเท็จจริงประกอบเลยแม้แต่หน่อย

มนุษย์เป็นกันได้แบบนี้จริงๆ คือเชื่อโดยไม่ต้องหาหลักฐานสนับสนุน ฉะนั้นเมื่อเถียงกันเรื่องความเชื่อแล้วถามอีกฝ่ายว่า ‘แน่ใจได้อย่างไร?’ แล้วสืบไปสืบมาสสรุปว่าเพราะคิดเอาเอง เพราะคาดเดาเอาตามอำเภอใจ หรือเพราะมีอคติอยากให้ความจริงตรงกับสิ่งที่ตนเชื่อ ก็อย่าไปใส่ใจเลยจะดีกว่า เป็นทุกข์เปล่าๆ เพราะคนเกือบทั้งโลกต่างก็ยินดีที่จะหักทักตามใจตนต่างๆนานา ไม่มีวันที่เรา

จะไปไล่จีให้ใครต่อใครหันเหรัทธาของเขามาตามทางศรัทธาของเรา
ได้หมดแน่ๆ

ขอยกตัวอย่างที่เห็นได้ชัดประการหนึ่ง ไม่ว่าไทยหรือเทศ ไม่ว่า
เชื่อนรกสวรรค์หรือไม่ เวลาโกรธเกลียดใครก็มักสาปแช่งว่า
'ไปลงนรกเถอะ!' หรือแม้ไม่ถึงขั้นสาปแช่ง ก็นึกอยู่ในใจว่ากรรมที่
เขาทำให้เราเดือดเนื้อร้อนใจย่อมส่งเขาไปไม่ดีแน่นอน นับว่าเป็นการ
เดาเกมแข่งอยู่ดี คนเราก็อำนาจ รักใคร่ก็จะดันกันเขาขึ้นฝั่งสวรรค์
เกลียดใครก็จะขว้างเขาลงเหวนรก โดยที่ความจริงสวรรค์และนรก
ไม่ได้เปิดประตูต้อนรับใครตามการแยกเขี้ยวยิงฟันลั่นตัวโก่งของ
บรรดาญาติมิตรหรือศัตรูคู่อาฆาตรายใดเลย

เรื่องของกรรม หรือที่คนไทยชินหูกับคำว่า 'กฎแห่งกรรม'
นั้น เป็นหนึ่งในสี่ของอจินไตย อจินไตยคือเรื่องที่ไม่ควรใช้ความคิด
ตรึกเดาหรือฟุ้งซ่านจินตนาการไปเอง คือจิตไม่รู้จะทำอะไรแล้วจะ
โดนสนองคืนทำไหน แต่กรรมรู้ว่าจะต้องจัดการอย่างไร จิตได้แต่
คาดเดา ส่วนกรรมเป็นผู้ตัดสินว่าเราเดาถูกหรือเดาผิด

จะขอกล่าวถึงอจินไตยโดยสังเขปเพื่อความเข้าใจแบบ
ครอบคลุมว่ามีเรื่องใดบ้างไม่ควรคิด และจะเห็นว่าวิบากกรรมก็เป็น
เรื่องหนึ่งในนั้น

• อจินไตย ๔

๑) พุทธวิสัย - หมายถึงคุณสมบัติและความสามารถของ
พระพุทธเจ้า ยกตัวอย่างเช่นหนึ่งในความสามารถของพระพุทธองค์

คือ 'รู้ทุกอย่าง' ถ้าด้วยปัญญาวิสัยก็ย่อมสงสัยว่ามันจะเป็นไปได้
อย่างไร มนุษย์ที่ไหนจะไปรู้ทุกอย่างได้เล่า อันนี้เป็นการมองมาจาก
มุมมืดอันแคบจำกัดของปุถุชน ซึ่งแม้ได้ข่าวว่ามนุษย์อื่นแค่จดจำ
สิ่งต่างๆ ได้มากกว่า หรือคิดเลขได้เร็วกว่า หรือเจนจัดในการงาน
หลากหลายกว่าตน ก็โน้มเอียงจะดูหมิ่น เห็นเป็นชาวกู พร้อมจะ
เอ่ยเต็มปากเต็มคำแล้วว่าไม่เชื่อ อย่างนี้จะไปเชื่อพุทธวิสัยอันเหนือ
มนุษย์และเทวดาทั้งหลายได้อย่างไร

๒) ฌานวิสัย - หมายถึงคุณภาพจิตที่สามารถนึกอย่างเอกอุ
เสพรสปีติสุขในสมาธิอันยิ่งใหญ่ระดับทิพย์ที่เกินประสบการณ์
มนุษย์สามัญ และนอกจากนั้นยังมีผลเป็นความผ่องใสทางกายเกิน
คนธรรมดา ล่วงรู้สิ่งลึกลับต่างๆ มากกว่าที่จิตคิดๆ นึกๆ ทั่วไปจะทำ
ได้ เมื่อผู้ได้ฌานพยายามพรรณนาความสุขและความล่วงรู้ต่างๆ ให้
คนกิเลสหนาทั้งหลายฟัง หรือกระทั่งอยากให้รับรู้ตาม เขาก็มีภาพ
ของคนบ้า คนเพ้อเจ้อ หรือคนหลอกลวงมากกว่าอย่างอื่น และใน
ทำนองเดียวกันแม้ใครเชื่อเรื่องฌาน ก็ไม่อาจจินตนาการถูกว่ารสสุข
ระดับฌานนั้นยิ่งกว่ารสสุขแบบโลกๆ สักแค่ไหน รวมทั้งไม่อาจเข้าใจ
เลยว่าจิตอีกแบบสามารถทะลุทะลวงกำแพงความไม่รู้ต่างๆ นานาได้
อย่างไร เช่นอ่านใจคนอื่นออกเป็นคำๆ พยากรณ์อนาคตได้แม่นยำ
เหลือเชื่อ ฯลฯ

๓) วิบากแห่งกรรม - หมายถึงผลที่ปรากฏเป็นเหตุการณ์
ต่างๆ นานาในชีวิตเรา เมื่อไม่รู้เหตุผลเราก็อาจบัญญัติคำว่า 'บังเอิญ'
ขึ้นมา แต่แม้เมื่อเชื่อว่าสิ่งทั้งหลายเป็นผลที่หลั่งไหลมาจากต้นธาร
คือกรรมเก่า ก็ไม่อาจเข้าถึงว่าตนเองเคยไปทำกรรมอันใดไว้ หลายคน
โยงกรรมอันเป็นต้นเหตุเข้ากับผลกรรมอันเป็นปลายทางด้วยความ

คิดคาดเดา บางทีเผอิญถูก แต่หลายที่จะผิดนัด และแม้จะเรียนรู้เรื่องกฎแห่งกรรมละเอียดลออปานใด ท่องจำหลักของกรรมวิบากได้มากมายเพียงไหน ก็ไม่อาจจะบุด้วยจินตนาการคิดนึกว่าตนเจอสุขหรือเจอทุกข์หนึ่งๆเพราะแรงกรรมเก่าอันใดเหวี่ยงมา

๔) ความคิดเรื่องโลกและจักรวาล - หมายถึงที่มาที่ไปของวัตถุซึ่งใหญ่มากๆเช่นโลกและดวงดาว กับวัตถุที่เล็กมากๆเช่นอะตอมและองค์ประกอบสุดจิ๋ว หลายคนเข้าใจว่าปัจจุบันนักวิทยาศาสตร์พบคำตอบทั้งหมดแล้ว แต่ความจริงก็คืออัจฉริยะที่อุทิศทั้งชีวิตทำงานค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับวัตถุระดับมหภาคและจุลภาคนั้น เลิกพูดถึง 'ความจริงสุดท้าย' กันนานแล้ว หลายคนเชื่อว่านักวิทยาศาสตร์ที่รู้มากที่สุดในโลก อย่างมากก็เป็นได้แค่เด็กที่ยืนอยู่ชายหาดแต่อยากรู้ อยากเห็นและสัมผัสความลึกลับของท้องสมุทรกันเท่านั้น เอาแค่นี้ได้ข้อสันนิษฐานว่าก่อนเกิดจักรวาลไม่มีอวกาศ ไม่มีกาลเวลา เท่านั้นถึงแปดกลับแล้วว่าสภาพนั้นเป็นอย่างไร และเหตุใดจึงอุบัติมหากัมปนาทจากความไม่มีอะไรกลายเป็นดาราจักรนับแสนล้านอย่างที่กำลังเห็นๆอยู่ได้ทำไฉน

● ผู้มีสิทธิ์ล่วงรู้เรื่องอจินไตย

จากนิยามของอจินไตยทั้ง ๔ คงสรุปได้ว่าเรื่องอจินไตยนั้นขึ้นคิดๆนึกๆเอาก็อหวัแตกเปล่า เพราะจะไม่มีใครได้คำตอบเรื่องอจินไตยจากจินตนาการคาดเดา อย่างไรก็ตาม ไซ้ว่าเป็นเรื่องอจินไตยแล้วเราจะหมดสิทธิ์ล่วงรู้ความจริงอย่างสิ้นเชิง เช่นพุทธวิสัยนั้นเมื่อชาติหนึ่งชาติใดเบื่องหน้าโพ้นสามารถบำเพ็ญบารมีจนแก่กล้าพอ

จะบรรลุอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่ง ก็ยอมเข้าถึงพุทธวิสัยได้ว่ามีขอบเขตประมาณใด

และสำหรับมนุษย์ที่บารมีไม่สามารถถึงความเป็นพระพุทธเจ้า ก็อาจบำเพ็ญเพียรทำสมาธิจนถึงฌาน ผู้ได้ฌานยอมทราบฌานวิสัยได้ รวมทั้งยังอาจจะหยั่งรู้เรื่องกรรมวิบากและเรื่องจักรวาลกับภพภูมิต่างๆ เป็นของแถมอีกด้วย สมดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้เกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

เมื่อจิตเป็นสมาธิ บริสุทธิ์ผ่องแผ้ว ไม่มีกิเลสใจมารบกวน มีความอ่อนน้อมแก่การงาน มีความตั้งมั่นไม่หวั่นไหวแล้ว ก็ย่อมสามารถโน้มน้อมจิตไปเพื่อรู้การจติและการอุบัติของสัตว์ทั้งหลาย อาศัยทิพยจักขุอันบริสุทธิ์ล่องตาเนื้อของมนุษย์ เห็นหมู่สัตว์ที่กำลังจติและกำลังอุบัติ ทั้งในสภาพเลว ทั้งในสภาพประณีต ทั้งมีผิวพรรณดี ทั้งมีผิวพรรณทราม ทั้งได้ดี ทั้งตกยาก

นอกจากนั้นยังรู้ชัดว่าหมู่สัตว์ยอมเป็นไปตามกรรม จำแนกถูกว่าเมื่อสัตว์ใดดำรงตนอยู่ด้วยกายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต ตีเตียนพระอริยเจ้า เป็นมิถิภาทิกฐิ ยึดถือการกระทำด้วยอำนาจความเห็นผิด เบื้องหน้าเมื่อตายเพราะกายแตก ก็ยอมเข้าถึงอบายทุกติ วินิบาต นรก ส่วนสัตว์เหล่าใดดำรงตนอยู่ด้วยกายสุจริต วจีสุจริต มโนสุจริต ไม่ตีเตียนพระอริยเจ้า เป็นสัมมาทิกฐิ ยึดถือการกระทำด้วยอำนาจความเห็นชอบ เบื้องหน้าเมื่อตายเพราะกายแตก เขายอมเข้าถึงสุคติ โลก สวรรค์

นี่คือภาพการเห็นอย่างใหญ่ที่สุด สรุปรวมคือถ้าทำดี มีความเห็นถูก สัตว์ยอมบ้ายหน้าไปถือกำเนิดในสภาพน่าชื่นใจ แต่ถ้าทำชั่ว มีความเห็นผิด สัตว์ยอมบ้ายหน้าไปถือกำเนิดในสภาพ

น่าสังเวช เมื่อเห็นการถือกำเนิดของวิญญาณแบบหนึ่งๆ ก็หมายความว่าย่อมเห็นสภาพแห่งภพภูมิซึ่งปรากฏอยู่นอกเหนือการรับรู้ของตาเนื้อด้วย อย่างเช่นโลกมนุษย์ใบอื่น หรือเช่นโลกทิพย์ของเทวดา เป็นต้น

เป็นอันว่าใครมีสมาธิจิตที่บริสุทธิ์ก็มีสิทธิ์ล่วงรู้เรื่องอจินไตย ทราบว่าวิสัยของผู้มีฌานมีขอบเขตประมาณไหน ทราบว่าผลของการประพาสประกอบกรรมแบบหนึ่งๆจะออกหัวออกก้อยในวันตายทำได้ กับทั้งทราบด้วยว่าโลกอื่นมีจริงหรือไม่ มีที่ไปที่ไปเพื่อรองรับวิญญาณ บุญวิญญาณบาปประเภทใดบ้าง

พระพุทธองค์ยังตรัสปิดท้ายว่า การจะมีสมาธิบริสุทธิ์ผ่องแผ้วได้นั้น คือต้องปฏิบัติธรรมตามแนวทางที่ถูกต้องอีกด้วย และพระองค์ท่านก็ไม่ได้ตรัสลอยๆแบบคิดเองสรุปเองโดยปราศจากหลักฐานยืนยันเป็นบุคคล สมัยพุทธกาลมีพระที่เจริญสติเจริญปัญญาตามแนวทาง 'สติปัฏฐาน ๔' แล้วได้ผลจริงมากมาย อย่างพระผู้ทรงคุณพิเศษเป็นที่เลื่องลือเช่นท่านอนรุทธะ ซึ่งมีตาทิพย์และล่วงรู้เรื่องกรรมวิบากได้มาก สาธยายธรรมเกี่ยวกับกรรมวิบากได้มากพอใครสงสัยไถ่ถามว่าทำไมท่านทราบกรรมวิบากได้แจ่มแจ้งแทงตลอดนัก ท่านก็จะตอบให้หายกังขาว่า

ดูกรผู้มีอายุทั้งหลาย เราย่อมรู้วิบากของการกระทำทั้งที่เป็นอดีต ทั้งที่เป็นอนาคต โดยฐานะ โดยเหตุ จะแจ้งตามความเป็นจริงก็เพราะได้เจริญ ได้กระทำให้มากซึ่งสติปัฏฐาน ๔

และการยืนยันท่านเองเดียวกันก็ได้ขึ้นอยู่ด้วยยุคสมัย ไม่ใช่ว่าสิ้นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระสาวกแวดล้อมพระองค์แล้วก็เป็น

อันหมดกัน ไม่มีใครทำได้อีก ข้อเท็จจริงคือใครเจริญสติปฏิฐาน ๔ ให้มาก จะเป็นสองพันปีก่อน จะเป็นสองพันปีหน้า หรือจะเป็นปีนี้ พ.ศ. นี้ ก็ย่อมมีสิทธิรู้เรื่องอจินไตยอย่างกรรมวิบากและภพภูมิได้เสมอกันหมด ไม่เว้นแม้แต่ผู้เขียนและผู้อ่านหนังสือเล่มนี้ด้วย!

● นิยามของกรรมและวิบาก

กรรม แปลว่าการกระทำ แบ่งอย่างกว้างสุดเป็นทำดี (กุศลกรรม) และการทำชั่ว (อกุศลกรรม) และการกระทำนั้นย่อมไหลมาจากเจตนา จึงต้องตัดสินกันที่เจตนาว่าเป็นบวกหรือเป็นลบ คือจะเห็นพระพุทธเจ้าตรัสไว้ชัด **เรากล่าวเจตนาว่าเป็นกรรม บุคคลคิดก่อน แล้วจึงกระทำความด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจ** ดังนั้นจะเห็นว่ากรรมมิใช่สิ่งที่ลึกลับแต่อย่างใด ไม่ต้องใช้ความสามารถแบบผู้วิเศษที่ไหน ถ้าหากเห็นเข้าไปในขณะหนึ่งๆได้ว่าเรามีเจตนาอย่างไร ก็เรียกว่าเป็นผู้เห็นกรรมของตนเองแล้วว่าดีหรือร้าย หากเป็นไปในทางเกื้อกูลกรรมก็ต้องว่าดี หากเป็นไปในทางเบียดเบียนให้เดือดร้อนก็ต้องว่าร้าย

ขอยกตัวอย่างง่ายที่สุด คนเราอาจร้องดังๆ ออกมาเป็นคำว่า 'เฮ้ย!' เหมือนกัน ทั้งลุ่มเสียง ทั้งระดับเสียง ทั้งความสั้นยาวของเสียง ดูเผินๆน่าจะก่อกรรมทางวาจาอันเดียวกัน แต่หากทราบว่าร้องในเหตุการณ์แบบไหนก็จะเห็นเจตนาที่อยู่เบื้องหลังวัฏกรรม เช่น ถักร้องขึ้นมาข้างหลังคนกำลังเพลอ กะให้เขาสะดุ้งตกใจวุ่นวาย อันนั้นก็เรียกว่ามีความประสงค์ร้าย แต่ถ้าร้องขึ้นเตือนเพราะเห็นคนกำลังจะเดินเหม่อให้รถชน เช่นนั้นจะเรียกว่ามีความประสงค์ดี

แม้ทางกฎหมายเวลาจะตัดสินใครก็ดูกันที่เจตนา ไม่ใช่เห็นใครฆ่าคนแล้วตัดสินไปเหมือนกันหมด กฎแห่งกรรมก็เช่นนั้น คือไม่ได้มองกรรมโดยความเป็นเหตุการณที่เกิดขึ้น แต่มองกรรมโดยความเป็นเจตนา ถ้าจำไว้อย่างนี้ก็จะสบายใจและตอบคำถามให้ตัวเองได้หลายๆเรื่อง เช่นขับรถอยู่ดีๆมีแมวโผล่ใส่ล้อ ไม่เปิดโอกาสให้เราเบรกใดๆทั้งสิ้น อย่างนี้เราย่อมไม่ได้เชื่อว่าเป็นผู้ฆ่าสัตว์แต่อย่างใดเลย

อีกประเด็นหนึ่ง มีผู้เชื่อว่าคนเราเจตนาทำอะไรไปทั้งชีวิตนั้นก็เพราะการดลบันดาล หรือเพราะการควบคุมของสิ่งลี้ลับที่ทรงอำนาจเหนือมนุษย์ ความจริงการคิดทำอะไรของเราเป็นเพียงปฏิกิริยาโต้ตอบสิ่งกระทบเท่านั้น ดังเช่นที่พระพุทธองค์ทรงยืนยันว่า **ก็เหตุเกิดแห่งกรรมเป็นไฉน? ผัสสนั้นเองเป็นเหตุเกิดแห่งกรรม**

ฉะนั้นหากขาดผัสสะเช่นรูปกระทบตา เสียงกระทบหู กลิ่นกระทบจมูก รสกระทบลิ้น ของกระทบตัว นามธรรมกระทบใจ จิตของเราจะว่างเฉย ไม่น้อมไปสู่ความจงใจเจตนากระทำการใดๆเลย ตัวอย่างเช่นถ้าเด็กข้างถนนผู้ตกยากไม่มีความหิวโหยและต้องกายน้ำลายก็จะไม่ไหลสอ ใจก็จะไม่อยากกลืนขโมยข้าวและน้ำขึ้นมาได้ เป็นต้น ส่วนที่ว่าเขาจะยับยั้งชั่งใจหรือตัดสินใจลงมือขโมย อันนี้ก็ขึ้นอยู่กับ การรบกัันระหว่างกิเลสและมโนธรรม ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดในบทต่อไป

ในที่นี้สรุปคือโดยความเป็นมนุษย์ธรรมดาๆที่มีหุตา มีหนึ่งสมองสองมืออย่างนี้เอง สามารถเข้าอกเข้าใจเรื่องกรรมได้ เพราะทั้งเหตุให้เกิดกรรม และทั้งเจตนาก่อกรรมหนึ่งๆนั้น สามารถสืบทราบ ตรวจสอบ และรู้จริงแก่ใจตนว่าทำสิ่งใดเพราะอะไร และเพื่ออะไร

วิบาก แปลว่าผลแห่งกรรมดีกรรมชั่วที่ทำไว้ วิบากเป็นสิ่งที่รู้ไม่ได้ง่ายๆเหมือนกรรม ดังที่กล่าวแล้วแต่ต้นว่าวิบากกรรมเป็นหนึ่งในอจินไตย ไม่ควรคิดคาดเดาให้เกิดโทษทางใจเปล่าๆ อย่างเช่นเราชอบไปเร่งรัดระคนสาปแช่งให้คนเลวได้รับความวิบัติใดๆ ยิ่งถ้าใครทำร้ายเราแล้วไม่เห็นเขาถึงความวอดวายภายใน ๓ วัน ๗ วัน ก็มักบ่นว่าสงสัยวิบากกรรมไม่มีจริงกระมัง

ที่วิบากเป็นสิ่งที่รู้ได้ยาก หรือกระทั่งเชื่อได้ยากกว่าเป็นของจริงก็เพราะลำดับการให้ผลของกรรมนี้เอง เช่นบอกยากกว่าเราร้อง 'เฮ้ย!' ด้วยเจตนาแกล้งคนไปแล้วเมื่อใดผลนั้นจะย้อนกลับมาหาเรา ลองตรองดูว่าถ้าร้องแกล้งเพื่อนให้ตกใจเล่นโดยทราบว่าเป็นไปเพื่อหัวเราะสนุก ก็จะมีน้ำหนักความรู้สึกที่ใส่ลงไปในการกระทำอย่างหนึ่ง แต่ถ้าร้องแกล้งคนแก่ที่เราทราบว่าเป็นโรคหัวใจ ไม่ควรตกใจมากมาย อาจช็อกได้ น้ำหนักความรู้สึกที่ใส่ลงไปในการกระทำจะต่างไปเป็นคนละเรื่องทันที ด้วยความคิดนึกคาดเดาธรรมดาเราจะไม่มีวันรู้เลยว่าผลสะท้อนที่ย้อนกลับมาหาตัวนั้น ระหว่างแกล้งเพื่อนแอสนุกกับแกล้งคนแก่ให้ช็อกตายจะต่างกันขนาดไหน ที่สำคัญคือเมื่อใดจะให้ผล เมื่อให้ผลแล้วเราอาจนึกไม่ถึง หรือลืมไปแล้วว่าเคยก่อกรรมอันเป็นต้นเหตุให้โดนลงโทษแต่ปางไหน

พระพุทธเจ้าตรัสว่า **วิบากแห่งกรรมเป็นไฉน?** เราย่อมกล่าว **วิบากแห่งกรรมว่ามี ๓ ประการ คือ กรรมที่ให้ผลในปัจจุบันหนึ่ง กรรมที่ให้ผลในภพที่ไปเกิดใหม่หนึ่ง กรรมที่ให้ผลในภพถัดๆ ไปหนึ่ง** เหล่านี้แหละเรียกว่า**วิบากแห่งกรรม**

ถ้าทราบว่าร่างกายนี้ก็เป็นวิบากกรรมของเรา เราจะทราบว่ามีวินาทีที่หายใจเข้าออกในปัจจุบัน เราก็กำลังเสวยวิบากของกรรมอัน

ทำให้ในอดีตชาติอยู่ เช่นเมื่อเจอใครเขาให้ความชื่นชมว่าเราสวยหล่อ อันนั้นก็เรียกว่าเป็นการเสวยผลจากกุศลกรรมเก่าในอดีตที่ผ่านมาให้ผลในชาติปัจจุบัน เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้คนและสรรพสิ่งในโลกทั้งใบ ก็เหมือนถูกจัดตั้งมาให้พร้อมตารางวัลและลงโทษเราได้ทุกที่ทุกเวลา ไม่มีการพักร้อนหรือวันหยุดพิเศษด้วย ฉะนั้นสิ่งที่เราทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อาจพุ่งย้อนกลับมาสนองตอบรวดเร็วราวกับจรวดภายในชั่วโหม่งหรือสองชั่วโหม่งถัดจากนาฬิกาที่ก่อกรรมก็ได้!

วิบากกรรมเป็นธรรมชาติที่มีความอัศจรรย์ และไม่มีธรรมชาติอื่นมาเปรียบเทียบ เพราะวิบากกรรมอาจทำตัวเป็นแรงดึงดูด เป็นแรงผลักดัน เป็นผู้ก่อสร้าง หรือเป็นผู้ทำลายก็ได้ทั้งนั้น และสำคัญคือการเข้าคิวให้ผลนั้น ไม่อาจประเมินหรือประมาณเอาด้วยอคติของปุถุชนธรรมดา

แต่ละคนมีฐานอำนาจที่พร้อมให้ก่อกรรมต่างกัน เช่นเศรษฐีจะให้ทรัพย์แก่ผู้ตกยากได้มากกว่าคนใจบุญที่รวยน้อยกว่า ขณะเดียวกันเศรษฐีก็มีอิทธิพลจ้างวานคนไปบุกรุกหรือทำร้ายศัตรูได้มากกว่าคนใจบาปที่รวยน้อยกว่าไปด้วย

และฐานอำนาจที่กรรมเก่าส่งมาให้ นั่น ก็เป็นเสมือนกำแพงปกป้องที่มีความหนาบางและสูงต่ำผิดกัน เช่นเศรษฐีใหญ่ต้องเล่นพนันหลายปีกว่าจะหมดตัว ในขณะที่ชาวบ้านฐานะปานกลางเล่นพนันไม่กี่วันอาจล่มจมลงจนจ๋อนได้ หากกรรมเก่าในอดีตให้วิบากเป็นเรือใหญ่เอาไว้ลอยล่องอย่างปลอดภัยแล้ว เจ้าของเรือต้องทุบ ต้องเจาะ ต้องรื้อเรือตัวเองกันนาน กว่าที่เรือจะจม อันนี้คงพอ

ทำให้หายสงสัยได้ ว่าเหตุใดผู้ที่เราพิจารณาว่าเขาเลวสุดๆถึงไม่ได้รับการลงโทษจากกฎแห่งกรรมเสียที

เราอาจเห็นเฉพาะเมื่อเขาสร้างอกุศลกรรมในปัจจุบัน แต่ไม่เคยเห็นเลย ว่าปางก่อนปางไหนเขาสร้างอกรรมหากุศลยิ่งใหญ่เกินกันเพียงใด ดังนั้นจึงควรทำใจเป็นกลาง บอกตนเองว่าเรายังไม่รู้แจ้งเรื่องวิบาก แต่หากรู้จริงๆก็ต้องปฏิบัติตามแนวทางที่พระพุทธองค์ประทานไว้ กระทั่งมีสมาธิตั้งมั่น จิตมีความผ่องแผ้วจากกิเลส มีความเป็นกลางไม่ลำเอียงเข้าข้างตัวเอง ไม่มีอคติกับใครอื่น จึงค่อยโน้มจิตไปหยั่งรู้ จับคู่ได้ถูกว่าวิบากนี้ไหลมาแต่กรรมอันใด หรือก่อกรรมนี้แล้วจะต้องไปเจอกับวิบากทำไหน แนวทางปฏิบัติดังกล่าวจะแสดงไว้ต่อไปในหนังสือเล่มนี้ด้วย

ขอกล่าวถึงเกร็ดเกี่ยวกับคำว่า ‘กรรม’ อีกสักนิด นิยามของกรรมยังมีอีกอย่างหนึ่งที่เป็นลบ คือดั้งเดิมในภาษาทมิฬหรือมลายู กรรมจะหมายถึงผลร้ายของการกระทำ ดังนั้นถ้าใครใช้คำว่ากรรมคำเดียวแทนบาปเคราะห์ หรืออีกนัยหนึ่งคือเป็นวิบากร้าย เช่นไทยเรามักพูดว่า ‘ไปทำเวรทำกรรมมาแต่ไหนหนอ?’ ก็ไม่ถือว่าผิดจากความหมายของต้นตำรับเสียทีเดียว เพียงแต่ต้องทำความเข้าใจให้ลึกซึ้งขึ้นอีกนิดหนึ่ง ว่าพุทธเรากล่าวถึงกรรมโดยความเป็นกลาง สืบได้ทั้งทางดีและทางร้าย ถ้าเป็นกรรมดีก็เรียก ‘กรรมขาว’ บ้าง หรือ ‘กุศลกรรม’ บ้าง ส่วนถ้าเป็นกรรมร้ายก็เรียก ‘กรรมดำ’ บ้าง หรือ ‘อกุศลกรรม’ บ้าง

● ที่ตั้งของกรรมวิบาก

นี่เป็นปัญหาอีกข้อหนึ่งที่คนเริ่มศึกษาเรื่องกรรมมักโต้ถามกัน คนเราเคยชินกับการเห็นรูปด้วยตา เห็นต้นแหล่งกำเนิดเสียง กลิ่นรส และสัมผัส เลยทำให้เชื่อว่าถ้ากรรมมีจริง ก็ต้องสามารถแสดงตัวได้ หรือเราสามารถตรวจตำแหน่งที่อยู่ของวิบากซึ่งเหมือนติดตามเรา เป็นเงาตามตัวได้

ทว่าพลังที่อยู่ในรูปของ 'สัจจะ' ไม่ได้ตรวจจับกันง่ายๆเหมือนพลังชนิดอื่น นอกจากสมาธิจิตอันบริสุทธิ์จากกิเลสชั่วคราวแล้ว ปุถุชนไม่อาจทราบได้ว่ามีสัจจะกี่ล้านเรื่องติดตามพวกเขาอยู่ และเรื่องไหนจะให้ผลก่อน เรื่องไหนจะให้ผลทีหลัง

แต่ในเมื่อบอกว่า 'มีอยู่' ก็ควรจะบอกได้ถูกว่าสัมพันธ์กับสิ่งที่เราเห็นจะอย่างไร พระพุทธองค์เป็นนักเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย ที่ไม่มีใครเสมอเหมือน เหตุเพราะพระองค์สามารถเห็นในสิ่งที่สัตว์อื่นไม่เห็น และเป็นการเห็นที่แจ่มแจ้งลึกซึ้งตลอดสาย ฉะนั้นจึงควรฟังพระองค์ตรัสคือ

กรรมที่อำนวยผลในขอบเขตกามธาตุมีอยู่ กามภพจึงปรากฏ และด้วยเหตุนี้ กรรมจึงชื่อว่าเป็นไรณา วิญญูณชื่อว่าเป็นพีช ตณหาชื่อว่าเป็นยาง

หมายความว่าเมื่อทำกรรมอันเกลือกกลั้วอยู่ด้วยกาม ไม่ได้ทำกรรมอันจะหลุดพ้นจากกามไปรวมอยู่กับพระพรหมหรือเข้าถึงนิพพาน ก็ยังต้องถูกคุมขังไว้ในอาณาเขตของกาม นั่นเอง กภอันเนื่องด้วยกามจึงปรากฏ เพราะฉะนั้นกรรมจึงชื่อว่าเป็นไรณา

เป็นพื้นยืน เป็นจุดเริ่มต้นฝังเมล็ดพันธุ์ ส่วนวิญญาณเป็นพืชซึ่งอาศัยผืนนาตั้งอยู่ เป็นสิ่งที่งอกเงยขึ้นจากพื้นดินนั้น และค้นหาหรือความทะยานอยากเปรียบเหมือนยาง คือพืชนั้นถ้ายังไม่หมดยางก็แปลว่ายังไม่ตาย และเอาไปเพาะปลูกใหม่ได้

จากหลักธรรมนี้สามารถพลิกมุมมองของเราเสียใหม่ได้ประการหนึ่ง นั่นคือเราไม่อาจจินตนาการว่ามีวิญญาณอมตะเป็นดวงๆ วิญญาณไม่ได้มีรูปทรงหน้าตาอย่างหนึ่งๆเที่ยงแท้ บนส่วนยอดสุดมิได้มีเขาหรือสวมชฎาถาวร แต่ด้วยสนามพลังกุศลแห่งกรรมขาว จึงมีที่เกิดของวิญญาณซึ่งฉายรัศมีสว่าง และด้วยสนามพลังอกุศลแห่งกรรมดำ จึงมีที่เกิดของวิญญาณอับแสงไสว

และเมื่อตั้งมุมมองไว้ใหม่ได้ดังนี้ เราก็จะเลิกพยายามนึกคิดจินตนาการว่ากรรมมีรูปทรงอย่างไร เป็นลูกคลื่น เป็นดวงกลม หรือเป็นของทึบของโปร่งที่ดักหน้าดักหลังห่างจากเราอยู่ที่เมตร ภาพความจริงที่ใหญ่ที่สุดนั้นอยู่เหนือจินตนาการ เราต้องทราบผ่านสัมผัสรู้สึกเข้าไปตรงๆ ว่าเพราะมีสนามพลังกรรมปรากฏรองรับอยู่ วิญญาณจึงได้ที่ปรากฏ

หลักธรรมชาติที่ว่า **‘เพราะสิ่งนี้มี สิ่งนั้นจึงมีได้’** เป็นเรื่องลึกซึ้งมาก หากเข้าใจได้ก็จะทำลายความกังขาในข้อขัดแย้งทั้งปวงลงได้เช่นกัน เราจะเลิกสงสัยอย่างแคบจำกัดอยู่ในขอบเขตของรูปทรงสีสัมผัสของรูปธรรมหยาบๆ แต่จะเข้าไปสัมผัสถึง **‘สัจจะแห่งเหตุผล’** อันเป็นต้นแหล่งบันดาลร่างกาย สิ่งแวดล้อม และเหตุการณ์ทั้งหมด คำถามเช่น **‘ที่ตั้งของกรรมวิบากอยู่ตรงไหน?’** จะกลายเป็นของตื้นๆ ไปในทันที

หากรู้สึกเหมือนจะเข้าใจอะไรเป็นเค้ารางๆ แต่ไม่กระจ่างแจ้งเต็มที่ ก็ขอให้เห็นเป็นเรื่องปกติ เพราะจิตที่ยังคิดๆ ในแบบต้องมีรูปทรงสีล้นเป็นตัวตั้งนั้น จะไม่สามารถสัมผัสผัสชากรรมซึ่งอยู่คนละมิติกับรูปทรงสีล้น เหมือนสมมุติให้เราอาศัยอยู่ในกระดาดสองมิติที่มีเพียงด้านกว้างกับด้านยาว เราจะนึกไม่ออกเลยว่าด้านลึกหรืออากาศที่รองรับกระดาดอยู่นั้นเป็นอย่างไร เอาเป็นว่าทำความเข้าใจผ่านสติปัญญาแบบมนุษย์ไปพลางๆ ว่ายังมีมิติแห่งความจริงที่ใหญ่กว่าห่อหุ้มเราอยู่ และภายในขอบเขตมิติดังกล่าวนั้นเองเป็นที่ตั้งของวิบากกรรมของเรา

● บทสำรวจตนเอง

เมื่อทราบนิยามของกรรมและวิบาก จะเห็นว่าคนธรรมดาสามารถรู้เท่าทันว่าตนทำกรรมทางความคิด กรรมทางคำพูด และกรรมทางกายไว้อย่างไรบ้าง แต่ไม่อาจรู้เห็นแจ่มแจ้งในเรื่องวิบากของกรรมทั้ง ๓ นั้น

เพื่อให้สัมผัสกับของจริงในตนเอง บทนี้จะให้ทำความรู้จักกับกรรมวิบากของแต่ละคนผ่านกรรมร้ายและกรรมดีตามลำดับ ขอให้ระลึกว่าเป็นการสำรวจตนเพื่อทำความรู้จักกับกรรมวิบาก ยังไม่ใช่ข้อสอบ เพราะฉะนั้นไม่ต้องหวังเก็บเกี่ยวคะแนน ไม่ต้องพะวงคิดปกป้องตนเอง ไม่ต้องห่วงเรื่องภาพไม่ดี เราเอาความจริงเป็นที่ตั้งอย่างเดียวพอ

อกุศลกรรม ถ้าให้นึกขึ้นมาเดี๋ยวนี้ มีกรรมอันใดในชั่วชีวิตที่เรารู้สึกผิดขัด ไม่ว่าจะล่วงเลยมานานเพียงใดก็ยังนึกถึงอยู่ หรือยัง

จำได้อยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีเหตุการณ์ย้อนกลับมาสนอง แล้วกระตุ้นเตือนให้นึกถึงความผิดนั้นๆเสมอ

ให้ถามตัวเองเป็นข้อๆ อีกด้วยว่า

- ๑) เราสำนึกผิดหรือไม่?
- ๒) เราตั้งใจไม่ทำอีกหรือไม่?
- ๓) เรารักษาความตั้งใจไม่ทำอีกได้จริงหรือไม่?

กุศลกรรม ถ้าให้นึกขึ้นมาเดี๋ยวนี้ มีกรรมอันใดตลอดชีวิตที่ผ่านมาซึ่งเราภาคภูมิใจเสมอทุกครั้งที่นึกถึง ไม่ว่าจะล่วงเลยมานานเพียงใดก็ยังนึกถึงอยู่ หรือยังจำได้อยู่ **โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีเรื่องย้อนกลับมาตอบแทน แล้วกระตุ้นเตือนให้นึกถึงความดีนั้นๆ เสมอ**

ให้ถามตัวเองเป็นข้อๆ อีกด้วยว่า

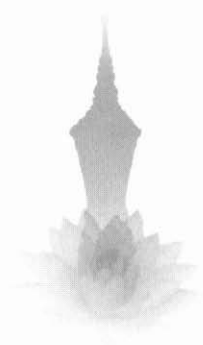
- ๑) เรารู้สึกว่ายุคนั้นเป็นของดีหรือไม่?
- ๒) เรามีกำลังใจจะทำดีเช่นนั้นให้ยิ่งขึ้นไปหรือไม่?
- ๓) เรารักษาความตั้งใจทำดีได้จริงหรือไม่?

การตอบคำถามอย่างซื่อสัตย์กับตัวเองจนครบทุกข้อโดยไม่คำนึงถึงคะแนน จะเป็นชนวนให้จิตเริ่มหยั่งเข้าไปในความจริงเกี่ยวกับกรรมวิบากที่สัมผัสได้ โยงเหตุโยงผลได้ โดยเฉพาะเมื่อค่อยๆ สืบกันไปเรื่อยในชีวิตจริงวันต่อวัน แม้ยังไม่มีญาณหยั่งรู้เช่นผู้มีกำลังสมาธิจิตผ่องแผ้ว แต่อย่างน้อยก็ไม่ทำให้จิตของเราฉาบฉวยละเลย ดูดายกับการกระทำต่างๆ อย่างที่ผ่านมา ส่วนลึกต้องเริ่มถูกปลุกให้สำนึกว่ากรรมใดๆ ทำแล้วไม่สูญเปล่า แต่ต้องย้อนกลับมาคืนผล แม้ไม่ด้วยเหตุการณ์กระทบ ก็มาในรูปสุขทุกข์ทางใจอยู่ดี

● สรุป

พระพุทธเจ้าตรัสเรื่องกรรมและวิบากไว้แจ่มแจ้งแล้ว น่าเสียดายที่เหล่ามนุษย์ผู้มีบุญพอจะพบพุทธศาสนากลับไม่ยอมอ่านกันเอง

เรื่องการตัดสินใจจะได้รับผลกรรมอย่างไหน จิตไม่รู้ แต่กรรมเขารู้ เขาไม่มีอคติในการทำหน้าที่ตัดสินส่งใครไปส่วยผลใดๆ ผู้รู้แจ้งเรื่องกรรมวิบากจากจิตอันเป็นสมาธิผ่องแผ้วย่อมได้เปรียบ เพราะจะไม่เพียงเชื่อตามๆกัน แต่เป็นความเห็นประจักษ์แจ้งในสิ่งที่กำลังปรากฏอยู่หน้าต่อหน้าต่อตาทุกวินาที ชีวิตที่เหลือจะชวนชวายนพยายามประกอบแต่กรรมดีให้มากที่สุด เพื่อความสุขความเจริญของตนเองโดยตรง ขอให้อ่านต่อไป จะทราบว่ามีวิธีพิสูจน์เพื่อความประจักษ์แจ้งความจริงเกี่ยวกับกรรมวิบากด้วยตนเอง ซึ่งพระพุทธเจ้าประทานแนวทางไว้ชัดเจนแล้ว

ถ้าใช้สมองคิด ก็คงเห็นว่ายากเกินกว่าจะคำนวณไหว ว่า
ทำกรรมประมาณเท่านั้นเท่านี้แล้วจะมีสิทธิ์มาเกิดเป็นใคร แบบไหน
แต่กรรมเขาไม่ต้องใช้สมองคิด เขาเป็นธรรมชาติที่ผสมสูตรบันดาล
วิบากได้ทันทีทันใดโดยไม่ต้องเสียเวลาคำนวณ ทำนองเดียวกับ
เตรียมน้ำ เติรียมทราย เติรียมปูนไว้พร้อม ถึงเวลาผสมก็ได้อะไร
ออกมาอย่างหนึ่ง จะแข็งแรงหรืออ่อนเปี้ยกเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับความ
เหมาะสมของส่วนผสม

เมื่อสั่งสมบาปบุญมาถึงไหน วิบากกรรมก็เลือกให้มาเกิดใน
ที่เหมาะสมทุกประการ ทั้งเครื่องพันธู์ที่จะสืบทอดความงามหรือ
ความอัปลักษณ์ ทั้งวงศ์ตระกูลที่จะมอบมรดกเป็นทรัพย์สินอสังการ
หรือหนี้สินจมธรณี ทั้งพันธู์กรรมที่จะแสดงความปราดเปรื่องหรือ
ความเบาปัญญา จะมีห้องแม่อยู่ห้องหนึ่งที่เหมาะเป็นถิ่นอาศัยของ
วิญญาณอันทรงไว้ด้วยบาปบุญต่างๆเสมอ

เรามาสู่ความเป็นอย่างนี้ ก็เพราะทำกรรมไว้เหมาะกับการมา
เกิดในห้องแม่คนนี้ ไม่มีความบังเอิญ ไม่มีการผิดฝาผิดตัว ไม่มี
การลำเอียงเลือกส่งด้วยรักหรือด้วยชังจากใครคนใดคนหนึ่งทั้งสิ้น
กรรมเก่าของเราเองเป็นผู้ดูแลจัดสรร

เกือบทุกคนอยากเกิดเป็นชาย เกือบทุกคนอยากเป็นผู้มีรูปร่างงาม เกือบทุกคนอยากเป็นลูกเศรษฐี เกือบทุกคนอยากมีสติปัญญาล้ำเลิศ **ทุกๆคนอยากเป็นผู้มีความสุข มีความพึงใจเป็นในสิ่งที่ตนปรารถนา** ทว่าเกมชีวิตจะบีบให้เราสร้างเหตุอันเป็นตรงข้ามกับสภาพน่าพึงใจทั้งหลาย เราจึงเห็นคนในโลกนี้มีหญิงมากกว่าชาย มีคนสวยหล่อน้อยกว่าคนขี้เหร่ มีคนยากจนชั้นแค้นมากกว่าคนมั่งมีศรีสุข มีคนโง่มากกว่าคนฉลาด **และโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีคนที่จมทุกข์มากกว่าลอยตัวเป็นสุข**

เมื่อศรัทธาและมีปัญญาเห็นแจ้งในเรื่องกรรมวิบาก ต่อไปหากน้อยใจวาสนา เราจะไม่โทษใครเลยนอกจากตัวเอง และหากจะขอบคุณชะตาชีวิต เราจะไม่สรรเสริญใครเลยนอกจากตัวเองเช่นกัน

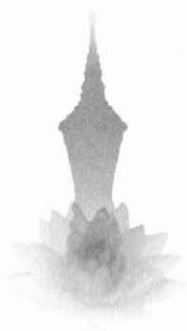
ถ้าดูอย่างผิวเผิน เหมือนใครบางคนในโลกกำลังช่วยเหลือผู้อื่นอยู่อย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย **แต่ที่สุดของที่สุดแห่งความจริงก็คือเขากำลังช่วยเหลือตนเองให้ได้ดีต่างหาก** เมื่อเขาให้เงินคนอื่นไปหนึ่งร้อย ค่าเงินหนึ่งร้อยนั้นจะถูกใช้ไปในทางใดทางหนึ่งจนหมดสิ้นโดยไม่มีใครรักษาไว้ได้ แต่กรรมที่บริจาคทานหนึ่งร้อยเดียวกันจะติดตามไปคุ้มครอง ช่วยเหลือเกื้อกูลจิตวิญญาณผู้นั้นแม้กายจะแตกดับสาบสูญไปจากโลกนี้แล้ว

สิ่งที่เรากำลังเป็นอยู่สะท้อนฐานกรรมที่เคยทำมา เราจะทำได้ง่ายต่อเมื่อเรามีฐานความดีอยู่ก่อน และจะรู้สึกเป็นสิ่งที่ผิดฝืนยากเย็นยิ่งถ้าต้องทำดีทั้งที่ฐานเดิมเป็นตรงข้าม แต่หากไม่มีการต่อยอดความดี ความดีก็มักถล่มพัง และหากมีการกตัญญูสร้างฐานความดี ในที่สุดความดีก็งอกงามไพบุลย์ ทุกอย่างขึ้นอยู่กับ

ตัดสินใจ ณ จุดที่กำลังรู้ว่าหายใจเข้าหรือหายใจออก เพียงเมื่อกำหนดแน่วแน่ว่าจะทำดี เราก็กำลังบ้ายหน้าไปสู่ทิศทางที่จะทำให้เป็นสุขมากขึ้นแล้ว

ทุติยบรรพ

ตายแล้วไปไหนได้บ้าง?

บางคนคิดว่าสิ่งที่เราไม่รู้อย่างที่สุดในชีวิตก็คือเรื่องเกี่ยวกับการตายของตัวเอง เพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นครั้งเดียวแล้วยุติ จะตายวันไหน ตายอย่างไร และตายในสถานที่แบบใด วันนั้นจะมีอยู่เพียงวันเดียว เป็นประสบการณ์หนึ่งเดียว **พูดง่าย ๆ ว่าการตายคือการยุติ ไม่มีความจำเป็นใดๆต้องไปคำนึงถึงล่วงหน้าให้เสียเวลาเปล่า**

แต่แท้จริงสิ่งที่เราไม่รู้ยังมีมากไปกว่านั้น ชนิดที่ทำให้ความไม่รู้เรื่องความตายกลายเป็นเรื่องจ้อยไปเลย นั่นคือความจริงเกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย หากหลังความตายมีรูปแบบการมีชีวิตอยู่จริง ก็นับเป็นเรื่องน่าพิศวงกว่าความตายมากนัก เพราะกระบวนการตายอาจเกิดขึ้นเพียงไม่กี่นาที แต่หลังจากนั้นเราจะต้องทนอยู่กับความจริงที่เหลืออีกนานเพียงใดไม่อาจทราบได้

หากมองด้วยความเชื่อว่าหลังความตายมีภพภูมิใหม่รอต้อนรับเราอยู่ มุมมองเกี่ยวกับขณะแห่งความตายก็ต้องเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง นั่นคือ **การตายเป็นการสอบครั้งเดียวที่ไม่มีโอกาสแก้ตัวใหม่อีกรอบ**

ถ้ามองในแง่ที่ว่าทุกคนต้องเป็นผู้สวดยผลกรรมของตน ก็แปลว่าเราทำอะไรลงไปเท่าไร ก็คือลงทุนให้ตัวเองได้รับกำไรหรือความขาดทุนเท่านั้น ต่อให้เราเสียสละเพื่อผลประโยชน์ของคนอื่น ตลอดทั้งชีวิต ท้ายที่สุดก็ไม่ใช่ใครอื่น เราจะเป็นผู้สวดยรางวัลแห่งการเสียสละนั่นเอง และในทางตรงข้าม แม้เราจะรู้สึกเหมือนเอารัดเอาเปรียบผู้คน กอบโกยผลประโยชน์มาได้ทั้งชีวิต ท้ายที่สุดก็ไม่ใช่ใครอื่น เราจะเป็นผู้สวดยโทษทัณฑ์จากการเป็นผู้เอารัดเอาเปรียบนั่นเอง

แต่การอยู่ในวังวนเวียนว่ายตายเกิดอย่างไม่รู้นี้ ทุกคนถูกทำให้ไม่รู้ว่ามีเกิดการเกิดตายกันหลายชาติ มีการสวดยกรรมที่ทำด้วยโลภะ โทสะ โมหะ พวกเราเหมือนถูกหลอกกันตั้งแต่ลืมตาดูโลกว่าชีวิตนี้มีครั้งเดียว เพราะฉะนั้นอย่าได้อะไรก็รีบๆโกยเสียจากชีวิตนี้ อย่ารีรอ อย่าเห็นใจใครอื่นมากกว่าตัวเอง

ไม่ว่าจะชอบหรือไม่ชอบ เต็มใจหรือไม่เต็มใจ หากอ่านหนังสือเล่มนี้ได้ ก็แปลว่าเรากำลังเล่นเกมแห่งความไม่รู้กันอยู่ ในเกมนั้นเต็มไปด้วยกฎ เต็มไปด้วยเงื่อนไขสลับซับซ้อน และเต็มไปด้วยการตกรางวัลและลงโทษทุกแบบทุกระดับ!

ความไม่รู้ทำให้เกิดขึ้นจากการกลั่นแกล้งของใคร พวกเราเป็นของเรอย่างนี้กันเอง ถ้าหาก 'รู้' เสียอย่างเดียว เกมแห่งการเกิดตายจะไม่มีอยู่เลย หรือไม่เกมแห่งการเกิดตายก็จะมีแต่จากสนุก ตื่นเต้นเร้าใจ เต็มไปด้วยเสียงหัวเราะเฮฮาและรอยยิ้มสดชื่น ทว่าเรื่องจริงไม่เป็นเช่นนั้น ความไม่รู้ว่ากรรมดีทำให้เป็นสุข กรรมชั่ว

ทำให้เป็นทุกข์ ส่งผลให้เราทำกรรมดีบ้าง ทำกรรมชั่วบ้าง เพียงเพื่อตอบโต้สถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นเฉพาะหน้า เหมือนเด็กไร้เดียงสาที่อาจเอาตะปูแหลมรูปลั๊กไฟได้ทุกเมื่อ โดยไม่ทราบวามอันตรายชนิดใดรออยู่ในนั้น

๔ เดือนแห่งการตกอยู่ในภวังค์เสียเป็นส่วนใหญ่ คล้ายสลบเหมือด หรืออยู่ในวังวนของฝันอันไร้ทิศทาง ๔ เดือนอันถูกกำหนดไว้ ๔ เดือนที่ยืดยาวพอจะทำให้มนุษย์ทุกคนหลงลืมทุกสิ่งแต่หนหลังสิ้น

นอกจากการถูกลบความจำจนหมดในกระบวนการตายแล้วเกิดตลอดชีวิตเรายังมีการลบข้อมูลในความทรงจำไปเรื่อยๆ อายุขัยของความจำบางอย่างมีหน่วยนับเป็นชั่วโมง เช่นตัวเลขต่างๆในจอหทัยคณิตศาสตร์ บางอย่างมีหน่วยนับเป็นวัน เช่นชื่อนามสกุลคนแปลกหน้า บางอย่างมีหน่วยนับเป็นเดือน เช่นใบหน้าของคนไม่รู้จัก บางอย่างมีหน่วยนับเป็นปี เช่นเหตุการณ์ประทับใจเล็กน้อย บางอย่างอาจอยู่ได้หลายสิบปี เช่นเหตุการณ์ประทับใจลึกซึ้ง แต่ไม่ว่าอายุขัยของความทรงจำจะสั้นหรือยาวเพียงใดก็มีความเหมือนกันหมด คือต้องมลายหายสูญไปจนสิ้น

เมื่อย้ายถิ่นฐาน เมื่อมาคลุกคลีกับสภาพแวดล้อมและผู้คนใหม่ๆสักระยะหนึ่ง เพียงความรู้สึกรู้สึที่แปลกไปก็ทำให้เราจำตัวตนแบบเดิมๆไม่ได้เสียแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเราตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลงนิสัยและวิธีคิดกับวิธีพูดเสียใหม่ ก็ความรู้สึกราวกับเป็นคนละคนที่เดียวเมื่อนึกย้อนทบทวนสิ่งที่ผ่านมา

หรือเอาให้สั้นกว่านั้น เพียงชั่วขณะแห่งการเปลี่ยนสภาพจิต จากหลับเป็นตื่น ห่างกันไม่กี่วินาที ก็เหมือนจะมีกระบวนการ ลบความจำเกิดขึ้นแล้ว คนส่วนใหญ่ตื่นขึ้นจะลืมทันทีว่าเมื่อครู่เพิ่ง ฝันว่าอะไร นึกทบทวนเท่าไรๆก็นึกไม่ออก แล้วอย่างนี้การนอน ในห้องแม่ถึง ๕ เดือน แถมครองสภาพว่างใหม่เอี่ยม เริ่มจากจุดเล็ก เท่าปลายเข็มหมุด จนกระทั่งกลายเป็นก้อนเลือดก้อนเนื้อใหญ่โต พอจะยืดออกเป็นแขนขาครบถ้วน จะมียิ่งชะล้างความรู้สึกนึกคิด และความทรงจำทั้งหลายในอดีตได้เกลี้ยงเกลากว่ากันหลายร้อย หลายพันเท่าหรือ?

ในหุติยบรรพหรือส่วนที่สองของหนังสือเล่มนี้ จะพูดถึง ‘ภพภูมิ’ และทิศทางความเป็นไปได้ที่เรากำลังมุ่งไป

หุติยบรรพจะชี้ชัดตามพระพุทธรองค์ตรัส คือ **เปรียบกับท่อนไม้ ที่บุคคลโยนขึ้นบนอากาศ บางคราวก็ตกลงทางโคน บางคราวก็ ตกลงทางขวาง บางคราวก็ตกลงทางปลาย ก็เหมือนสัตว์ทั้งหลาย ผู้มีความไม่รู้เป็นเครื่องกางกั้น มีความทะยานอยากเป็นเครื่องประกอบ ไว้ จึงท่องเที่ยวไปมาอยู่ บางคราวก็จากโลกนี้ไปสู่ปรโลก บางคราว ก็จากปรโลกมาสู่โลกนี้ ชื่อนั้นเพราะเหตุไร เพราะว่าสังสารวัฏนี้ กำหนดที่สุดเบื้องต้นเบื้องปลายมิได้**

‘สังสารวัฏ’ คือภพภูมิต่างๆที่เราเวียนเกิดเวียนตายกันตาม พหุติกรรมของจิต เมื่อใดจิตยึดความดีเป็นที่ตั้ง ก็ได้ชื่อว่าสร้างภพ แห่งความเจริญรุ่งเรืองไว้เป็นที่ไป เมื่อใดจิตยึดความชั่วเป็นที่ตั้ง ก็ได้ชื่อว่าสร้างภพแห่งความเสื่อมทรามไว้เป็นที่หมาย แต่ละครั้งของ

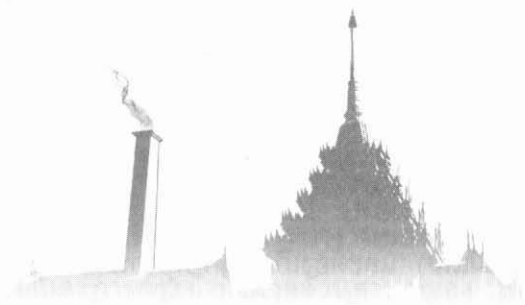
การเปลี่ยนภพเปลี่ยนภูมิจะมีกรรมอันเป็นตัวแปรมากมาย ชัดเราไป
ในทิศต่างๆ สูงบ้าง ต่ำบ้าง กลางบ้าง และจะไม่ยุติลงด้วยความ
บังเอิญขึ้นฝั่งเองเลย

คำว่า 'ไม่อาจกำหนดเบื้องต้นและเบื้องปลาย' นั้นเป็นสิ่งที่
น่ากลัว เพราะหมายถึงไม่อาจนับว่าเราลอยคออยู่ในท่ามกลาง
มหาสมุทรแห่งความเกิดตายนี้มากี่แสน กี่ล้าน กี่อสงไขยครั้ง และ
จะต้องถูกตัดไปตัดมาอย่างไม่อาจพยากรณ์ชะตากรรมอีกกี่แสน
กี่ล้าน กี่อสงไขยหน เพราะฉะนั้นหุติยบรรพจะไม่นำเสนอเพียง
ที่หมายระยะสั้นเป็นภพภูมิต่างๆ แต่ยังจะแสดงที่หมายสุดท้ายตาม
คติพุทธ คือฝั่งอันเป็นที่หยุดลอยคอกกลางมหาสมุทรแห่งความเกิด
ตายนี้ด้วย

หน้าว่าง

แป๊ สัจจะเกี่ยวกับ
ความตาย

หน้าว่าง

กล่าวกันเสมอว่าทุกคนต้องตาย แต่มีข้อสังเกตที่น่ังคิดอยู่หลายประการ เช่นรู้หรือไม่ว่าเราเริ่มกลัวตายเป็นครั้งแรกได้ตั้งแต่อายุเท่าไร? เราเคยรู้สึกจริงๆหรือไม่ว่าตัวเองนี่จะต้องตาย? เราตระหนักแค่ไหนว่าชีวิตไม่เที่ยง จะตายวินาทีใดก็ไม่อาจรู้ ไม่อาจพยากรณ์ล่วงหน้า?

ความจริงก็คือเกือบทุกคนใช้ชีวิตประหนึ่งความตายไม่มีวันมาถึงตัว จึงไม่มีความจำเป็นต้องเตรียมตัวต้อนรับ และเนื่องจากไม่ทราบ ไม่แน่ใจ หรือบ่ักใจไม่เชื่อว่าชีวิตหลังความตายมี จึงไม่มีความจำเป็นต้องตระเตรียมเสียบงใดๆไว้สำหรับการเดินทางต่อ แต่ละคนใช้ชีวิตเพียงเพื่อเอาตัวรอดไปวันๆ หรือสนองความอยากกันเป็นขณะๆเท่านั้น

และอีกความจริงหนึ่งก็คือระหว่างมีชีวิตอยู่ เราทุกคนเคยรู้สึกอ้างว้างกันมาหลายครั้ง แต่จะมีครั้งเดียวในชีวิตที่เราจะรู้สึกอ้างว้างและว้าเหวที่สุด นั่นคือขณะแห่งการตายอย่างไม่รู้ที่ไป เพราะระหว่าง

มีชีวิตแม้จะคิดมาก ลำบากในการหาเพื่อนแท้ผู้ทำให้เราอุ่นใจแค่ไหน
อย่างไรคนเราก็มีหนทางแก้เหงานั้นยังค้ำ โดยเฉพาะสมัยนี้มีอินเทอร์เน็ต
ให้เล่น แต่หลังจากสิ้นชีวิตแล้ว ใครเล่าจะรับประกันว่าจะมีอะไร
สนุกครั้นเครื่องให้เล่นอย่างเช่นอินเทอร์เน็ตอีกหรือเปล่า?

ไม่ว่าจะเชื่อเรื่องหลังความตายอย่างไร ความจริงต้องมีอยู่
อย่างนั้นเสมอไป ไม่ขึ้นกับความเชื่อ เหมือนเช่นที่เราเห็นว่าความ
ตายมีแน่ๆ และต้องเกิดขึ้นกับทุกคน แม้ทุกเช้าจะบอกกับเงาตัวเอง
ว่าความตายไม่มี ความตายจะไม่มาถึงเรา ใดๆ ก็คงไม่เปลี่ยน
ความจริงในอนาคตที่กำลังจะเกิดขึ้นข้างหน้าได้เป็นแน่แท้

และกะแค่ความตายที่ทุกคนจำใจต้องยอมรับว่าวันหนึ่งจะ
มาเยือน ก็น้อยคนนักที่จะอยากเข้าไปศึกษาไว้ล่วงหน้าว่าความตาย
คืออะไร และน้อยยิ่งกว่านั้นคือเอาตัวเข้าไปสังเกตให้ละเอียดเกี่ยว
ความตายชนิดต่างๆ เพื่อเตรียมทำใจไว้ว่าเราก็อาจต้องตายใน
ลักษณะนั้น หรืออาจต้องตายในลักษณะโน้น ส่วนใหญ่เข้าใจว่า
ตนจะนอนตายตาหลับกับเตียงในห้องของโรงพยาบาลด้วยกันทั้งสิ้น

บทนี้บทเดียวคงไม่อาจลงลึกได้ครอบคลุมความจริงเกี่ยวกับ
มรณกรรมได้ทั้งหมด แต่อย่างน้อยคงพอแสดงให้เห็นว่าพวกเรา
ช่างไม่เคยเฉลียวใจเอาเสียเลย ว่าจุดจบของตนเองมีความเป็นไปได้
เพียงใดบ้าง และบทนี้ต้องการส่งสัญญาณเตือนว่าแค่รู้สึกจะต้อง
ตายในวันหนึ่งข้างหน้ายังไม่พอ ควรจะต้องเตรียมตัว เตรียมใจ
เตรียมเสบียงเผื่อขาดเผื่อเหลือไว้ ประมาณว่าถ้าต้องออกเดินทาง
ไกลไปที่อื่นต่อวันนี้เลยจะได้หยิบฉวยสิ่งจำเป็นได้ทัน!

● ความตายคืออะไร?

และคำถามอันเป็นที่สุดของความน่าฉงนคงจะได้แก่ **ความตายคืออะไร?**

สำหรับคนทั่วไป ถ้าเชื่อเสียอย่างเดียวว่าสมองคือเครื่องผลิตความรู้สึกนึกคิดและจิตวิญญาณ ก็ไม่ต้องพูดถึงความยาวสาวความยืดให้มากไปกว่านั้น **ความตายคือการยุติการทำงานของร่างกายและจิตใจ ประสบการณ์และการกระทำทั้งหมดล้วนสาบสูญลง ณ จุดเวลาแห่งมรณกรรมนั่นเอง**

แต่สำหรับพุทธศาสนิกชน หรือจำเพาะลงไปกว่านั้นคือ พุทธศาสนิกชนผู้มีสมาธิจิตผ่องแผ้ว มีศักยภาพในการโน้มจิตไปรู้เห็นขณะจิตและอุบัติของวิญญาณหลังกายหมดสภาพ ก็ย่อมเห็นเป็นอีกอย่างว่า **ความตายของคนเราคือการรวบรวมกรรมทั้งหมดในชีวิตมาชั่งน้ำหนัก แล้วตัดสินว่าเอียงไปข้างใดระหว่างสูงขึ้นหรือต่ำลงกว่าความเป็นมนุษย์**

เมื่อคิดอย่างคนไม่แน่ใจ คิดอย่างคนไม่เคยมีประสบการณ์ล้มหายตายจาก รวมทั้งรู้สึกว่าจะไม่มีทางได้รู้ล่วงหน้า ก็อาจยิ้มๆ ปลอบกันว่าความตายจะเป็นอย่างไรก็ช่างเถิด วันนี้ยังมีชีวิตก็พอ หรือไม่ก็อาจสรุปรวบรัดว่าทำวันนี้ให้ดีที่สุด แล้วพรุ่งนี้ถ้าต้องตายก็ให้มันเป็นไปตามที่มันจะเป็น

นั่นคือคำสุดท้ายสำหรับคนทั่วไปจริงๆ *‘ทำดีที่สุด!’*

ผู้มีความรู้เห็นกรรมวิบากและภพภูมิจุจตาเห็นรูป ย่อมทราบว่าจะทำได้ดีที่สุดที่นั่น ไม่อาจใช้สามัญสำนึกหรือความรู้สึกแบบคน

ธรรมดาเป็นไม้บรรทัดวัด แต่ต้องอาศัย 'ความรู้' ที่ได้จากความเห็นแจ้งประจักษ์อันเป็นสิ่งเหนือโลก และในบรรดาญาณของผู้หยั่งรู้ด้วยกันทั้งหมด พระพุทธเจ้ารู้ดีกว่าใคร ไม่มีใครรู้ได้เสมอพระองค์ เนื่องจากพระองค์บรรลุถึงซึ่งธรรมชาติบางประการที่เรียกกันว่า 'พระสัพพัญญุตญาณ' อันหมายถึงปรีชาญาณหยั่งรู้สรรพสิ่ง ไม่ว่าจะเป็นอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคต ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเล็กเท่าอะตอมหรือใหญ่ขนาดเอกภพ ไม่ว่าสิ่งนั้นจะอยู่ใกล้หรือไกล ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นของหยาบหรือของประณีต และไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นภพภูมิที่เกิดแต่กรรมแบบไหน ผู้สำเร็จถึงซึ่งพระสัพพัญญุตญาณย่อมรู้แจ้งทั่วตลอดไม่มีผิดพลาดเลย

พระพุทธเจ้าตรัสจำแนกเกี่ยวกับภพภูมิ รวมทั้งความคาบเกี่ยวในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างเปลี่ยนภพภูมิไว้มาก โดยสรุปรวบยอดที่พระองค์ท่านตรัสเกี่ยวกับภาวะความตายได้แก่นิยามแห่งมรณะ

กัมมธะเป็นไฉน? มรณะคือความเคลื่อนไหว ภาวะของความเคลื่อนไหว ความแตกทำลาย ความหายไป มฤตยู ความตาย ความทำกาละ ความทำลายแห่งรูปนาม ความทอดทิ้งซากศพไว้ ความขาดแห่งชีวิตจากหมู่สัตว์หนึ่งๆ

สรุปคือตามความรู้แจ้งเห็นจริงของผู้มีญาณหยั่งรู้ตลอดสาย ความตายไม่ใช่การยุติ ทว่าเป็นการเคลื่อนจากความเป็นอย่างหนึ่งไปสู่ความเป็นอีกอย่างหนึ่ง เมื่อถึงจุดแห่งความสิ้นสภาพการเป็นสัตว์ชนิดหนึ่งๆ โดยทอดทิ้งซากเดิมไว้ในโลกนี้

ทิ้งซากศพไว้ แล้วผละไปเป็นสัตว์ในภพภูมิอื่นตามกรรมแห่งตน...

คำว่า 'สัตว์' ในความหมายเชิงพุทธมิได้หมายถึงหมู หมา กา ไก่ แต่ได้เหมารวมเอาสิ่งมีชีวิตทุกภพทุกภูมิทั้งหมดไว้ว่าเป็น 'สังสารสัตว์' คือสัตว์ที่เวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏอย่างไม่รู้ อีโหน่อีเหน่ นี่ จะเป็นอินทร์ พรหม ยม ยักษ์ มนุษย์ หรือเปรตต่างๆ ก็ล้วนเป็นสังสารสัตว์ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น สำหรับหมู หมา กา ไก่ จะถือเป็นเหล่าสัตว์ในอบายภูมิ เรียกโดยเฉพาะว่าเป็น 'เดรัจฉาน'

รูปแบบของความเป็นสัตว์ในภพภูมิหนึ่งจะสิ้นสุดลงด้วยความตาย แล้วย้ายไปสู่ความเป็นสัตว์อีกภพภูมิหนึ่ง พิจารณาจากความจริงข้อนี้ แปลว่าระหว่างมีชีวิตเรามีเวลาประมาณหนึ่งเป็นโอกาสให้ 'สร้างภาพใหม่' ก่อนจะเกิดการ 'ล้างภาพเดิม' ร่างกายของทุกคนคือ นาฬิกาชีวิตที่ส่งสัญญาณบอกเป็นระยะๆว่ามาถึงไหนแล้ว

ในวัยเด็กและวัยหนุ่มสาวนาฬิกาจะบอกว่าเป็นช่วงต้น เสมือนทุกคนครอบครองและใช้สอยร่างนี้ได้โดยปราศจากขีดจำกัด ทุกอย่างมีแต่เจริญขึ้น และอุดมสมบูรณ์แข็งแรง พรักพร้อมต่อภาระหน้าที่การงานยิ่งขึ้นเรื่อยๆ ความสนุกทางเพศจะทำให้เรารู้สึกว่าการมีชีวิตมนุษย์เป็นของดี นำมึนนำไปจนชั่ววันจนิรันดร์

ต่อเมื่อเข้าสู่ช่วงกลาง ๓๐ จะเกิดสัญญาณเตือนแผ่วๆ โดยมาในรูปของความอ่อนแรงลง ผมเผ้าเริ่มบาง ผิวพรรณเริ่มปรากฏร่องรอยเล็กๆน้อยๆ แม้จะไม่ถึงกับเหี่ยวเหี่ยว ก็ทำให้หลายต่อหลายคนรู้สึกตกใจได้ เห็นความไม่เที่ยงของสังขารได้บ้างแล้ว

พอ ๔๐ ต้นๆ สัญญาณนาฬิกาจะค่อยๆส่งเสียงดังฟังชัดขึ้น โดยมาในรูปของอวัยวะที่เริ่มชำรุดทีละชิ้นสองชิ้น ผมร่วงบ้าง ฟันแท้เสื่อมบ้าง เกิดจุดต่างดำนบนใบหน้าบ้าง

พอกกลาง ๕๐ ขึ้นไป สัญญาณนาฬิกาจะทั้งดังและทั้งถี่ขึ้นเรื่อยๆ ต่างคนต่างจะเห็นความเสื่อมแห่งกายตามฐานฐานะ ยิ่งสมัยนี้คำว่า ‘ตายก่อนวัยอันควร’ หรือ ‘ยังไม่น่าจะถึงเวลาหมดอายุของอวัยวะ’ นั้น เริ่มเชยเสียแล้ว เพราะคนหัวใจวายตายก่อน ๕๐ ไม่ใช่เรื่องแปลกอีกต่อไป โดยเฉพาะสำหรับคนที่ยังเพลินเกินกว่านาฬิกาชีวิตของตัวเองเพิ่งเริ่มเดินไม่นาน ยังไม่ต้องบำรุงให้มาก

ความตายคือจังหวะที่นาฬิกาชีวิตเดินไปจนสุดลาน แต่ละคนถูกไขลานไว้ต่างกันโดยกรรม กล่าวคือบางรายต้องให้บำรุงดีขนาดไหน ใช้การแพทย์เข้าช่วยเพียงใด อย่างไรก็ต้องไปในวัยเยาว์ ส่วนบางคนไม่ค่อยระวังเนื้อระวังตัว มัวเมาไปกับสิ่งเสพยาติดค่อนข้างมากด้วยซ้ำ กลับอยู่ได้ถึง ๘๐ ก็มาก

การส่งเสียงเตือนในช่วงเวลาสุดท้ายของนาฬิกาชีวิตก็ไม่เหมือนกัน บางคนถูกเตือนอย่างหนักหน่วง รุนแรง และถี่บ่อย กระทั่งเจ้าตัวรู้สึกออกมาจากข้างในได้ว่าไม่น่าจะเกินเมื่อนั้นเมื่อนี้ แต่บางคนก็ไม่มีเคঁาไม่มีเงา ไม่มีการเตือนแรงๆแต่อย่างใด จู่ๆบับปังกิ่งเสียงกริ่งสุดท้ายขึ้นมาเฉยๆโดยไม่ทันสงสัยเสียกับครอบครัว อันนี้ก็สุดแท้แต่กรรมเก่ากรรมใหม่มาบวกกันแล้วต้องมีอันเป็นไปตามนั้น

● เราควรมีอายุได้เท่าไร?

เมื่อทุกคนเริ่มย่างเข้า ๔๐ จะเริ่มสนใจเรื่องชะลอความแก่ โดยเฉพาะถ้ายังรู้สึกดีกับชีวิต มีมุมมองดีกับชีวิต รวมทั้งอยากใช้ชีวิตทำอะไรดีๆเพิ่ม หลายคนเริ่มถามหาเทคนิควิธีหรือหยากาย บำรุงร่างกาย และสนใจการมีอายุยืนแบบแข็งแรง ไม่ใช่สักแต่ยืดอายุเพื่ออมโรคไปเรื่อยๆราวกับคนคุกที่ถูกทรมานอย่างไรกำหนดพันโทษ

สำหรับคนทั่วไปที่ไม่มีวิบากจึงเล่นงานโดยเฉพาะ นาฬิกาชีวิตอาจยืดหดได้นิดหน่อยหรือมากหน่อย นักวิทยาศาสตร์ยุคเราศึกษาและค้นคว้าพบว่า โดยธรรมชาติของร่างกายคนเราสามารถมีอายุยืนยาวได้ประมาณ ๑๒๐ ปี แต่ถ้าไม่รู้จักรักษาดูแลร่างกายให้ถูกต้อง หรือโดนสภาพแวดล้อมพิษใส่มากๆ เข้า ก็อาจเน่าเปื่อยลงเมื่อประมาณ ๗๐ ดังที่ทราบๆ กันว่าเป็นอายุขัยเฉลี่ยของปัจจุบัน

แต่ความจริงมีมาแล้ว คือนายลีซุนยุง ชาวจีนผู้เกิดในปี ค.ศ. ๑๖๗๗ และตายในปี ๑๙๓๓ ลีริรวมอายุได้ ๒๕๖ ปี! เขาเป็นผู้ปล้ำความเชื่อหลายต่อหลายประการ นับแต่ความเชื่อว่าคนเราควรมีอายุได้สูงสุดไม่เกิน ๑๒๐ ตลอดไปจนกระทั่งความเชื่อว่าคนแก่ต้องหลังโกง ผิวหนังเหี่ยวย่นเสมอ เพราะจนตายนายลียังสุขภาพแข็งแรง หลังตรง หนังตึง สายตาไม่ฝ้าฟาง เส้นผมกับฟันยังเป็นของแท้ตามธรรมชาติ ไม่มีใครเห็นเขามีสภาพเกินชายวัย ๕๐ เลยด้วยซ้ำ!

รัฐบาลจีนรับรู้ว่าลีซุนยุนมีตัวตนตอนเขาอายุ ๑๕๐ คือมีคนของทางการพบเห็นและให้คำรับรองได้ว่าเป็นผู้สูงอายุแล้ว แต่เขายังคงอยู่ต่อมาได้อีกกว่าศตวรรษ เพราะฉะนั้นอย่างน้อยที่สุดเขาจะต้องมีอายุเกินธรรมดาไปมากๆ เมื่อประกอบกับหลักฐานแสดงความมีตัวตนในช่วงศตวรรษที่ ๑๗ ก็พอทำให้เชื่อมั่นว่ากรณีของนายลียังไม่ใช่การปั้นน้ำเป็นตัวขึ้นมาแน่ๆ

นายลียเน้นการประพฤติปฏิบัติตนไว้หลายอย่าง นับแต่การรู้จักมีอิริยาบถที่ถนอมสภาพความเยาว์วัยไว้นานๆ เช่นกล่าวเชิงอุปมาอุปไมยให้หนังหนังเหมือนเต่าหมอบ เดินเหินปราดเปรียวกระฉับกระเฉงเหมือนนกพิราบ นอนหลับสนิทเหมือนสุนัข แล้วก็หัวใจที่สงบเสียบในการดำรงชีวิต

นอกจากนั้นนายสียงเป็นมังสวิรัต แล้วก็เป็นคนรอบรู้ในเรื่องการใช้สมุนไพรอย่างหาตัวจับได้ยาก คือเชี่ยวชาญเกี่ยวกับยาอายุวัฒนะประเภทที่ทำให้ธาตุไฟภายในยังทำงานเผาผลาญ ช่วยกระตุ้นให้ระบบประสาทตื่นตัวได้ตลอด เขากินอาหารสมุนไพรทุกวันจนตายนักวิทยาศาสตร์เอามาวิเคราะห์ก็พบว่าเป็นอาหารจำพวกกรดอะมิโนในธรรมชาติซึ่งร่างกายผลิตได้เองอยู่แล้ว แถมยังเจือดาษตื่นในอาหารที่เราๆกินกันนี้แหละ ความแตกต่างคือสารช่วยยืดอายุเหล่านั้นถูกทำลายไปในขณะปรุงอาหารเสียหมด คนทั่วไปเลยชะลอนาฬิกาชีวิตไม่ค่อยอยู่

ทั้งวิธีการดำรงชีวิตและการใช้ยาอายุวัฒนะ รวมกันทำให้สี่ซุงขุนไม่รู้จักแก่ และเป็นการเลือกมีอายุยืนด้วยความจงใจ มิใช่ความบังเอิญ

การมีตัวตนอยู่จริงของสี่ซุงขุนบอกเราว่า ถ้าอยากอยู่นานจริงๆ อีกทั้งแข็งแรงปราศจากความร่วงโรยของสังขาร ก็ต้องมีวิธีดำรงชีวิตด้วยความแตกต่างจากการปล่อยปละเลยตามเลย ไม่ว่าจะเรื่องของ การเดินเหิน ไม่ว่าจะเรื่องของหยูกยาอาหาร ล้วนแล้วแต่ประคองให้ร่างนี้อยู่ได้เกินสองร้อยปี หรืออย่างน้อยที่สุดก็ไม่ต่ำกว่า ๑๒๐ ปี ไม่ใช่แค่ ๔๐ ก็เตรียมจอดเหมือนอย่างหนุ่มสาวหลายต่อหลายคนในยุคปัจจุบัน

ลองจินตนาการดู หากเราเป็นคนใกล้ชิดของนายสีในช่วงที่เขาอายุสักร้อยเศษ เกิดมาก็เห็นนายสีมีอายุมากแล้ว แต่พอเราอายุมากขึ้นจนเกือบ ๖๐ รอมร่อ นายสีก็ไม่ตายสักที แถมดูดีกว่า แข็งแรงกว่า ทำอะไรได้มากกว่าเราเสียอีก เราคงไม่คิดอย่างอื่นนอกจากเห็นเขาเป็นมนุษย์อมตะ และเมื่อเราถึงเวลาปิดฉากชีวิตขณะอายุสัก

๗๐ ก็คงตายไปพร้อมกับความเชื่อว่าชีวิตอมตะมีจริง มนุษย์ที่ไม่รู้จักแก่ ไม่รู้จักตายมีจริง แถมแข็งแรงและธาตุยังดีขนาดมีเมียได้เรื่อยๆถึง ๒๔ คน!

ทว่าเราอยู่ในยุคที่ลึซุนยุ่งล่วงลับไปแล้ว ก็ต้องมาถึงจุดสรุปถึงจุดที่เห็นตามจริงว่า **ชีวิตนั้น ต่อให้ชะลอยืดยาวออกไปเพียงใด ในที่สุดก็ต้องพบกับสัจธรรมเหมือนกันหมด คือต้องมอดม้วย มรณังกันถ้วนหน้า มนุษย์อายุยืนที่สุดในโลกเช่นนายลึซุนยุ่งเหมือนเกิดมาเพื่อยืนยันแทนธรรมชาติ ว่าสัจจะสูงสุดข้อแรกของการเป็นมนุษย์คือ ‘อย่างไรก็ต้องตายแน่ๆ’**

อายุขัยที่แตกต่างกันทำให้แต่ละคนมีเวลาสั่งสมกรรมผิดแผกจากกัน นอกจากนั้นยังมีโอกาสสั้นยาวไม่เท่ากันในอันที่จะเรียนรู้ความจริงเกี่ยวกับชีวิต สุดแต่ใครจะคิดว่าความจริงสูงสุดอยู่ที่ไหน ควรใช้เวลาในชีวิตเพียงใดเพื่อเข้าไปถึงความจริงนั้น

● โอกาสตายในช่วงชีวิตต่างๆ

ปัจจุบันดาวเคราะห์ที่เราอาศัยข้างเต็มไปด้วยภัยอันตราย เกิดสงครามและอาชญากรรมปะทุขึ้นที่นั่นที่นี่ หากติดตามข่าวรอบโลก ก็ให้เห็นเหมือนทั่วทุกหย่อมหญ้าเต็มไปด้วยความเลือดและการล้างผลาญชีวิต ทั้งมหันตภัยจากธรรมชาติและมหากภัยจากน้ำมือมนุษย์ด้วยกันเอง

ข่าวอุบัติเหตุบางชิ้นเช่นเครื่องบินตก หรือการตายหมู่จากตึกถล่ม นักร้องนักร้องนั้น มักเผยแพร่ออกไปในระดับโลก เพราะเป็นภาพ

การตายพร้อมกันที่น่าสะเทือนขวัญ แต่น้อยคนนักที่จะทราบว่าประชากรโลกตายกันอยู่แล้ววันละแสนห้า!

ไม่มีใครทำรายงานเช่น 'ข่าวด่วน! มีคนตายในวันเดียวถึงเกือบสองแสนคน' นั่นเพราะพวกเรากระจายกันตายแบบต่างๆ เราอาจต้องรู้จักชาวบ้านร่วมครึ่งตำบลจึงจะได้ยินข่าวการตายของใครสักคนหนึ่ง แต่เราต้องรู้จักคน ๖ พันล้านจึงจะทราบว่ามีการตายวันละเกือบสองแสน

แต่อย่างไรความจริงก็คือความจริง วันหนึ่งเกือบสองแสน ซึ่งเกือบเท่าจำนวนคนตายที่ฮิโรชิมาและนางาซากิรวมกันเมื่อครั้งตกอยู่ในสภาพหนูทดลองระเบิดนิวเคลียร์ ๒ ลูกแรก ทุกคนสามารถจดจำการตายหมู่อันเป็นประวัติศาสตร์หิมิฟของญี่ปุ่นได้ แต่วันนี้ไม่มีใครบ่นข่าวให้ทราบเลยว่าความตายระดับใกล้เคียงกันก็เกิดขึ้น และวันพรุ่งนี้จะมีคนตายเพิ่มอีกหนึ่งแสนห้าหมื่นคน!

ยังมีความเชื่อตามสามัญสำนึกอยู่อีกประการหนึ่ง คือคนเราควรจะตายตอนแก่ อาจเพราะพวกเรารู้จักกันไม่มากพอ จึงมักเห็นคนอยู่ได้จนแก่กัน หากขอให้คนรุ่น ๔๐ แจ้งรายชื่อเพื่อนร่วมรุ่นซึ่งเสียชีวิตไปแล้ว ส่วนใหญ่ก็อาจแจ้งได้เป็นจำนวนเลขหลักหน่วย คือไม่ถึงสิบด้วยซ้ำ ต้องขอให้คนรุ่น ๕๐ ขึ้นไปนั่นแหละ จึงจะเริ่มเห็นน้ำเห็นเนื้อขึ้นมาหน่อย นี่จึงทำให้เรารู้สึกว่าช่วงเวลาในชีวิตส่วนใหญ่อยู่ห่างไกลจากความตายไปมาก แม้หนังสือพิมพ์จะลงข่าวเด็กและวัยรุ่นเสียชีวิตกันโครมครามทุกวันก็ตาม

ในหัวข้อนี้ขอแสดงให้เห็นเพียงสถิติที่น่าสนใจ **เพื่อให้เห็นว่าความจริงก็คือคนเรามีโอกาสตายได้ทุกช่วงวัย** ผ่านความน่าจะเป็นของโรคภัยต่างๆดังนี้

๑) ช่วง ๑ ขวบ มีโอกาสตายเพราะโรคเกี่ยวกับการย่อยอาหาร จำพวกไขมัน โปรตีน แป้ง คือกินไม่ได้เพราะร่างกายไม่สามารถสลายได้หมด และเด็กบางคนก็อาจเป็นเบาหวานได้ตั้งแต่เกิดเพราะตับอ่อนเสีย ไม่สามารถสร้างอินซูลินได้

๒) ช่วง ๑๐ ขวบ มีโอกาสตายเพราะโรคมะเร็งที่สมองและไต

๓) ช่วง ๒๐ ปี มีโอกาสตายจากอุบัติเหตุได้มากที่สุด และอาจมีโรคจำพวกปลายประสาทสมองเสื่อมผิดปกติ คล้ายอัลไซเมอร์

๔) ช่วง ๓๐ ปี มีโอกาสตายเพราะโรคตึงเนื้อในลำไส้ ซึ่งมีอยู่แล้วตั้งแต่เกิด แต่เริ่มเจอเอาช่วงนี้เอง บางคนมีโอกาสรู้ตัวได้ เพราะมีประวัติในพ่อแม่ (ซึ่งถ้าเป็นกรรมพันธุ์จริงก็อาจเจอตึงเนื้อแล้วตัดไส้ส่วนนั้นทิ้ง) วัยนี้บางทีก็มีเรื่องเบาหวานและตับอ่อนเสื่อมให้เห็นเสมอๆ

๕) ช่วง ๔๐ ปี มีโอกาสตายเพราะโรคมะเร็งกันสูง เพราะสภาพร่างกายเริ่มเสื่อม ไม่ยากที่จะเกิดการสร้างเซลล์ใหม่อย่างผิดปกติ หรือไม่ยิ่งยู่ย่นาก็เท่ากับยิ่งรับสารเคมีจากสภาพแวดล้อมอันเป็นพิษเข้าไปสะสมมากขึ้นๆ แล้วทำให้เซลล์แบ่งตัวผิด พอเป็นมะเร็งแล้วก็ต่างจากเนื้องอกตรงที่กระจายได้ ลุกลามได้ พอเป็นขึ้นมาถ้าไม่ตรวจพบและรักษาแต่เนิ่นๆจึงมักไปกันไว

พ้นจากช่วงนี้สามารถตายได้ทุกเมื่อด้วยความน่าจะเป็นของทุกโรค โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุคสมัยที่ต้องเร่งรีบ หรือต้องแบกภาระการงานอันหนักอึ้งเพื่อผ่อนจ่ายทรัพย์สินสมบัติต่างๆ จนเริ่มมีข่าวคนนอนหลับหลับเพื่อพักกับบนโต๊ะทำงานแล้วไม่ตื่นขึ้นมาอีกเลยประปราย

ที่โน่นที่นี่ และต่อไปก็มีแนวโน้มว่าอาจได้ยื่นกันบ่อยขึ้น นี่ยังไม่รวมความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุบนท้องถนนที่แต่ละปีคร่าชีวิตหญิงชายไปมากมายเกินจะนับอีกต่างหาก

ไม่มีใครเกิดมาพร้อมกับความรู้ที่ว่าติดกลุ่มเสี่ยงต่อมรณภัยรูปแบบไหน แต่ทุกคนสามารถเลิกประมาทได้เท่าเทียมกัน หันมาตระหนักว่าเราตายได้ทุกเมื่อ และการเตรียมตัวเตรียมใจพร้อมอยู่เสมอเป็นนโยบายที่ฉลาดของคนไม่ประมาทกับชีวิต

● ความตายที่แตกต่าง

นอกจากสัจจะข้อแรกคือ ‘ทุกคนต้องตาย’ แล้ว ยังมีสัจจะอีกข้อหนึ่งที่ตามหลังมาคือ ‘แต่ละคนตายไม่เหมือนกัน’ ทั้งอาการทางกายและอาการทางจิต หมายความว่าทางกายนั้น แก่ชราตายกับถูกฆ่าให้ตายจะเป็นคนละเรื่อง และแม้แก่ตายเหมือนกัน หรือถูกฆ่าตายเหมือนกัน ก็ไม่ใช่ว่าอาการทางจิตจะเหมือนกันไปด้วย เช่นบางคนแก่ตายด้วยความสงบ บางคนแก่ตายด้วยความทรมานทรมาย หรืออย่างเช่นคนขณะถูกฆ่าส่วนใหญ่จะมีความกลัว แต่บางคนขณะถูกฆ่ายังอุตสาหะตั้งสติแผ่เมตตาให้กับฆาตกรได้ จึงไม่มีความกลัว ไม่มีความอาฆาตใดๆ เป็นต้น

ไม่ว่าจะประสบเหตุร้ายหรือดีทำไหน การตายทางกายจะเหมือนกันอยู่อย่างหนึ่ง คือยุติกระบวนการชีวเคมีอันแสนสลับซับซ้อน พิสตารพันลึกทั้งปวง นับตั้งแต่ลมหายใจขาดห้วง หัวใจหยุดเต้น อุณหภูมิในร่างกายค่อยๆ ลดลง และหลังจากนั้นสัณห์ร่างกายจะแข็งทื่อ เพื่อเริ่มกระบวนการเน่าเปื่อยต่อไป

เบื้องต้นนี้จะขอแสดงสภาพความตายหลักๆพอให้ 'รู้สึก' ถึงความแตกต่างหลายหลาก รวมทั้งจะได้เตรียมใจว่าเราเองก็ไม่แคล้วจะต้องตายในแบบใดแบบหนึ่งเช่นกัน และจากการที่คนส่วนใหญ่ไม่อยากพูดถึงความตาย เห็นความตายเป็นเรื่องสยองขวัญสิ้นประสาท ก็ลำดับความน่ากลัวของความตายตั้งแต่มากที่สุดไปจนถึงน้อยสุด คือตายด้วยอาการทุกข์ทรมานสุดขีดไปจนกระทั่งยอดสุดแห่งบรมสุข

๑) โทษประหารด้วยการนั่งเก้าอี้ไฟฟ้า น่าสังเกตว่าทำไมการลงโทษประหารจึงไม่ค่อยจะเหมือนกันนัก บางที่มีการแกลังฆ่าให้ตายทรมาน ดูๆแล้วเป็นพฤติกรรมผิดมนุษย์มนา รวากับผู้ฆ่าเชื่อเรื่องการมีอยู่ของนรก และรู้ว่าถ้าตายทรมานแล้ว โอกาสจะลงไปแด่ดินด้วยความเจ็บปวดสาหัสต่อในนรกก็มีอยู่สูง

สมัยที่ผู้คนยังป่าเถื่อนและเห็นการตายทรมานของเหล่าอาชญากรเป็นเรื่องสนุก หรือเป็นเรื่องน่าสะใจที่เห็นโทษทัณฑ์สาสมกับความสามานย์ของทรชนโหด มีวิธีทารุณต่าง ๆ นานา เช่น ฆ่าไฟสดๆ แล่นื้อเอาเกลือทา จับแช่น้ำเดือด ฯลฯ สารพัดจะคิดกันขึ้นมารวกับจะเลียนแบบทัศนกรรมในอเวจี

ตัดมาถึงยุคที่บางประเทศอยากให้ผู้กลัวการลงโทษของกฎหมายก็ทำการแขวนคอนักโทษประหารในที่เปิดเผยต่อสาธารณชน ใครจะมามุงดูอย่างไรก็ไม่ว่า พอเห็นนักโทษแด่ดินตาถลน ทรมานน่านอนขาดใจตาย ก็จะได้เกิดความกลัวลน ไม่กล้าละเมิดกฎหมายอาญากัน

โธมัส เอ็ดิสัน นักประดิษฐ์ผู้มีชื่อเสียงก้องโลก กับผู้ช่วยของเขาชื่อแฮโรลด์ บราวน์ ช่วยกันคิดค้นเก้าอี้ไฟฟ้าขึ้นมาเพื่อใช้

แทนการแขวนคอนักโทษประหาร ด้วยแนวคิดว่าเป็นการทำให้ทรมานน้อยลง สองนักประดิษฐ์สถิติการฆ่าสัตว์หลายตัวด้วยเก้าอี้ไฟฟ้า ต่อหน้าสื่อมวลชน เพื่อให้เชื่อว่ววิธีนี้เหมาะกับการประหารชีวิตนักโทษที่สุด

คนตายไม่อาจกลับมาเล่าได้ แต่ว่ากันว่าพยานที่เห็นเหตุการณ์ต่างพูดตรงกันว่า ไม่น่าจะมีวิธีประหารใดเหี้ยมโหดน่าขนลุกขนพองไปกว่าเก้าอี้ไฟฟ้าอีกแล้ว ลองฟังประสบการณ์จากพยานหลายๆคนดู (คัดข้อมูลจาก <http://members.aol.com/karlkeys/chair.htm>)

สภาพการตายของคนที่ดินบนเก้าอี้ไฟฟ้านั้น ทุเรศทุรังเหลือประมาณ เคยมีเกียรติยศหรือมีความสง่างามมาปานใด ก็เป็นอันสิ้นสุดลงบนเก้าอี้ไฟฟ้านั้นเอง เพราะความเจ็บปวดถึงขีดสุด ย่อมไม่ทำให้ใครรักษาบุคลิกน่าดูชมไว้ได้ ผู้เป็นพยานนาที่ประหารเล่าให้ฟังตรงกันว่านักโทษจะกระตุก หดตัวทะเล็งโดดเพื่อต่อสู้กับเครื่องรื้อยรัดด้วยพลังมหาศาลอย่างเหลือเชื่อในเฮือกสุดท้ายของชีวิต มือของนักโทษจะแดงสลับขาว ลำคอจะโก่งยืดยืดออกมาราวกระดูกทำด้วยเหล็กสปริง แขนขาและนิ้วมือนิ้วเท้ากับไบหน้าหงิกงอบิดเบี้ยวอย่างรุนแรงจนแทบไม่เหลือสภาพเดิมให้จดจำกันได้

อำนาจขับเคลื่อนของไฟฟ้านั้นทรงพลังสูงได้ขนาดทำให้ลูกนัยน์ต่านักโทษถลนจากเบ้าออกมากองบนแก้ม โดยมากนักโทษมักขบถายของเสียอย่างอุจจาระปัสสาวะออกมาเรี่ยราด และปากอาจฟันเลือดกับน้ำลายออกมาทะลักหลังพรั้งพรุ ยิ่งถ้าไฟฟ้าทำความร้อนสูงขึ้นเท่าไร ร่างก็จะยิ่งแดงดำมากขึ้นเท่านั้น

เนื้อหนังของนักโทษจะบวมเป่งออกและขยายจนกระทั่งฉีกขาด ผู้ใกล้ชิดเหตุการณ์สามารถได้ยินเสียงปะทุแบบเดียวกับที่เราได้ยินเสียง

เปรี้ยวๆของเนื้อทอดบนกระทะ ว่ากันว่าก่อนสมองจะมีความร้อนสูงได้เท่าน้ำเดือดทีเดียว แม้เวลาผ่านไปหลังจากตัดกระแสไฟฟ้าแล้ว ตับก็จะสุกขนาดแตะต้องด้วยมือเปล่าไม่ได้

เมื่อต้องตายทรมานขนาดนี้ และสภาพหลังการตายสุดอุจาด เห็นปานนี้ เหตุใดบ้านเมืองจึงกระทำเสมือนไร้มนุษยธรรมนักเล่า? เขาอ้างกันว่าวิธีนี้ทำให้ ‘ตายทันทีโดยปราศจากความเจ็บปวด’ และที่อ้างได้อยู่นานก็เพราะไม่มีการเผยแพร่หน้าที่ประหารออกสู่สายตาประชาชน หากทุกคนเห็นแล้วก็คงลงมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกเลิกวิธีประหารแบบนี้สถานเดียว

ถ้ามองออกมาจากมุมของกรรมวิบาก วิธีตายที่เหี้ยมเกรียม เห็นปานนี้ ทำความบาดเจ็บไปถึงวิญญาณได้ถึงเพียงนี้ ก่อนข้างแน่นอนที่วิญญาณจะเคลื่อนไปสู่ภพที่ตกต่ำลำบากเช่นนี้ ก็ไม่มีอะไรเป็นคำตอบสุดท้ายได้มากไปกว่ากรรมดำที่เคยทำไว้กับคนอื่น ประมาณเดียวกัน อกุศลวิบากตัดสินว่าเขาควรได้รับความทรมานขณะตายอย่างแสนสาหัสให้สาสมกับที่เคยก่อกรรมทารุณผู้อื่นนั่นเอง

๒) การเป็นโรคเอดส์ คิดแล้วร่างกายคนเราเป็นได้หลายอย่าง ตั้งแต่เครื่องมือก่อกรรม สถานีรับวิบากกรรม อุปกรณ์เสพงาม ไปจนกระทั่งเป็นเครื่องแปรสภาพศพสัตว์ให้เป็นอู่!

นอกจากนั้นร่างกายยังเป็นโกดังเก็บโรคสารพัดชนิด สุดแต่แต่วิบากกรรมเขาจะเบิกออกมาใช้ บางโรคเช่นมะเร็งนั้น แม้เป็นแล้วต้องตายก็ไม่อับอายขายหน้า แต่สำหรับบางโรคเช่นเอดส์นี้ ถึงยังไม่ตายก็ยากจะทำใจให้รู้สึกเฉยๆกับมัน เนื่องจากทั้งสังคม ทั้งสัญญาตณญาณของคนเราบอกตัวเองว่าต้องตายเพราะโรคล่าส่อน นับเป็น

เรื่องเสียศักดิ์ศรี เสียเกียรติภูมิอย่างมาก แม้ว่าคนๆนั้นอาจติดเอดส์มาจากคู่นอนโดยที่ตัวเองไม่เคยสำส่อนเลยก็ตาม

และยิ่งไปกว่าความรู้สึกละอายใจหรือความรู้สึกอับอายต่อผู้อื่น ยังมีความทรมาณทางกายทวีตัวขึ้นเป็นช่วงๆ แม้ผู้ป่วยที่มีสุขภาพจิตดี ได้รับกำลังใจอันอบอุ่นจากญาติพี่น้องที่เปี่ยมด้วยมนุษยธรรม ก็ไม่อาจเอาชนะความทุกข์ทางกายที่รุมเร้าซึ่งเป็นศัตรูจากภายในได้เลย เพราะผู้ป่วยจะอ่อนแอและเป็นโรคแทรกซ้อนได้สารพัด เนื่องจากไวรัสเอดส์ทำลายภูมิคุ้มกันของร่างกายเสียหมด

เอดส์เริ่มทำหน้าที่ของมันไม่นานหลังจากเข้าสู่ร่างกายมนุษย์ ภายในหนึ่งเดือนหรือน้อยกว่านั้น ไวรัสจะถอดแบบตัวเองแพร่พันธุ์ออกไปอย่างรวดเร็วยิ่งกว่าเทียนต่อเทียน จนมีความเข้มข้นของเอดส์ในเลือดสูงมาก โดยยังไม่กระโดดกระดากเป็นอาการให้เจ้าตัวรู้สึก กระทั่งอีกเดือนหนึ่งผ่านไป ระบบการให้ผลจึงเริ่มเข้าที่เข้าทางพร้อม

เงาแห่งความตายจากโรคเอดส์จะแสดงตัวขึ้นต้นเป็นไข้ต่ำๆ ชนิดเรื้อรัง หาดันส่ายปลายเหตุไม่เจอ บ้างก็เป็นๆหายๆ บ้างก็เป็นตลอดเวลา มีเหงื่อออกมาตอนกลางคืน น้ำหนักตัวลดลงอย่างรวดเร็ว เบื่ออาหาร อ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย มีฝ้าขาวที่ลิ้นและช่องปากเป็นเวลานานเกิน ๒ สัปดาห์ มีแผลริมที่ริมฝีปากหรืออวัยวะเพศ มักเป็นชนิดลุกลามยืดเยื้อยาวนาน ต่อม้ำเหลืองโต คลำได้เป็นก้อนขนาดใหญ่หลายตำแหน่ง เช่น บริเวณคอ รักแร้ ขาหนีบ

การเล่นงานชนิดไม่ให้พักหายใจหายคอกก็จะมาในรูปของการ หอบเหนื่อย หายใจลำบาก เจ็บหน้าอกทุกครั้งที่ยาวใจยาวๆ เวลา

กลิ้งกลืนอะไรแม้แต่กล้วยก็เจ็บคอ หรือกลืนติด กลืนลำบาก มีอาการอุจจาระร่วงเรื้อรัง ถ่ายเหลวเป็นน้ำหรือถ่ายเป็นมูกเลือด หมดสติและชักกระตุกได้ เนื่องจากเยื่อหุ้มสมองอักเสบ สายตาพร่ามัว มองเห็นไม่ชัด และอาจถึงขั้นตาบอดเพราะจอตาอักเสบ

ยิ่งไปกว่านั้น แม้ผู้ป่วยจะกำลังใจดีเพียงใด น้อยรายที่ระบบประสาทรอดจากการคุกคาม ผู้ป่วยแม้ระยะเริ่มต้นอาจแสดงอาการผิดปกติออกมาให้เห็น เช่น ความจำเสื่อม อารมณ์แปรปรวน เปลี่ยนแปลงง่าย และอาจมีอาการทางสมอง เช่น แขนขาชา อัมพาต ครึ่งซีก ชักกระตุก

แต่อย่าเพิ่งเข้าใจว่านี่คือสภาพเลวร้ายที่สุดแล้ว เพราะที่กล่าวมาเป็นเพียงอาการที่มัจจุราชเริ่มยื่นมือมาลูบคลำวิญญาณผู้ป่วยเท่านั้น ยังไม่ถึงระยะของการกระชากตัวไปแต่อย่างใด เช่นไข้หวัดใหญ่ อาจเกิดจากปฏิกิริยาตอบสนองของระบบภูมิคุ้มกันเป็นครั้งแรก เพื่อส่งสัญญาณแบบโหวกเหวกโวยวายว่าบัดนี้อนุภาคไวรัสใหม่ๆ จำนวนมหาศาลได้ก่อร่างสร้างตัวขึ้นแล้วในกายนคร

ช่วงท้ายๆ อาการทางจิตของผู้ป่วยจะรุนแรงจนยากจะหวนนึกถึงที่เป็นกุศลไว้นานๆ อย่างเช่นที่พบคือภาวะสมองเสื่อมแบบซับซ้อน ทั้งความรู้สึกนึกคิด การเคลื่อนไหว และพฤติกรรมต่างๆ อาจแปรเหตุการณ์ปกติให้กลายเป็นโศกนาฏกรรมได้ทุกเมื่อ ต่อให้เคยสติปัญญาดีเลิศมาก่อนเพียงใด ก็จะได้เห็นความตกต่ำเสื่อมทรามลงถึงขีดสุดก็ในระยะสุดท้ายนี้เอง แม้แต่แขนขาที่ขยับตอบโต้กับสิ่งแวดล้อมไม่ค่อยได้ด้วยซ้ำ

ความล้าเนิ่นผิดต่างๆในชีวิตจะมาช้าหรือเร็ว สายไปหรือทันการณ์ก็ตาม ผู้ป่วยโรคเอดส์ระยะสุดท้ายมักปรากฏตัวในบั้นปลายชีวิตด้วยรูปลักษณะของผีตายซากที่มีใบหน้าชูปตอบ ตาลึก ปราศจากแววแห่งการมีชีวิต ผิวหนังเหี่ยวย่นแม้อยู่ในวัยหนุ่มสาว

วิธีสังหารเหยื่อของเอดส์ไม่มีกติกา มารยาท ไม่จำกัดรูปแบบใดๆทั้งสิ้น นับแต่ระบบการหายใจล้มเหลว อวัยวะต่างๆล้มเหลว เนื้อเยื่อสมองถูกทำลาย เลือดเป็นพิษ เลือดออกในสมอง เลือดออกในปอด เลือดออกในระบบทางเดินอาหาร เลือดออกในเนื้อเยื่อต่างๆ ทุกกระเปาะนี้อาจติดเชื้อได้หมด ฯลฯ ฉะนั้นไม่ว่าจะคิดสร้างสรรค์วิธีแก้ไขอย่างไร ในที่สุดก็ไม่อาจรบกับข้าศึกที่มาแบบกองทัพพินิจาจากทุกทิศทุกทางได้ไหว

๓) การบาดเจ็บฉับพลัน ชีวิตเราเกิดเรื่องที่ไม่อยากให้เกิดมากมาย และในบรรดาเรื่องที่ไม่อยากให้เกิดทั้งปวงก็ประสบอุบัติเหตุร้ายแรงที่อาจเกิดบาดเจ็บฉับพลันถึงชีวิตได้

แต่บางทีในคนๆเดียวก็คิดต่างกันได้เป็นตรงข้าม ปีก่อนอาจหวังชีวิตจะแยะ ปีนี้อาจอยากให้ชีวิตจบๆไปเดี๋ยวนี้ และนับวันก็มีความวิตกกังวลทำลายชีวิตของตัวเองทั้งแบบบุบปั๊บฉับพลันมากขึ้นเรื่อยๆเสียด้วย หากไม่วางแผนล่วงหน้าก็ไม่มีอะไรดีไปกว่าการทำร้ายร่างกายให้เกิดบาดเจ็บฉับพลัน

บาดเจ็บฉับพลันเกิดจากอุบัติเหตุกับบาดเจ็บฉับพลันจากการฆ่าตัวตายนั้นเหมือนกัน อยู่อย่าง คือปลิดชีวิตคนๆหนึ่งลงได้ แต่เบื้องหลังที่ไม่เหมือนกัน ระหว่างบาดเจ็บทั้งสองชนิดก็คือเจตนาและความรู้ตัว ทุกอุบัติเหตุไม่มีเจตนาชุกซ่อนอยู่ในนั้น ส่วนการฆ่าตัวตายต้องอาศัยเจตนาอัน

เทียมเทียมกับตนเองเป็นอย่างยิ่ง และหลายครั้งความเทียมเทียมก็เกิดขึ้นจากความทุกข์ ความเครียด ความบีบคั้นเกินขีดที่จะทน ผู้ฆ่าตัวตายส่วนใหญ่จะอมทุกข์จนซึมซานมานานระยะหนึ่ง ก่อนถึงวาระที่จะเกิดแรงบันดาลให้กระทำอัตวินิบาตกรรมกะทันหัน น้อยรายที่ตระเตรียมแผนการไว้อย่างดีทั้งเวลา สถานที่ และวิธีตาย

ทั้งอุบัติเหตุและการฆ่าตัวตายเกิดขึ้นได้กับคนทุกเพศทุกวัย ยิ่งไปกว่านั้นรูปแบบการตายยังอาจเป็นได้ทั้งเฉียบพลันและลึนลมหายใจในเวลาต่อมา ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของบาดแผลและความแข็งแรงของร่างกาย

บาดแผลที่ทำให้เสียชีวิตโดยเฉียบพลันนั้น มักเกิดขึ้นกับสมอง ไขสันหลัง หัวใจ หรือหลอดเลือดสำคัญๆ หากพื้นที่สมองถูกทำลายไปมาก หรือเกิดการหลังเลือดมากเกินขีดที่เจ้าของบาดแผลจะทน เมื่อนั้นก็แปลว่ามฤตยูได้ไล่ตามเขาทันแล้ว

ส่วนบาดแผลที่ไม่ทำให้เสียชีวิตฉับพลันทันทีนั้น แบ่งเป็นการขาดใจในระยะสั้นและระยะยาว สำหรับการขาดใจในระยะสั้นเพราะทนพิษบาดแผลไม่ไหว จะหมายถึงการตายในช่วงเวลาสองชั่วโมงแรกจากการได้รับบาดแผลและมีเลือดคั่ง เช่นที่ศีรษะ ปอด หรืออวัยวะภายในช่องท้อง แต่ถ้ายังไม่ถึงขนาด เป็นผู้เคยทำกรรมในทางเกื้อกูลผู้อื่นไว้ก่อน ก็จะได้พบกับบุคคลหรือทีมงานรักษาที่ฝึกฝนมาอย่างดี และ/หรือ ได้ห้องฉุกเฉินที่มีอุปกรณ์เพียงพอกับกรณีกู้ชีพหนึ่งๆ

ส่วนการขาดใจในระยะยาว หมายถึงผู้สามารถทนการบาดเจ็บได้หลายวันหรือหลายสัปดาห์ ที่ตายก็มักจะเพราะเกิดผลแทรกซ้อน เช่นการติดเชื้อและการล้มเหลวของอวัยวะสำคัญ ได้แก่ ปอด ไต

และตับ เหตุที่อวัยวะทำงานล้มเหลวก็เนื่องจากลำไส้ทะลุ ม้ามแตก ตับแตก หรือปอดบอบช้ำจนทำงานไม่ได้ตามปกติ หากปราศจากการผ่าตัดห้ามเลือดหรือซ่อมแซมอวัยวะที่เสียหาย พุทแห่งความตายก็จะปรากฏในรูปของการเป็นไข้ ปริมาณเลือดในระบบไหลเวียนลดลงเพราะไปกระจุกรวมอยู่ในที่ไม่เหมาะสม ติดเชื้อในวงกว้าง (เลือดเป็นพิษ) ซึ่งยืงนานเท่าไรก็จะยิ่งต้องยามากขึ้นเรื่อยๆ

หากผู้ป่วยต้องจบชีวิตลงด้วยภาวะช็อกจากการติดเชื้อ ก็แปลว่าวาระสุดท้ายของเขาคืออาจต้องตายทรมาน แรกสุดจะมีไข้ ชีพจรเต้นเร็วและหายใจลำบาก หากไม่ได้รับยากล่อมประสาท ระดับความรู้สึกตัวจะเริ่มแปรปรวน หากทีมแพทย์ไม่สามารถหาต้นเหตุของการติดเชื้อได้ทัน หรือมีเครื่องมือเครื่องมือมือกึ่งชีพไม่ดีพอ เมื่อยื้อกันไม่ไหวก็เป็นอันสรุปว่าต้องคืนร่างให้กับธรรมชาติไป

(ข้อมูลการแพทย์จากหนังสือ How We Die ของนายแพทย์ เซอร์วิน บี นูแลนด์ หนังสือแปลเป็นไทยชื่อ 'เราตายอย่างไร' โดยวเนช สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง)

๔) การจากไปด้วยโรคชรา เราได้ยืนยันกันเสมอว่าคนนั้นคนนี้เสียชีวิตลงอย่างสงบด้วยโรคชราที่ห้องไอซียู ความจริงก็คือมีเพียงคนตายเท่านั้นที่ทราบว่าจะขณะ 'ตายอย่างสงบด้วยโรคชรา' นั้นเป็นอย่างไร

การแก่ชรามักมากับความเสื่อมสภาพที่เห็นได้ชัดด้วยตาเปล่า นอกจากนั้นกลไกภายในอันไม่ปรากฏต่อสายตาใครนั้น ก็ค่อยๆ ถึงซึ่งความเหือดแห้งลงทีละน้อย อย่างเช่นปริมาณเลือดที่ลดลง ไม่ว่าในเส้นเลือดแดงบางเส้นที่เข้าไปเลี้ยงสมอง หรือที่เข้าไปเลี้ยงหัวใจ

เมื่อสมองและหัวใจต้องการปริมาณเลือดระดับหนึ่ง แต่ไม่ได้เลือดเพียงพอต่อความต้องการ ก็เกิดผลบางอย่าง เช่นโรคลมปัจจุบัน (stroke) และโรคหัวใจ

คนชราที่มีความดันโลหิตสูงมานานๆนั้น จะมีผนังหลอดเลือดอ่อนแอ กระทั่งแตกหักและมีเลือดออกไปกดทับเนื้อสมอง นี่ก็เป็นสิ่งที่เห็นไม่ได้ด้วยตาเปล่าเช่นกัน บางคนหลับแล้วไม่ได้ตื่นอีกเลย หรือที่เรียกว่าเป็นการจากไปอย่างสงบก็ด้วยเหตุนี้

ผู้ที่รู้ตัวว่ากำลังจะต้องจากไปบางคนรู้สึกเหมือนถูกความตายกัดกินทีละน้อย อาจเริ่มจากอาการทั่วไปเช่นมึนงง เป็นลม หรือเกิดความสับสนกระวนกระวาย นั่นเป็นเครื่องหมายว่าชีวิตถูกเหวี่ยงไปอีกหนึ่งชั้น กระทั่งส่วนที่เหลือของชีวิตคงอยู่น้อยลงเรื่อยๆ ร่างกายก็จะอ่อนเปลี้ย เดินช้าลง หลงลืมมากขึ้น ควบคุมอวัยวะต่างๆโดยเฉพาะมือได้ยากขึ้น

แม้จรรยาชุดพลังชีวิตและความกระตือรือร้นของเราก่อนจะเอาเราไปจริงๆเสมอ โดยเฉพาะคนชราที่ยอมเชื่อว่า เขาจะไม่เหลือพลังกายพลังใจอีกเลยในเร็ววัน ก็เหมือนจะหมดพลังทั้งปวงไปจริงๆ แต่อาจต้องนอนรอความตายอย่างไร้กำลังวังชานานพอๆกับช่วงเวลาที่เริ่มออกจากท้องแม่จนกระทั่งโตขึ้นเป็นวัยรุ่นหรือวัยทำงานได้เลยทีเดียว ซึ่งนั่นก็แปลว่าการเสียชีวิตด้วยโรครชราของบางคนนั้น ไม่ใช่มีแค่ภาพตายอย่างสงบในห้องไอซียูให้ดู แต่ยังมีประสบการณ์ส่วนตัวของผู้ตกเป็นเหยื่อของโรครชราเองด้วย คือต้องทนถูกกัดกร่อนวันละน้อยด้วยอาการทางจิตที่หุดหูลิ้นหวัง

เมื่อยอมเป็นคนชรา เราจะเริ่มคิดถึงแต่อดีตและเลิกลืมไปในอนาคต อาจจะไม่เลิกลืมแม้กระทั่งนาฬิกานี้ฉันเป็นปัจจุบัน แต่ถ้า

ไม่ยอมเป็นคนชรา เราจะยังคงเป็นผู้รับข่าวสารของโลกวันนี้ได้ตลอดเวลา รวมทั้งทำกิจกรรมที่น่าสนุกหลายๆอย่างได้เสมอ

การมุ่งสู่หลักประหารบนเส้นทางแห่งโรคชรา จึงมีความเป็นไปได้ทางประสบการณ์หลากหลาย ขึ้นอยู่กับพื้นหลังของแต่ละคน วิชาที่แห่งการจบชีวิตอาจไม่สำคัญเท่ากับวันเดือนปีแห่งการเดินทาง เข้าใกล้หลักกิโลสุดท้าย ถ้าปล่อยให้คิดถึงแต่อดีต ก็จะพบกับการตายที่หดหู่ยืดเยื้อ แต่ถ้าอยู่กับปัจจุบัน ก็จะเป็นผู้พบกับการตายที่สั้นแสนสั้นโดยไม่จำเป็นต้องรู้ตัวด้วยซ้ำว่าวันนั้นมาถึงแล้ว

๔) การดับขันธปรินิพพาน ดังที่กล่าวแต่ต้นบทแล้วว่านิยามของมรณะคือ ‘ความเคลื่อนจากภาวะสัตว์อย่างหนึ่งไปสู่ภาวะสัตว์อีกอย่างหนึ่ง’

ที่ตรงนี้จะแสดงให้เห็นว่ายังมีสภาพที่ดูเผินๆเหมือนความตายทั่วไป แต่ที่แท้แล้วเป็นการ ‘ยุติความเคลื่อน’ ไม่มีการสร้างภพใหม่ สืบต่อจากภพเดิมอีก ภาวะดังกล่าวเรียกว่า ‘การดับขันธ’ ของผู้บริสุทธิ์จากกิเลสในพุทธศาสนา

สำหรับคำว่า ‘ขันธ’ นั้นขอให้คิดง่ายๆว่ากายใจนี้แหละ แต่พระพุทธเจ้าท่านไม่เรียกกายใจอย่างคนทั่วไป ทั้งนี้ก็เพราะท่านเห็นความจริงที่ลึกซึ้งไปกว่านั้น ความจริงคือ ‘ตัวเรา’ ไม่มี มีแต่การประสมกันขององค์ประกอบฝ่ายรูปและฝ่ายนาม ทั้งรูปและนามเป็นต่างหากจากกัน คือสรุปง่ายๆว่าสมองไม่ใช่แหล่งกำเนิดความรู้สึกนึกคิดและจิตใจ ขณะเดียวกันจิตเราไม่อาจขาดสมองเป็นเครื่องมือในการนึกคิดและจดจำ

แท้จริงกายใจเป็นธรรมชาติที่เกิดดับอย่างมีเหตุมีผล เหตุคือใช้กายใจในปัจจุบันก่อกรรมดีร้ายเอาไว้ ผลคือจะมีกายใจในอนาคตที่หยาบหรือประณีตปรากฏขึ้นอย่างเหมาะสมกับกรรมเก่า ฉะนั้นทุกอย่างจึงเป็นของชั่วคราว กายไม่เที่ยง เปลี่ยนจากเด็กเป็นแก่ในชั่วเวลาไม่กี่สิบปี จิตก็ไม่เที่ยง ไม่ใช่ดวงอมตะที่ล่องลอยไปเรื่อย เปลี่ยนสภาพจากกุศลเป็นอกุศลบ้าง เปลี่ยนสภาพจากรู้สิ่งหนึ่งไปรู้สิ่งหนึ่งบ้างตลอดวันตลอดคืน

พูดอีกแบบหนึ่ง คือความจริงแล้วมีการดับของชั้นธอยู่ตลอดเวลา ไม่ต้องไปทำให้มันดับมันก็ดับไปเรื่อยๆโดยไม่มีวันหยุดราชการแต่การ ‘ดับชั้นธปรินิพพาน’ นั้นหมายความว่าเมื่อดับครั้งสุดท้ายแล้วไม่มีการเคลื่อน ไม่มีการสืบทอดภพ ไม่มีการสืบทอดกรรมวิบากใดๆ อีก พูดโดยย่อไม่ต้องเสียทุกข์ด้วยอาการใดๆอีกเลยชั่วนิรันดร์ เพราะดับสนิทแล้ว ปราศจากภัยแล้ว ถึงนิพพานอันเป็นฝั่งแห่งการหยุดสันทนาการแล้ว

สรุปว่าถ้า ‘ตายธรรมดา’ ก็คือต้องไปเกิดใหม่เพื่ออยู่ในวัฏวนกิเลส เวียนว่ายอยู่ในมหาสมุทรกรรมวิบาก สุ่มดีสุ่มร้ายไม่แน่ไม่นอนต่อไปเรื่อยๆ ไร้ที่สิ้นสุด แต่ถ้า ‘ดับชั้นธปรินิพพาน’ ละก็ไม่ต้องเกิดใหม่อีกแล้ว ลมหายใจดับ ไออดับ จิตดับไม่เหลือร่องรอยเหมือนเปลวไฟที่ดับแล้วไม่เหลือเชื้อให้ต่อเปลวใหม่ในที่ไหนๆอีก

ผู้ที่ตายแบบดับชั้นธปรินิพพานได้ต้องบริสุทธิ์หมดจดจากกิเลสเสียก่อน เพราะเงื่อนไขของการเกิดใหม่ก็คือกิเลสนั่นเอง รื้อถอนกิเลสเสียได้ ลอยบุญลอยบาปเสียได้ ก็บริสุทธิ์ปราศจากการข้องแวะกับภพชาติดีร้ายทั้งปวง

เมื่อบุคคลสามารถบริสุทธิ์จากกิเลส แม้ล่วงเข้าวัยชราที่กายเริ่มช้ำลงเหมือนไม้ไผ่ผุพังก็ตาม เขาย่อมมีความสุขทางใจอย่างถาวร แม้เกิดความทุกข์เพราะสังขารเปลี่ยนเปลี่ยเพียงใด ใจก็จะไม่เป็นทุกข์ เพราะการกำเริบของกิเลสใดๆเลย

พุทธลีลาในการดับขันธปรินิพพานนั้นงดงามยิ่ง ในสายตาชาวโลกคือการเสด็จบรรทมหลับเป็นครั้งสุดท้ายของพระศาสดา แต่ในสายตาของผู้มีทิพยจักขุย่อมทราบชัดว่าไม่ใช่เช่นนั้นเลย ดังที่ภิกษุนาม ‘อนรุทธะ’ เป็นผู้เห็นและระบุขณะแห่งจิตต่างๆของพระพุทธรองค์เมื่อเสด็จดับขันธปรินิพพานได้อย่างละเอียด

ขอเล่าวาระแห่งการ ‘ตายครั้งสุดท้าย’ ของสมเด็จพระผู้มีพระภาคโดยสังเขป พระพุทธรองค์ท่านดำรงสติมั่นอยู่ตลอดเวลา เห็นได้จากการที่ทรงตรัสสั่งเสียไว้มากมาย เอาเพียงพระวณะสุดท้ายก็ทรงความหมายที่สะท้อนถึงสติสัมปชัญญะอันบริบูรณ์แห่งพระบรมครูได้ชัดเจนยิ่งแล้ว

ดูกรภิกษุทั้งหลาย บัดนี้เราขอเตือนพวกเธอว่าสังขารทั้งหลาย มีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา พวกเธอจงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด

ในจังหวะที่จะละโลกนี้ไป พระองค์ยังถือเป็นโอกาสประทานพระปัจฉิมโอวาทเพื่อสะกิดใจผู้อยู่ใกล้ชิดเหตุการณ์สำคัญได้บังเกิด ความสลดสังเวชในความมีความเป็น และเร่งเร้าให้พระผู้ยังมีกิจที่ต้องทำให้รีบทำจนกว่ากิจจะจบ

ถัดจากวณะะสุดท้ายแล้ว พระผู้มีพระภาคทรงเข้าฌานชนิดต่างๆ ซึ่งมีปีติสุขชั้นสูงบ้าง มีสติอย่างใหญ่ทรงความเป็นอุเบกขาบ้าง มีความกำหนดหมายในอากาสะว่างเป็นอนันต์เท่าจักรวาลบ้าง ตลอดไปจนกระทั่งเข้าถึงจิตอันสงบระงับจากการปรุงแต่งอย่างราบคาบบ้าง

ในการเข้าฌานลึกๆนั้น ลมหายใจจะขาดห้วงไปชั่วคราว ถ้าคนที่ปราศจากความชำนาญในทิพยจักขุเห็นเข้าก็ต้องนึกว่าท่านละชั้นธัมมไปแล้ว ดังเช่นที่พระภิกษุนาม ‘อานนท์’ ถามพระอนุรุทธะในขณะหนึ่งว่า พระผู้มีพระภาคเสด็จปรินิพพานแล้วหรือ? ท่านพระอนุรุทธะได้ตอบว่ายัง แต่พระองค์ทรงเข้าสัญญาเวทยิตนิโรธอยู่

เมื่อพระพุทธรูปออกจากฌานชั้นสูงสุด ก็ได้ทรงถอยกลับมาสู่ฌานชั้นต่ำลงเรื่อยๆตามลำดับ จากนั้นไล่ลำดับฌานขึ้นไปอีกครั้ง แต่ไม่ถึงชั้นสูงสุด พอถึงฌานชั้นที่ทรงสติอย่างใหญ่เป็นมหาอุเบกขาแล้วถอนออกจากฌานนั้นก็ไม่เข้าฌานใดๆต่อ แต่ได้เสด็จปรินิพพานในบัดนั้นเอง

กล่าวมาทั้งหมดก็เพื่อให้เห็นว่ายังมีการตายอีกแบบหนึ่งที่สูงส่งยิ่ง และมีข้อสังเกตบางประการให้พิจารณาดังนี้

- ๑) ผู้บริสุทธิ์จากกิเลสย่อมมีสติบริบูรณ์แม้ในขณะแห่งความตาย
- ๒) ผู้บริสุทธิ์จากกิเลสย่อมสามารถรู้เวลาตายของพวกเขา
- ๓) หากท่านเป็นผู้เจริญสมาธิได้ถึงฌานชั้นสูงสุด ก็ย่อมยังประโยชน์กับโลกเป็นครั้งสุดท้าย ด้วยการดับขันธปรินิพพานด้วยลีลาอันเป็นมหามงคล เป็นที่บอกเล่ากันในภายหลังได้ว่าพระผู้บริสุทธิ์จากกิเลสย่อมตายในอาการเสวยวิมุตติสุข ไม่มีความทุกข์ใดๆปรากฏให้เห็นเลย

ความจริงการเข้าฌานแล้วถอนออกมาดับขันธปรินิพพานนั้น จะมีการคายพลังอันเป็นอัครมหากุศลออกมาท่วมโลก ตามกฎ การแปรรูปจากสิ่งหนึ่งไปเป็นอีกสิ่งหนึ่งเสมอ ไม่มีสิ่งใดดับสูญโดย ปราศจากผลลัพท์ตกค้าง และผลลัพท์ในกรณีนี้ก็จะปรากฏแก่ใจ ผู้เลื่อมใสศรัทธาในพระผู้มีพระภาคอย่างล้นพ้น กล่าวคือถ้าผู้ใด หมดระลึกถึงบุญคุณของพระพุทธองค์เสมอๆ แม้เพียงด้วยการ สวดมนต์กราบไหว้พระปฏิมาอันเป็นรูปแทนพระองค์ ชีวิตของผู้นั้น จะสว่างไสว อยู่เป็นสุขกับสัมผัสใน ‘พลังพุทธคุณ’ อันบริสุทธิ์ ยิ่งใหญ่เกินเปรียบประมาณ

ว่ากันว่าหลังจากมีการประกาศการดับขันธปรินิพพานของ พระพุทธองค์ ได้เกิดแผ่นดินไหวใหญ่ ยังความขนพองสยองเกล้า ให้เกิดขึ้น และแม้อัลเวลาผ่านล่วงไปแล้วเกือบสามพันปี ผู้สดับ ด้รับฟังถึงเหตุการณ์ในครั้งนั้นก็ยังขนลุกกันอยู่มิรู้หาย แต่การเสด็จ จากไปของพระผู้มีพระภาคก็เป็นตัวอย่างหนึ่งที่ชี้ให้พวกเราเห็นว่า ผลงานอาจยืดอกอายุมนุษย์สักคนให้ยืนยาวเป็นที่รู้จักได้หลายพันปี ดังเช่นชาวพุทธเรายังระลึกกันเสมอ ที่พระพุทธองค์ตรัสว่า **ธรรมที่ เราแสดงและวินัยที่เราบัญญัติไว้แล้ว จักเป็นศาสดาของพวกเธอ ต่อไป** ตราบใดที่ยังมีการเรียนรู้ จดจำ และเผยแผ่พระสัทธรรม กับทั้งมีภิกษุช่วยกันรักษาวินัยของพระพุทธองค์ ตราบนั้นก็ เสมือนหนึ่งว่าพระศาสดายังไม่ล่วงลับดับขันธไปแต่อย่างใด เพียง พระองค์อยู่ไกลเกินกว่าที่เราจะเข้าเฝ้าด้วยกายเนื้อนี้เท่านั้น

● ประสพการณ์เจียดตาย

ในหัวข้อก่อนเป็นการกล่าวถึงความตายจากมุมมองภายนอก เราเห็นคนตายด้วยวิธีต่างๆ รับรู้ว่าการตายดี มีการตายร้าย มีการตายอย่างสงบ มีการตายอย่างทรมาน รวมทั้งอาจทราบแน่นอนด้วยวิธีการทางการแพทย์ว่าเขาตายอย่างไร สาเหตุจากอวัยวะส่วนใดหยุดทำงาน ซึ่งก็คงเป็นทำนองเดียวกับการเห็นคนอื่นนั่งรับประทานอาหารสูตรใหม่ที่ไม่เคยมีใครลิ้มลองมาก่อน หากเราเห็นเขาเคี้ยวอย่างเอร็ดอร่อย สายตาจับจ้องอาหารในจานอย่างพึงใจ ไม่เล็งแลไปทางอื่น ก็คงพอประมาณได้ว่ารสชาติน่าจะเปรี้ยวหวานมันเค็มดุเด็ดเผ็ดมันลักปานใด

แต่หัวข้อนี้จะพูดถึงประสพการณ์อันเป็นภายใน เป็นมุมมองของบุรุษที่หนึ่ง เป็นการสัมผัสความตายด้วยตนเองโดยไม่ต้องฟังคนอื่นพูดว่าดีหรือไม่ดีแค่ไหน อึดอัดหรือปลอดโปร่งปานใด เปรียบกับการได้ลงนั่งรับประทานอาหารสูตรใหม่ สัมผัสอาหารด้วยลิ้นของตนเอง เพื่อรับทราบว่ารสอร่อยหรือไม่อร่อยนั้นเป็นอย่างไร เปรี้ยวหวานมันเค็ม เย็นร้อนอ่อนแข็งแบบไหน

ก่อนอื่นต้องเข้าใจว่าการ ‘ตายจริง’ กับ ‘ตายตามการวินิจฉัยของแพทย์’ (Clinical Death) นั้นอาจแตกต่างกันได้ กล่าวคือตายตามการวินิจฉัยของแพทย์หมายถึงภาวะที่บุคคลไม่อาจฟื้นคืนกลับมามีชีวิตอีกด้วยวิธีการแพทย์ใดๆ หรืออีกนัยหนึ่งคือการยุติการทำงานอย่างถาวรโดยไม่อาจหวนกลับมาทำงานใหม่ได้อีกเลย

การแพทย์ไม่พูดเรื่องปาฏิหาริย์ เพราะฉะนั้นถ้าแค่คลืนสมองเรียบสนิทก็ถือว่าเป็นการตายตามการวินิจฉัยของแพทย์ได้แล้ว

แพทย์จะไม่มีคามผิดใดๆ หากลงความเห็นว่ายตาย แต่ศพกลับฟื้นคืนชีพขึ้นมาใหม่

ความจริงก็คือมีผู้กลับมาจากความตายตามการวินิจฉัยของแพทย์มากมาย และนั่นเองเป็นที่มาของเรื่องราวประสบการณ์หลังความตาย แท้จริงแล้วถ้าดูตามนิยามที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้เกี่ยวกับมรณะ คนเหล่านั้นก็ยังมีได้ตายจริง เพราะยังไม่ขาดสมาชิกภาพในหมู่สัตว์เดิมไปเป็นสมาชิกใหม่ในหมู่สัตว์อื่นอย่างถาวร

อย่างไรก็ตาม ผู้ที่เฝียดตายนั้น อาจได้รับประสบการณ์ขณะใกล้ตายจริงๆ ขาดไปเพียงการเคลื่อนเข้าสู่ความเป็นสัตว์อื่นอย่างถาวรเท่านั้น

ประสบการณ์ใกล้ตายไม่ถึงขนาดเป็นเรื่องลึกลับ และคนมีประสบการณ์ ‘ผ่านความตายวูบเดียว’ ในโลกนี้ก็ไม่ได้หายากอย่างที่คิด โดยเฉพาะในห้องผ่าตัดฉุกเฉิน เหล่ามนุษย์จำนวนหนึ่งพบกับสิ่งที่ไม่เคยพบมาก่อนตลอดทั้งชีวิต และมีผลสะท้อนให้เกิดมุมมองและพฤติกรรมที่แตกต่างอย่างใหญ่หลวง คือโดยมากจะหันมาศรัทธา คำสอนเกี่ยวกับเรื่องชาติหน้าในศาสนาของตน และยึดหลักปฏิบัติตนเพื่อสร้างทางสู่สรวงสวรรค์ตามอุดมคติที่ตนเลื่อมใส

ผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยว่า ‘ตายจริง’ ทางแพทย์และกลับฟื้นคืนชีวิตอีกครั้งหนึ่ง มักกลับมาเล่าว่าเกิดประสบการณ์คล้ายคลึงกัน พอสรุปได้เป็นข้อๆ คือ

๑) ความทุกข์และความอึดอัดกระสับกระส่ายแปรเป็นความรู้สึกสงบและดื่มด่ำเป็นล้นพ้น

๒) เมื่อขาดจากความรู้สึกหยาบๆ เหมือนมีอกร่างที่โปร่งบางหลุดลอยออกจากกายเนื้อ โดยมีสายใยสีเงินโยงเชื่อมอยู่ระหว่างนั้น

- ๓) เข้าไปสู่อุโมงค์มืดแห่งหนึ่งซึ่งมีแสงสว่างอยู่ที่ปลายทาง
- ๔) เล่นเข้าหาแสงสว่าง โดยมีความรู้สึกประจักษ์แสงสว่างเป็นแม่เหล็กดึงดูดตนเข้าไป
- ๕) พบผู้ที่อยู่ในแสงสว่าง โดยมากจะเป็นญาติมิตรที่ตายไปแล้ว หรือบุคคลที่ตนเคารพเป็นพิเศษเมื่อครั้งมีชีวิตปกติ
- ๖) พบสถานที่ที่แตกต่างจากโลกใบเดิม อาจจะสวยงามขึ้น หรือน่าเกลียดน่ากลัวกว่าทุกแห่งที่เคยเห็นมาก่อน
- ๗) พบกับสิ่งกีดขวาง บางทีเป็นการห้ามเข้า บางทีเป็นการบอกว่ายังไม่ถึงเวลา บางทีบอกว้ให้เลือกระหว่างเข้าสู่โลกใหม่กับกลับไปสู่โลกเก่า
- ๘) การกลับสู่ร่างเดิม โดยมากเหมือนถูกอุโมงค์ที่มีพลังดึงดูดด้วยความเร็วสูงกลับมาเข้ากายเนื้อ
- ๙) ปาฏิหาริย์หลังกลับเข้าร่าง ไม่ว่าจะเคยเชื่อแนวศาสนาไหนมาก่อน ประสบการณ์ทดลองตายจะก่อให้เกิดศรัทธาอย่างใหญ่หลวง หลายคนกลายเป็นผู้มีความสามารถทางจิต หรือกระทั่งอ้างว่าติดต่อกับเทพได้

อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้יעียดปากประตุมรณาไม่ได้มีประสบการณ์ตรงกัน แม้แต่ผู้ป่วยในห้องผ่าตัดใหญ่ซึ่งดมยาสลบเหมือนกันก็ไม่ได้รู้สึกว้จิตลอยจากร่างด้วยกันทุกคน ซึ่งตรงนี้เป็นจุดที่ยากจะตัดสินว้ใครประสาหลอน หรือว้ใครไปรู้เห็นสิ่งที่มีอยู่จริง ๆ ในมิติอื่นมา และความแตกต่างนี้เองที่ทำให้ผู้มีแนวโน้มไม่เชื่อเรื่องโลกหน้า ได้กล้ายืนยันหนักแน่นขึ้นว้ทั้งหลายทั้งปวงที่ประสบพบเห็นกันล้วนเป็นเรื่องเหลวไหล เป็นเรื่องอาการทางจิตของคนไม่อยู่ในภาวะปกติ อย่างเช่นที่มันักวิทยาศาสตร์หลายรายเสนอว้

ประสบการณ์พิสดารพันลึกขณะเสียชีวิตายเป็นเพียงการทำงานของสมองส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้เท่านั้น

เคยมีผู้หญิงคนหนึ่งได้รับเสียงเตือนจากประสบการณ์เสียชีวิตว่าโลกใหม่ที่เธอกำลังรับรู้เป็นเพียงนิมิตลวงใจ นั่นยังเป็นข้อสนับสนุนแก่นักวิทยาศาสตร์ที่มีแนวโน้มจะเชื่อเช่นนั้นอยู่ก่อนหน้านี้

ยิ่งไปกว่านั้น การพบกับแสงสว่างที่สดใสและนุ่มนวลแปลกประหลาดไปกว่าแสงทั้งหมดที่เคยเห็นมา สำหรับนักวิทยาศาสตร์บางคนที่มีความรู้เกี่ยวกับสมองมากๆ ก็ไม่ใช่เรื่องน่าแปลกใจนัก เพราะเป็นที่ทราบกันว่าหากกระตุ้นบริเวณ Hippocampus, Amygdala และ Inferior Temporal Lobe ก็สามารถทำให้เกิดการเห็นแสงสว่างเช่นนั้นเช่นกัน

สรุปคือไม่ใช่ตายแล้วกลับมาเล่าอะไรเลิศลอยจะกลายเป็นเรื่องน่าตื่นเต้นสำหรับนักวิทยาศาสตร์เสมอไป เกือบทุกข้อถูกปิดตกด้วยคำอธิบายเกี่ยวกับความรู้ทางสมองได้อย่างมีหลักเกณฑ์ไปเสียทั้งนั้น

แต่เหตุผลที่ผู้ผ่านประสบการณ์เสียชีวิตส่วนใหญ่จะไม่เชื่อว่าเป็นเพียงความฝัน ก็เพราะโลกในอีกมิติหนึ่งที่ปราศจากร่างกายห่อหุ้มนั้น ชัดยิ่งกว่าชัด จริงยิ่งกว่าจริง ยามรู้สึกลึกลับตาตื่นอยู่ในโลกมนุษย์มากนัก ความทรงจำทั้งหมดเหมือนปรากฏให้เลือกกระลืออย่างปราศจากขีดจำกัด อยากนึกถึงเรื่องไหนก็นึกออกตลอดสาย

อีกประการหนึ่งที่เป็นเสมือนหลักฐานอันแน่นหนา คือถ้าสมองเป็นทั้งหมดของประสบการณ์ เหตุใดผู้ป่วยหนักในห้องไอซียูที่ดมยาสลบเพื่อผ่าตัดบางรายจึงเกิดอาการประสาทหลอนได้แจ่มชัดนัก แถมยังจดจำเรื่องราวในนิมิตต่างๆ ได้อย่างแม่นยำตลอดสายอีกต่างหาก

สำหรับนักวิทยาศาสตร์ที่ต้องการข้อมูลสรุปเกี่ยวกับภาวะเฉียดตาย มักอาศัยประสบการณ์ของผู้ป่วยที่ถูกวางยาสลบนี้เอง แผนการทดลองโดยมากจะเป็นการสืบหาสายที่อ้างว่าวิญญาณลอยจากร่างขึ้นสูงและเห็นความเป็นไปในห้องผ่าตัด ได้ยินเสียงคนคุยเรื่องใดกันบ้าง หากกลุ่มตัวอย่างสามารถบอกรายละเอียดภายในห้องผ่าตัดได้ถูก ก็จำเป็นต้องยอมรับว่ามีอะไรอย่างหนึ่ง ‘ลอยออกไปจากร่าง’ จริงๆ

● ความต่างระหว่างบังเอิญกับจงใจเฉียดตาย

คนส่วนใหญ่มีมุมมองว่าภาวะเฉียดตายหมายถึงการที่จิตวิญญาณเป็นอิสระจากกายเนื้อ เพราะถ้าวิญญาณออกจากร่างได้ก็จะเกิดประสบการณ์ เกิดมุมมองที่แตกต่างไปจากเคยแทบสิ้นเชิง เช่น บางรายมีความสามารถรู้เห็นรอบด้านในคราวเดียวซึ่งเป็นไปไม่ได้ด้วยประสาทตาของมนุษย์ บางรายได้ยินเสียงในอีกแบบหนึ่งที่ไม่เคยได้ยินมาก่อนด้วยประสาทหูของมนุษย์ พุดง่ายๆคือเรามองว่าการแยกจิตไปรับรู้อีกภาวะมิติหนึ่งเป็นการอยู่ในโลกหน้า

ถึงปัจจุบันการ ‘บังเอิญเฉียดตาย’ ยังมีใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่แจ่มชัดพอ แม้จะมีสถาบันซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อค้นคว้าและวิจัยประสบการณ์เฉียดตายระดับนานาชาติจำนวนมาก รูปแบบการพิสูจน์ก็ยังไม่ชัดเจนนัก รวบรวมว่าถ้าอยากเปิดเผยเรื่องโลกหลังความตายกันจริงๆ ก็ต้องเหนื่อยยากขัดข้อกับธรรมชาติมากหน่อย เพราะดั้งเดิมเหมือนธรรมชาติไม่เต็มใจให้เรารับรู้เรื่องนอกเหนือจาก

ชาติปัจจุบันเท่าใดนัก หากรู้และตระหนักกันมากๆ ก็อาจจะตระหนัก แล้วหันมาทำแต่ความดีกัน ดินแดนสวรรค์ก็จะผุดขึ้นเกินพื้นที่ในนรก ผิดหลัก ‘ของดีมีน้อย’ ไป

นักวิทยาศาสตร์ที่มีความโน้มเอียงจะเชื่อเรื่องโลกหน้า จะเน้นการนำเสนอข้อมูลวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่าจิตกับกายแยกกันได้จริง สมองไม่ใช่แหล่งผลิตความรู้สึกนึกคิดทั้งหมด นักวิทยาศาสตร์กลุ่มนี้เชื่อว่า มีหลักฐานชี้ขาดเพียงเท่านี้ก็พอแล้วสำหรับการยืนยันความเชื่อของตน

แต่นักวิทยาศาสตร์อีกกลุ่มหนึ่งที่มีความโน้มเอียงจะปฏิเสธเรื่องโลกหน้า จะเน้นการนำเสนอแบบหักล้างทุกประเด็นที่ชี้ว่าจิตกับกายสามารถแยกจากกัน มีรายละเอียดเชิงเทคนิคที่เหมือนอธิบายได้หมด กล่าวโดยสรุปคือนักวิทยาศาสตร์กลุ่มนี้เชื่อว่าการรู้เห็นอีกมิติหนึ่งเป็นการทำงานอันผิดปกติของสมองล้วนๆ

ดังนั้นแทนที่จะไปรอผลวิจัยจากการบังเอิญเฉียดตาย จึงมีการระดมความคิดจากนักวิจัยอีกกลุ่มหนึ่ง ว่าทำอะไรจะ ‘จงใจเฉียดตาย’ ได้อย่างเป็นวิทยาศาสตร์

เคยมีทฤษฎีแปลกๆที่ยังเป็นไปไม่ได้ในความจริง แต่นำเสนอในรูปของภาพยนตร์ฮอลลีวูด คือสร้างปัจจัยของความตายขึ้น โดยใช้ทั้งยา ทั้งการลดอุณหภูมิในร่างกาย และทั้งการช็อกด้วยไฟฟ้า เพื่อทำให้หัวใจหยุดเต้นและคลื่นสมองเรียบลง ซึ่งทางแพทย์ถือว่าตายสนิท ประสพการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากนั้นถือว่าเป็นการสัมผัสโลกหลังความตายอันเชื่อถือได้ จากนั้นจึงใช้เทคนิคกู้ชีพตามปกติ หลังจากเวลาผ่านไปสักสองสามนาทีก่อน ซึ่งเป็นระยะที่สมองยังไม่ขาดออกซิเจนจนเกิดความเสียหาย

แต่สิ่งที่นักวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันทำได้จริง คือกระตุ้นอย่างแรงที่บริเวณ Temporal Lobe ของสมองด้วยไฟฟ้า จะทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีร่างอีกส่วนหนึ่งแยกออกไปจากร่างเดิม ล่องลอยอยู่ข้างบนระดับเพดาน และมองจ้องดูเหตุการณ์ข้างล่างอยู่ แต่ประสบการณ์ชนิดนี้ก็ไม่ทำให้ได้ข้อสรุปว่าเกิดอะไรขึ้นกันแน่ เนื่องจากการที่จิตลอยขึ้นไปดูเหตุการณ์ชั่วคราวก็ยังรู้เห็นแคบจำกัดอยู่ในมิติเดิมๆ และอีกอย่างหนึ่ง Temporal Lobe ก็เป็นส่วนของสมองที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างภาพในฝันเสียด้วย

การเอาสมองมาเป็นตัวตั้ง หรือเป็นตัวตัดสินเรื่องประสบการณ์ข้ามมิติจึงไม่ทำให้เกิดข้อสรุป แต่จะก่อให้เกิดข้อกังขาจนเวียนอยู่ในขอบเขตของสมอง เป็นประเด็นถกเถียงที่ไม่รู้จบสำหรับมุมมองของนักวิทยาศาสตร์ที่เชื่อและไม่เชื่อ

แต่หากเป็นพุทธศาสนิกชนที่โน้มเอียงไปทางจิตนิยม มีความรู้มีความสามารถปฏิบัติธรรมจนเกิดสมาธิถึงระดับฌาน ก็จะสามารถยืนยันตามที่พระพุทธเจ้าตรัสเกี่ยวกับเรื่องของการถอดจิตไว้แล้วคือ

เปรียบเสมือนบุรุษจะพึงชักดาบออกจากฝัก เขาเพียงคิดว่าดาบก็ส่วนหนึ่ง ฝักก็อีกส่วนหนึ่ง จึงสามารถชักดาบออกจากฝักได้ ฉันทิก็ฉันทันนั้น เมื่อจิตเป็นสมาธิบริสุทธิ์ผ่องแผ้ว ไม่มีกิเลส ปราศจากกิเลสจรร อ่อนควรแก่การงาน ตั้งมั่นไม่หวั่นไหวแล้ว เธอย่อมสามารถโน้มน้อมจิตไปเพื่อนิรมิตรูปอันเกิดแต่ใจ คือนิรมิตกายอื่นจากกายนี้ มีอวัยวะน้อยใหญ่ครบถ้วน มีอินทรีย์ไม่บกพร่อง

หากเป็นผู้สามารถถอดจิตได้จริง ถอดได้หลายๆครั้ง ความสงสัยเกี่ยวกับเรื่องแยกกายแยกจิตจะหายไปอย่างเด็ดขาด และ

ประสบการณ์ขณะถอดจิตได้ย่อมบอกเราเองว่า 'มิติอื่น' มีหรือไม่ ถ้ามีมีอย่างไร เหมือนหรือต่างจากโลกเดิมแค่ไหน

ความต่างระหว่างผู้สามารถถอดจิตได้มีอยู่มาก ส่วนใหญ่เมื่อถอดออกสำเร็จเป็นครั้งแรกๆจะวนเวียนรู้เห็นอยู่ในโลกวัตถุเดิมๆนี้เอง พิสูจน์ได้ชัดจากการเข้าไปรู้เห็นสิ่งที่พวกเขารับรู้ว่ามีอยู่จริงอยู่แล้ว รวมทั้งรู้เห็นสิ่งที่เขายังไม่เคยเห็นมาก่อน แต่ตื่นขึ้นไปดูสถานที่จริงก็พบว่ามิใช่ของหลอก **สำคัญว่านั่นคือความรับรู้ขณะถอดจิตจะชัดกว่าเมื่อครั้งลืมตาตื่นด้วยกายเนื้อ** กับทั้งสามารถเห็นสิ่งต่างๆที่ตาเนื้อไม่สามารถเห็นอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นรัศมีจากจิตวิญญาณของผู้คน ตลอดไปจนกระทั่งจิตวิญญาณในภาพภูมิทัศน์ที่ไม่อาจเห็นได้ด้วยตาเปล่า

ผู้ถอดจิตได้เป็นปกติย่อมมีความรู้เห็นมโนุษย์ เช่นทราบชัดว่าการถอดจิตมิใช่ประสบการณ์เฉียดตาย แต่เห็นเป็นคนละเรื่องกันอย่างสิ้นเชิง **เนื่องจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นขณะถอดจิตคือการมีสติรู้ว่า 'รูปอันเกิดแต่ใจ' นั้นถูกนิรमितขึ้น และอย่างก้าวเข้าไปสู่มิติที่ละเอียดกว่าโลกหยาบ** โดยขณะนั้นหัวใจมิได้หยุดเต้น และคลื่นสมองก็มีได้เป็นเส้นเรียบแต่อย่างใด สิ่งนี้อาจแตกต่างไปบ้างก็เช่นลมหายใจสงบลงชั่วคราว โดยร่างกายทำตัวเป็นแห่งดูดพลังปราณจากรอบด้านเข้ามาหล่อเลี้ยงชีวิตไว้

เมื่อมีมุมมองที่ชัดเจน ว่าประสบการณ์วิญญาณหลุดจากร่างไม่จำเป็นต้องหมายถึงประสบการณ์เฉียดตาย ขึ้นต่อไปคงหายสับสนเมื่อกล่าวถึงประสบการณ์เมื่อจะต้องตายจริงๆ

● ประสพการณ์ตายจริง

ในเมื่อคนเราตายจริงได้ครั้งเดียว นอกนั้นเป็นข้อกังขาเกี่ยวกับ
สมอง หรือไม่ก็เป็นเพียงการถอดจิตด้วยพลังฌาน อย่างนี้มีแปลว่า
คนเราไม่มีสิทธิ์ล่วงรู้ความจริงเกี่ยวกับประสพการณ์ขณะตายจริงบ้าง
เลยหรือไม่? คำตอบคือ มี! คือต้องเป็นผู้ที่ฝึกวิชา ‘รู้ตามจริง’ แบบ
พุทธศาสนาอย่างโชกโชน คือเห็นกายเห็นจิตที่แสดงการเกิดดับ
อยู่ตลอดเวลาให้ชัด กระทั่งมีความเป็นกลาง มีสมาธิตั้งมั่น
ผ่องแผ้วปราศจากอคติ และเป็นอิสระจากการปรุงแต่งทางสมองใดๆ

จากนั้นย่อมสามารถโน้มน้อมไปกำหนดรู้ภาวะทางจิตของผู้อื่น
เปรียบเทียบเห็นได้ชัดว่าแท้จริงก็เหมือนของตน คือมีสภาวะจิตใดๆ
เกิดขึ้นด้วยเหตุ สภาวะจิตนั้นๆย่อมต้องดับลงเป็นธรรมดาเมื่อกำลังส่ง
ของเหตุสิ้นสุด

ผู้ฝึกวิชา ‘รู้ตามจริง’ ในพุทธศาสนาย่อมเห็น ว่าทั้งตนเองและ
ใครๆวนเวียนอยู่ในการเกิดสภาพจิตเพียงไม่กี่ชนิด เช่นจิตมีราคะ
แล้วแปรเป็นจิตไม่มีราคะ จิตมีโทสะแล้วแปรเป็นจิตไม่มีโทสะ จิต
มีความหลงแล้วแปรเป็นจิตไม่มีความหลง จิตหตู่แล้วแปรเป็น
จิตตื่นเต็มสดใส จิตฟุ้งซ่านแล้วแปรเป็นจิตสงบ

ที่เกิดสภาพจิตหนึ่งๆก็เพราะมีเหตุ เช่นจิตมีราคะก็เพราะ
โดนรูปหรือเสียงกระทบก่อน มีความตรึงนึกถึงรูปหรือเสียงในทาง
ที่น่ายินดี แต่พอรูปหรือเสียงหายไป หมดอาการตรึงนึกถึงรูปหรือ
เสียงในทางที่น่ายินดี เช่นเพียงมีสติรู้ ว่าราคะเกิดขึ้นในจิตและ
ไม่ยินดีตรึงนึกในทางกามต่อ ราคะก็จะหายไปเองเพราะหมดแรงส่ง
จากเหตุเก่า

นอกจากนั้นแล้ว ผู้ฝึกวิชา ‘รู้ตามจริง’ ในพุทธศาสนายังสามารถเห็นแจ้งว่าทั้งตนและทั้งใครต่อใครต่างก็มีสภาพของจิตอยู่หลักๆ คือ ‘รู้อะไรอย่างหนึ่ง’ กับพักอยู่ในอาการ ‘ไม่รู้อะไรเลย’ และในอาการไม่รู้อะไรเลยนั้นก็ใช้ว่าจิตจะดับไปแต่อย่างใด ทว่าอยู่ในสภาพเตรียมพร้อมจะยกขึ้นสู่การรับรู้ใหม่เมื่อมีอะไรมากระตุ้น

ขอจำแนกความรู้ประการหลังนี้ให้ชัดเจน คือ

๑) ภาวะรับรู้ผัสสะกระทบได้ คือสภาพที่ปรากฏเมื่อตาประจวบรูป หูประจวบเสียง จมูกประจวบกลิ่น ลิ้นประจวบรส กายประจวบสัมผัส และใจประจวบความนึกคิด แล้วเกิดสภาพรู้ชัดเข้าไปในสิ่งกระทบนั้นๆ เช่นอยู่ๆเรานึกได้ขึ้นมาว่าวันนี้ต้องไปหาหมอตามนัด ตรงนั้นคือมีความจำเข้ามากระทบจิตเราแล้ว เป็นผัสสะภายในชนิดหนึ่งเกิดขึ้นแล้ว

๒) ภาวะที่จิตไม่รับรู้ผัสสะใดๆ คือสภาพที่ปรากฏหมดการรับรู้จากรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และความนึกคิดใดๆ เรียกเป็นศัพท์เฉพาะว่า ‘ภวังคจิต’ ยกตัวอย่างง่ายที่สุดคือคนสลบเหมือดจากการโดนของแข็งกระทบศีรษะ หรือขณะที่เรากำลังอยู่ในภาวะหมดหุ้มนึกซึมจนไม่รู้สีกตัวแม้อยู่ที่ไหนและกำลังทำอะไร **แต่แม้จะไม่รับรู้ผัสสะกระทบใดๆ ภวังคจิตก็ยังทำงานตามธรรมชาติของมันอยู่ตลอดเวลา**

ภาวะในแบบข้อ ๒ นี้แหละที่น่าสนใจ เพราะเกี่ยวข้องกับความเป็นความตายโดยตรง

เมื่อผู้ฝึกวิชา ‘รู้ตามจริง’ ในพุทธศาสนาน้อมระลึกชาติอันเป็นอดีตของตน ซึ่งมีการเกิดตายมานับครั้งไม่ถ้วน ประกอบกับการอาศัยทิพยจักขุสองดวงตวัดโลกที่กำลังเกิดตายกันอย่างครึกโครมอยู่ทุกวินาที (ปัจจุบันคือเกิดวินาทีละ ๔ และตายวินาทีละ ๒) ก็ย่อมทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประสบการณ์ใกล้ตายได้อย่างกว้างขวางพิสดาร คือเห็นว่าจะกี่คนๆ ก็ตายและเกิดด้วยสภาพของภวังคจิตด้วยกันทั้งสิ้น

พระพุทธเจ้าบัญญัติเรียกจิตขณะแรกสุดของการเกิดว่า ‘ปฐมวิญญาณ’ แต่สาวกในชั้นหลังเรียกว่า ‘ปฏิสนธิจิต’ ส่วนจิตขณะท้ายที่สุดของชีวิตเรียกว่า ‘จุติจิต’

ดังที่กล่าวแล้วว่าภวังคจิตนั้น แม้ไม่รู้ ก็ยังมีการทำงาน ฉะนั้นถึงเราจะไม่คิดอ่านกระทำการใดๆ ไม่ปรารถนาจะให้สิ่งใดเกิดขึ้น ในขณะแห่งปฏิสนธิจิตและจุติจิต ก็จะต้องมีบางสิ่งดำเนินไปอยู่ตลอดเวลาตามกลไกธรรมชาติวันยังค่ำ จะมาบอกว่าฉันไม่เชื่อเรื่องการเกิดใหม่ จึงไม่ต้องไปเกิดใหม่ อย่างนี้จุติจิตเขาไม่รู้ ไม่ยกประโยชน์ให้ตามความเชื่อนั้นๆเลย

ถามว่าจุติจิตทำงานตามการกระตุ้นของอะไร? ต้องตอบว่า ก่อนหน้านั้นจะเกิดนิมิตหมายอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น ได้แก่

๑) **การทบทวนกรรม** คือการที่จิตทวนระลึกได้ว่าเคยทำอะไรไว้บ้าง โดยเฉพาะที่หมั่นทำเป็นประจำจนเคยชิน ทำให้จิตเกิดความเศร้าโศกกับบาปกรรม หรือทำให้จิตเกิดโสมนัสกับบุญกุศล ภาวะการทบทวนกรรมนั้นเกิดขึ้นทางใจอย่างเดียวเท่านั้น ไม่เห็นด้วยตา ไม่ได้ยินด้วยหู และไม่สัมผัสด้วยประสาทหยาบอื่นๆ

มักมีข้อกังขาว่าคนตายบางคนทำไมยังวนเวียนอยู่กับที่เดิม หรือมาหาญาติที่บ้าน หรือสิงสถิตอยู่ตามในที่ที่เคยคุ้นสมัยยังเป็นคน ความจริงวิญญานเหล่านี้ก็อยู่ในภพๆหนึ่ง แต่ก่อนตายนั้นจิตห่วงเอาความกังวล ห่วงเอาความผูกพันกับบุคคลไว้เป็นเรือนตาย เข้าข่ายนิมิตหมายการทบทวนกรรมนี้เอง พอจิตจิตปรากฏ เขาจะรู้สึกเหมือนทุกอย่างวูบหายไปชั่วขณะ แล้วเกิดจิตในภพใหม่ที่ยึดสภาพของความเป็นคนเดิมไว้ คือมีความทรงจำ มีความผูกพัน มีความปรารถนาจะทำอะไรแบบเดิมๆอยู่อีก

๒) กรรมนิมิต ได้แก่เครื่องหมายหรืออุปกรณ์ในการกระทำกรรม เช่นถ้าเคยฆ่าสัตว์มามากๆ ก็อาจเห็นสัตว์กรูมาทวงชีวิต หรืออาจเห็นปืนผาหน้าไม้ที่เคยใช้สังหารสัตว์ก็ได้ กรรมนิมิตนี้อาจมาให้เห็นทางตา หู จมูก ลิ้น กาย หรือใจก็ได้ โดยมากจะเกิดทางตา ทางหู และทางใจ ส่วนน้อยจะเกิดขึ้นที่อื่น เช่นบางคนเคยยึดเยียดอาหารขมๆให้พ่อแม่ในช่วงที่พ่อแม่ช่วยตัวเองไม่ได้ ทั้งที่สามารถหาอาหารได้ดีกว่านั้น แต่มีเจตนาประหยัด หรือให้อย่างเสียไม่ได้ ให้อย่างคิดว่าเมื่อไหร่จะตายกันไปเสียที อย่างนี้อาจมีรสขมจัด ที่สุดแสนจะกล่ำกลืนเกิดขึ้นที่ลิ้นได้เหมือนกัน (แต่ถ้ายากจนจริงๆซื้ออาหารไม่ค่อยดี ก็ถือว่าทำดีที่สุดแล้วตามฐานะ อย่างนี้ไม่เป็นบาป แต่เป็นบุญ)

๓) คตินิมิต ได้แก่เครื่องหมายหรือสภาพแวดล้อมของคติหรือภพที่จะไปเกิด ถ้าเป็นคตินิมิตที่จะนำไปสู่สุคติ ก็จะปรากฏเป็นปราสาทราชวัง วิมานสถาน หรือความสว่างแห่งท้องฟ้าที่นุ่มนวล ลออลตา มีแต่ความเย็นรื่นน่าพิศวงอย่างประหลาดล้ำ สำหรับคตินิมิตนี้เกิดขึ้นได้ทั้งทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ หมายความว่า

ว่าทั้งลืมหูลืมตาอยู่ก็อาจเห็นยมทูตมายืนอยู่ข้างๆ ญาติ อันนี้ไม่ได้เป็นการตาผาด แต่เป็นการปรุงแต่งของจิตใกล้วาระสุดท้ายที่ทำให้เห็นไปตามอำนาจกรรมบันดาล

สำหรับพวกใกล้ตายที่เห็นคตินิมิตนั้น ตัวของนิมิตจะปรากฏเหมือนแม่เหล็กที่มีพลังดึงดูด และจิตจะหนีแรงดึงดูดนั้นไปไหนไม่ได้ เช่นถ้าตาเห็นไก่ หูได้ยินเสียงไก่ขัน หรือเกิดนิมิตรูปไก่ขึ้นทางใจ ก็จะต้องไปเกิดเป็นไก่ตามนั้น พุดง่ายๆ ว่าเห็นอะไรก็เคลื่อนเข้าไปสู่ความเป็นเช่นนั้นโดยไม่มีสิ่งใดมาค้านขวางได้

ความจริงประการหนึ่งของคนที่ชีวิตใกล้ดับคือ จะมีการทบทวนอดีตที่ผ่านมาเป็นฉากๆ อย่างรวดเร็ว นำอัศจรรย์ ขอให้ทราบว่าเป็นขั้นของการทบทวนนั้นมิใช่ นิมิตหมายอันจะเป็นที่ไป นิมิตหมายอันจะเป็นที่ไปนั้นเกิดขึ้นเพียงหนึ่งเดียว เป็นแรงดึงดูดจิตให้มุ่งไปตามทิศนั้นๆ

อาจมีข้อสงสัยว่าอะไรเป็นตัวสร้างนิมิตหมายขึ้นมา พระสาวกผู้ปฏิบัติชอบก็ตอบว่า 'กรรม' นั่นแหละเป็นผู้ตัดสินว่าเราจะได้เจอกับนิมิตหมายแบบไหน เรียงตามลำดับความหนักเบาดังนี้

๑) ครุกรรม

ครุแปลว่าหนัก ฉะนั้นครุกรรมจึงหมายถึงกรรมหนัก ชนิดทำครั้งเดียวก็ให้ผลแน่นอนเป็นสุคติหรือทุคติ ต่อให้ทำกรรมในชั่วตรงข้ามอื่นมากมายสักเพียงใดก็ไม่อาจยับยั้งการให้ผลที่แน่นอนของกรรมซึ่งทำเพียงครั้งเดียวนั้นได้

สำหรับกรรมฝ่ายจะส่งไปสู่ทุคติแน่นอนนั้น คือทำสิ่งที่พระพุทธเจ้าบัญญัติเรียกว่าเป็น 'อนันตริยกรรม' ได้แก่ ฆ่ามารดา

ฆ่าบิดา ฆ่าพระอรหันต์ ทำร้ายพระพุทธเจ้าจนถึงยังพระโลหิตให้ห้อขึ้น และยังสงฆ์ให้แตกจากกัน

ส่วนกรรมฝ่ายที่จะส่งไปสู่สุคติแน่นอนนั้น คือทำสิ่งที่พระพุทธเจ้าบัญญัติเรียกว่าเป็น 'กรรมไม่ดำไม่ขาว' จนกระทั่งสำเร็จมรรคผลเป็นพระโสดาบันบุคคลขึ้นไป หากทำกรรมนี้สำเร็จเพียงครั้งเดียวเป็นอันว่ามีสุคติเป็นที่ไปอย่างแน่นอน

นอกจากนี้ หากทำกรรมที่เป็นมหัคคตกุศล คือบำเพ็ญเพียรภาวนาจนได้ฌาน และฌานนั้นยังไม่เสื่อม สามารถเข้าออกได้เป็นปกติ ก่อนตายมีกำลังใจหนักแน่นพอจะเข้าถึงฌานชั้นใดชั้นหนึ่ง ก็จะเป็นผู้แน่นอนในการไปสู่สุติก่อนเช่นกัน แม้ว่าอดีตจะเคยก่อบาปก่อกรรมไว้มากมายเพียงใด เมื่อใกล้ตายจะเห็นนิมิตหมายในทางดีปรากฏอย่างแน่นอน

สำหรับผู้ทำอนันตริยกรรมเอาไว้ จะไม่มีทางบรรลุมรรคผล และไม่มีทางทำสมาธิได้ถึงฌานเลยจนตาย เนื่องจากอนันตริยกรรมมีความหนักหน่วงมาก ถ่วงจิตไว้ไม่ให้รอดจากวิถีนรกได้ด้วยหนทางใดๆ เมื่อใกล้ตายจะเห็นนิมิตหมายในทางร้ายปรากฏอย่างแน่นอน

๒) อาสันนกรรม

คือกรรมที่ทำเมื่อเวลาใกล้ตาย โดยมากจะหมายถึงกรรมทางความคิด ทำให้จิตเกิดพะวง หรือยังให้จิตบังเกิดปิติ

บางคนทำความดีมาจนชั่วชีวิต แต่ก่อนตายไม่นานเกิดความคิดกังวลถึงกรรมชั่วบางอย่างที่เคยทำไว้แค่หนสองหน จิตจึงเกิดความระส่ำระสาย หากความสุขสงบไม่ได้ หรือบางคนมีปกติ

ไม่เบียดเบียนใคร แต่เกิดเคราะห์หามยามร้ายต้องไปต่อสู้กับโจร
 แหวงโจรตาย ทว่าก็โดนโจรแหวงตายด้วย อย่างนี้จิตจะยึดเหนี่ยว
 กรรมอื่นยาก มีแต่พุ่งไปจับกรรมที่เพิ่งทำสดๆ ร้อนๆ ทำเดียว เมื่อ
 ไกล่ตายจึงเห็นนิมิตหมายในทางร้ายปรากฏก่อน

ส่วนบางคนทำชั่วมาตลอดชีวิต หรือไม่ก็ทำบุญไว้น้อยกว่า
 ทำบาป ทว่าก่อนตายไม่นานมีคนอ่านหนังสือธรรมะให้ฟัง จิตเกิด
 ความเลื่อมใส ยึดพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่งได้หัน
 หรือกำลังตั้งใจเดินเอาของไปถวายพระภิกษุสงฆ์แล้วเป็นลมตาย
 อย่างนี้จิตก็เหนี่ยวเอากรรมดีที่ทำล่าสุดไว้เป็นเรือน เมื่อไกล่ตายจึง
 เห็นนิมิตหมายในทางดีปรากฏก่อน

๓) อาจิณณกรรม

คือกรรมที่ทำเป็นประจำในระหว่างมีชีวิต อาจมีคำถามว่า
 แต่ละคนมีกรรมที่ทำเป็นประจำอยู่เยอะเยอะ แล้วจะทราบได้อย่างไร
 ว่ากรรมประจำอันใดจะให้ผลในขั้นสุดท้าย? ต้องตอบว่าถ้า
 อาจิณณกรรมฝ่ายกุศลมีน้ำหนักมากกว่าอาจิณณกรรมฝ่ายอกุศล
 เมื่อไกล่ตายจะเห็นนิมิตหมายในทางดีปรากฏก่อน

และในบรรดาอาจิณณกรรมฝ่ายกุศลด้วยกัน กุศลกรรมที่
 ทำไว้บ่อยที่สุด หรือมีตัวแปรให้สุกสว่างสูงสุด จะเป็นผู้บันดาล
 นิมิตหมายเมื่อไกล่ตายก่อน

เรื่องน้ำหนักกรรมนี้อย่าไปคิดให้เสียเวลา คนธรรมดาไม่มีทาง
 รู้ได้ ต่อเมื่อเป็นผู้ฝึกวิชา 'รู้ตามจริง' ของพระพุทธเจ้าจนกระทั่ง
 เกิดสมาธิผ่องแผ้ว ย่อมโน้มไปรู้ได้เอง เหมือนคนตาดีสามารถเห็น
 ได้ว่าแสงจากกระบอกไฟฉายใดส่องสว่างนำทางได้ชัดกว่ากัน

อาจิณณกรรมน่าสนใจว่าครุกรรมและอาสันนกรรม เพราะมีโอกาสให้ผลมากที่สุด เป็นแรงบันดาลใจให้เกิดนิमितหมายสุดท้ายได้มากที่สุด ทุกคนต้องมีอาจิณณกรรมหลายๆอย่างแน่นอน ในขณะที่คนทั่วไปไม่ค่อยทำครุกรรมกัน และไม่ค่อยมีอาสันนกรรมที่กำลังแรงพอจะให้ผลขณะถูกเด็ดชีพ

ยกตัวอย่างเช่นคนที่ทำกรรมดีมาทั้งชีวิต แต่กรรมเก่าบางอย่างมาตัดรอนชีวิตให้สั้นลงด้วยอุบัติเหตุอันสุดวิสัยที่จะป้องกัน แบบที่เรียกกันว่า ‘ตายโหง’ กะทันหันนั้น ดูสภาพศพเหินๆ แล้วน่าสยดสยอง ตามสามัญสำนึกของคนทั่วไปย่อมรู้สึกว่ถ้าตายร้าย ย่อมไปร้าย แต่ความจริงก็คือวิบากกรรมไม่ได้วิธีตายของเราเหมือนตามมนุษย์ แต่ดูแบบซึ่งน่าหนักกว่าที่ทำมาทั้งชีวิตนั้นน้ำหนักเหไปทางใด หากเหไปทางดีแล้วละก็ จะมีการประชุมกันก่อนนิमितหมายอันเป็นมงคลอย่างแน่นอน สภาพหลังทิ้งซากไปแล้วอาจขัดแย้งกับตัวซากศพแบบพลิกหลังมือเป็นหน้ามือกะทันหันเลยทีเดียว!

๔) กตัตตกรรม

คือกรรมที่ทำโดยไม่ได้เจตนาให้เป็นไปอย่างนั้น หรืออีกนัยหนึ่งคือไม่เต็มใจจะทำ ลักษณะของจิตจะไม่เป็นกุศลหรืออกุศลชัดเจน อย่างเช่นลูกถูกพ่อบังคับไปใส่บาตรพระ โดยที่ลูกไม่ได้มีความเลื่อมใสอยู่ด้วยตนเอง และถ้าพ่อไม่ใช้ก็จะไม่ทำเลย เป็นต้น อย่างนี้แม้จัดเป็นกรรมก็มีน้ำหนักน้อยแทบจะเท่าน้ำมันฉาบกระทะที่ใช้ปรุงอาหารไม่ได้ เนื่องจากกรรมทุกชนิดมีเจตนาเป็นประธาน หากเจตนาของเด็กเป็นไปเพื่อสักแต่ทำตามพ่อสั่ง ใจแทบไม่ยินดียินร้ายเอาเลย ก็คล้ายให้พ่อยืมแขนขาตนมาใส่บาตร โดยที่ใจตัวเองไปอยู่

เสียที่อื่น กรรมที่ใส่บาตรจะให้ผลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น (ในทางตรงข้ามถึงโดนใช้ให้ใส่บาตร แต่มีความเลื่อมใสในบุญ มีกำลังใจยิ่งกว่าคนสั่ง ผลก็หนักแน่นยิ่งกว่าคนสั่งได้ ขอให้ทราบว่าการตัดตากรรมอยู่ที่น้ำหนักเจตนาที่อ่อน มิใช่กรรมประเภททำเพราะคนอื่นสั่ง)

เป็นไปได้น้อยกว่าหนึ่งในพัน หนึ่งในหมื่นราย ที่กัตตตากรรมจะมาซึ่งให้ผลก่อนอาสันนกรรมและอาจิณณกรรม (ถ้ามีครุกรรมก็ไม่ต้องพูดถึง เพราะจะไม่มีกรรมใดตัดหน้าไปได้อยู่แล้ว) ส่วนใหญ่ถ้าทำแค่ครั้งสองครั้งจะไม่มีทางมาเข้ารอบซึ่งชัยได้เลย กัตตตากรรมจะมาเป็นตัวก่อนนิมิตหมายเมื่อใกล้ตายได้ก็เพราะเราทำกัตตตากรรมนั้นบ่อยๆ หรือไม่ก็เพราะบุคคลซึ่งถูกกระทำเป็นผู้ทรงคุณใหญ่ จนกลายเป็นกรรมที่มีกำลังมากกว่ากรรมปกติ

ยกตัวอย่างเดิม สมมุติว่าเด็กที่มาใส่บาตรเป็นลูกบ้านป่า ทั้งชีวิตวนเวียนอยู่กับการเลี้ยงสัตว์ ผ่าฟัน หุงข้าว ใจไม่ค่อยคิดอะไรมากไปกว่าเลี้ยงตัวเองให้รอดวันต่อวัน แต่เผอิญมีพระพุทธรูปหินบาทผ่านบ้านเป็นระยะ แล้วก็ถูกพ่อแม่สั่งให้ใส่บาตรหลายหน หากพระพุทธรูปนั้นเป็นผู้ทรงคุณ ก็แปลว่าเด็กสั่งสมบุญใหญ่ไว้โดยไม่รู้ตัว ทำนองเดียวกับคนตาบอดไม่รู้ตัวว่าหยิบเหรียญทองใส่กระเป๋านึกว่าเป็นเหรียญบาทธรรมดา พอถึงเวลาต้องควักออกมา ถ้าโชคดีเจอคนมีใจเป็นธรรม (ซึ่งหาได้ยาก) บอกตามจริงว่านั่นไม่ใช่เหรียญบาท แต่เป็นเหรียญทอง คนตาบอดก็อาจรำรวยทันทีแบบไม่ต้องลงทุน

เมื่อนิมิตหมายปรากฏแล้ว มีวาระสุดท้ายอันเป็นภวังคจิตเคลื่อนจากภพเดิมแล้ว มีวาระแรกสุดอันเป็นภวังคจิตอุบัติในภพใหม่แล้ว จะไม่มีใคร 'กลับเข้าร่างเดิม' ได้อีกเลย หากใครบอกว่าตายแล้วแต่ยังหวนกลับมาพูดจาและเดินเหินได้ใหม่ ก็แปลว่าเขายังไม่ไปเกิดใหม่จริง แม้ร่างกายจะยุติการทำงานและถูกวินิจฉัยโดย

แพทย์ว่าตายแล้วก็ตาม เขายังไม่ถึงซึ่งภาวะแห่งมรณะตามนิยามของพระพุทธองค์เต็มร้อยเลย

ประสบการณ์เนี้ยตตายของหลายต่อหลายคนจึงเป็นเพียงนิมิตหมายอย่างหนึ่ง ไม่เชิงว่าเป็นของเก๊ล้วนๆ เพียงแต่เอามายึดมั่นถือมั่นเป็นคำบอกเล่าของ ‘ผู้ผ่านความตายมาแล้ว’ ไม่ได้ อาทิเช่น ผู้ที่กล่าวถึงภาวะการตายแต่ในแง่ดี เพียงเพราะไปสัมผัสสมิตินุสสงบดีมด้าล้าลิกมานั้น ถือว่าเป็นการแจ้งข่าวที่ผิดพลาดกับชาวโลก และอาจทำให้บางคนหลงคิดไป ว่าตายแล้ววิญญาณจะอยู่ในเขตสันติสุขถ่ายเดียว เลยพานเกิดความคิดฆ่าตัวตายหนีโลกไปเสียก่อนว้ยอันควร

● การดับขันธของพระอรหันต์

บุคคลผู้หมดกิเลสหรือที่ทางพุทธศาสนาเรียกกันว่า ‘พระอรหันต์’ นั้น หมดจากความหลงสำคัญผิด เช่น เห็นสิ่งที่ไม่เที่ยงว่าเที่ยง เห็นสิ่งที่ไม่ใช่ตัวตนว่าเป็นตัวตน จึงสิ้นความทะยานอยากเข้าไปยึด ทะยานเข้าไปติดใจในภพน้อยภพใหญ่ทั้งปวง

เมื่อหมดความทะยานเข้าไปยึด หมดความหลงเห็นว่าภาวะอย่างนั้นดี ภาวะอย่างนี้น่าอภิมรย์ จิตก็สะอาดบริสุทธิ์ปราศจากการก่อร่างสร้างภพ ปลอดโปร่งออกมาจากแก่นกลางภายในอย่างแท้จริง สมดังที่พระพุทธองค์ทรงตรัสว่าถ้าภิกษุสำเร็จวิชา ‘รู้ตามจริง’ ขั้นสูงสุดแล้ว พระพุทธองค์ตรัสเปรียบไว้เหมือนตาลยอดด้วนที่ไม่อาจอกเงยได้อีก คือทำลายกิเลสทั้งปวงอันเป็นเหตุให้เกิดภพใหม่ หรืออีกนัยหนึ่งคือทำลายเครื่องเศร้าหมองอันเป็นเหตุนำไปสู่ทุกข์ทั้งปวงลงสิ้นเชิงเบ็ดเสร็จเด็ดขาด

ขณะสุดท้ายของชีวิตของผู้บริสุทธิ์จากกิเลสนั้น จะไม่มีนิमितหมายใดๆ ปรากฏขึ้นทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเข้าฌานหรือไม่เข้าฌานก็ตามที และเมื่อเกิดจุติจิต ก็จะไม่เหลือร่องรอยการสืบต่อองค์แห่งความทุกข์ใดๆ อีก คือจะไม่มีการอุบัติ ไม่มีการไปปฏิสนธิในภพใดๆ ไม่เข้าเป็นพวกของหมู่สัตว์ใดๆ ตลอดทั่วทั้งไตรภูมิ

● บทสำรวจตนเอง

๑) เราเคยคิดถึงเรื่องเกี่ยวกับความตายบ่อยเพียงใด วันละครั้ง เดือนละครั้ง ปีละครั้ง หรือไม่เคยคิดนานจนเกินจะนับว่าเป็นระยะเวลาประมาณใด?

๒) เราเคย 'เชื่อ' หรืออย่างน้อย 'รู้สึกจริงๆ' ว่าจะเป็นหนึ่งในผู้ที่ต้องตายไปจากความเป็นเช่นนี้หรือไม่?

๓) เราเคยเตรียมวางแผนหาทางหนีทีไล่แบบเผื่อขาดเผื่อเหลือ หรือถามไถ่ผู้รู้บ้างหรือไม่ว่าควรตระเตรียมเพื่อวาระสุดท้ายอันเป็นจุดสำคัญสูงสุดของชีวิตอย่างไร ชนิดที่ถ้าต้องออกเดินทางไกลต่อแบบปูบับกะทันหันก็พร้อมเลยทันที?

● สรุป

ความตายสำหรับคนส่วนใหญ่ไม่ใช่เรื่องน่าพิสมัย เพราะกำลังพอใจอยากเป็นเช่นนี้ไปนานๆ แต่ความตายสำหรับคนอีกส่วนหนึ่งก็เป็นที่น่าปรารถนา เพราะกำลังขัดเคืองไม่อยากเป็นเช่นนี้อีกแล้ว แม้แต่นาทีเดียว

จะเห็นความตายเป็นเรื่องน่ารักหรือน่าชังก็ตาม คนเกือบ
ทั้งหมดแทบไม่มีโอกาสรู้ล่วงหน้าเลยว่าตนเองจะตายเมื่อไหร่ **และที่
สำคัญคือไม่รู้ว่าจะตายในอาการใด เกิดประสบการณ์ภายในแบบไหน**
ขณะแห่งความตายมักอยู่ในสายตาของแพทย์และพยาบาล ขณะ
แห่งความเป็นศพหลังความตายมักอยู่ในสายตาของสัปเหร่อและผู้ช่วย
แต่ขณะแห่งความเป็น ‘ผู้ตาย’ หลังมรณกาลผ่านไปนั้น จะอยู่ใน
สายตาของผู้ฝึกวิชา ‘รู้ตามจริง’ ของพระพุทธรเจ้าเท่านั้น

คนเราจะกลัวตายในขณะที่กำลังลืมตาตื่นอยู่ในการมีชีวิตปกติ
เท่านั้น แต่ขณะแห่งการตายจริงจะไม่หลงเหลือความกลัวตายอยู่เลย
เพราะความรู้สึกนึกคิดจะไม่ใช่ออย่างนี้แล้ว จิตจะหมดความสำคัญ
มันหมายความว่าเคยเป็นใคร ยิ่งใหญ่หรือต่ำต้อยแค่ไหน แต่หันไปให้
ความสำคัญกับสิ่งอื่นแทน นั่นคือชีวิตที่ผ่านมาได้ทำอะไรเด่นๆไว้
เป็นประจำ

การรับทราบว่ประสบการณ์ใกล้ตายเป็นอย่างไรอาจช่วยให้
เตรียมตัวเตรียมใจได้ดีขึ้น ข้อแรกคือระลึกเสียแต่เนิ่นๆว่าความ
ตายไม่ใช่เรื่องเล่นๆ หากปล่อยจิตปล่อยใจมัวชั้ไปเรื่อยก็อาจได้ตาย
แบบมัวชั้ไม่รู้เหนือรู้ใต้ได้เช่นกัน ข้อสองคือรู้ตามจริงว่าวาระ
ใกล้ตายนั้นเราช่วยตัวเองไม่ได้ แต่ขณะมีชีวิตสามารถเตรียม
เสบียงไว้ล่วงหน้า เพื่อความอุ่นใจและพร้อมเผชิญจุดวิกฤตสูงสุดใน
ชาตินี้โดยไม่ต้องพะวงหลงกลัวอะไรอีกเมื่อวินาทีนั้นมาถึงเข้าจริงๆ

หน้าว่าง

สภาพความเป็นอยู่
ของสัตว์ในภพภูมิต่างๆ

หน้าว่าง

ถึงบทก่อนเราทราบพอเป็นเค้าเป็นเลว่า ‘ตายแล้วไม่จบ’
แต่ยังไม่ทราบว่า ‘ตายแล้วไปไหน’ สำหรับบทนี้จะพูดถึงสภาพ
ความเป็นอยู่ของสัตว์ในภพภูมิต่างๆที่ผู้ ‘ตายจริง’ ได้ไปอยู่กัน

คนที่เห็นการท่องเที่ยวเกิดตายของสัตว์ในสังสารวัฏต่างเกิด
มุมมองเดียวกันขึ้นมาอย่างหนึ่ง นั่นคือสัตว์ทั้งหลายไม่เคยตาย มี
แต่เคย ‘เปลี่ยนสภาพ’ หรือ ‘เคลื่อนจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพ
หนึ่ง’ เท่านั้น

แต่สำหรับคนไม่รู้ ไม่มีญาณหยั่งเห็น ต้องถือว่าไม่มีความผิด
ที่ปักใจเชื่อได้แค่ตามที่ประสาทตาเนื้อเอื้อให้เห็น เมื่อใดที่ใครเป็น
ศพ ก็เหมือนเป็นการโบกมือลาชั่ววินาที จะไม่ได้พบกันอีก จะ
ไม่ได้คุยกันอีก จะไม่ได้ทำอะไรร่วมกันอีก

เราเลือกได้ที่จะไม่เชื่อ แต่เราไม่มีสิทธิ์เลือกที่จะเปลี่ยนแปลง
ความจริง เหมือนเช่นเมื่อเรายังไม่รู้เรื่องการประหารชีวิตที่น่าขนพอง

สยองเกล้า เราก็ไม่อยากจะเชื่อเหมือนกันว่ามีอะไรมหัศจรรย์อย่างนี้อยู่บนโลก แต่ถ้ามันมีมันก็มี นี่เป็นทำนองเดียวกับที่เรายังไม่รู้สภาพความเป็นไปในนรก เราอาจไม่อยากจะเชื่อว่ามันมี แต่ถ้ามันมีมันก็มีเช่นกัน ที่สำคัญคือถ้ามันมีจริงก็แปลว่าความมหัศจรรย์ทุกชนิดบนโลกมนุษย์เป็นอันถูกลิ้มได้ เพราะจะไม่มีความทุกข์ใดเทียบเท่าความทุกข์ทรมานในนรกเลยเป็นอันขาด!

เมื่อดำรงอยู่ในความเป็นมนุษย์ด้วยกันนี้ ทุกคนรู้วาระระหว่างพวกเรามีความต่าง แต่จะรู้ดีที่สุดว่าความต่างนั้นมีความหมายอย่างไร ก็เมื่อเห็นภาพภูมิอันเป็นที่ไปของแต่ละคนนั่นเอง

• ภาพภูมิ

‘ภพ’ คือโลกอันเป็นที่อยู่ของสัตว์ จะเรียกว่าภพ จะเรียกว่าสภาพ หรือจะเรียกว่าภาวะชีวิตก็ได้ทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะเน้นสภาพแวดล้อม หรือภาวะของอัตภาพที่สัตว์ครองอยู่เป็นสำคัญ เช่นภพของมนุษย์ย่อมมีแผ่นดิน มีภูเขา มีทะเล มีแม่น้ำ โดยที่ตัวมนุษย์เองมีหนึ่งหัว หนึ่งตัว สองแขน สองขา ยกตั้งขึ้นด้วยกระดูกสันหลัง อันแสดงสภาพสัตว์ชั้นสูง

โดยคร่าวสุดมีภพอยู่ ๓ ระดับ รวมเรียกว่า **‘ไตรภพ’** ได้แก่

๑) กามภพ ภพของผู้ที่ยังแสวงกามคุณ หมายถึงสภาพต่ำสุดตั้งแต่สัตว์นรก ไปมาถึงสัตว์เดรัจฉาน เปเรต มนุษย์ เรื่อยไปจนกระทั่งสูงสุดคือเทวดาผู้ยังพัวพันกับความใคร่ในรูปเสียงกลิ่นรส

๒) รูปภพ ภพของผู้ที่เข้าถึงรูปฌาน หมายถึงสภาพของผู้พ้นจากภพอันแกเลือกกลัวด้วยกาม เพราะมีสมาธิจิตตั้งมั่นถึงระดับฌาน

พวกนี้จะมีรูปร่างที่สุขุมยิ่ง สุขุมและประณีตขนาดที่ว่าผัสสะภายนอกทั้งปวงปรากฏแผ่วจนไม่อาจทำให้รู้สึกรู้สว่าน่าติดใจแต่อย่างใดได้ พวกเขาพึงใจมีชีวิตเพื่อเสพลุสอันเป็นภายในจากสภาพฉานจิตอันยิ่งใหญ่อล้าลึกเกินจินตนาการ

๓) อรูปภพ ภพของผู้ที่เข้าถึงอรุปรณ หมายถึงสภาพของผู้พ้นจากความมีรูป เพราะสมาธิจิตก้าวล่วงการสำคัญในรูปทั้งปวงเสียได้ พวกนี้รู้สึกในอีกระนาบหนึ่งซึ่งเหนือกว่าสุอันเป็นทิพย์

(หมายเหตุ - คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าไตรภพคือโลกนรก โลกมนุษย์ และโลกสวรรค์ ความจริงแล้วทั้งสามนี้เป็นเพียงกามภพเท่านั้น)

ส่วน ‘ภูมิ’ นั้นจะเป็นส่วนย่อยของภพอีกที เพราะเน้นที่ระดับชั้นแห่งจิตมากกว่าจะพูดถึงสิ่งแวดล้อมหรือแม้แต่ร่างกายอันเป็นของภายนอกที่สัมผัสได้ง่ายกว่ากัน

ภูมิแห่งจิตวิญญาณมี ๔ ระดับ ได้แก่

๑) กามาวจรภูมิ เป็นภูมิจิตที่ยังข้องแวะอยู่กับกามคุณ ๕ คือ เสพลุสสะอันน่าพึงใจทางตา หู จมูก ลิ้น กาย อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งหมด

๒) รูปาวจรภูมิ เป็นภูมิจิตที่ยึดเอารูปธรรมเช่นลมหายใจหรือสีนเป็นตัวตรึงจิตให้ตั้งมั่นถึงฉาน

๓) อรูปาวจรภูมิ เป็นภูมิจิตที่กำหนดเอานามธรรมเช่นอากาศอันเป็นตัวตรึงจิตให้ตั้งมั่นถึงฉาน

๔) โลกุตตรภูมิ เป็นภูมิจิตที่เคยเห็นแจ้งว่ารูปนามไม่ใช่ตัวตน และความเห็นนั้นจะต้องเหนี่ยวนำจิตได้ถึงฉาน ประจักษ์แจ้งว่านิพพานมีจริง พ้นสภาพการมีการเป็นทั้งปวงออกไป

คงเห็นว่า ‘ภูมิ’ นั้นจำแนกออกมาได้มากกว่า ‘ภพ’ ทั้งนี้ก็เพราะหลายภพสามารถเป็นที่อยู่ของภูมิจิตระดับโลกุตตระได้นั่นเอง สังสารวัฏมิได้มีที่อยู่เฉพาะสำหรับอริยบุคคลแต่อย่างใด เว้นแต่อบายภูมิแล้ว อริยเจ้าปรากฏอยู่ได้ทั้งสิ้น ไม่ว่าในโลกมนุษย์นี้ ในโลกสวรรค์ ในโลกพรหม

และที่คนไทยมักเรียกรวมว่า ‘ภพภูมิ’ ควบคู่กันนั้น ขอให้ทราบว่าเป็น ‘ภาพรวม’ ของช่วงชั้นที่อยู่ ทั้งลักษณะกายและระดับจิตในระหว่างเวียนว่ายตายเกิดนั่นเอง โดยมากจะนึกเหมาไปรวมๆ ได้เพียงโลกมนุษย์ในฐานะระดับที่ตนเป็นอยู่ เห็นว่าชาติปัจจุบันเป็นอย่างนี้ ชาติหน้าก็คงจะราวๆ เดียวกันนั่นเอง

เพื่อให้เข้าใจความหลากหลายระหว่างภพภูมิต่างๆ ได้ดีขึ้น ลองมาดูก่อนว่าแค่ ‘โลกมนุษย์’ อันเป็นภาพๆ หนึ่งนั้น เรามีความเข้าใจมากน้อยแค่ไหน ถ้ายิ่งเหมาว่าดาวเคราะห์กลมๆ ใบนี้คือ ‘โลกของมนุษย์’ อยู่ละก็ ควรปรับความเข้าใจเสียใหม่ คือความจริงมันเป็นที่อยู่อาศัย เป็นแหล่งรวม เป็นศูนย์กลางของสัตว์ในภพภูมิอื่นอีกมากนัก กล่าวคือดาวเคราะห์กลมๆ ใบนี้เป็นโลกของเดรัจฉาน เป็นโลกของผีเปรต และเป็นโลกของเทวดาชั้นต้นๆ อีกมากมาย เหลือคณานับ สัตว์บางภพภูมิเช่นเดรัจฉานเราก็มองเห็นด้วยตาเปล่า และสามารถสัมผัสแตะต้องได้ด้วยมือไม้ ทว่าสัตว์บางภพภูมิเช่นเปรตนั้น เราอาจบังเอิญสัมผัสได้ด้วยใจแล้วชนลูก หรือสัตว์บางภพภูมิเช่นเทวดา เราก็ได้แต่รู้สึกถึงความอบอุ่นสว่างเบาจากกระแสนิเวศญาณพวกท่าน

ดังนั้นดาวเคราะห์ดวงหนึ่งๆ จึงไม่จำเป็นต้องเป็นภพของสัตว์หมู่ใดเสมอไป แต่อาจเป็นแหล่งรวม เป็นสภาพแวดล้อมให้กับเหล่าสัตว์ในชั้นภูมิต่างๆ ได้หลากหลาย

เมื่อความจริงเป็นดังนี้ ฉะนั้นแม้แต่ปุณฺณธรรมดาผู้ปราศจาก
ญาณหยั่งรู้ใดๆก็อาจเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภพภูมิอื่นได้ อย่างเช่น
สัตวแพทย์หรือคนรักสัตว์ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และความผูกพัน
กับสัตว์มากๆ หากเข้าใจอย่างถูกต้องก็จะเริ่มตอบคำถามขั้นพื้นฐาน
ได้ เช่น

๑) การสื่อสารข้ามภพภูมิเป็นจริงหรือไม่? ต้องตอบว่าเป็นไป
ได้จริง อย่างเช่นผู้ที่ฝึกสัตว์สามารถสั่งสัตว์ให้ทำสารพัดสิ่ง แม้แต่
ลิงชิมแปนซีก็แสดงให้เห็นว่าเข้าใจภาษามนุษย์เป็นคำๆ สามารถเลือก
อักษรมาผสมเป็นคำเพื่อสื่อสารง่ายๆ กับผู้ฝึกได้ และผู้ฝึกสัตว์
หลายคนก็อ้างว่าตนสามารถคุยกับสัตว์รู้เรื่องเป็นอย่างดี เพียงเห็น
ภาษากายหรือวิธีส่งเสียงของพวกมัน

๒) การรับรู้ของสัตว์ในแต่ละภพภูมิแตกต่างกันมากหรือน้อย?
ต้องตอบว่ามากอย่างเกินกว่าที่เราจะจินตนาการถูก อย่างเช่นสุนัขจะ
ได้ยินเสียงที่มีความถี่สูงเกินกว่าแก้วหูมนุษย์จะสามารถรับรู้ และ
นอกจากจะมีความรู้ทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ คนเราจะไม่ทราบเลย
ว่ามดมีสองตาก็จริง ทว่าตาแต่ละข้างประกอบด้วยต่าย่อยๆ อีก การ
เห็นผ่านประสาทตาของพวกมันจึงเกินกว่าที่เราจะนึกให้ออกว่าเป็นอย่างไร

๓) หมูสัตว์อื่นก่อกรรมดีชั่วได้หรือไม่? ต้องตอบว่าบางจำพวก
ก็ก่อกรรมได้ เช่นสุนัขบางตัวที่ถูกฝึกแล้วเป็นอย่างดีสามารถช่วย
ชีวิตคนได้ แมวบางตัวได้ชื่อว่าเป็นแมวอันธพาลเพราะไล่กัดแมวอื่น
แบบนักเลงโต พฤติกรรมเหล่านี้มิได้อาศัยสัญชาตญาณ แต่ต้องมี
แรงขับเคลื่อนจากเจตนาซึ่งเป็นอาการทางจิต และปรุงแต่งจิตให้เป็น
กุศลหรืออกุศลได้มาก แต่สัตว์บางจำพวกก็ก่อกรรมไม่ได้ เช่นมดที่
เอาแต่ขนของท่าเดียว ไม่มีปัจจัยให้คิดทำดีหรือทำชั่วแหวกแนวไป

จากพวกเท่าไฉน ถ้าไม่ใช้มตประเภทที่มีพิษและคิดทำร้ายสัตว์อื่น ก็พออนุโลมกล่าวว่ามีสัตว์บางจำพวกเกิดมาเพื่อรับกรรมมากกว่าที่จะก่อกรรม ซึ่งก็คล้ายกับสัตว์นรก แต่สบายกว่าสัตว์นรกหลายเท่า

เมื่อสดับรับฟังเกี่ยวกับเรื่องของภพภูมิ เราอาจจินตนาการเปรียบเทียบได้ว่าสังสารวัฏนั้นเสมือนคุก แต่ละภพแต่ละภูมิคือ กรงขัง ซึ่งก็มีทั้งกรงขังสำหรับพวกมีโทษมาก และกรงขังสำหรับพวกมีโทษน้อย จะต่างจากกรงขังในโลกก็ตรงที่เมื่อใครเข้าสู่ภพภูมิไหนแล้ว จะไม่มีการรื้อคดีเพื่อพิจารณาย้อนหลังกันใหม่อีกเลย ใครเข้าไปรับกรรมในภพภูมิใด ก็จะต้องติดอยู่ในภพภูมินั้นๆ ไปจนกว่าจะถึงกำหนดพ้นโทษตามเหตุที่ก่อมา

การแหกคุกในสังสารวัฏพอมิให้เห็นได้ เช่นการฆ่าตัวตายหนีจากสภาพความเป็นมนุษย์ไป แต่นั่นเปรียบเหมือนการเพิ่มโทษให้ตัวเองโดยพาตัวเองไปอยู่ในที่ที่ลำบากกว่าเดิม และคุกก็ไม่จำเป็นต้องมีผู้คุมไว้คอยไล่ล่าลากค้อนักโทษกลับมาให้เหนื่อยแรง เนื่องจากพ้นเขตกักขังเดิมออกไป ก็เป็นแดนเชื่อมต่อกับเขตกักขังใหม่ทันทีอยู่แล้ว ราวกับสังสารวัฏเป็นทัศนสถานที่เราทางออกอย่างสิ้นเชิง ฉะนั้น

เราทุกคนต่างเป็นนักโทษประหาร โดยมีความผิดสถานเดียว คือ 'ไม่รู้ทางออก' และ 'มัวแต่ติดใจเครื่องล่อในคุก' กันอยู่นี่เอง คุกแห่งนี้ประหารด้วยการเอาเข้าเครื่องลบความจำแล้วเปลี่ยนแดน กักขังเสียใหม่ ใช้กลอุบายพิสดารล่อใจให้หลงวนติดใจอยู่กับการโดนประหารไปเรื่อยๆ

ข้อเท็จจริงประการหนึ่งที่น่าสนใจ คือเรามีสิทธิ์รู้เรื่องภพภูมิได้มากกว่าที่คิด เพราะภายในร่างกายและจิตใจของมนุษย์เพียง

หนึ่งเดียวนี้ เป็นศูนย์รวมของภูมิจิตได้ครบถ้วนทุกภูมิ นับแต่ต่ำสุดไปจนถึงสูงสุด!

กล่าวเช่นนี้เพราะเหตุใด? เพราะถ้าตัดเอารูปร่างหน้าตา เนื้อหนังมังสา หูตาจมูกปากออกไป เหลือไว้แค่เพียงสภาพของจิตที่เวียนเกิดเวียนดับอยู่อย่างเดียว เราก็จะเห็นจิตชนิดต่างๆภายในขอบเขตดังต่อไปนี้เท่านั้น

๑) จิตอันเป็นไปในกามาวจรภูมิ คือจิตที่มีเครื่องล่อเป็นกามคุณ ๕ ทั้งรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพศตรงข้ามอันยวนตายวนใจ ถ้าได้เสพสิ่งที่ระคายสัมผัส เช่นตากแดดร้อนกระหายน้ำอยู่กลางทะเลทราย หรือถ้าไม่ได้เสพสิ่งที่ปรารถนา เช่นอยากนอนกับใครแล้วเจอข้อจำกัดให้ต้องเร่าร้อนทรมานใจ อย่างนั้นพระพุทธเจ้าตรัสว่าเป็นนรกชื่อ 'ผัสสสายตนิกะ' จะเรียกผัสสสายตนิคนรกก็ได้

ส่วนถ้าใครได้เสพสิ่งที่น่าบันเทิงเรีงรมย์ เช่นนั่งนอนบนพูกนุ่มในห้องปรับอากาศเย็นสบายดูหนังฟังเพลงตามต้องการ หรือได้เสพสิ่งที่ปรารถนา เช่นได้สามีหรือภรรยาถูกใจ ชวนอภิรมย์ชมชื่นทุกวันคืนไม่ติดขัด อย่างนั้นพระพุทธเจ้าก็ทรงตรัสว่าเป็นสวรรค์ชื่อ 'ผัสสสายตนิกะ' เช่นกัน จะเรียกผัสสสายตนิกสวรรค์ก็ได้

พูดง่ายๆว่าคนเราเวียนว่ายตายเกิดระหว่างนรกและสวรรค์ที่ชื่อผัสสสายตนิกะกันตั้งแต่เด็กจนแก่ อย่างไรก็ตาม เรายังคงมีจิตเป็นมนุษย์ แม้ขณะที่ตก망ค์ไม่รู้เรื่องราวอะไร ก็เป็นสภาพ망ค์อันสืบต่อรักษาภพแห่งความเป็นมนุษย์ไว้อยู่ดี ถ้าใครเปรียบเทียบว่าคนชั่วเหมือนสัตว์นรก เดรัจฉาน หรือเปรต และเปรียบเทียบว่า

คนดีเหมือนเทวดา พรหม ขอให้ทราบว่ามันเป็นเพียงการอุปมาอุปไมยที่ขาดความจริงทางจิตรองรับ เพราะตลอดชีวิตเรานับแต่ปฏิสนธิจนจุตินั้น เป็นได้อย่างเดียวคือมนุษย์

มนุษย์เป็นสัตว์รักสนุก ชอบกอบโกยความสุขเข้าหาตัว ดังนั้นความสุขจึงเป็นแรงผลักดันให้ก่อกรรมอันจะได้มาซึ่งวัตถุบำเรอสุข ซึ่งบางครั้งก็เป็นกุศลกรรม แต่โดยมากจะด้วยวิธีแห่งอกุศลกรรม เมื่อมนุษย์ก่อกรรมอันใดไว้มาก กรรมนั้นย่อมพาเขาไปสู่ภพอันสมควร ถ้าน้ำหนักกรรมเอียงไปทางดีก็ล่องลิ่วขึ้นสวรรค์ไป ถ้าน้ำหนักกรรมเอียงไปทางชั่วก็พุ่งหลาวลงนรกกัน และคราวนี้จะไม่ใช้ผัสสาขัตติก-สวรรค์หรือผัสสาขัตติคนรก แต่เป็นสวรรค์มีชื่อเป็นต่างๆ นรกมีชื่อเป็นต่างๆ อันเป็นภาพใหม่ที่ให้ผัสสะเย็นหรือผัสสะร้อนเป็นทวีคูณ ตั้งแต่อุบัติขึ้นในภพนั้นจบจนถึงเวลาจุติไป

๒) จิตอันเป็นไปในรูปาวจรภูมิ คือจิตที่มีเครื่องล่อเป็นรูปธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้กำหนดหมาย โดยเครื่องกำหนดหมายนั้นไม่เป็นโทษ ไม่ก่อให้เกิดความครุ่นคิดฟุ้งซ่าน อย่างเช่นลมหายใจ อันเป็นสมบัติติดตัวพวกเราทุกคนมาตั้งแต่เกิด เพียงเฝ้าดูเล่นๆว่า มันเข้า มันออก เตี้ยมันยาว เตี้ยมันสั้น ซ้ำไปซ้ำมาไม่นานก็จะเปลี่ยนภาวะคิดสุมไรระเบียบ กลายเป็นคิดถึงแต่เรื่องลมหายใจอย่างเดียว และพบด้วยตนเองว่าการคิดถึงแต่ลมหายใจ ระวังความพะวงหลงแผ่สลายไปในเรื่องไร้สาระต่างๆนั้น ให้ผลเป็นความปลอดโปร่งเยือกเย็น มีปีติสุขเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

กระทั่งถึงจุดหนึ่งเมื่อคิดฟุ้งน้อยลงๆ จนหยุดคิดถึงเรื่องอื่นใดอย่างสิ้นเชิง เหลือไว้แต่การรับรู้ในลมหายใจว่าผ่านเข้าผ่านออก ผ่าน

เข้าผ่านออกอยู่เช่นนั้น จิตก็แปรสภาพเป็นภาวะสงบประณีต เหมือนดวงไฟใหญ่ที่ค้างนิ่งอยู่กับการรับรู้สิ่งเดียว รวากับไม่มีการเคลื่อนไหวของเวลา มีแต่การไหลเข้าไหลออกของสายลมหายใจยืดยาว ตรงนั้นคือสมาธิระดับฌานขั้นแรก เรียกว่า 'ปฐมฌาน'

ผู้ที่ถึงปฐมฌาน ได้ชื่อว่ารู้จักสภาพของจิตอันเป็นไปในรูปาวจรภูมิ เริ่มฉลาดในธรรม คือเห็นจิตที่แน่วนิ่งตั้งมั่นนั้นดีกว่าจิตที่สั่นไหวโยกโคลง แต่ผู้นั้นจะได้ชื่อว่าอยู่ในรูปาวจรภูมิเต็มขั้นก็ต่อเมื่อสามารถเข้าออกฌานได้ตามปรารถนา มีจิตใจตั้งมั่นไม่หวั่นไหวเป็นปกติ คือนึกถึงลมหายใจเพียงไม่นาน หรือเพียงแวบเดียว จิตก็เปลี่ยนจากสภาพนึกคิดธรรมดาเป็นสภาพยุติความคิด สว่างโพล่งเด่นดวงยิ่งใหญ่นับยังอยู่ในความรับรู้ลมหายใจอย่างเดียวโดยไม่มีหลงชวนเซ ไม่เผลอไปทางไหน

การเป็นผู้ชำนาญเข้าออกรูปฌานได้นั้น แม้ยังเกลือกกลั้วอยู่กับโลกหยาบ วิถีชีวิตก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปพอสมควร อย่างน้อยที่สุดจะไม่ไยดีในสภาพแวดล้อมอันเอื้อให้พบกับกามคุณ ๕ อันเผ็ดร้อน เพราะกามคุณจะเป็นตัวบั่นทอนความสะอาดของจิต และสั่นคลอนความแน่วนิ่งตั้งมั่นได้มาก ผู้ทรงฌานจะหวงก็เพียงสภาวะจิตที่ตั้งมั่นได้ตามปรารถนา เพราะสุขอันลึกล้ำโอฬารนั้นคุ้มพอจะแลกกับกามอันเป็นของน้อย

ฉะนั้นจึงเป็นปกติหากผู้ทรงฌานจะทิ้งบ้านทิ้งเรือน ทิ้งความเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงานทั้งปวง ออกถือเพศบรพชิต อาจถือวินัยแบบสงฆ์ หรืออาจประพฤติธรรมแบบฤาษีไพร่ จะมีบ้างเพียงส่วนน้อยที่ยังสามารถประพฤติธรรมได้ทั้งที่ยังเข้าสังคม ทำหน้าที่การงานอยู่เป็นปกติ

จิตที่พราจจากกามเพราะสามารถเข้าถึงภาวะแห่งฌานได้เป็นปกตินั้นยากจะหลงสติ ก่อนตายจะอยู่กับรูปฌานที่ตนชินชานาญ และแล้วเมื่อถึงวาระสุดท้าย จิตจะหลุดจากความรู้สึกทั้งมวล คือ คลายออกจากรูปฌานเป็นจุติจิต แล้วเกิดปฏิสนธิจิตขึ้นใหม่ ถัดจากนั้นจึงกลับเข้าสู่ความรู้สึกตัวว่าอยู่ในฌาน ภายใต้การหล่อหลอมของรูปอัตภาพใหม่ที่ละเอียดสุขุมกว่าเทวดาและมนุษย์ ได้ชื่อว่า เข้าถึงความเป็นหนึ่งในหมู่สัตว์ที่เรียก ‘รูปพรหม’

๓) จิตอันเป็นไปในอรุปาวจรภูมิ คือจิตที่มีเครื่องล่อเป็น อรูปธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้กำหนดหมาย โดยเครื่องกำหนดหมายนั้นไม่ก่อให้เกิดการสำคัญไปในรูปธรรมทั้งปวง อย่างเช่นภาวะอากาศไม่มีที่สิ้นสุด ไม่มีกรอบจำกัดทางสายตาว่างประมาณเท่านั้น หรือยาวประมาณเท่านั้น มีแต่หน่วงนึกด้วยใจ สำคัญด้วยใจ ถึงสภาวะแห่งอากาศธาตุอันแว้งว่างว่างเปล่าปราศจากขอบเขต

การจะหน่วงนึกอย่างนี้ได้จิตต้องมีกำลัง มีความตั้งมั่นเป็น พื้นฐานอยู่ก่อน ส่วนใหญ่ผู้ที่ทำได้จะผ่านรูปฌานมาก่อนแล้ว มีความเป็นกลางทางจิตชนิดที่เรียกว่า ‘มหาอุเบกขา’ เป็นพื้นยืนอยู่เป็นทุน เมื่อหน่วงนึกถึงอากาศอนันต์ได้จนจิตรวมลงเป็นฌาน เขาจะรู้สึกราวกับเห็นอากาศว่างไพศาลเท่าจักรวาล เป็นสภาพเหนือจินตนาการ คล้ายยกจิตขึ้นไปอยู่ในอภีระนามมิติหนึ่งที่มีจริงด้วยอำนาจฌาน

ผู้ที่สามารถเข้าถึงอรุปฌานได้เป็นปกติจะมีจิตที่ปราศจากเยื่อใยในความมีรูปทั้งปวง เห็นรูปทั้งปวงเป็นของเล็กน้อย ไม่น่าแยแส จิตคำนึงถึงแต่นามธรรมอันโอฬารอยู่เนืองๆ และเมื่อตายลง เพราะกายหยุดทำงาน เขาก็จะพราจจากสภาพความมีรูปทั้งปวงไปสู่

ความไม่มีรูป มีแต่จิตอันทรงฌานตื่นรู้้อย่างยาวนานเกินจะนับว่า
ก็หมีน ก็แสน ก็ล้านปี

การเป็นผู้ชำนาญเข้าออกอรุปรณได้เป็นปกตินั้น ยากที่จะ
เกลือกกลั้วอยู่กับโลกหยาบ โดยมากจะเป็นนักบวช ดำรงชีพอยู่ด้วย
การท่องเที่ยวไปในป่าเขาลำเนาไพร โลกทั้งโลกจะปรากฏเป็นภาพลวง
แต่ความว่างจะกลายเป็นของจริงขึ้นมาแทน

ก่อนตายจะอยู่กับอรุปรณที่ตนชินชำนาญ และแล้วเมื่อถึง
วาระสุดท้าย จิตจะวูบดับจากความรู้สึกทั้งหมด คือคลายออกจาก
อรุปรณเป็นจุติจิต แล้วเกิดปฏิสนธิจิตขึ้นใหม่ ถัดจากนั้นจึงกลับ
เข้าสู่ความรู้สึกตัวว่าอยู่ในอรุปรณ โดยไม่มีรูปกายทิพย์ห่อหุ้ม ได้
ชื่อว่าเข้าถึงความเป็นหนึ่งในหมู่สัตว์ที่เรียก 'อรุปรณ' จิตสามารถ
ไหวตัวรับรู้ความมีความเป็นในจักรวาลได้ แต่เพิกเฉยไม่ยินยลสนใจ
เพราะไม่ทราบจะไปข้องเกี่ยวกับอย่างไร จึงพักการก่อกรรมดีร้าย
แบบสัตว์ในภพต่างๆ เป็นเวลานานแสนนาน ด้วยความหลงเข้าใจผิด
ว่าภาวะของตนคงเป็นอมตะ เป็นนิรันดร์อย่างแท้จริง แท้จริงได้ชื่อ
ว่าเป็นเพียง 'อรุปรณ' อันจะต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่อีกเท่านั้น

๔) จิตอันเป็นไปในโลกุตตรภูมิ คือจิตที่มีเครื่องล่อเป็น
อาการเกิดดับแห่งรูปนาม หรืออาการที่รูปนามแสดงความไม่ใช่ตัวตน
ออกมาให้ล่วงรู้ อย่างเช่นเมื่อฝึกสติรู้ลมหายใจได้เป็นปกติ ก็
สามารถเห็นชัดว่าธาตุลมมีเข้า มีออก มีหยุด ไม่ใช่สิ่งที่เที่ยง
เช่นเดียวกับอารมณ์สุขทุกข์ทั้งปวง เช่นเดียวกับสภาพจิตที่สงบแล้ว
กลับฟุ้ง และเช่นเดียวกับสรรพสิ่งทั้งที่เป็นรูปธรรมนามธรรมทั่ว
สากลจักรวาล ต่างก็แสดงตัวอยู่ตลอดเวลาว่าเกิดขึ้นด้วยเหตุ แล้ว
มีอายุขัยที่จะต้องดับลงเป็นธรรมดา

เมื่อจิตมีปกติเห็นทั้งตนเองและสรรพสิ่งโดยความเป็นของที่ต้อง
 ดับลง ไม่มีสิ่งใดยั่งยืนค้ำฟ้า ก็จะค่อยๆ ถอดความเข้าใจผิด และ
 ถอนตนออกจากหล่มกาม ถอนตนออกจากอุปาทานว่ามีสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
 เป็นตัวเป็นตน กระทั่งเกิดธรรมชาติล้างผลาญเครื่องร้อยรัดจิตให้
 ติดอยู่กับสังสารวัฏ เป็นผู้บริสุทธิ์หมดจดจากกิเลสที่เรียกกันว่า
 ‘พระอรหันต์’ ไม่ต้องเวียนกลับมาทุกข์ซ้ำทุกข์ซาก เกิดแล้วแก่ แก่
 แล้วเจ็บ เจ็บแล้วตายเหมือนอย่างสัตว์อื่นที่ไม่รู้ทางออกอีก

พระอรหันต์จะเป็นผู้ไม่เห็นนิमितหมายใดๆ เมื่อใกล้ดับขันธ
 พากท่านมีจิตสุดท้ายเป็นดับลงแล้วไม่มีจิตใดเกิดขึ้นสืบต่ออีก

แต่สำหรับผู้ที่เริ่มมีความเข้าใจความจริงเกี่ยวกับสังสารวัฏและ
 ทางออกจากสังสารวัฏ เริ่มกำหนดสติดูรูปนามเกิดดับ เริ่มมีความ
 เพียรอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งจิตไม่โยติสิ่งอื่นนอกจากความเห็น
 รูปนามเกิดดับ ดังนี้ก็ถือว่าจิตเริ่มเข้ามาอยู่ในโลกุตตรภูมิแล้วเหมือน
 กัน เรียกว่าเป็นผู้พยายามเพื่อมี ‘ดวงตาเห็นธรรม’ ธรรมในที่นี้คือ
 ความจริงสูงสุด ธรรมในที่นี้คือความว่างจากตัวตน ธรรมในที่นี้คือ
 พระนิพพานอันปราศจากการเกิดและการดับ มีแต่ความเปิดเผย
 ไร้ร่องรอยนิमितอันใดสิ้น

● ภาพภูมิในมุมมองของผู้มีทิพยจักขุ

ในมุมมองของผู้มีจักขุอันเป็นทิพย์ ล่วงประสาทตาสามัญของ
 มนุษย์ธรรมดา ภาพภูมิเป็นเครื่องจำแนกผลกรรมที่ใหญ่ที่สุด เป็น
 ภาพใหญ่ที่สุดที่เห็นได้ว่าใครเป็นใคร ทำอะไรมาอย่างหนักโดยมาก

สภาพของภพภูมิต่าง ๆ นั้นเป็นคนละมิติกัน บางที่เทียบเคียงให้เข้าใจทั่วถึงได้ยาก อย่างเช่นเขตแดนในสวรรค์และนรกนั้น ไม่ใช่แผ่นดินซึ่งมีพื้นที่ตายตัว และไม่ใช่เขตต่อเนื่องถึงกันเหมือนดาวเคราะห์อย่างโลกเรา แต่นิimitแห่งสภาพแวดล้อมเช่นความเป็นป่าเขา ลำธาร ต้นไม้ เปลวไฟ บ้านเรือน ปราสาทราชวัง พอจะเปรียบเทียบได้กับที่เห็นๆ ในโลกเรา เพียงแต่มีความหยابและความประณีตพิถีพิถันแตกต่างจากกันตามลำดับภพภูมิ

อย่างไรก็ตาม จิตที่คิด จิตที่เห็นถูก จิตที่เห็นผิด จิตที่เสวยสุข จิตที่เสวยทุกข์ แม้เทียบน้ำหนักแล้วห่างชั้นกันเพียงใด ก็สามารถอนุมานเอาได้จากจิตแบบมนุษย์นี้ ฉะนั้นการชี้เน้นเข้ามาที่สภาพแห่งจิตย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกลึกซึ้งถึงภพภูมิต่างๆ ได้มากกว่าการกล่าวถึงรูปทรงหรือสถาปัตยกรรมของเคหสถานในภพอื่นกันตรงๆ

สัตว์ในแต่ละภพภูมิจะเห็นว่าทั้งโลกมีแต่พวกของเขา และรู้สึกว่าจะไม่มีสิ่งอื่นสำคัญกว่าพวกของเขา ยกตัวอย่างง่ายที่สุดคือสัตว์ในภพมนุษย์ คือพวกเรานี่เอง ถึงแม้จะร่วมอาศัยในดาวเคราะห์ดวงเดียวกันกับสัตว์ในภพอื่น ก็จะมองไม่เห็น ทั้งเปรตและเทวดาหนักไปกว่านั้นคือแม้แต่เหล่าเดรัจฉานที่วิ่งกันให้เกลื่อน บางลัทธิยังอุทิศสัจจะความเชื่อว่าพวกมันไม่มีจิตวิญญาณ หรือเป็นเพียงวัตถุที่เกิดมาให้มนุษย์ก่อกินโดยเฉพาะ

การไร้ความสามารถเห็นสัตว์จุติและอุบัติด้วยแรงกรรม การไร้ญาณหยั่งรู้วาทภูมิอื่นมี โลกหน้ามี อดีตชาติมี ล้วนแล้วแต่ตีกรอบ ครอบงำมุมมองของพวกเราให้คับแคบจำกัด มีการถกเถียงกันที่โน่นที่นี่ว่าตายแล้วไปเกิดต่อหรือดับสูญ ทั้งๆ ที่เหล่าวิญญาณ

กำลังทะลักเข้าทะลักออก แลกเปลี่ยนหมุนเวียนจากปากต่างๆไปสู่ปากต่างๆอยู่ทุกวินาที **แม้แต่มนุษย์กับเครื่องจักรก็มีการแลกเปลี่ยนกันที่โน้นที่นี้อยู่ตลอดเวลาไม่ขาดสาย** มนุษย์ตายกันวินาทีละประมาณ ๒ คน เราไม่รู้หรือว่าแต่ละนาทียังมีคนกลายร่างเป็นสัตว์กันทั้งหมดกี่ราย!

ความไม่รู้ ความไม่เห็น ล้วนเป็นความมืดบอดที่น่าสะพรึงกลัว ยิ่งเสียกว่ากันลึกสุดของถ้ำ คนส่วนใหญ่เริ่มใช้เหตุผลกันออกมาจากความไม่รู้ และทะนงหลงยึดเหตุผลของตนว่าเป็นสิ่งน่าเลื่อมใส ส่วนใหญ่คนที่ได้ข้อสรุปจากเหตุผลของตนเองว่า ซาติน่าไม่มี ซาติก่อนไม่มี ผลกรรมไม่มี จะเป็นพวกที่ทำทุกสิ่งได้ตามอำเภอใจ กิเลสสั่งให้ทำอะไรก็ทำ ไม่ต้องกลัวผลกรรม ไม่ต้องละอายต่อบาปใดๆทั้งสิ้น

ขอเพียงศึกษาและฝึก 'วิชารู้ตามจริง' ของพระพุทธเจ้า จิตจะเหมือนแสงสว่างส่องเข้าไปเห็นที่มืดเดิม เริ่มตั้งแต่อาณาบริเวณที่เราแต่ละคนอาศัยอยู่นี้เอง และสามารถเห็นได้ว่าภพภูมิใหม่อาจฉายเงาได้ตั้งแต่ขณะยังมีชีวิตอยู่บนโลกมนุษย์ทีเดียว

อย่างเช่นคนที่ตระหนี่ถี่เหนียว ละโมบโลภมาก คิดแต่จะแสวงประโยชน์เข้าตัว จะมีเงามืดก่อตัวขึ้นเหมือนหลุมดำที่คอยดึงดูดเอาความชั่วร้ายทั้งหลายเข้าหาตัว แม้เกล้งทำดีมีเมตตา กระแสจิตก็จะไม่แผ่ผายออกทำความรู้สึกอบอุ่นใจให้แก่คนใกล้ชิดได้สักเท่าใด บางครั้งเขาอาจรู้สึกอึดอัด แต่ก็ไม่สนใจ เพราะกิเลสสั่งให้สนใจแต่การกอบโกยทำเดียว

แม้ขณะเป็นมนุษย์เขาร่ำรวยจากการคดโกง แต่ผู้มีทิพยจักขุย่อมเห็นความร่ำรวยของเขาเป็นเพียงภาพหลอกตา เพราะภพจริงที่จิตเขาก่อขึ้นนั้นคือความยากจนข้นแค้น เขาสร้างโซ่ตรวนรัดตนเอง

ไว้กับดินแดนแห่งแสงไร้ความอบอุ่นไว้ให้ตัวเองได้อยู่อาศัย เขาจะเป็นผู้ถูกเอารัดเอาเปรียบได้ง่าย หันหน้าไปหาความช่วยเหลือจากทางใดก็จะถูกปิดกั้นจากทางนั้น

การขาดแคลนน้ำใจต่อเพื่อนร่วมโลกก็คือการสร้างภาพที่ขาดแคลนความชุ่มเย็นต่อตนเอง แม้จิตวิญญาณในปัจจุบันก็แห้งแล้งเหมือนดอกไม้ขาดน้ำ ขอเพียงมีน้ำใจ มีความคิดสละ ยิ่งมากเท่าไร ใจจริงก็ยิ่งรินเมตตาออกมาเท่านั้น กระแสความรู้สึกที่ผายออกกว้างนั้นเองคือภาพแห่งความสบายไม่ขัดสนในเบื้องหน้า

หรืออย่างเช่นคนที่ปราศจากศีล ไม่มีความซื่อสัตย์ ไร้ความอดกลั้นต่อสิ่งชั่วร้ายให้กระทำผิด จะมีเงามืดทาบทับจิตวิญญาณของเขาเหมือนนกกาแผงหนาทึบขึ้นตั้งบังแสงสว่าง เรื่องที่น่าจะรู้ได้ด้วยสามัญสำนึกกว่าดี กลับเห็นเป็นของเลว แต่ที่ชัดเจนว่าเลว กลับเห็นเป็นของดี ฤทธิ์ของกิเลสสามารถกลับจิตให้เห็นนกเป็นไม้ เห็นไม้เป็นนก ทำจิตให้เห็นดำเป็นขาว เห็นขาวเป็นดำได้อย่างเหลือเชื่อ

แม้ขณะเป็นมนุษย์เขาสะสวยหรือหล่อเหลาจากบุญเก่า หรือจากการเสริมแต่งด้วยคัลยกรรม แต่ผู้มีทิพยจักขุย่อมเห็นความสวยหรือหล่อของเขาเป็นเพียงภาพหลอกตาชั่วคราว เพราะภาพจริงที่จิตเขาก่อขึ้นนั้นคือความหม่นหมอง ปราศจากสง่าราศี ดูไม่น่าชื่นตาชื่นใจเหมือนเปลือกนอกที่ห่อหุ้มอยู่ แม้ตัวเขาเองจะทะนงในรูปลักษณะที่ดึงดูดเพศตรงข้ามได้ แต่ก็จะไม่ปลื้มใจกับความอัปลักษณะที่ผายออกมาจากภายใน เป็นที่รู้อยู่แก่ใจตนเองเลย

การขาดสง่าราศีของศีลก็คือการสร้างภาพที่ขาดความงามสะอาดตา แม้จิตวิญญาณในปัจจุบันก็มอมแมมเหมือนคนตกลงไปในบ่อโคลน ขอเพียงมีจิตใจใสสะอาด มีความคิดซื่อ ยิ่งมากเท่าไร ใจจริงก็ยิ่ง

ปราศจากมลทินเท่านั้น กระแสความรู้สึกที่หมดจดงดงามนั้นเองคือ
ภาพแห่งความดีไม่มีที่ติในเบื้องหน้า

ธรรมดาคนส่วนใหญ่จะครึ่งดีครึ่งร้าย จะไม่มีหลุมดำดึงดูด
ความชั่วร้ายเข้าสู่ตัวชัดเจน ขณะเดียวกันก็ไม่ได้มีกระแสธารแห่ง
ความเมตตาแผ่ผายออกมาล้นหลาม จึงเป็นเรื่องดยุยาก ตัดสินยาก
สำหรับคนธรรมดาทั่วไปที่ปราศจากญาณ หรือแม้กระทั่งผู้มีญาณ
เบื้องต้นที่ไม่ถึงระดับทิพยจักขุ ก็ไม่อาจสัมผัสได้แน่นอนว่าผู้ใดมี
น้ำหนักเอนเอียงไปทางไหน

และแม้แต่ผู้มีทิพยจักขุซึ่งเห็นภาพอันเป็นที่ไปของใครสักคน
แจ่มชัด เพราะราศีสวรรค์แจ่มจ้าออกมาดูเรื่องโรจนโศคติช่วง ก็ไม่อาจ
ทำนายชนิดเอาคอบเป็นประกันว่าใครคนนั้นจะต้องพุ่งขึ้นสวรรค์อย่าง
แน่นอน เนื่องจากภาพของจิตเคลื่อนได้เรื่อยๆ วันนี้ชอบทำความดี
วันหน้าอาจเคลื่อนไปชอบทำความชั่วโดยไม่รู้เนื้อรู้ตัว วันนี้ทำสมาธิ
ได้ถึงฌาน วันหน้าอาจเคลื่อนหล่นลงมาเป็นคนฟุ้งซ่านสติแตก
เพราะไปทำกรรมบางอย่าง เช่นอวดโอ้อวด หองดีกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ไปทั่ว อย่างนี้ก็มิให้เห็นมาก

โลกปัจจุบันเต็มไปด้วยกับดักหลุมดำดึงดูดผู้คนให้ลงต่ำ ทั้ง
สื่อลามก ทั้งสงครามฆ่าฟัน ทั้งการแข่งขันแย่งความสำคัญกัน จึง
ไม่น่าสงสัยว่าความรู้ความเห็นของคนทั่วไปทำไมวิปริตผิดเพี้ยนกัน
ใหญ่ บางทีเอาใจมาเป็นพระเอก บางทีคนดีเหนียมอายกับการทำดี
บางทีการทำเรื่องน่าละอายกลายเป็นการพิสูจน์ความใจถึง **ภาพของ
คนส่วนใหญ่จึงเป็นภาพที่ชั่ว โดยไม่รู้ตัวว่าจิตของตนยึดติดอยู่กับ
ภาพที่ชั่ว เพราะสภาพแวดล้อมทั้งมวลพากันตะล่อมหลอกว่าภาพที่
ชั่วคือภาพปกติของคนทั่วไป**

ต่อเมื่อรู้จักพุทธศาสนา ศีลภาววิชา 'รู้ตามจริง' ของพระพุทธเจ้า ก็จะได้เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าอะไรคือกุศล เป็นธรรมชาติด้านสว่าง มีความรุ่งเรือง เพื่อความสุขสบาย อะไรคืออกุศล เป็นธรรมชาติด้านมืด มีความอับทึบ เพื่อความทุกข์ร้อน จึงค่อยสามารถดึงตัวเอง ออกจากหลุมดำต่างๆ ที่ตนติดหล่มอยู่ได้ที่ละเปลาะ

● กำเนิด ๔ และคติ ๕

ภพน้อยใหญ่นั้นมีมากมายเหลือคณานับ และแม้วิธีอุบัติขึ้น ในภพภูมิทั้งหลายก็ผิดแผกแตกต่างกัน พระพุทธเจ้าจำแนกความต่าง อันสลับซับซ้อนให้เป็นของง่าย โดยแบ่งกำเนิดออกเป็น ๔ วิธี และ คติออกเป็น ๕ สถาน

กำเนิด ๔ รูปแบบวิธีมีดังนี้

๑) **อันทชะกำเนิด** สัตว์เกิดโดยการชำแรกเปลือกแห่งฟองไข่

๒) **ขลาพุชะกำเนิด** สัตว์เกิดโดยชำแรกไข่ (ในมนุษย์หมายถึง มดลูก)

๓) **สังเสทชะกำเนิด** สัตว์เกิดในปลาเน่า ในซากศพเน่า ใน ขนมบูด หรือในน้ำคร่ำ ในถ้ำโคล (คือในของสกปรกทั้งหลาย)

๔) **โอปปาติกะกำเนิด** เทวดา สัตว์นรก มนุษย์บางจำพวก และเปรตบางจำพวก (ผุดเกิดขึ้นเต็มตัวโดยมิได้อาศัยทางออกอื่น)

ส่วนคติหรือที่ไปนั้น พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่าท่านกำหนดรู้ใจ บุคคลบางคนในโลกนี้ด้วยใจ ทราบชัดว่าผู้ใดปฏิบัติอย่างนั้น ดำเนิน

อย่างนั้น และขึ้นสู่หนทางนั้น เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก ท่านสามารถเล็งเห็นด้วยทิพยจักขุอันล่วงจักขุของมนุษย์ ว่าผู้นั้น จะเข้าถึงคติที่เป็นไปได้ ๕ สถาน ดังนี้

๑) วิสัยนรก

ทั้งพระสาวกผู้มีทิพยจักขุในอดีตและปัจจุบัน ได้ใช้คำบรรยาย ตรงกันโดยมิได้นัดหมายคือเป็นสถานที่ที่ ‘แออัดยัดเยียด’ กัน ระหว่างสัตว์นรกทั้งปวง ถ้าประมาณไม่ถูกก็ขอให้นึกถึงเหล่าหนอนหน่ในที่รุ่มเจาะไชซากศพ แม้จะมีปริมาณศพนับล้านร่าง ก็ยังไม่พอรองรับ เหล่าหนอนที่มารุมไชกันเอาเลย! ผู้มีทิพยจักขุย่อมเห็นสังสารวัฏโดย ความเป็นทุกข์ก็เพราะสัตว์นรคนั้นมีมากกว่าภพอื่น ท่านองเดียวกับ ที่โลกนี้ปรากฏว่ามีคนโง่มากกว่าคนฉลาดนั่นเอง เมื่อโง่เรื่องกรรม เรื่องเดียว ย่อมเป็นผู้ส่งตนไปนรกได้ง่ายดายนัก

สภาพความเป็นอยู่ในนรกนั้น พระพุทธเจ้าทรงตรัสเปรียบไว้ กับสภาพที่พวกเราพอนึกออกคือ **เหมือนมีหลุมลึกยิ่งกว่าส่วนสูงของ บุรุษหลุมหนึ่ง** ซึ่งเต็มไปด้วยถ่านเพลิง ปราศจากเปลว ปราศจาก ควัน ลำดับนั้นบุรุษผู้มีร่างอันความร้อนแผดเผาทั่วสรรพางค์ มี ความเหน็ดเหนื่อยสะทกสะท้าน และกำลังหิวกระหาย มุ่งมาสู่หลุม ถ่านเพลิงนั้น (ด้วยเส้นทางคือกรรมที่ทำมา) และได้ตกลงไปเสวย ทุกขเวทนาอันแรงกล้า เผ็ดร้อนโดยส่วนเดียว

สรุปคือนรกคือสถานที่ที่เน้นความแผดเผา และแปลว่าวิบากกรรม อันส่งผลสัตว์เข้าไปอยู่ในนรกต้องหนักหนาสาหัสอาการ ที่แน่นอน คือพวกทำอนันตริยกรรม ๕ ซึ่งกล่าวไว้แล้วในบทก่อน และอีก ประเภทหนึ่งคือพวกที่ทำบาปผิดแสบ คือทำความเดือดร้อนให้ผู้อื่น

ไว้มาก และไม่มีบุญที่ช่วยประคองอยู่ บาปกรรมที่มีน้ำหนักมหาศาล จึงถ่วงเขาร่วงลงทะเลถึงพื้นนรกทันได้

๒) วิสัยเดรัจฉาน

เราได้เห็นเดรัจฉานกลาดเกลื่อนบนดาวเคราะห์ดวงนี้ ซึ่งก็มีสภาพความเป็นอยู่หลากหลาย บางพันธุ์ได้ใกล้ชิดมนุษย์ เช่นสุนัขและแมว บางพันธุ์ก็อยู่ในป่าลึก เช่นช้างและเสือ

เราเห็นด้วยตาเปล่าว่าสัตว์แต่ละสายพันธุ์มีสติปัญญาแตกต่างกัน มีอัตภาพที่น่าอัศจรรย์และปลอดภัยพิศมัยกัน แต่ในสายพระเนตรของพระพุทธองค์ผู้หยั่งรู้และสามารถเปรียบเทียบเดรัจฉานกับภพภูมิอื่นได้ทั่วถึง ท่านตรัสไว้ว่า **เหมือนมีหลุมซึ่งลึกยิ่งกว่าส่วนสูงของบุรุษหลุมหนึ่ง ซึ่งเต็มไปด้วยอุจจาระ ลำดับนั้นบุรุษผู้มีร่างกาย ความ ร้อนแผดเผาทั่วสรรพางค์ มีความเหน็ดเหนื่อยสะทกสะท้าน และกำลังหิวกระหาย มุ่งมาสู่หลุมอุจจาระนั้น (ด้วยเส้นทางคือกรรมที่ทำมา) และได้ตกลงไปเสวยทุกขเวทนาอันแรงกล้า เผ็ดร้อนยิ่ง**

สรุปคือกำเนิดเดรัจฉานนั้น โดยรวมแล้วโสโครกน่ารังเกียจชวนให้อึดอัดระอา วิบากกรรมอันส่งสัตว์เข้าไปอยู่ในเดรัจฉานภูมิไม่หนักเท่าวิบากที่ส่งให้ถึงนรก แต่ก็ใกล้เคียง อาจจำแนกได้คร่าวๆ ว่าถ้าเป็นพวกโลภมาก จะไปเกิดในสายพันธุ์ที่อึดอัดขัดสนเรื่องอาหารและน้ำ ถ้าเป็นพวกโทสะแรง จะไปเกิดในสายพันธุ์ที่ต้องกัดกินกันเองหรือแย่งชิงอาหารกันด้วยความดุร้าย ส่วนถ้าเป็นพวกที่ตายขณะมีโมหะครอบงำ คือหลงมาก แต่ยังมีบุญเก่าประคับประคองอุดหนุน ก็อาจได้มาเป็นหมาแมวน่ารักที่มีคนเอ็นดูขุบเลี้ยง

๓) วิสัยปรต

ปรตในความรับรู้ของคนไทยส่วนใหญ่มีเพียงจำพวกที่ร่างสูงโย่ง ปากเล็กจู้ และมีความทิวกระหายเป็นอาจิณ ความจริงแล้วปรตยังมีมากจำพวกกว่านั้นเยอะ และส่วนใหญ่ก็ไม่ได้มีสภาพน่าทุเรศทุรังสถานเดียว บางพันธุ์มีภาพหลอกสูงส่งกว่ามนุษย์เสียอีก คือบางกาลปรากฏโดยความเป็นเทพ แต่บางกาลก็ปรากฏละม้ายสัตว์ในนรกภูมิชั้นต่างๆ

สำหรับความลำบากลำบนของพวกปรตนั้น โดยรวมพระพุทธรองค์ตรัสเปรียบว่า **เหมือนต้นไม้เกิดในพื้นที่ลุ่มๆดอนๆ ไม่ราบเสมอกัน มีใบอ่อนและใบแก่อันเบาบาง มีเงาอันโปร่ง ลำต้นนั้นบุรุษผู้มีร่างอันความร้อนแผดเผาทั่วสรรพางค์ มีความเหน็ดเหนื่อยสะทกสะท้าน และกำลังทิวกระหาย มุ่งมาถึงต้นไม้้นั้น (ด้วยเส้นทางคือกรรมที่ทำมา) แล้วนั่งหรือนอนไถ่ร่มเงาต้นไม้้นั้น เสวยทุกขเวทนาเป็นอันมาก**

สรุปคือกำเนิดแห่งปรตนั้น โดยรวมแล้วสภาพแวดล้อมไม่ได้เหมาะ และมิได้สกปรกโสโครกเท่านรกและเดรัจฉาน แต่ก็มีสภาพไม่แน่นอน บางจุดบางเวลาอาจร่ำร้อนขึ้นได้ (เช่นที่พระพุทธรองค์เปรียบเหมือนป่าโปร่งที่มีใบบังแดดฝนเพียงเบาบาง) หรืออาจไม่สบายเนื้อไม่สบายตัวอยู่ด้วยอติภาพของตนเอง วิบากกรรมอันส่งสัตว์เข้าไปอยู่ในภูมิปรตไม่หนักเท่าวิบากที่ส่งให้ถึงเดรัจฉาน แต่ก็ใกล้เคียง คือยังอาจมีความรู้สึกถึงอติภาพที่สูงส่งคล้ายมนุษย์อยู่ แต่ก็เสวยสุขแบบมนุษย์ไม่ได้อีกแล้ว

ตัวอย่างเช่นปรตบางพันธุ์นั้นน่าสงสาร เพราะความจริงมีบุญมาก แต่ก่อนขาดใจตายเกิดผิดพลาดทางใจ เหมือนพระธุดงค์บางรูป

ท่านก็อยู่ในกรอบวินัยพอสมควร แต่ประพฤติดิธรรมไม่ได้ถึงระดับมีคุณวิเศษ เช่นมรรคผลและฌานสมาบัติ ขณะใกล้มรณภาพท่านหิวกระหายจัด ไม่มีอาหารและน้ำตักถึงห้อง จิตไม่มีที่ยึดเหนี่ยวอันเป็นกุศลอื่น แต่ปักแนวเข้าไปในความกระหายอยากอย่างรุนแรงเลยทำให้เกิดภพแห่งการแสวงหาอาหาร เดินท่อมๆอยู่ในราวป่าด้วยความนึกว่าท่านยังเป็นพระกำลังออกบิณฑบาตวนไปเวียนมา อดภาพยังมีเครื่องนุ่งห่มเป็นจีวรและบาตรเหมือนพระอยู่ แต่ก็ไม่ได้มีไฟเผาเผา ไม่ได้มีของโสโครกมาแปดเปื้อนท่าน เพราะไม่ได้ก่ออกุศลกรรมหยาบเข้าเอาไว้

๔) วิสัยมนุษย์

มนุษย์ก็คือพวกเราเอง กำลังมีตัวเป็นๆและลมหายใจเข้าออก อยู่สดๆร้อนๆนี้แหละ เรียกว่าภพมนุษย์ วิสัยมนุษย์

ตัดเอาเพศพันธุ์ รูปร่างหน้าตา ฐานะ และสติปัญญาทิ้ง เอาเฉพาะสภาพแวดล้อมและอรรถภาพความเป็นกายที่ผิวนอกแห่งสะอาด นุ่มนวลสบายตัวเหมือนอย่างนี้ เมื่อเทียบกับภพอื่นล่างๆลงไป พระพุทธเจ้าตรัสเปรียบว่า เหมือนต้นไม้เกิดในพื้นที่อันราบเสมอกัน มีใบอ่อนและใบแก่อันหนา มีเงาร่มครึ้ม ลำต้นนั้นบุรุษผู้มีร่างอัน ความร้อนแผดเผาทั่วสรรพางค์ มีความเหน็ดเหนื่อยสะทกสะท้าน และกำลังหิวกระหาย มุ่งมาถึงต้นไม้้นั้น (ด้วยเส้นทางคือกรรมที่ทำมา) แล้วนั่งหรือนอนภายใต้เงาไม้นั้น เสวยสุขเวทนาเป็นอันมาก

สรุปคือกำเนิดมนุษย์นั้น จัดว่าเป็นสุขแล้ว เหมือนคนกำลังเหนื่อย กำลังร้อน กำลังหิวกระหายได้มาพบที่ราบร่มรื่น มีป่าไม้ ใบบัง กันแดดกันฝนได้อย่างดี ย่อมผ่อนคลาย หายล้า และยิ้ม

ออกพอประมาณ แม้คนที่ได้รับความทุกข์จากเพศของตน รูปร่างหน้าตาของตน ฐานะของตน และสติปัญญาของตน ก็ควรทราบว่เมื่อเปรียบกับภพภูมิอื่นที่ต่ำกว่านี้แล้ว ความเป็นมนุษย์ยังเหมือนที่พักกลางทางวิบากอันน่าชื่นชมกว่ากันมากนัก

๕) วิสัยเทวดา

เทวดามีความเป็นอยู่ใกล้เคียงกับมนุษย์ คือยังเสพลุขจากกามคุณ ๕ คือเห็นรูปอันยวนตา ได้ยินเสียงอันรื่นหู สูดกลิ่นหอมอันร่าเใจ ลิ้มรสอร่อยชวนน้ำลายไหล และแตะต้องเครื่องกระทบอันมีสัมผัสอ่อนนุ่มน่าพิสมัย

ใครต่อใครอยากไปสวรรค์กัน เพราะเล่าลือว่าสำราญนัก หอมหวานยวนอารมณ์นัก งดงามบาดตาเร้าใจนัก ซึ่งก็สมควรแก่คำเล่าลือเหล่านั้น เพราะพระพุทธรองค์ก็ทรงตรัสเปรียบไว้ **เหมือนปราสาทแห่งหนึ่งซึ่งมีเรือนยอด ฉาบทาแล้วทั้งภายในและภายนอกหาช่องลมมิได้ มีวงกรอบอันสนิท มีบานประตูและหน้าต่างอันหับปิดดีในเรือนยอดนั้น มีบัลลังก์อันลาดด้วยโกเขว้ขนยาว (ผ้าทำด้วยขนแพะ) ลาดด้วยเครื่องลาดทำด้วยขนแกะสีขาว ลาดด้วยขนเจียมเป็นแผ่นทึบ มีเครื่องลาดอย่างดีทำด้วยหนังชะมด มีเพดานกันในเบื้องบนมีหมอนแดงวาง ณ ข้างทั้งสอง ลำดับนั้นบุรุษผู้มีร่างอันความร้อนแผดเผาทั่วสรรพางค์ มีความเหน็ดเหนื่อยสะทกสะท้านและกำลังหิวกระหาย มุ่งมาสู่ปราสาทนั้น (ด้วยเส้นทางคือกรรมที่ทำมา) แล้วนั่ง หรือนอน บนบัลลังก์ในเรือนยอด เสวยสุขเวทนาโดยส่วนเดียว**

สรุปคือกำเนิดแห่งเทพนั้น จัดเป็นเขตแดนอันพึงถวิลถึงสำหรับสัตว์ที่ยังเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสังสารวัฏ ไม่ถึงกับเกินจินตนาการ

มนุษย์อย่างเรา เราเสพสุขในกามคุณ ๕ กันอย่างไร เทวดาก็เสพใน
ทำนองเดียวกันนั้น เพียงแต่ว่ามีความประณีตกว่า มีความเย้ายวน
กว่า มีรสอันเลิศกว่ากันอย่างเทียบไม่ได้ เช่นที่พระพุทธองค์ทรง
เปรียบเทียบมนุษย์เหมือนปลาไม้ไผ่บังหนา ในขณะที่เปรียบเทียบเทวดา
เหมือนปราสาทราชวังนั้นเลยทีเดียว

ขอให้ทราบ่วิสัยเทวดานี้ พระพุทธองค์ทรงเหมารวมตั้งแต่
เทพในกามาวจรชั้นแรกๆ ตลอดทั่วไปจนถึงพรหมทั้งที่มีรูปและ
ไม่มีรูป เพราะฉะนั้นปราสาทราชวังที่พระองค์ตรัสเปรียบว่า
ขึ้นมียิ่งสำหรับคนกำลังเหนื่อย กำลังร้อน กำลังหิว ยังมีระดับชั้น
ชอยย่อยออกไปอีกมหาศาล เอาเป็นว่าพระองค์ท่านกรุณาเปรียบเทียบ
ให้เป็นที่เข้าใจง่าย จินตนาการตามได้แก่พวกเราเพียงคร่าวเท่านั้น

● วิธีชี้ทางสวรรค์แก่ผู้ป่วยใกล้ตาย

ตั้งแต่โบราณกาลนานมา พุทธศาสนิกชนในไทยปรารถนาจะ
ได้รับคำตอบประการหนึ่งอย่างยิ่งยวด คือเมื่อตัวเองใกล้จะตาย
หรือเมื่อญาติอันเป็นที่รักเจ็บหนัก ควรจะช่วยเหลือกันอย่างไรเป็น
การส่งให้ไปได้

วิธีที่นิยมกันมากคือให้คนตายท่องไว้ว่า ‘พระอรหันต์ ๆ ๆ’ คือ
จะให้ทอดพระอรหันต์ผู้หมดกิเลสไว้แน่นอน ซึ่งก็นับว่าใช้ได้ถ้าผู้กำลัง
จะตายเข้าใจว่าพระอรหันต์เป็นอย่างไร แต่ปัญหาคือคนเราถ้าทั้งชีวิต
ไม่เคยศึกษา ไม่เคยรู้จักพุทธธรรม จู่ๆจะให้ท่อง ‘พระอรหันต์ ๆ ๆ’
แล้วไปดีนั้นยาก เพราะจิตไม่รู้ว่าพระอรหันต์คือใคร บรรลุธรรม
อันใดมา จึงเปรียบเหมือนเทวดายืนเข็มทิศให้คนหลงป่าโดยปราศจาก

การแถมคู่มือใช้งาน แม้คนหลงปากว่าเข็มทิศไว้ได้ แต่ใช้เข็มทิศไม่เป็น ไม่รู้ว่าเข็มทิศคืออะไร ทำงานอย่างไร อย่างนี้ก็ต้องกลายเป็นผู้หลงทางต่อไปอยู่ดี

มาฟังธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความเบาใจ ๔ ประการที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ดีกว่า เมื่อมีกษัตริย์องค์หนึ่งเสด็จไปเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ และได้กราบทูลถามว่าอุบาสกผู้มีปัญญาฟังกล่าวสอนผู้ป่วยซึ่งมีปัญญาด้วยกัน แต่กำลังได้เสวยทุกข์จากการเป็นไข้หนัก (ใกล้ตาย) ว่าอย่างไรดี พระพุทธองค์ตรัสให้สอนอย่างนี้คือ **จงเบาใจ** เกิดว่าเธอมีความเลื่อมใสไม่หวั่นไหวในพระพุทธเจ้า ในพระธรรม ในพระสงฆ์ มีศีลที่พระอริยเจ้าใครแล้ว ไม่ขาด ไม่ทะลุ ไม่ต่าง ไม่พร้อย เป็นไท วิญญูชนสรรเสริญ มีศีลอันอยู่เหนือความทะยานอยากที่ผิดและความเห็นผิดทั้งปวงแล้ว และเป็นไปเพื่อความตั้งมั่นแห่งจิต

อันนี้หมายความว่าถ้าใกล้ตายอยู่ มีความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์อย่างมั่นคง กับทั้งมีความเห็นชอบในเรื่องคุณและโทษ ในเรื่องบุญและบาป และน้อมใจรักษาศีลได้ สะอาดบริสุทธิ์จนจิตไม่แส่ส่ายกังวลไปในบาปทั้งหลายแล้ว ก็ย่อมเกิดความตั้งมั่น มีความเบาใจเป็นธรรมดาว่าจะจากไปสู่ความปลอดภัย

นอกจากนั้นพระพุทธองค์ยังตรัสว่าหลังจากปลอบเช่นนี้แล้ว ให้ถามผู้ป่วย (ในกรณีที่พ่อแม่ยังมีชีวิต) ว่ายังมีความห่วงใยในมารดาและบิดาอยู่หรือไม่? ถ้าหากผู้ป่วยตอบว่ายังห่วงใย ก็ให้กล่าวว่าทุกคนต้องตายเป็นธรรมดาเหมือนกันกับเรา ถึงเราใส่ใจห่วงใยหรือไม่ห่วงใยในมารดาและบิดา พวกท่านก็จะต้องตายไปอยู่ดี ฉะนั้นขอให้ละความห่วงใยในมารดาและบิดาเสียเถิด

หากเขารับว่าสามารถละความห่วงใยในมารดาและบิดาได้แล้ว ฟังถามเขาอีก (ในกรณีที่เป็นบุตรและภรรยายังมีชีวิต) ว่ายังมีความห่วงใยในบุตรและภรรยาอยู่หรือไม่? ถ้าหากผู้ป่วยตอบว่ายังห่วงใย ก็ให้กล่าวว่าทุกคนต้องตายเป็นธรรมดาเหมือนกับเรา ถึงเราใส่ใจห่วงใยหรือไม่ห่วงใยในบุตรและภรรยา พวกเขาก็จะต้องตายไปอยู่ดี ฉะนั้นขอให้ละความห่วงใยในบุตรและภรรยาเสียเถิด

หากเขารับว่าสามารถละความห่วงใยในบุตรและภรรยาได้แล้ว ฟังถามเขาอีก ว่ายังมีความห่วงใยในกามคุณ ๕ อันเป็นของมนุษย์อยู่หรือไม่? (เช่นยังอยากเสพกาม ยังอยากเห็นสาวสวยหรือหนุ่มหล่อ ยังอยากฟังเพลงโปรดจากสุดยอดเครื่องเสียง ฯลฯ) ถ้าหากผู้ป่วยตอบว่ายังห่วงใย ก็ให้กล่าวว่ากามอันเป็นทิพย์ยังดีกว่า ประณีตกว่า กามอันเป็นของมนุษย์ ขอท่านจงพิจารณาจิตให้ออกจากกามอันเป็นของมนุษย์ แล้วน้อมจิตไปในเทวดาชั้นต่างๆเถิด (คือเล่าพรรณนาตามที่พระพุทธองค์ตรัสยืนยัน ดังแสดงไว้แล้วในหัวข้อก่อน ว่าความสุขระดับเทพยดานั้นเหนือกว่าความสุขแบบมนุษย์เพียงใด ให้เขากำหนดใจเชื่อมั่นไว้ว่าการเสพกามในภพมนุษย์ยังสุขน้อยไป กายอันเป็นทิพย์ชวนให้เสพสมยิ่งกว่านั้น รูปเสียงบรรดามีในโลกที่น่าโปรดปรานที่สุดยังน่าพิสมัยน้อยไป รูปเสียงอันเป็นทิพย์ยังน่าอภิรมย์ยิ่งกว่านั้นมากนัก)

หากเขารับว่าสามารถละความห่วงใยในกามคุณ ๕ อันเป็นของมนุษย์ได้แล้ว ฟังกล่าวว่าความสุขแม้ที่เหนือกว่ากามคุณ ๕ ในภพเทวายังมี คือความสุขจากการเข้าสมาธิในพรหมโลก แต่แม้จะได้เป็นถึงรูปพรหมและอรุพพรหมก็ไม่เที่ยง ไม่ยั่งยืน ยังนับเนื่องในความหลงผิดยึดมั่นถือมั่นว่าภพนั้นๆเป็นตน (หรือตน

เป็นอมตะ) ขอจงพราภจิตให้ออกจากเทวโลกและพรหมโลก แล้วนำจิตเข้าไปในความดับจากการยึดมั่นถือมั่นเกิด

หากเขารับ ว่าสามารถถอนความยึดมั่นแม้ในเทวโลกและพรหมโลกแล้ว และได้้นำจิตเข้าไปในความดับจากอาการยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นอะไรๆแล้ว เช่นนั้นพระพุทธรองค์ตรัสว่าท่านไม่กล่าวถึงความต่างอะไรกันระหว่างผู้มีจิตพ้นแล้วอย่างนี้ กับภิกษุผู้พ้นแล้วตั้งร้อยปี เพราะต่างก็พ้นด้วยวิมุตติเหมือนกัน

ขอให้ทราบว่าช่วงจังหวะใกล้ตายนั้นเป็นโอกาสทอง จิตกำลังหาทิศทางอันเป็นที่ไป ไม่ค่อยอภยาลังสิ่งทีเห็นว่าตนกำลังจะต้องทิ้งไว้ในโลกนี้อีกแล้ว จึงมีความหนักแน่นเป็นพิเศษ หากเราพูดเหนียวแน่นาตามทีพระพุทธรเจ้าตรัสแนะได้ละก็ ไม่ใช่แค่คนป่วยหนักจะเข้าถึงสุคติ แต่อาจมีจิตปล่อยวางได้ถึงที่สุดจริงๆ!

หากช่วงท้ายๆของผู้ป่วยสามารถเข้าใจธรรมะ สามารถยอมรับสามารถเลื่อมใสศรัทธาเชื่อถือนิพพานเป็นของดี เป็นบรมสุขอันถาวรแล้ว ก็อาจล่าช้าลงไปตามแนวทางเปรียบเทียบคติต่างๆของพระพุทธรองค์ คือกล่าวตามจริงว่านรกนั้นแผดเผา เดรัจฉานนั้นเฝ้าเหม็น เปรตนั้นลุ่มๆดอนๆ มนุษย์นั้นเริ่มสบาย ส่วนเทวดานั้นสุขจริง แต่ก็ไม่สุขได้ตลอด ผู้มีปัญญาย่อมพิจารณาเห็นภัยแห่งความไม่เที่ยงในคติต่างๆ และประมาณได้ว่าหากไม่หลุดพ้นไปจากวังวนแห่งการเวียนว่ายตายเกิด ก็ย่อมพลัดเข้าสู่สัทวัน สมดังทีพระพุทธรองค์ทรงตรัสว่า ถ้าคิดจะท่องเที่ยวเกิดตายไปเรื่อยๆ การหลีกเลี่ยงนรกมิใช่วิสัยที่จะเป็นได้

พระพุทธองค์ได้ตรัสสรุปไว้ชัดเจนว่าความสุขระดับวิมุตติ คือหลุดพ้นจากความถือมั่นในภพทั้งปวงนั้นเป็นอย่างไร เราสามารถนำไปพรรณนาให้ผู้ป่วยใกล้ตายได้ฟังเพื่อความสะดวกสื่อสารกันแน่ขึ้นคือเรียบร้อยแล้ว **เหมือนสระโบกขรณี มีน้ำอันสะอาดใสเย็นอยู่ตลอดกับทั้งมีท่าอันดี น้ำรื่นรมย์ และในที่ที่ไม่ไกลสระโบกขรณีนั้นมีแนวป่าอันทิบ ลำต้นนั้นบุรุษผู้มีร่างอันความร้อนแผดเผาทั่วสรรพางค์ มีความเหน็ดเหนื่อยสะทกสะท้าน และกำลังหิวกระหาย มุ่งมาถึงสระโบกขรณีนี้นี้ทีเดียว เขาลงสนานกายและดื่ม ดับความกระวนกระวาย ระบายความเหน็ดเหนื่อยและความร้อนรุ่มเสียได้ แล้วจึงขึ้นไปนั่งหรือนอนในแนวป่านั้นแสวงสุขเวทนาโดยส่วนเดียว เพราะกิเลสเครื่องหมักดองทั้งหลายสิ้นไปด้วยปัญญาอันยิ่งในปัจจุบัน**

สรุปว่าวิมุตติสุขนั้น เป็นสุขเดียวที่ดับความกระหายได้สนิท ขอให้สังเกตการเปรียบเทียบของพระพุทธองค์ว่าวิมุตติหรือความหลุดพ้นจากกิเลส นั้น เป็นสถานที่เดียวที่มีน้ำให้ดื่มกินดับกระหาย ดับความกระวนกระวาย ดับความร้อนรุ่มได้สนิท

ขอเพียงผู้ป่วยหนักใกล้ตายมีความสุขอย่างนี้ ปล่อยวางภพภูมิทั้งหลายด้วยปัญญาอันถูกต้องอย่างนี้ แม้จิตขาดกำลังเพียงพอจะเข้าถึงพระนิพพานอันเป็นความว่างจากภาวะทั้งปวง สงบจากการปรุงประกอบทุกข์ทั้งปวง อย่างน้อยที่สุดก่อนถึงวาระแห่งจุติจิต เขาย่อมเห็นนิมิตหมายอันเป็นมงคล เช่นเห็นองค์พระปฐมมาอร่ามเรือง หรือเห็นพระพุทธรูปเหมือนจริง หรือได้ยินเสียงเทศนาธรรมเพื่อความปล่อยวาง กระทำจิตให้แน่วไปในความเป็นมहाกุศล เมื่อจิตสุดท้ายดับลง ย่อมเกิดจิตใหม่สืบต่อในสุคติภูมิอย่างแน่แท้ ไม่มีทางเลื่อนหลงพลัดตกลงไปสู่อบายภูมิได้เลยด้วยประการใดๆทั้งสิ้น

● บทสำรวจตนเอง

๑) เราเป็นผู้มีความอุ่นใจ สบายใจ มั่นใจ ว่าตนเองพร้อมพร้อมในการไปสู่โลกอื่นที่ดีกว่าหรือไม่?

๒) กรรมที่ทำเป็นประจำอันใด สร้างความอุ่นใจ สบายใจ มั่นใจ ว่าเรากำลังจะไปสู่สุคติ?

๓) กรรมที่ทำเป็นประจำอันใด สร้างความกังวล สับสน กลับไปกลับมา ว่าเราอาจมีทุกติเป็นที่ไป?

๔) เราเป็นผู้พร้อมจะละกรรมอันเป็นเหตุให้ไปทุคติ และพร้อมจะเพิ่มกรรมอันเป็นเหตุให้ไปสุคติหรือไม่?

๕) เราพร้อมจะตายพร้อมกับความรู้สึกรศรัทธาในพระพุทธเจ้าหรือไม่?

● สรุป

มีหลายสิ่งที่เราไม่อยากให้มันเป็นเรื่องจริง แต่มันก็เป็นเรื่องจริงมาชั่วนิรันดร์ ดังเช่นหลายคืนเราไม่อยากตกอยู่ในห้วงแห่งฝันร้าย แต่เมื่อเหตุแห่งฝันร้ายมีอยู่ เราก็ต้องนอนหลับอย่างทุกข์ทรมานโดยไม่อาจขัดชินจนกว่าจะตื่น ชีวิตหลังความตายก็เช่นกัน แม้เราเชื่อว่ามันไม่มีด้วยความทะนงตน หรือแม้เราภาวนาขออย่าให้มันมี หรือแม้เราสามารถณรงค์ให้คนทั้งโลกเชื่อว่าชาติหน้าเป็นนิทานเหลวไหล แต่ขอเพียงมีเหตุให้มันมี อย่างไรมันก็ต้องมี

มันจะมีหรือไม่มี ทางที่ดีไม่ประมาทไว้ก่อน ดังที่พระพุทธองค์ทรงชี้ว่าถ้าเราทำดีแล้ว ย่อมเป็นสุขในปัจจุบัน และถ้าชาติหน้ามี ก็

จะต้องไปดีด้วย เรียกว่าสำเร็จประโยชน์ทั้งปัจจุบันและอนาคตด้วย การเพียรละความชั่วและสั่งสมความดีเข้าไว้ จะเป็นประกันชั้นเลิศสุด

การเปลี่ยนภาพเปลี่ยนภูมิในแต่ละครั้งอาจหมายถึงการแก้ตัวใหม่ จากที่เคยผิดพลาด หรืออาจหมายถึงการทดสอบซ้ำว่าเราดีทนแค่ไหน ธรรมชาติจะลบความจำเราเกี่ยวกับภพเดิมๆ ให้สูญสิ้นไป แต่กรรมที่ทำเป็นประจำจะทำให้เราเคยชินอยู่กับนิสัยเดิมๆ การจะเปลี่ยนแปลงตนเองได้ จำเป็นต้องพบกับผู้รู้แจ้งแทงตลอดในกรรมวิบากทั้งปวงเช่นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดังนั้นการปลูกฝังความเลื่อมใสไม่หวั่นไหวในพระศาสดาจึงเป็นกุศโลบายที่ดีในการเดินทางไกล ใครสามารถอุ้มใจได้ว่าเราจะตายพร้อมกับศรัทธาในพระพุทธรองค์ ก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้พกเอาเสบียงสำคัญที่สุดติดตัวไปด้วยแล้ว ยากแล้วที่จะพลัดไปมีครูผู้สอนสั่งเรื่องกรรมวิบากผิดๆ

สำคัญคือการปลูกฝังศรัทธาในพระพุทธรองค์นั้น ไม่มีอะไรดีไปกว่าลงมือปฏิบัติตามคำสอนของท่าน ทั้งในแง่ของการฝึกเสียสละ รู้จักให้ทานเพื่อละความตระหนี่ และทั้งในแง่ของการบำเพ็ญตนเป็นผู้ปลดปล่อยจากบาปอกุศลทั้งปวง รักษาศีลจนกลายเป็นที่รักยิ่งกว่าสิ่งยั่วยุดใดๆ เมื่อประสบสุขทางใจเต็มอิ่มแล้ว ก็จะบังเกิดความเลื่อมใสว่าพระพุทธรเจ้าเป็นผู้สอนความไม่เบียดเบียน เป็นผู้ชี้ทางตรง ทางถูก ทางไปสู่สรวรรคนิพพานได้จริง เมื่อนั้นศรัทธาจะไม่คลอนแคลน และเราจะเป็นผู้มีคติที่ไปอันประเสริฐเสมอ

สรุปหุติยบรรพ

สมัยที่พระพุทธองค์ยังทรงพระชนม์นั้น เมื่อภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรือ อุบาสิกา คนใดคนหนึ่งทำกาละ พระองค์ท่านมักจะตรัสพยากรณ์ว่าใครได้ไปเกิดใหม่ในภพใด เมื่อมีผู้ถามว่าพระองค์ทรงมีพุทธประสงค์อย่างไรในการพยากรณ์เช่นนั้น ท่านก็ตรัสตอบว่า

ตถาคตพยากรณ์สาวกทั้งหลายผู้ทำกาละไปแล้ว ว่าใครเกิดใหม่ในภพใดเช่นนี้ จะเพื่อให้คนพิศวงก็หามิได้ จะเพื่อเกลี้ยกล่อมคนก็หามิได้ จะเพื่ออานิสงส์เป็นลาภสักการะและคำสรรเสริญก็หามิได้ จะเพื่อให้เราเป็นที่รู้จักของมหาชนก็หามิได้ ดูก่อนอนุรุธะ มีกุลบุตรจำนวนหนึ่งจะเกิดศรัทธามาก เกิดความยินดีมาก เกิดความปราโมทย์มากหลังจากได้ฟังคำพยากรณ์หนึ่งๆแล้ว และจะน้อมจิตเพื่อความเป็นอย่างนั้นบ้าง นี่คือประสงค์ของเรา ที่พยากรณ์ก็เพื่อเป็นประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุขแก่กุลบุตรเหล่านั้นสิ้นกาลนาน

การได้ยินได้ฟังเรื่องเกี่ยวกับสุคติเพื่อเป็นศรัทธา เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้เชื่อมั่นในหนทางไปสู่สุคติ คือก่อกรรมดี ละความตระหนี่ รักษาความสะอาดของจิต ย่อมทำให้เกิดความรู้สึกอันใจ และเชื่อมั่นในการชี้แนะของพระพุทธเจ้ายิ่งขึ้น เพราะมหากุศลจิต ย่อมให้ความรู้สึกปลอดภัยอันเป็นที่รู้อยู่กับตนเอง ผู้มีความรักพร้อม

ไม่ถูกกลุ่มรุมด้วยความตระหนี่ ไม่แปดเปื้อนมลทินจากการละเมิดศีล
ย่อมมีความกล้าเผชิญความตาย เพราะมั่นใจเกินมนุษย์อื่นๆว่าถ้า
ภพหน้ามีเขาต้องได้ไปดีกว่าที่เป็นอยู่ในภพมนุษย์แน่ๆ

พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า ถ้ารักตัวเองแล้ว ก็ไม่ควรก่อบาป
ทั้งปวง เพราะความสุขนั้นไม่ใช่สิ่งที่คนทำชั่วจะได้พบโดยง่าย เมื่อ
บุคคลถูกมรณะครอบงำ ละทิ้งภพมนุษย์นี้ไป ก็มีอะไรเป็นสมบัติ
ของเขาเล่า? เขาย่อมพาเอาอะไรไปด้วยเล่า? อะไรเล่าจะติดตาม
เขาไปประจวบเจตติดตามตนไป? ผู้ที่มาเกิดแล้วจำจะต้องตายในโลกนี้
ไม่ว่าจะทำความชั่วอันใดไว้ ทั้งที่เป็นบุญและเป็นบาป บุญและบาปนั้น
แลเป็นสมบัติของเขา เขาจะพาเอาบุญและบาปนั้นไป บุญและบาป
นั้นย่อมติดตามเขาไปประจวบเจตติดตามตนไป ฉะนั้นทุกคนควรทำ
กรรมอันดีสะสมไว้เป็นสมบัติในปรโลก บุญทั้งหลายย่อมเป็นที่พึง
ของสัตว์ทั้งหลายในปรโลก

ในบรรพก่อน คงจะเห็นว่าใครกำลังเสวยกรรมดีหรือกรรมร้ายก็ดูง่าย ๆ จากภพภูมิที่ไปเกิด การตกไปอยู่ในชั้นไหนแดนใดคือภาพใหญ่แทนตัวได้ชัดเจน อย่างเช่นตอนนี้กำลังเป็นมนุษย์ก็แปลว่ากำลังเสวยวิบากดีอยู่ แม้เถียงว่าจะดีได้อย่างไรลำบากจะตายอยู่แล้ว อันนั้นก็ต้องไปเทียบกับการอยู่ในนรกหรืออบายภูมิอื่นๆแล้วจะเห็นว่า 'ลำบากจะตาย' ในโลกนี้ ดีกว่า 'ตายจริงๆแล้วเข้าไปอยู่ในกรงขัง' ที่กรรมชั่วเตรียมไว้ทำโทษเป็นไหนๆ

เมื่อเริ่มเชื่อเรื่องภพภูมิ การเวียนว่ายตายเกิด และความจริงเกี่ยวกับกรรมวิบาก มีชาวพุทธจำนวนไม่น้อยที่เหมือนจะดูตายกับความ เป็นอยู่ ในชีวิตปัจจุบัน แล้วหันไปหมกมุ่นกับการทำบุญ เรียกว่าตั้งหน้าตั้งตากอบโกยกุศลกันแบบโลภบุญเกินเหตุ

ความจริงบุญไม่ได้มีเพียงการให้ทรัพย์เป็นทาน กิริยาอันเป็นทางมาแห่งบุญนั้น จำแนกแล้วก็มีอยู่มากมาย ดังเช่นหลักๆมีอยู่ ๑๐ อากาโร ได้แก่ การให้ทาน การรักษาศีล การปฏิบัติธรรมภาวนา การประพฤติด่อนน้อม การชวนช่วยช่วยเหลือในกิจอันควร การให้ผู้อื่นมีส่วนในบุญของเราด้วยการบอกให้เขายินดีหรือเต็มใจมาช่วยเหลือ การมีน้ำจิตยินดีในบุญของผู้อื่น การฟังธรรมตามกาล การสั่งสอนธรรมด้วยจิตอนุเคราะห์ การทำความเห็นให้ถูกต้องทั้งเรื่องบุญบาปและการออกจากทุกข์

กิริยาอันเป็นบุญที่สำคัญที่สุด และพิสูจน์ความมีลาภแห่งการเกิดเป็นมนุษย์อย่างที่สุด ก็ได้แก่บุญข้อสุดท้าย **คือการทำความเห็นให้ถูกต้องทั้งเรื่องบุญบาปและการออกจากทุกข์** นี้เอง นับเริ่มจากการมองไกลไปข้างหน้า ทำความเข้าใจให้ดี มองให้เห็นด้วยปัญญาว่าแต่ละภพเป็นภาพใหญ่ เป็นฉากหนึ่งๆ ทุกฉากต้องมีจุดเริ่มต้น และทุกฉากต้องมีจุดจบ ก็จะเกิดภาพสรุปในจินตนาการว่าทุกสิ่งที่เราเห็น ทุกสิ่งอย่างที่เรารู้ได้ ยิน จะต้องแปรปรวนแล้วเสื่อมสลาย หายหายไปหมด ไม่มีอะไรหลงเหลือตกค้างอยู่ได้เลย

และเมื่อมองย้อนกลับมาเห็นภาพของการเกิดเป็นมนุษย์อย่างในบัดนี้ ความเป็นเพศอย่างนี้ รูปร่างหน้าตาอย่างนี้ ฐานะความเป็นอยู่อย่างนี้ และระดับสติปัญญาอย่างนี้ ก็จะได้ข้อสรุปประการหนึ่งคือทั้งหมดนั้นคือ **'ส่วนประกอบฉาก'** ซึ่งกรรมตกแต่งขึ้นให้ดูเล่นครู่หนึ่ง แล้วที่สุดก็ต้องล้มเลิกฉากนี้ไป รวากับไม่เคยมีมนุษย์อย่างเราเกิดมา รวากับไม่เคยปรากฏรูปชายหญิง รวากับไม่เคยมีหน้าตาน่ารักน่าชัง รวากับไม่เคยยากจนหรือร่ำรวย และรวากับไม่มีใครเคยโง่หรือฉลาด เพราะในทันทีที่ใครสาบสูญไปจากโลก ความเป็นเขาคอนั้นก็ไม่ต่างจากรูปรอยความฝันหรือสายลมแสงแดดสำหรับตัวเขาเองเลย

มาอยู่ในภพนี้ชั่วคราวก็จริง แต่ก็ได้ชื่อว่า 'เป็นมนุษย์' ในจังหวะที่จะ 'พบพุทธศาสนา' ซึ่งเป็นของหาได้ยาก ทั้งเป็นมนุษย์ด้วย ทั้งพบพุทธศาสนาด้วยนั้น ยากเย็นเพียงใดก็ขอให้ดูที่พระพุทธรูปที่ทรงตรัสอุปมาอุปไมยไว้

เปรียบเหมือนมหาปฐพีนี้มีน้ำเป็นอันเดียวกัน บุรุษโยนแอกซึ่งมีช่องเดียวลงไปในมหาปฐพีนั้น ลมจากทิศตะวันออกพัดเอาแอก

นั้นไปทางทิศตะวันตก ลมจากทิศตะวันตกพัดเอาไปทางทิศตะวันออก
ลมจากทิศเหนือพัดเอาไปทางทิศใต้ ลมจากทิศใต้พัดเอาไปทาง
ทิศเหนือ เต่าตาบอดซึ่งอาศัยในมหาสมุทรนั้น ต่อเมื่อล่วงร้อยปี
มันจึงโผล่ขึ้นมาสักครั้งหนึ่ง เธอทั้งหลายคิดว่ามันจะสอดคอให้เข้าไป
ในแอกมีช่องเดียวนั้นได้หรือหรือ?

หมายความว่าเมื่อเอาสิ่งที่ปรากฏได้ยากมาประจวบกับสิ่งที่
ปรากฏได้ยาก ซึ่งเท่ากับความยากยกกำลังสองนั้น เทียบแล้วก็คือ
การที่สัตว์จะได้เป็นมนุษย์ด้วย พระพุทธเจ้าอุบัติในโลกด้วย และ
พระพุทธศาสนาของพระองค์รุ่งเรืองในโลกด้วย แต่ความไม่รู้ของ
พวกเราทำให้เห็นเป็นเรื่องธรรมดาที่จะพบกับพุทธศาสนา ซึ่งผิวนอก
เบื้องต้นก็ไม่เห็นจะต่างจากศาสนาอื่นอย่างไร เพราะใครๆก็บอกว่า
ทุกศาสนาสอนให้คนทำดีกันทั้งนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมัยนี้ไม่ค่อย
มีคนบอกว่าพุทธศาสนาสอนให้คนรู้ตามจริง ทั้งเรื่องที่มาที่ไปของ
เราเอง และทั้งเรื่องวิธีสร้างความปลอดภัยอย่างถาวรให้ตัวเองด้วย

ส่วนสุดท้ายของหนังสือเล่มนี้ จะได้เร่งเร้าให้ทุกคนตระหนัก
ว่า 'ศักยภาพของมนุษย์' นั้นใช้ให้คุ้มค่าที่สุดก็คือการเอามาเข้าใจถึง
แก่นของพุทธศาสนา คือศึกษาวิชา 'รู้ตามจริง' ของพระพุทธเจ้าให้
ทะลุปรุโปร่งนั่นเอง

หน้าว่าง

๙

คำถาม

ที่น่ากลัวที่สุด

ในชีวิต

หน้าว่าง

บางคนรู้สึกว่าการตายเป็นสิ่งที่น่ากลัวที่สุดในชีวิต

บางคนเจาะจงลงไปกว่านั้น คือรู้สึกว่าการเจ็บปวดขณะกำลังจะตายน่ากลัวที่สุด

แต่บางคนฟังเรื่องเกี่ยวกับนรก ก็รู้สึกว่าไม่มีสิ่งใดในสากลจักรวาลน่าสะพรึงกลัวยิ่งไปกว่านรกอีกแล้ว

แต่ความจริงก็คือยังมีสิ่งที่น่ากลัวกว่านั้น!

● ความมืดอันใดน่ากลัวที่สุด?

ครั้งหนึ่งพระพุทธองค์ตรัสกะพระสาวกของพระองค์ว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย โลกกันตณรกมีแต่ความทุกข์ มีดคัลล์มเป็นหมอกมัวสัตว์ในโลกันตณรกนั้นไม่ได้รับบรมมีพระจันทร์และพระอาทิตย์ซึ่งมีฤทธิ์มีอำนาจมากถึงขนาดนี้

เมื่อพระองค์ท่านตรัสแล้วก็ทรงเงยบอญู่ กระทั่งมีภิกษุรูปหนึ่ง
ทูลถามพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ฟังแล้วโลกันตนรก
ช่างมีดมากเหลือเกิน แต่จะยังมีความมิดอย่างอื่นที่ยิ่งไปกว่านั้น น่า
สะพรึงกลัวยิ่งไปกว่าความมิดแห่งโลกันตนรกหรือไม่พระเจ้าข้า?

พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า **ดูภิกษุ ความมิดอย่างอื่นที่มาก
กว่าและน่ากลัวกว่าความมิดแห่งโลกันตนรกนั้นมีอยู่** แล้วท่านก็
สาธยายมีใจความโดยสรุปคือ **ความไม่รู้ตามจริงนั่นเองที่มิดยิ่งกว่า
โลกันตนรก**

พวกเราไม่รู้อะไรตามจริงบ้าง? คือ...

- ๑) **ไม่รู้ว่ากายใจอันเป็นที่ตั้งของอุปาทานทั้งปวงนี้ เป็นทุกข์**
(นึกว่าเป็นสุข เป็นของดีที่น่ามีน่าเป็น)
- ๒) **ไม่รู้ว่าความอาลัยยึดติดในกายใจนี้ เป็นเหตุแห่งทุกข์**
(นึกว่าจำเป็นต้องหลงอยู่เช่นนั้นอย่างไม่มีทางเลือก)
- ๓) **ไม่รู้ว่าความพ้นขาดจากการหลงยึดติดๆ เป็นความดับทุกข์**
(นึกว่าการดับทุกข์ได้ขาดถาวรชนิดไม่กลับกำเริบใหม่เป็นไปไม่ได้)
- ๔) **ไม่รู้ว่าการตั้งมุมมองไว้ตรงตามจริง แล้วเพียรตั้งสติดูอยู่
จนจิตตั้งมั่นรู้แจ้ง เป็นวิธีดับทุกข์** (นึกว่าคลายความกระวนกระวาย
ได้เพียงด้วยการเสพกาม หรืออย่างดีที่สุดคือการเข้าฌานไปเป็น
พรหมเพื่อมีชีวิตอมตะชั่วนิรันดร์)

แค่ความไม่รู้ว่าจะอะไรเป็นทุกข์ อะไรเป็นทางดับทุกข์เท่านั้น เหตุใด
จึงได้ชื่อว่าเป็นความมิดที่น่ากลัวเสียยิ่งกว่าโลกันตนรก? ขอให้
พิจารณาว่าความมิดของโลกันตนรกนั้น ยังมีวันสว่าง ยังมีทางเปิด
ให้สัตว์ไปปฏิบัติในภพอื่นหลังจากใช้กรรมหมดสิ้นแล้ว **แต่ความไม่รู้**

ว่าอะไรเป็นเหตุแห่งทุกข์ ไม่รู้ว่าอะไรเป็นบุญเป็นบาปนั้น สงสัยให้ตกต่ำลงไปยิ่งกว่าโลกันตนรก เช่นถ้าพลาดทำอนันตริยกรรมก็มีหวังถึงอเวจีมหานรกได้

โลกันตนรกเป็นแค่ภพแห่งความทุกข์ภพหนึ่ง แต่ความไม่รู้หรือความมีวิชชานั้นแหละ นำไปสู่ภพแห่งความทุกข์ต่างๆ ทั้งที่มีดมนกว่าโลกันตนรก และทั้งที่แผดเผาเท่าอเวจีมหานรก และสำคัญกว่าอะไรคือโลกันตนรคนั้นวันหนึ่งจะสิ้นสุดสภาพเองเมื่อแรงส่งของวิบากกรรมหมดลง แต่วิชชาจะไม่มีวันสิ้นสุดสภาพด้วยตนเองเลย หากปราศจากเหตุคือปัญญารู้ทางดับทุกข์

● เรากำลังเป็นหนึ่งในผู้ติดกับดักแห่งความมืดอยู่หรือไม่?

กับดักมีอยู่มากมายหลายชนิด แต่ไม่มีกับดักใดน่าพรั่นพรึงยิ่งไปกว่ากับดักที่เหนียวเราไว้ให้ติดอยู่กับความเสี่ยงต่ออนรกอย่างไรวันจบวันสิ้น ระหว่างการเดินทางไกลอันไม่เป็นที่รู้ เรามีโอกาสพลาดได้ทุกขณะ ขอเพียงคบคนพาลเป็นมิตร หรือเพียงมีคนคิดชั่วอยู่ในเรือน

กับดักอันนำไปสู่ภพที่มีตอย่างยึดเยื้อไรวันจบสิ้นก็คือความไม่รู้ตามจริง

พอไม่รู้ก็เข้าข้างตัวเองว่านี่ของเรา นั่นของเรา นั่นเนื่องด้วยเรา พอไม่รู้ก็เข้าข้างกิเลสว่าเราควรได้สิ่งนี้ เราไม่ควรได้สิ่งนั้น

พอไม่รู้ก็สำคัญมั่นหมายว่ามีเราเป็นอมตะ น่าจะเคยเกิดในภพดีๆ และจะไปเกิดในภพสูงๆ

ลองถามตัวเองว่ารู้สึกถึงความมีอัศจรรย์อยู่ไหม? ถ้าต้องตอบตามจริงว่ามี ลองถามตัวเองอีกว่าอัศจรรย์นี้จะมีอยู่ตลอดไปไหม? ถ้าต้องตอบตามจริงคือรู้สึกว่ามันจะคงอยู่ตลอดไป ขอให้บอกตัวเองเถิดว่าเราติดกับแล้ว เป็นผู้ที่หนึ่งที่ต้องเวียนว่ายตายเกิดเสี่ยงผิดเสี่ยงถูกอยู่ในสังสารวัฏนี้แล้ว!

สิ่งใดที่ไม่เที่ยง เรากลับรู้สึกว่ามันเที่ยง ย่อมเชื่อว่าเรากำลังอุपाทานไป

สิ่งใดเป็นทุกข์ แต่เรากลับรู้สึกว่ามันเป็นสุข ก็ย่อมเชื่อว่าเรากำลังอุपाทานไป

สิ่งใดไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มีอันต้องดับไปเป็นธรรมดา ย่อมไม่ใช่ตัวตน ย่อมไม่อยู่ในครอบครองของใคร แต่เรากลับรู้สึกว่า เป็นอัศจรรย์ เป็นตัวเราที่ไม่ควรตาย เช่นนี้ก็ย่อมเชื่อว่าเรากำลังอุपाทานไป

อุपाทานเป็นชื่อของความหลงผิด เป็นชื่อของความมืดบอดทางใจ ที่น่าสลดใจคือไม่มีใครรู้เลยว่าขอเพียงฝึกที่จะรู้ตามจริงเป็นขั้นๆ พวกเราไม่ต้องมีอุपाทานก็ได้ แต่เมื่อไม่ฝึกรู้ตามจริง ก็ต้องหลงวนอยู่ในโลกของอุपाทานกันต่อไปอย่างไรที่จบสิ้น

อุपाทานทำให้เรานึกว่าความเป็นของดีที่สุด อาจถึงขั้นหลงคิดว่าเป็นความชอบธรรมที่จะจุดคร่าลูกเมียผู้อื่นมาสำเร็จความใคร่ นี่คือนิบาปโทษอันอาจเกิดขึ้นเมื่อยังมีอุपाทานในกาม

อุपाทานทำให้เรานึกว่าสิ่งที่เราปักใจเชื่อนั้นถูกต้องที่สุด อาจถึงขั้นหลงคิดว่าเมื่อเราไม่เชื่อนานรกรสวรรค์มี ก็ไม่ใช่ผู้ที่ต้องตกตายแล้ว

ไหลลงอบายแน่ๆ แม้จะทำชั่วเพียงใดก็ตาม นี่คือบาปโทษที่เห็นได้ชัด ขณะยังมีอุปาทานในภิกขุ

อุปาทานทำให้เรานึกว่ากรรมนิยมการปฏิบัติหรือเคล็ดกลางที่เราถือนั้นนั้นมีผลสูงที่สุด อาจถึงขั้นหลงคิดว่าฆ่าแพะบูชาเทพเจ้าคือการปลดปล่อยพวกมันไปสู่สุคติ นี่คือบาปโทษที่เห็นได้ชัด ขณะยังมีอุปาทานในวัตรปฏิบัติที่สืบทอดกันมาอย่างมั่งคั่งไรเหตุผล

และสุดท้าย อุปาทานทำให้เราหลงยึดว่าต้องมีตัวตนของเราอยู่แน่ๆ ไม่สภาพนี้ก็อีกสภาพหนึ่ง ไม่อยู่ในโลกนี้ก็ต้องอยู่ในโลกหน้า การหลงยึด การหลงอาลัย หรือหลงทะยานอยากเป็นนั่นเป็นนี่ นั่นเองคือการสืบเชื้อแห่งการเกิดไม่รู้จบ นี่คือโทษที่เห็นได้ชัด และเป็นโทษอันร้ายแรงที่สุดเมื่อยังมีอุปาทานในตัวตน หรืออุปาทานในวาทะแบบใดแบบหนึ่งว่าตัวตนเป็นอย่างนั้นอย่างนี้

เวลาที่อุปาทานหนาทึบ เราจะไม่รู้สึกละเลยว่ามีสิ่งอื่นยิ่งไปกว่าสิ่งที่กำลังยึด เหมือนเอาเกราะมาครอบ หรือเหมือนเอากำแพงมาล้อม คล้ายคนหลงติดคุกอยู่ด้วยความเต็มใจยิ่ง ลองเถอะ ถ้าถามตัวเองเดี่ยวนี้ว่ากำลังมีอุปาทานอันใดบ้าง แทบทุกคนจะตอบว่าไม่มีเลย เพราะเห็นทุกอย่างตามปกติอยู่ ใช้ชีวิตในสังคมได้เป็นปกติอยู่

ยิ่งถ้าพยายามบอกว่า สังคมโลกทั้งหมดนั้นแหละ กำลังลุ่มหลงมัวเมาอยู่ในอุปาทานทุกชนิดกัน คนบอกอาจเจอข้อกล่าวหาว่าเป็นจอมอุปาทานไปเสียเองก็ได้

● เรามีความละอายในการกระทำ อันเป็นบาปบ้างหรือไม่?

พระพุทธเจ้าตรัสว่า ถ้าใครสามารถกล่าวมุสาได้โดยปราศจาก
ความละอาย ทั้งที่รู้อยู่แก่ใจว่าไม่ใช่เรื่องจริง ก็ไม่มีบาปกรรมใดแม้แต่
หนึ่งเดียวที่เขาจะหาไม่ลง

ความละอายจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่สุด เป็นองค์ประกอบสำคัญ
สูงสุดในการถือกำเนิดเกิดเป็นมนุษย์ ตราบใดยังมีความละอาย
ไม่อยากทำบาป ไม่นึกสนุกติดใจในกรรมชั่ว ก็เรียกว่าเขายังพอมี
พื้นของความเป็นมนุษย์อยู่ แต่หากทำบาปได้แบบไม่ต้องกะพริบตา เช่น
พูดโกหกมดเท็จป้อนน้ำเป็นตัวได้คล่องแคล่วเป็นธรรมชาติ นั่นแหละ
คือเขาขาดองค์ประกอบพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ไปแล้ว

คนส่วนใหญ่มองว่าการโกหกเป็นเรื่องเล็กน้อย เพราะเป็น
เรื่องสามัญที่ทุกคนต้องทำ อาจจะโกหกนิดๆ หรืออาจจะโกหกมากๆ
ขึ้นอยู่กับสถานการณ์บีบคั้น ไม่ตระหนักกันเลยว่าถ้าทำเป็นประจำ
จนชิน ในที่สุดก็จะหมดความละอาย และเมื่อใดหมดความละอาย
ในการไปปดมดเท็จ เมื่อนั้นจิตวิญญาณจะด้านชาต่อบาป เหมือน
มีอะไรมาบังตาไม่ให้เห็นตามจริงไปเสียหมด ที่ตามมาก็คือการ
ทำบาปได้ไม่เลือก เพราะตัวมุสา มันบอกตัวเองว่าไม่เป็นไร ขอให้
เอาดีเข้าตัวได้เป็นพอ

หากถามตัวเองแล้วได้คำตอบว่าเราสามารถโกหกโดยไม่ละอาย
ก็นับว่าคำถามคำตอบนั้นน่ากลัวยิ่ง เพราะเราไม่อาจคาดคะเนได้เลย
ว่าตัวเองเผลอก่อบาปก่อกรรมหนักๆ โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์มานาน
แค่ไหน เมื่อไม่มีความละอายบาปอันเป็นคุณสมบัติขั้นพื้นฐานของ
มนุษย์ ก็แทบทำนายได้ว่าต้องหลุดร่วงจากสุคติภูมิแน่นอนอยู่แล้ว แต่นี่

**ไปก่อบาปก่อกรรมโดยไม่รู้ว่าเป็นบาปกรรมเข้าให้อีก มิแปลว่ามีสิทธิ์
ถูกเหวี่ยงลงต่ำไปถึงพื้นนรกกันหรือ?**

สรุปคือการขาดความละเอียดต่อบาปคือการไม่อาจทำนายว่าจะต้องระหกระเหเร่ร่อนไปสถิตอยู่ในภพไหนภูมิใดอันเป็นเบื้องล่างหากปราศจากความสะทกสะท้าน หากยังทะนงหลงนึกว่าไม่เป็นไรนั้นก็อาจเป็นการทำงานชิ้นใหญ่อีกครั้งของอุปาทานก็ได้!

● ใจจริงของเราอยู่ตรงไหน?

บางคนหาตัวเองยังไม่เจอ ก็เท่ากับยังไม่เจอใจจริง เพราะใจที่ยังไม่รู้จักตัวเองอย่างถ่องแท้อาจแกว่งไปทางไหนก็ได้ เปลี่ยนทิศทางเป็นตรงข้ามกับเมื่อวานก็ยังได้

และบางที่เราก็ต้องทรมานกับความคิดที่ขัดแย้งกับใจตัวเอง เหมือนมีสองคนคอยทู่เมียง คอยเตะสกัด คอยชักเย่อดึงกันไปดันกันมาจนเกิดความวุ่นวายสับสนว่าเราอยากเอาอย่างไรแน่

ที่แท้แล้ว ใจจริงอาจไม่ตรงกับสิ่งที่เราคิด แต่ใจจริงก็เปลี่ยนไปได้เรื่อยๆตามความคิดที่เกิดขึ้นบ่อยๆ

แม้ยังไม่ทราบว่ใจจริงของตัวเองอยู่ที่ไหน แต่ทุกคนต้อง ‘มีใจ’ ให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเฉพาะหน้าเสมอ และนั่นก็เป็นคำตอบว่าทำไมพวกเราถึงเลือกเรียนสาขาอาชีพแตกต่างกัน เป็นคำตอบว่าทำไมพวกเราถึงเลือกผู้แทนราษฎรต่างคนกัน เป็นคำตอบว่าทำไมพวกเราถึงเลือกนับถือศาสนาองค์ใดองค์หนึ่งผิดแผกไปจากกัน

คำถามคือ **เรากำลังมีใจให้กับอะไรล่ะ?** ถ้าได้แนวคำถาม ก็จะได้แนวคำตอบ และเมื่อได้แนวคำตอบ ก็จะเริ่มมองเห็นทิศทางเส้นทางกรรมของตนเองได้เช่นกัน

๑) **ทุกวันนี้เรามีชีวิตอยู่เพื่อใคร?**

คำว่า **‘อยู่เพื่อใคร’** นั้นมีความหมายว่าเราคิดว่าชีวิตตัวเองมีความหมาย หรือกระทั่งมีความสำคัญขนาดขาดไม่ได้สำหรับใครบ้าง หากคิดออกในทันทีทันใดถือว่าเข้าข่าย แต่ถ้าต้องค่อยๆนึกทบทวนเป็นเวลานาน อย่างนั้นให้เอาชื่อนั้นออกไปจากบัญชีก่อน และขอให้ระลึกว่าเราอาศัยอยู่กับใครที่ร้อยก็พันคนไม่สำคัญ สำคัญคือใจเรารู้สึกว่าตัวเองอยู่เพื่อใครบ้างที่ยังมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ จะอาศัยพำนักอยู่กับเราหรือไม่ก็ตาม

หากคำตอบตามชื่อคือ **‘อยู่เพื่อตัวฉันคนเดียว’** ก็อย่าเพิ่งต่อว่าตัวเอง เพราะอย่างน้อยที่สุดเราก็ชื่อพอจะยอมรับอยู่เงียบๆ ในใจ ไม่บิดเบือนหรือหลอกตัวเอง เพื่อได้รับทราบว่ามีโอกาสสูงที่เราจะทำบาปทำกรรมโดยไม่คิดคำนึงถึงความเดือดร้อนของใครๆ ทั้งสิ้น เรายอมไม่มีข้อจำกัดว่าควรทำประมาณนี้ ไม่ควรทำประมาณนั้น ทุกอย่างขึ้นอยู่กับสถานการณ์และโอกาสเฉพาะหน้าอย่างเดียว

หากคำตอบคือ **‘อยู่เพื่อตัวฉันและใครอีกคน’** พุดง่ายๆว่าชีวิตนี้มีความหมายสำหรับสองคน เรามีความไยดีคิดเกื้อกูลใครอีกคนหนึ่ง อย่างน้อยเราก็คิดถึงคนอื่นเป็น และอาจเริ่มทำหลายสิ่งหลายอย่างด้วยความซื่ออกซื่อใจมากขึ้นกว่าคำตอบข้อแรกนิดหนึ่ง เพราะถ้าทำบาปโดยไม่ยั้งคิด อย่างน้อยใครอีกคนอาจเสียใจ หรือพลอยได้รับผลกระทบในทางร้ายไปด้วย ใจที่พะวงห่วงใยใครอีกคน จะช่วยเตือนสติบ้างแล้วเล็กน้อยๆ คำตอบนี้อาจจะยังชี้ว่าเราเป็น

คนครึ่งดีครึ่งร้ายได้ ตามแต่สถานการณ์ที่เอื้อประโยชน์ให้กับเราและใครอีกคน

หากคำตอบคือ 'อยู่เพื่อตัวฉันและคนอีกกลุ่มหนึ่งที่คุ้นเคยกัน' คือถ้าคิดว่าต้องมีคนอื่นต้องพึ่งพาเรา หรือมีส่วนได้ส่วนเสียกับเรา ตั้งแต่สองคนขึ้นไป และเรามีความไยดีกับกลุ่มคนเหล่านั้นอย่างแท้จริง ทุกการกระทำของเราจะเต็มไปด้วยการระมัดระวังมากขึ้น การตัดสินใจตามอหังการ หรือการทำอะไรตามอำเภอใจจะน้อยลง แม้เบื้องานก็จะไม่ลาออก แม้ยากประชิดใครก็จะไม่ประชิด แม้ยากไปเที่ยวก็จะไม่ไปเที่ยว คำตอบนี้อาจจะยังชี้ว่าเราเป็นคนครึ่งดีครึ่งร้ายได้ ตามแต่สถานการณ์ที่เอื้อประโยชน์ให้กับเราและคนอีกกลุ่มหนึ่ง

หากคำตอบคือ 'อยู่เพื่อตัวฉันและคนกลุ่มใหญ่ที่อาจจะไม่เคยรู้จักมักคุ้นเลย' อย่างเช่นเป็นนักการเมืองที่มีอุดมคติแรงกล้า หรือเป็นพวกที่พยายามปลดแอกจากทราชผู้นิยมการกดขี่ หรือเป็นพวกที่พยายามเผยแพร่แพร่แนวความเชื่อซึ่งเห็นว่าเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง อย่างนี้เราจะเริ่มรู้จักคำว่า 'อยู่เพื่อคนอื่น' บ้างแล้ว คำตอบนี้สามารถชี้ว่าเราสามารถเป็นคนดีได้มากกว่าคนร้ายโดยไม่จำกัดสถานการณ์

หากคำตอบคือ 'อยู่เพื่อคนอื่นถ้าย่อยโดยไมเลือกหน้า' อันนี้ออกจะฟังดูเป็นบุคคลในอุดมคติเกินมนุษย์ธรรมดาไปหน่อย แต่ก็มีอยู่จริงๆ โลกนี้มีบุคคลไว้เป็นตัวอย่างทุกประเภท พวกที่มีแต่ใจคิดสละออกอย่างแท้จริงได้แก่พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกผู้หมดความรู้สึกเกี่ยวกับตัวตนแล้ว พวกท่านอยู่เหนือการตัดสินใจอันเป็นกุศลและอกุศลแล้ว ทำอะไรไปไม่ต้องรับผลจากกรรมนั้นๆแล้ว มีความสุขสงบเป็นนิรันดร์แล้ว นอกจากนี้ยังมีมนุษย์อีกประเภทหนึ่งซึ่งทำดีเพื่อคนอื่นจนจิตใจในรสความสุขยิ่งใหญ่ จึงอุทิศชีวิต

ทั้งหมดให้กับสังคม หากมันปลายของการอุทิศตัวไม่หลงเหลือไปกับอำนาจวาสนาอันเป็นวิบากเห็นทันตาในชาติปัจจุบัน เขาก็จะมีชีวิตบนเส้นทางแห่งความดีอันยากนักที่ปุถุชนด้วยกันจะดำเนินได้ กุศลกรรมของเขาจะสุกสว่างบริสุทธิ์ มองด้วยตาเปล่าของปุถุชนแล้วอาจนึกว่าเป็นพระอรหันต์เลยทีเดียว

๒) ทุกวันนี้เรามีชีวิตอยู่เพื่อรับใช้ความเชื่อแบบใด?

คนเราใช้ชีวิตตามสถานการณ์เป็นอันดับแรก สิ่งใดเข้ามากระทบก็ต้องมีปฏิกิริยาโต้ตอบสิ่งกระทบนั้น แต่เมื่อใช้ชีวิตไปถึงจุดหนึ่งเราจะพบว่าชีวิตของเรากำลังยืนอยู่บนความเชื่ออะไรสักอย่าง

หากคำตอบคือ 'เราเชื่อว่าอยู่ไปเรื่อยๆ เหมือนคนอื่นโดยไม่ต้องคิดอะไรมากก็ได้' อันนี้เป็นมุมมองที่ไม่เลวทีเดียว ถ้ามีมุมมองนี้และไม่เปลี่ยนแปลงไปจนตาย เราก็ไม่ต้องชวนขยายอะไรเพิ่มเติม นอกจากใช้ชีวิตให้เป็นปกติสุข ไม่ต้องเข้าโรงพยาบาลบ้า ไม่ต้องแสวงหาสิ่งที่ไม่รู้อยู่ตรงไหน และที่สำคัญคือไม่ต้องเสียใจในภายหลังว่าเชื่ออะไรผิดๆ แต่ข้อเสียของการมีมุมมองแบบนี้คือถ้าโลกกำลังถูกห่อหุ้มด้วยความเห็นผิด และด้วยบาปอกุศลที่แพร่ระบาดยิ่งกว่าไวรัส ก็แปลว่าการอยู่ไปเรื่อยๆ เหมือนคนอื่นอาจหมายถึงการยอมร่วมเห็นผิดและทำบาปอกุศล สร้างทางเลวร้ายให้ตัวเองอย่างน่าใจหาย

หากคำตอบคือ 'เราเชื่อว่าเป็นคนดีไม่เบียดเบียนใครก็พอ' อันนี้ก็เป็นมุมมองที่ปลอดภัยกับคนอื่นดี และดูเหมือนจะเพียงพอแล้วกับชีวิตหนึ่ง จะเอาอะไรมาไปกว่าการไม่เป็นที่เดือดร้อนของสังคม แต่การมีมุมมองว่าแค่ไม่เบียดเบียนใครก็พอนั้น อาจจะพอจริงเฉพาะที่ชาติปัจจุบัน ถ้าไม่มีชาติหน้าคงไม่ต้องคำนึงอะไรอีก แต่ถ้าเมื่อ

**ชาติหน้ามันมีขึ้นมา เราก็อาจได้ชื่อว่าเป็นคนเตรียมเสบียงไว้เพื่อชาติ
เพื่อเหลือ ไม่เตรียมการป้องกันไว้ให้รัดกุมแน่นหนา**

หากคำตอบคือ 'เราเชื่อว่าค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน' อันนี้เป็นมุมมองที่ทำให้โลกหมุนไปไม่สะดุด เพราะการมีคนทุ่มชีวิตให้กับงานนั้น ทำให้เกิดวิวัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งวิทยาศาสตร์ การตลาด ตลอดจนกระทั่งการศาสนา แต่การมีมุมมองว่าค่าของคนอยู่ที่ผลของงานนั้น บางทีทำให้เรามองข้ามไปว่างานของเราส่งผลสะท้อนด้านดีหรือด้านร้ายต่อผู้คนในวงกว้าง ความจริงก็คือหลายครั้งโลกนี้พลิกโฉมไปโดยน้ำมือของคนเพียงไม่กี่คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนในวงการบันเทิงที่ออกคอนเสิร์ต สร้างภาพยนตร์ อดฉีดยา ความคิดมักง่ายประการต่างๆ เข้าสู่สมองของเด็กและวัยรุ่นทั่วโลก

หากคำตอบคือ 'เราเชื่อว่าจุดหมายสูงสุดของชีวิตมีอยู่ และเราก็ควรวิ่งเข้าไปหามัน' อันนี้เป็นมุมมองที่เริ่มทำให้จิตวิญญาณมีความผิดแผกแตกต่างจากคนธรรมดาสามัญทั่วไป เพราะคนส่วนใหญ่เขาไม่ได้คิดกันอย่างนี้ แต่การมีมุมมองว่าเราควรแสวงหาจุดหมายสูงสุดของชีวิตด้วยตนเองนั้น ถ้าเรามีเก๋ไม่แก่กล้าพอ ก็คงต้องเสียเวลาในชีวิตไปชาติหนึ่งเพื่อคว้าน้ำเหลว หรืออย่างเก่งก็ไปติดอยู่ในภูมิใดภูมิหนึ่งระหว่างเทวดากับพรหม ทั้งนี้เพราะสิ่งที่เรียกว่า 'ความจริงสุดท้าย' หรือ 'ยอดสุดแห่งความจริง' ในธรรมชาตินั้น ไม่ใช่วิสัยที่ใครจะตั้งโจทย์ให้เกิดมุมมองที่ถูกต้องจนไปถึงเป้าหมายปลายทางได้ง่ายๆ คนส่วนใหญ่จะวนเวียนตั้งคำถามที่ทำให้เกิดความคิดท้อแท้ไกลความจริงไปเรื่อยๆ หรือไม่กี่ประพจน์ปฏิบัติตนผิดแนวจากผู้บริโภคมาแล้วนั่งนิ่งสงบที่อหิงสาหนีความวุ่นวายโดยไม่รู้อะไรมากไปกว่าความสงบนิ่งเป็นบรมสุข

หากคำตอบคือ 'เราเชื่อว่ากายใจอันเป็นที่ตั้งของอุปาทานนี้เป็น
ทุกข์ และมีหนทางที่ดับอุปาทานในกายใจได้จริง' อันนี้เป็นมุมมอง
ตามพระพุทธองค์ ที่ทรงตั้งโจทย์ไว้ชัดเจนแล้ว กระชับแล้ว รู้ตาม
ได้ง่ายแล้ว ไม่จำเป็นต้องเสียเวลาคิดคำถามสร้างมุมมอง และ
ไม่จำเป็นต้องเสียเวลาคุ่นคิดหาคำตอบจากที่ไหนอีก การมีมุมมอง
อย่างชัดเจนว่าทุกข์เกิดจากอะไร เราจะดับทุกข์ได้อย่างไร จะไม่
ทำให้เราเสียเวลาในชีวิตไปเปล่าๆ เพราะเพียงด้วยเวลาอันไม่นาน
เกินรอ เราก็สามารถพิสูจน์ได้แล้ว ว่าเรื่องทุกข์และการดับทุกข์ใน
พระพุทธศาสนานั้น เป็นเรื่องจริงหรือของหลอก มีการยืนยันไว้
ชัดเจนว่าถ้าใครศึกษาและปฏิบัติตามวิชา 'รู้ตามจริง' ของ
พระพุทธเจ้าอย่างเต็มความสามารถ เขาจะถึงที่สุดทุกข์ภายใน ๗ ปี
เป็นอย่างช้า แต่ถ้าเรามีแก่กล้ากว่านั้นก็อาจทำลายทุกข์ลงได้สิ้น
อย่างรวดเร็วภายในเวลาเพียง ๗ วัน!

หากสำรวจ หากช่างสังเกต หากถามใจตัวเองหลายๆรอบ ว่า
ทุกวันนี้เราอยู่เพื่อใคร หรือเพื่อรับใช้ความเชื่อแบบไหน ในที่สุดเรา
จะรู้จักใจจริงของตัวเอง หาใจจริงของตัวเองเจอ โดยไม่จำเป็นต้อง
ค้นตัวเองให้พบจากการประสบความสำเร็จทางวิชาชีพใดๆเสียก่อน

และเมื่อใดที่หาใจจริงของตัวเองเจอ ก็จะมีรู้ว่าเราทำอะไร
ทั้งหลายไปเพื่ออะไร

หากรู้จักใจจริงของตนเองอย่างถ่องแท้ เราจะไม่กังวลเลยว่ามี
ความคิดที่บิดจิตบิดใจแปลกปลอมเข้ามาในหัวมากมายขนาดไหน
เพราะใจจริงของเราจะปิดพวกมันทิ้งไปอย่างไม่มียติ และไม่คำนึง
แม้แต่ชนิดเดียวว่าความคิดจรเหล่านั้นจะมีอิทธิพลใดๆกับตัวเราเลย

● บทสำรวจตนเอง

- ๑) เรารู้จักตัวเองดีแค่ไหน?
- ๒) มีสิ่งใดที่เราอยากรู้หรืออยากได้คำตอบมากที่สุด?
- ๓) เราจะแน่ใจได้อย่างไร ใช้เกณฑ์แบบไหนมาวัดว่าสิ่งที่เราอยากรู้หรืออยากได้คำตอบนั้นมีค่าคุ้มเพียงพอ?

● สรุป

ปัจจุบันมีอยู่หลายเรื่องที่เราเห็นกันง่าย ๆ ว่าไม่น่าทำ แต่ก็ทำกันเป็นปกติ ทั้งล้มหลังการเฝ้ามองของสังคม และทั้งที่เปิดเผยต่อหน้าธารกำนัล เหมือนโลกเรากำลังเปลี่ยนไปเป็นแหล่งผลิตมนุษย์พันธุ์ไร้ยางอายอย่างเป็นทางการ

แต่ละคนสูญเสียความเป็นตัวของตัวเองไปที่ละน้อย หรือกระทั่งเกิดมาไม่เคยมีจุดยืนของตัวเองอยู่เลย นั่นเป็นเพราะอะไร ถ้าไม่ใช่เพราะพวกเราขาดเป้าหมายที่ชัดเจนพอ

ความไม่รู้ตามจริง ความไม่มีชัยภูมิให้จิตวิญญาณตั้งมั่นอย่างชัดเจน ความหลงคล้ำทางกันเอาเองจนท้อแท้โรยแรง ล้วนเป็นเหตุให้คนเราถูกล้างแวล้อมอันแล้วร้ายกลืนกินอย่างง่ายดาย

แต่เพราะเริ่มศึกษาตนเอง เสาะหาใจจริงของตัวเองให้พบ และรู้ให้ทันก่อนตายว่าเรากำลังมีอุปาทานอันใดห่อหุ้มอยู่บ้าง ก็จะเริ่มเห็นความจำเป็นที่เราต้องเรียนวิชา 'รู้ตามจริง' ของพระพุทธเจ้า เสียก่อนจะสาย

หน้าว่าง

๑๐

วิชา รู้ตามจริง

หน้าว่าง

ที่กล่าวมาทั้งหมดในหนังสือเล่มนี้ ความจริงแล้วเป็นเพียงแผนที่ภูมิโอย่างคร่าวๆเท่านั้น คงเปรียบได้กับแผนที่ประเทศอันตรายประเทศหนึ่ง ซึ่งบอกตำแหน่งจังหวัดสำคัญของประเทศได้ไม่ครบ ยังขาดจังหวัดอื่นๆอีกมาก รวมทั้งไม่สามารถแสดงตำบลอำเภอ สถานที่ท่องเที่ยว เขตหวงห้าม หรือกระทั่งเส้นแบ่งเขตประเทและภาคต่างๆออกจากกันได้หมด

นอกจากนั้น แผนที่ยังแสดงเพียงเส้นทางหลักไปสู่จังหวัดใหญ่ๆที่บอกไว้ไม่กี่สาย พอให้ทราบเป็นเค้าเป็นเลว่าถ้าอยากขึ้นเหนือต้องจับทางสายนั้นไว้ให้มัน แต่ถ้าอยากลงใต้ก็เชิญจับทางอีกสายที่เป็นตรงข้ามก็แล้วกัน เมื่อเล่นตามทางหลวงสายหลักไปเรื่อยๆแล้ว ก็จะพบด้วยตาตนเองว่าบรรดาจังหวัดในทิศเหนือมีอยู่จริงและบรรดาจังหวัดในทิศใต้ก็มีอยู่จริงด้วย ไม่ใช่แค่การรำลือโดยปราศจากสัจจะรองรับ

รายละเอียดวิธีเดินทางเป็นศิลปะที่แต่ละคนต้องเรียนรู้เอาเอง แต่ผู้สร้างแผนที่คือพระพุทธเจ้านั้น ท่านก็บอกไว้เพียงพอต่อการทำความเข้าใจง่ายๆ กล่าวคือท่านให้ทั้งมุมมองที่ถูกต้องว่าจังหวัดในทิศเหนือและทิศใต้แตกต่างกันเพียงใด จะดูเข็มทิศกันอย่างไร ควรใช้พาหนะแบบไหน

ยิ่งไปกว่านั้น ถ้าคิดสมัครใจออกจากประเทศ พระองค์ก็ตรัสไว้ชัดเจนว่าต้องอาศัย 'วิธีพิเศษ' คือต้องขึ้นอากาศยาน ลอยไปเหนือพื้นดินและเส้นทางขึ้นเหนือลงใต้ทั้งปวง เพราะเส้นทางภายในประเทศนั้นเปรียบเหมือนเขาวงกตที่ปราศจากด่านปล่อยตัวให้รอดพ้น แม้เส้นทางที่ขึ้นเหนือก็ยังมีจุดเชื่อมต่อให้กลับวกลงใต้ได้โดยไม่รู้เนื้อรู้ตัว หรือแม้ระวังก็ยากหากจะเล่นลี้ไปเรื่อยๆ อย่างไรก็ตามปลายทาง

การเดินทางโดยอากาศยานเป็นวิธีที่ต้องลงทุน และต้องจับทิศขึ้นเหนือไปให้ถึงสนามบินเสียก่อน เพราะสนามบินมีอยู่แต่ทางเหนือ ไม่มีอยู่ทางใต้เลย ยิ่งเหนือมากขึ้นเท่าไร สนามบินก็จะยิ่งดีขึ้น อากาศยานมีความแข็งแรงน่าอุ่นใจยิ่งขึ้นเท่านั้น แต่สาระคือเพียงขึ้นเหนือให้เจอสนามบินแรกก็พอใช้ได้ แม้บริการยังไม่อบอุ่นน่าประทับใจ อากาศยานของเขาก็พาเราขึ้นบินได้เหมือนกัน

เมื่อขึ้นไปอยู่บนท้องฟ้าแล้ว มุมมองทั้งหมดของเราจะแตกต่างออกไปจากที่เป็นอยู่อย่างสิ้นเชิง ที่เคยนึกๆ มาตลอดชีวิตว่าโลกมีแต่มุมมองทางพื้นราบ ก็เข้าใจเสียใหม่ เห็นตามจริงว่ายังมีมุมมองจากสายตาแบบนกที่งดงามกว่ากันมาก ไปไหนต่อไหนได้อย่างรวดเร็ว เป็นอิสระกว่ากันมาก การรุดไปข้างหน้า ข้างหลัง ข้างขวา ข้างซ้าย เหมือนไม่มีขีดจำกัดใดๆ อยู่เลย ทุกอย่างเป็นไปตามปรารถนาทั้งสิ้น

ที่บนนั้นเราจะเห็นภูมิประเทศทั้งหมดอย่างแจ่มชัด เห็นตามจริงว่าเส้นทางไหนพาไปสู่จังหวัดใด ทิศใต้หรือทิศเหนือ เห็นตามจริงว่าอยู่บนฟ้าสามารถเลือกได้มากกว่า คล่องแคล่วว่องไวกว่า เห็นตามจริงว่าทั้งประเทศมีแต่ความวุ่นวาย เส้นทางเชื่อมกันวนเวียนเป็นเขาวงกต หลงมก้นในเขตที่ปราศจากทางออกย่อมเหนื่อยเปล่า ไร้วันจบสิ้น สู้ลัดฟ้าหาทางออก หาเขตข้ามให้พ้นจากประเทศนี้ไปไม่ได้ ถึงแม้จะยังไม่ทราบว่าพ้นประเทศอุบาทว์นี้ไปแล้วจะเป็นเช่นใด อย่างน้อยก็เคยได้ยินผู้รู้ท่านยืนยันไว้ว่าดีกว่า เจริญกว่า สดุดีกว่าอย่างไม้อาจเทียบเท่ากันได้

อุปมาอุปไมยมาทั้งหมดก็เพื่อจะกล่าวว่าถ้าสามารถรู้ได้ตามจริง สิ่งแรกสุดที่เราจะได้มาคือ 'ความเห็นแจ้ง' ตลอดทั่ว เรื่องอจินไตย ที่พ้นความคิด พ้นจินตนาการ พ้นการถกเถียง จะไม่เกินวิสัยที่เราจะรู้จักต่อไป เพราะเมื่อฝึกปฏิบัติตามจริง ความจริงย่อมเบอออกมา แล้วเราจะเห็นว่าทุกสิ่งปรากฏเปิดเผยตัวอยู่แล้วตลอดเวลา กิเลสอันหนาแน่นเท่านั้นที่ปิดบังจิตพวกเราไว้จากความเห็นทั้งหลาย

● พื้นฐานของวิชารู้ตามจริง

การ 'รู้ตามจริง' คือการขึ้นไปมีมุมมองอยู่เหนือเส้นทางทั้งสายบุญและสายบาป แต่ก่อนจะรู้ตามจริงได้นั้น พระพุทธเจ้าตรัสว่าต้องมีจิตเป็นสมาธิ ตั้งมั่น ไม่เอียงไปในทางใดทางหนึ่งเสียก่อน

และตามธรรมชาติของจิตที่จะเป็นสมาธิ ก็ต้องการน้ำใจสละออก คือไม่ตระหนี่ถี่เหนียว คิดเจือจานสมบัติส่วนเกินของตนให้คนอื่นบ้าง หากใครยังมีความตระหนี่ถี่เหนียว จิตใจจะคับแคบ

เวลาระลึกถึงวัตถุนั้นเป็นเป้าแห่งสมาธิอันใด ก็จะเพ่งคับแคบด้วยความโลภเอาความสงบ ไม่ให้ระลึกรู้อย่างมีสติพอดีๆในแบบที่ทำให้เกิดสมาธิขึ้นได้ และหากเป็นผู้ผูกพยาบาทแน่นหนา ไม่มีน้ำใจให้อภัยใครเสียบ้าง พอมาฝึกสมาธิแล้วไม่สงบรวดเร็วดังใจ ก็เกิดความขัดเคืองรุนแรงตามนิสัยเจ้าคิดเจ้าแค้น ยังผลให้อึดอัดคับข้องเสมอๆ

แต่หากเป็นผู้ทำทานมาดี จิตจะเปิดกว้าง ไม่เพ่งคับแคบด้วยแรงบีบของนิสัยตระหนี่ และหากคิดให้อภัยใครต่อใครอย่างสม่ำเสมอ จิตจะเยือกเย็น ไม่กระสับกระส่ายเรวร้อนง่ายๆ แม้ทำสมาธิล้มเหลวก็ไม่ขุ่นใจ ไม่โกรธตัวเอง ไม่แค้นเคืองวาสนาเหมือนอย่างหลายต่อหลายคน

นอกจากต้องการความเปิดกว้างแบบทานแล้ว สมาธิยังต้องการความสะอาดของจิตประกอบพร้อมอยู่ด้วย ถ้ายังสกปรกมอมแมมไปด้วยกายทุจริต วจีทุจริต และมโนทุจริตละก็ จะเหมือนมีหมอกมัวมุงบังไม่ให้ระลึกถึงวัตถุนั้นเป็นเป้าล่อสมาธิได้นานเลย อันนี้พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่าให้ถือศีล รักษาศีลจนสะอาด แล้วจะทราบด้วยตนเองว่าผลที่ตามมาคือความไม่เดือดเนื้อร้อนใจ เมื่อมีความไม่เดือดเนื้อร้อนใจ จิตก็ย่อมมีความสว่างสบาย ง่ายต่อการทำให้ตั้งมั่นเป็นสมาธิรู้ตามจริงได้

● ความจริงอันปรากฏายตาย

ธรรมดาเราจะเห็นลมหายใจเป็นสมบัติอันไม่น่าสนใจอย่างที่สุด แต่ก็ลมหายใจนี้แหละคือบันไดขั้นแรกที่น่าสนใจที่สุด พระพุทธเจ้าตรัสว่าให้ใส่ใจมากที่สุดเหนือสิ่งอื่นใด

เป็นเช่นนั้นเพราะอะไร? เพราะเพียงเริ่มต้นก็ทราบตามจริงได้ว่าเรากำลังหายใจเข้าหรือหายใจออก ความจริงมีเพียงสองด้าน ไม่มีทางผิดไปจากนี้ ดังนั้นถ้าเราสามารถรู้ได้ทันลมเข้าหรือลมออกในแต่ละขณะ ก็แปลว่าเรากำลังฝึกรู้ตามจริงขั้นต้นแล้ว ไม่มีจิตที่แปรปรวนกลับไปกลับมาตามการครอบงำของอุปาทานบ้างแล้ว

เมื่อมีสติดีเยี่ยมผู้ทำทานรักษาศีลจนจิตใจปลอดโปร่งดีแล้ว จะหลับตาหรือลืมตาก็ตาม ให้มีสติรู้ว่าขณะหนึ่งๆนั้น เรากำลังหายใจออก หรือว่าเรากำลังหายใจเข้า อย่าพยายามให้เกิดความผิดปกติใดๆในการรู้ คือไม่ต้องใช้กำลังเพ่งให้เกินกว่าการบอกตัวเองได้ว่านี้หายใจออก นีหายใจเข้า อย่าหวังความสงบ เพราะการรู้ตามจริงกับการข่มใจให้สงบนั้นเป็นคนละเรื่องกัน

พอจิตจะเคลื่อนจากลมหายใจไปผสมกับความฟุ้งซ่านปั่นป่วน ก็ค่อยๆตั้งสติด้วยท่าที่ที่นุ่มนวลไม่ฝืนใจ กลับมารู้อยู่กับลมหายใจต่อ พอจิตจะแปรจากอาการรู้เบาสบาย ก็ตั้งสติกลับมารู้ในลักษณะที่เบาสบาย สลับยื้อกันไปยื้อกันมาอยู่ด้วยอาการง่ายๆเพียงเท่านั้น ในที่สุดจิตก็จะเกิดภาวะเสียบจากความคิดขึ้นมา และเหมือนสายลมปรากฏเด่นต่อใจเราทุกครั้งที่มีการหายใจออก และทุกครั้งที่มีการหายใจเข้า ไม่ต้องพะวงอะไรทั้งสิ้น ถึงมันจะยาวเรารู้ ถึงมันจะสั้น

เราก็รู้ ไม่มีทำที่ยินดียินร้ายกับความสั้นหรือความยาวที่เราเห็นตามจริงเป็นขณะๆ

เมื่อสามารถรู้ลมหายใจสั้นได้เป็นปกติเท่าๆกับรู้ลมหายใจยาว ก็แปลว่าขณะนั้นเรามีสติที่เกินธรรมดาที่ผ่านมามากแล้ว เนื่องจากสติของคนปกติจะติดได้ต่อเมื่อลมหายใจยาวเท่านั้น ตรงจุดนี้เราจะเริ่มเห็นสายลมหายใจเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และพบความจริงอันไม่เคยทราบมาก่อน คือถ้าชนทุกสิ่งออกไปจากใจเราให้หมดแล้วเหลือเพียงการรับรู้ลมหายใจผ่านเข้าผ่านออกอย่างเดียว จิตจะสงบสุขอย่างประหลาดล้ำ ไม่ว่าจะหลับตาเพื่อทำสมาธิโดยเฉพาะ หรือเปิดตาดูโลกเพื่อทำกิจวัตรตามปกติก็ตาม เป็นความสบายๆที่เฝ้าขึ้นจากภายใน ไม่ต้องแสวงหาจากภายนอกโดยแท้

และที่จุดนั้นเช่นกัน เราจะเห็นตามจริงว่าสุขอันเกิดจากการมีใจหนึ่งนี้ ดีกว่าสุขอันเกิดจากใจกระเพื่อมตามแรงพัดพาของกิเลส บางทีจะนึกเสียดายที่น่าจะรู้อย่างนี้เสียตั้งนานแล้ว ไม่ควรปล่อยเวลาในชีวิตให้สูญเปล่าอยู่กับความเชื่อว่ากามเป็นของดีที่สุดเลย

● ความจริงเบื้องต้นทางกาย

เริ่มต้นจากจุดเล็กๆจุดเดียวคือลมหายใจนี้ ที่เคยยึดว่าเป็นเรา เป็นของเรา พอรู้ตามจริงว่าเดี๋ยวเข้า เดี่ยวออก เดี่ยวยาว เดี่ยวสั้น กับทั้งมีช่วงหยุดพักเป็นระยะ ก็จะทำให้เกิดความรู้ลึกอื่นเพิ่มขึ้นมานอกเหนือจากความสงบ นั่นคือเห็นตามจริงว่าลมหายใจไม่เที่ยง มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา

พระพุทธเจ้าให้ถามตัวเองเสมอๆ ว่าสิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นเป็นทุกข์หรือเป็นสุข? แน่หนอนว่าเป็นทุกข์ สิ่งใดไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ควรตามเห็นหรือไม่ว่านั่นเป็นตัวตน? แน่หนอนว่าควรตอบตามชื่อว่าไม่ใช่ตัวตนเลย

เมื่อถอดถอนความหลงเห็นว่าลมหายใจเป็นเราเสียได้ ก็สามารถขยับไปถอดถอนความเห็นอื่นๆ ต่อได้เช่นกัน คือเริ่มตระหนักหลายสิ่งที่ไม่เคยตระหนัก เช่นกายนี้ต้องการลมเข้าลมออกหล่อเลี้ยงอยู่ตลอดเวลา กายนี้มีหัว มีสองแขน มีสองขาไว้ตั้งหัดยืน มีหนึ่งตัวที่ยึดขึ้นได้ด้วยกระดูกสันหลัง ด้วยอวัยวะต่างๆ ทำให้เกิดอริยาบถหลักๆ ได้ ๔ แบบ คือ ยืน เดิน นั่ง นอน ไม่รวมอริยาบถย่อยอีกมากมาย สารพัน ทั้งหมดนี้ ทั้งกลอกตา ทั้งยืดหดแขนขา ทั้งเอี้ยวตัว ฯลฯ เริ่มแรกๆ เพียงรู้เฉพาะขณะที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอริยาบถ มีความเคลื่อนไหวบางอย่างเกิดขึ้นก็พอ ไม่ต้องพยายามติดตามให้ต่อเนื่องตลอดเวลาก็ได้ ไม่ช้าไม่นานสติก็จะอยู่ติดตัว ติดกายไปเอง ดูไปธรรมชาติๆ อย่าคาดหวังให้เห็นมากกว่าที่จะสามารถเห็น มิฉะนั้นแทนที่จะเกิดสติกลับจะกลายเป็นสิ่งสมความเครียดเสียแทน

หากตามดูอาการขยับไหวทางกายอย่างถูกต้องเป็นธรรมชาติ ยิ่งดูจะยิ่งเพลิน และเห็นว่าถ้ารู้ลมหายใจ รู้ความเคลื่อนไหวทั้งหลายของกายเสมอๆ จิตจะสงบลง เมื่อจิตสงบกายก็จะเป็นที่ผ่องแผ้ว แม้ นั่งเฉยๆ ก็รู้หัว รู้ตัว รับรู้ถึงสองแขนที่ตกลงแนบลำตัวสบายๆ ได้ง่ายขึ้น

ถึงจุดนั้นเราจะเริ่มสนใจรายละเอียดอื่นมากยิ่งขึ้น เพราะภายในอริยาบถต่างๆ ปรากฏโดยความเป็นสิ่งถูกรู้ได้ชัดเจน สติยิ่งคมขึ้น

เท่าไร กายยิ่งปรากฏเป็นขณะๆต่อเนื่องมากขึ้นไปอีก โดยไม่ต้อง
ใช้ความพยายามที่เกินกำลังใดๆเลย

ในแต่ละขณะแห่งความเห็นชัดนั้นเอง เราจะรู้สึกถึงความสกปรก
ทางกายได้โดยไม่ต้องให้ใครบอก กายนี้ต้องรับซากพืชซากสัตว์
เข้าไปทางช่องรับด้านบน แล้วพ่นออกมาเป็นน้ำสกปรกและสิ่งโสโครก
เน่าเหม็นทางรูทวารด้านล่าง นี่เป็นกลไกที่เราไม่เคยมีส่วนออกแบบ
ไว้ แต่เรากียึดว่าเป็นของเรามาจน บังคับบัญชาขอเปลี่ยนแปลง
แก้ไขให้เป็นอื่นไม่ได้ ขอให้มันไม่หิว มันก็หิวเมื่อถึงเวลา ขอให้มัน
ไม่ปวดปัสสาวะ มันก็ปวดปัสสาวะเมื่อถึงเวลา ขอให้มันไม่ปวด
อุจจาระ มันก็ปวดอุจจาระเมื่อถึงเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้านั้นเป็น
ความปวดชนิดปวดร้าวในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม โลกที่เคยสว่างสวย
ก็จะมีดมนอนธการ ไม่น่าอยู่อีกต่อไป

กายนี้มีปฏิภูลและกลืนไม่พึงประสงค์ออกมาตามหน่อตาม
แนวต่างๆ บางจุดเป็นที่รวมของความเหม็น บางจุดแค่ส่งกลิ่นจางๆ
ทำให้เราไม่ได้กลิ่นถนัดนัก โดยเฉพาะถ้าชำระล้างขัดถูเข้าเย็นเป็น
ประจำ แต่ถ้าเมื่อใดปล่อยไว้หลายวันนั้นแหละถึงจะแผลงฤทธิ์
ตั้งแต่หนังหัวจดเล็บเท้าจะไม่มีส่วนใดไม่คายกลิ่นเหม็นแหลมคม
ร้ายกาจราวกับกองขยะอันน่าคลื่นเหียน มันนำไปหะอิดพะอมล้นดี
ที่เราต้องถูกขังอยู่กับซากอสุภะอันน่ารังเกียจนี้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

องค์ประกอบสำคัญของภพมนุษย์เป็นเสียอย่างนี้ ยิ่งตามดูเรา
ก็จะยิ่งตาสว่าง เห็นความจริงว่าเราถูกลวงให้เสนอหาอยู่กับท่อโสโครก
ขนาดใหญ่ มันจะไม่ส่งกลิ่นตราบใดที่ยังอยู่ในวิสัยที่เอื้อให้เช็ดถู
ชำระล้างกันอย่างสม่ำเสมอ แต่หากสามารถถอดจิตไปมีชีวิตข้างนอก
กายได้สักเดือนหนึ่ง ย้อนกลับมามองชีวิตที่มีกายเนื้อกายหนังท่อนุ่ม

อยู่ที่นี่ จะเห็นถนัดว่าพวกเราต้องเช็ดถูทำความสะอาดกายกันให้
 จ้าละห้วนไม่เว้นแต่ละเช้าแต่ละค่ำ ห้ามอู้ ห้ามขี้เกียจ ห้ามบิดพลิ้ว
 ผัดวันประกันพรุ่ง มิฉะนั้นเป็นเจอดีด้วยจุมูกตนเอง ช่างเป็นงานที่
 น่าเหนื่อยหนักเสียเหลือประมาณ

การเห็นตามจริงว่ากายเป็นของสกปรก น่ารังเกียจ ไม่ควร
 พิสมัยนั้น จะทำให้จิตใจเราผ่องแผ้ว โน้มโน้มที่จะตั้งมั่นเป็นสมาธิ
 ได้ง่าย และยิ่งตั้งมั่นเป็นสมาธิได้มากขึ้นเท่าไร ความสามารถในการ
 เห็นตามจริงก็จะยิ่งเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัวไปด้วย เพราะไม่ถูก
 กามสังขลารบกวน ทั้งคลั่นในย่านของการตรีกนิก และทั้งคลั่นใน
 ย่านของการหลังสารกระตุ้นต่างๆจากภายใน

● ความจริงเบื้องต้นเกี่ยวกับสุขทุกข์

เมื่อตามรู้ไปเรื่อยๆถึงจุดหนึ่ง จะเกิดความยอมรับออกมา
 จากจิตที่เป็นกลาง ว้างจากความยึดมั่นถือมั่น เห็นว่าความสุขทางใจ
 นั้นมีอายุยืนนานกว่าความสุขอันเกิดจากผัสสะที่น่าชอบใจ

ปกติการใช้ชีวิตของคนในโลกที่ตะกลามหาเครื่องกระทบนำ
 ต้องใจ ทั้งรูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัสต่างๆนั้น เขามีความสุข
 กันแบบวูบๆวาบๆ ไม่ต่างอะไรจากไฟไหม้ฟาง คนเราเห็นอะไร
 เดี่ยวเดียวก็ต้องเปลี่ยนสายตาไปทางอื่น ฟังอะไรเดี่ยวเดียวประสา
 หุกก็เหมือนจะหยุดทำงานลงเฉยๆ ทุกประสาทสัมผัสมีความสามารถ
 รับรู้สิ่งกระทบที่เข้าคู่กับตนได้เพียงประเดี๋ยวประด๋าว

เราจะเห็นตามจริงว่าความสุขความทุกข์ที่เกิดขึ้นในคนธรรมดา
 นั้น มักจะมาจากผัสสะที่พิเศษ ส่วนใหญ่ในเวลาปกติคนเราจะรู้สึก

เฉยๆ และเหมือนมีจิตคิดจ้องรอเสพผัสสะที่กระตุ้นให้เกิดความสุขแรงๆ กว่าปกติเสมอ

ความสุขที่พุ่งระดับขึ้นแรงนั้นน่าติดใจ เพราะรสชาติของผัสสะมีความแหลมคมถึงอารมณ์เป็นยิ่งนัก ดูๆ แล้วเหมือนพวกเราเป็นโรคอะไรบางอย่างทางกาย ที่ต้องเกา ต้องคัน หรือกระทั่งต้องผิงไฟเพื่อความเผ็ดแซบ ยิ่งเผ็ดแซบยิ่งมัน ยิ่งอยากเกาให้มาก พอเกาเดียวเดียวก็ยังมีมือไว้ด้วยความเบื่อหน่ายหรือเจ็บปวด แล้วก็ต้องลงมือเกะเกาเอามันกันใหม่ รอบแล้วรอบเล่าไร้ที่สิ้นสุด

แต่เมื่อเริ่มรู้จักรสสุขอันเกิดจากความมีจิตสงบนิ่ง เราจะเห็นความต่างราวกับเปรียบเทียบน้ำแกว่เดียวกับน้ำในบ่อใหญ่ มันไม่โลดโผนโจนขึ้นสู่ระดับของความสะใจสุดขีดก็จริง แต่ทว่าก็มีความเรียบนิ่งสม่ำเสมอที่เต็มต้นเป็นล้นพ้นได้เช่นกัน

เมื่อลองใช้ชีวิตอีกแบบที่เลิกตริกันถึงกาม เลิกเฝ้ารอกาม และเฝ้าดูลมหายใจกับการเคลื่อนไหวทางกาย เป็นอยู่ด้วยสติรู้เห็นลมหายใจและอริยาบถโดยมาก เราจะเริ่มคุ้นกับความสุขแบบใหม่เป็นสุขนิ่ง สุขเย็น สุขนาน ไม่กระลับกระสาຍ

ในความรู้ชัดเห็นชัดว่าสุขทางใจนั้นนิ่งเย็นเนิ่นนาน เพียงกำหนดดูโดยปราศจากความลำเอียงใดๆ ปราศจากความอยากเหนียวรั้งให้รสสุขชนิดนั้นอยู่กับเรานานๆ เราจะพบว่าความสุขก็ไม่เที่ยงทนตั้งอยู่ในรสวิเวกลึกซึ้งเช่นนั้นไม่ได้ตลอดรอดฝั่ง ในที่สุดก็ต้องแปรปรวนไป ดังนั้นเป็นสภาพที่เราเคยเห็นมาก่อนแล้วในลมหายใจที่มีเข้าก็ต้องมีออก มีออกก็ต้องมีเข้า รวมทั้งมีการพักลม หยุดลมชั่วคราวด้วย

ถัดจากนั้นเราจะเริ่มเปรียบเทียบได้ออก ว่าหากปราศจากเครื่องหล่อเลี้ยงสุข จิตจะคืนสู่สภาพเฉยชิน และเราอาจสังเกตเห็นสิ่งที่ไม่เคยเห็นมาก่อน นั่นคือเมื่อเปลอพุ่งชานหน้อยเดียว ใจจะเป็นทุกข์ มีความอัดอั้นแทรกความว่างสบายขึ้นมาทันที ถ้ามาถึงตรงนี้ได้แสดงว่าจุดที่เรายืนเริ่มเปลี่ยนแปลงไปแล้ว มุมมองเริ่มพลิกไปแล้ว มีการเปรียบเทียบใหม่ๆ เกิดขึ้นแล้ว เพราะเราได้ไปเห็น ไปรับรู้ ไปเสพรสสุขอีกแบบหนึ่งที่แตกต่างนั่นเอง

จะสุขมากหรือสุขน้อย จะสุขนานหรือสุขเดียวเดียว พระพุทธเจ้าให้กำหนดดูตามจริงว่า พวกมันต่างก็มีความไม่เที่ยง มีอันต้องแปรปรวนและดับสลายลงเป็นธรรมดาทั้งหมดทั้งสิ้น เบื้องแรกคือให้เปรียบเทียบก่อน ว่าสุขมากเป็นอย่างหนึ่ง ในเวลาต่อมาสุขน้อยลงก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง หรือเมื่อทุกข์มากก็เป็นอย่างหนึ่ง ในเวลาต่อมาทุกข์น้อยลงก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง

พอทำความเข้าใจเข้าไปบ่อยเข้า ในที่สุดก็ถึงจุดหนึ่งที่จิตมีความชินจะเห็นสุขเห็นทุกข์ได้เท่าทันในขณะแห่งการเกิด และขณะแห่งการดับ เมื่อนั้นเราจะคลายจากอุปาทานว่าสุขเป็นของเที่ยง สุขเป็นของน่าเอา สุขเป็นของน่าห่วงเหนียวไว้นานๆ ขณะเดียวกันก็จะคลายจากอุปาทานว่าทุกข์เป็นสิ่งยึดเยื้อทรมาน ทุกข์เป็นของไม่น่าเกิดขึ้น ทุกข์เป็นสิ่งที่ต้องรีบผลักไสให้พ้นเราเดี๋ยวนี้ เราจะมิปัญญาเห็นตามจริงว่าสุขและทุกข์เกิดจากเหตุ เกิดจากผัสสะกระทบ เมื่อเหตุดับ เดี่ยวสุขทุกข์ก็ต้องดับตามไปเอง ไม่เห็นต้องนำเดือดเนื้อร้อนใจหรือกระวนกระวายไผ่หา แล้วเราก็จะพบว่าการมีจิตใจสงบ ไม่ดิ้นรนจัดการกับสุขทุกข์ให้เหนียวเปล่านั้นแหละ เป็นสุขอีกชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นเป็นธรรมดาด้วยปัญญาจากวิชา 'รู้ตามจริง' ของพระพุทธเจ้า

● ความจริงเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพจิต

ตั้งแต่เริ่มสงบลงได้ด้วยการเฝ้าตามดูลมหายใจเล่นไปเรื่อยๆ เราจะเริ่มเห็นความต่างระหว่างจิตที่เงียบเทียบกับจิตที่ฟุ้งกระจายได้อย่างชัดเจนแล้ว เราจะเป็นผู้เข้าใจได้มากขึ้นว่าสภาพจิตนี้แตกต่างกันไปในแต่ละช่วงเวลา ขึ้นอยู่กับว่าขณะหนึ่งๆมีเหตุปัจจัยอันใดมาปรุงให้จิตมีสภาพเช่นนั้น

จากสภาพสงบอยู่ดีๆ ถ้ามีรูป เสียง หรือแม้แต่ความตริกนิกถึงเพศตรงข้าม ลักษณะจิตจะแปรจากสงบเป็นฟุ้งเล็งด้วยความโลภในกามารส หากเราปล่อยใจให้หลงไปในอารมณ์แห่งกาม จิตก็จะเสียความสงบเงียบเป็นป่วนวณรณจนใจในทันที แต่หากเรามีสติกำหนดรู้ตามจริง ว่าขณะนี้ราคะมีอยู่ในจิต ไม่ตริกนิกเพิ่มเติมไปในทางกามราคะในจิตจะค่อยๆซาลง หรือโรยลงจนกระทั่งเหือดหาย อาการทางกายจะระงับลงตามมาเป็นลำดับ **สำคัญคือถ้าเราไม่เห็นความสำคัญว่าจะกำหนดจิตให้เท่าทันราคะในจิตไปทำไม ใจก็จะเตลิดหลงไปในกามตามความเคยชิน กับทั้งรู้สึกยาก รู้สึกว่าไม่เป็นเรื่องที่จะต้องไปห้ามมัน**

จากสภาพสงบอยู่ดีๆ ถ้ามีรูป เสียง หรือแม้แต่ความตริกนิกถึงบุคคลที่น่าขัดเคือง ลักษณะจิตจะแปรจากสงบเป็นฟุ้งเล็งด้วยความโกรธแค้น หากเราปล่อยให้เกิดการผูกใจเจ็บ จิตก็จะเสียความสงบเงียบเป็นเรวร้อนอยากล้างผลาญทันที แต่หากเรามีสติกำหนดรู้ตามจริง ว่าขณะนี้โทสะมีอยู่ในจิต ไม่ตริกนิกเพิ่มเติมไปในทางพยาบาท โทสะในจิตจะค่อยๆซาลง หรือโรยลงจนกระทั่งเหือดหาย ความรุ่มร้อนทางกายจะระงับลงตามมาเป็นลำดับ **สำคัญคือถ้าเราไม่เห็นความสำคัญว่าจะกำหนดจิตให้เท่าทันโทสะในจิตไปทำไม**

**ใจก็จะเตลิดลงไปในการพยายามคิดอยากจองเวรตามความเคยชิน
กับทั้งรู้สึกยาก รู้สึกว่าไม่เป็นเรื่องที่จะต้องไปห้ามมัน**

และถ้าหากเรามีความเห็นตามจริง ว่าสิ่งใดเกิดจากเหตุ ถ้าไม่
เพิ่มเหตุนั้นแล้ว สิ่งนั้นย่อมดับลงเป็นธรรมดา จิตจะมีความโปร่งใส
เบาสบาย แต่ความโปร่งเบาดังกล่าวนั้นอาจแปรกลับเป็นทึบทึม หลง
รู้สึกว่ามีตัวมีตน มีก้อนอัตตาแห่งความเป็นเรา สิ่งต่างๆ มีความคงที่
ตั้งอยู่ลอยๆ โดยปราศจากเหตุ ถ้าดีก็ขอให้ เป็นของเรา ถ้าไม่ดีก็
ขอให้ไปพ้นจากเรา นี่แหละคือลักษณะของโมหะ ลักษณะของความ
ยึดมั่นผิดๆ ด้วยความไม่มีสติรู้ทันตามจริง

เมื่อขึ้นที่สูงแล้วย้อนกลับลงล่าง ย่อมเห็นสภาพด้านล่างแจ่มแจ้ง
ขึ้นฉับใด พอเราฝึกสติจนรู้ภาวะของจิตได้ตามจริงจนไม่ถูกครอบงำ
ง่ายๆ แล้ว ก็ย่อมเห็นว่าธรรมดาของจิตย่อมไหลลงต่ำอยู่เนืองๆ

และหนึ่งในอาการไหลลงต่ำเอง ชนิดที่ทำให้พร้อมจะกระทำ
กรรมในทางไม่ดีได้มากที่สุด ก็คงจะเป็นสภาพหดหู่ของจิตนี้แหละ
ความหดหู่ ความซึมเศร้าเหงาหงอยนั้น ฟ้องอาการสติหลุด เป็น
อาการของผู้แพ้ ไม่จำเป็นต้องแพ้กีฬา แต่แค่แพ้ความคิด แค่ว่าคิด
ไปหน่อยเดียวก็มีจิตหดหู่กันได้

เมื่อได้ลองกำหนดรู้ตามจริงว่าเรากำลังหดหู่ จะพบผลคือถ้า
เลิกหดหู่ได้ ก็อาจกลายเป็นฟุ้งซ่านเสียแทน อาการฟุ้งซ่านจับจด
ฟ้องถึงภาวะที่เราไม่มีงานให้จิต หรือมีงานให้จิตแต่ก็รับผิดชอบกับ
งานนั้นไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย เราควรบอกตัวเองเนืองๆ ว่าการฝึก
รู้ตามจริงก็เป็นงานอย่างหนึ่ง และเป็นงานใหญ่เพื่อตัวเอง หากเหมือน

ไม่มีอะไรให้รู้ ก็รู้ลมหายใจเข้าออกไปเล่นๆเรื่อยๆ ความฟุ้งจะน้อยลงหรือเพิ่มขึ้นก็ช่าง แต่เมื่อถึงเวลาต้องหายใจเข้าออก ขอเพียงเรารู้ตามดูราวกับเป็นงานอดิเรกสุดโปรดก็แล้วกัน

เราจะเห็นตามจริงว่าทั้งความหดหู่และความฟุ้งซ่านนั้น ลดลงได้שובซาบเมื่อจิตมีงาน จิตผูกอยู่กับเรื่องที่ไม่เป็นโทษ ไม่ชวนให้ห่อถอยซึมเศร้า กับทั้งไม่ชวนให้ความคิดแตกแขนงกระจัดกระจาย ลมหายใจมีแต่เข้าและออก มีแต่ยาวกับสั้น ดูเข้าไปเข้ามาที่รอบก็แค่นี้ ไม่อาจดึงเราลงไปสู่หนองน้ำแห่งความหดหู่ และจะไม่ตีจิตเรากระเจิงฟุ้ง

เมื่อตัดเหตุของความหดหู่ เมื่อตัดเหตุของความฟุ้งซ่าน นานเข้าๆ สิ่งที่เหลือคือจิตอันผ่องใสในภายใน เราจะรู้จักจิตที่สงบประณีตและนิ่งนาน อาศัยเครื่องหล่อเลี้ยงเช่นการประคองนึกถึงลมหายใจบ้าง แต่บางทีก็แนบนิ่งสงบพักเสมือนแผ่นน้ำที่เรียบใสเป็นกระจกอยู่ในตัวเองบ้าง

เมื่อเป็นผู้เฝ้ารู้ เฝ้าดูสภาพจิตต่างๆ ทั้งที่ดีและไม่ดี ทั้งขณะที่สว่างไสวและมีत्म เราเกิดความเห็นแจ้งตามจริงว่าสภาพจิตนั้นถูกปรุงแต่งขึ้นด้วยเหตุปัจจัยนานา ไม่มีสภาพใดของจิตอยู่ยั่งยืนยง เมื่อมีเหตุหนึ่งๆ ย่อมมีสภาพจิตหนึ่งๆ เป็นผล แต่เมื่อหมดเหตุหนึ่งๆ สภาพจิตนั้นก็ย่อมสลายตัวลงตามไปด้วย ดังนั้นความอยากมีจิตหรือความกลัวจะไม่มีการมีจิต ไม่มีตัวตน ก็จะค่อยๆ ถูกกะเทาะล่อนออกไปเรื่อยๆ กระทั่งกลายเป็นความรู้สึกว่าไม่มีจิตใดๆ ก็ไม่กลัว เพราะเห็นจนชินแล้วว่าเดี๋ยวก็ต้องสลายไป หรือแม้จะไม่มีจิตเลยก็ไม่กลัว เพราะเห็นแจ้งตามจริงแล้วว่าถึงมีจิตแบบใดๆ ก็ใช้จะอยู่ยั้งจำผิง เดี่ยวก็ต้องเปลี่ยนสภาพเป็นอื่นอยู่ดี

● ความจริงเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาวะธรรม

จากการรู้ความจริงง่าย ๆ ขึ้นพื้นฐาน ทำไปๆจะพัฒนาขึ้นเป็นความรู้ชัดที่กว้างขวางขึ้นทุกที อย่างเช่นเราจะเริ่มช่างสังเกตช่างสังเกตมากขึ้น ว่าโลกนี้เล่นงานเราได้มากที่สุดก็คือผัสสะกระทบภายนอก ทำให้เราทุกข์ทรมานกายประการต่างๆ แต่ที่เหลือหลังจากผ่านผัสสะกระทบภายนอกมาแล้ว มีแต่จิตเราเท่านั้นที่เลือกที่จะเล่นงานตัวเองต่อ หรือว่าปล่อยทุกสิ่งให้ผ่านล่องไป โดยไม่ยึดไว้ ไม่ถือไว้ให้หนักเปล่า

คนทั้งหลายเป็นโรคหวงทุกข์ ชอบกักขังหน่วงเหนี่ยวทุกข์ไว้กับใจด้วยวิธีคิด พุดง่าย ๆ เป็นโรคคิดมากเกินไป วิธีหายจากโรคนี้ก็คือฉันทาแห่งความจริงเข้าสู่ทุกอณูของจิตวิญญาณ ให้มีปัญญาประจักษ์แจ้งเต็มรอบ ว่าทุกสิ่งเกิดขึ้นแล้วดับลงเป็นธรรมดา ไม่ว่าอะไรจะใหญ่หรือจะย่อย ถึงหวงไว้มันก็จะดับ ถึงไม่หวงไว้มันก็ต้องดับอยู่วันยังค่ำ

ด้วยความเห็นตามจริงของจิตที่เป็นกลาง ไม่เข้าข้างตัวเอง ไม่หลงผิดไปทางใด เราจะเห็นว่าเมื่ออยู่กับผู้คน เราจะรู้สึกว่าตัวเองเป็นใคร เป็นอะไรขึ้นมาอย่างหนึ่ง เช่นมีคนอื่นเป็นพี่ เราก็ต้องมีฐานะเป็นน้อง มีคนอื่นเป็นครู เราก็ต้องมีฐานะเป็นศิษย์

แต่พอกำหนดดูอาการทางกายเมื่ออยู่ต่อหน้าเขา หรือกำหนดดูความรู้สึกยึดอัดหรือสบายเมื่ออยู่ต่อหน้าเขา แล้วเห็นตามจริงว่าอาการทางกายหรือสุขทุกข์เป็นเพียงสภาวะธรรม สภาวะธรรมไม่มีฐานะเป็นน้อง ไม่มีฐานะเป็นพี่ ไม่มีฐานะเป็นศิษย์ ไม่มีฐานะเป็นครู มีแต่สภาพที่เกิดขึ้นแล้วเสื่อมลงให้ดู ไม่แตกต่างจากเมื่อเราเห็นตอนอยู่คนเดียวตามลำพังแต่ประการใดเลย

และเช่นกัน เมื่อเฟลोटัวขณะนั่งอยู่ตามลำพังเงียบๆ ก็มีความจำเกี่ยวกับเรื่องที่ล่วงผ่านหล่นผ่านตาไปแล้ว ผุดขึ้นในหัวเป็นระยะๆ หากเราให้ความสำคัญกับความจำเหล่านั้น ความรู้สึกนึกคิดว่าเราเป็นใคร มีฐานะอะไร ก็จะเกิดขึ้นตามมาในทันที

ในแวบแรกที่อยู่รู้สึกว่ ‘นึกอะไรขึ้นได้’ นั้น คือการที่ความจำบางอย่างผุดขึ้นกระทบใจ และใจตอบสนองเป็นการหมายรู้ถึงเรื่องนั้นๆ ถัดมาคือการรับช่วงปรุงแต่งต่อ ให้ใจหลงรู้สึกไปว่านั่นเป็นเรื่องของฉัน นั่นเป็นอดีตของฉัน นั่นเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับฉัน ฯลฯ แล้วก็เกิดวิตก เกิดความพะวงห่วง เกิดความสำคัญมั่นหมายไปต่างๆ นานา

คนเป็นบ้าต่างจากคนปกติเพียงนิดเดียว คือเขานั่งนึกนั่งฝันอะไรคนเดียว เกิดความทรงจำแต่หนหลังแล่นมากระทบใจแล้วไม่ลังเลที่จะแหกปากหัวเราะหรือร้องไห้คร่ำครวญทันที ขณะที่คนปกติก็ทุกข์บ้างสุขบ้างจากความทรงจำแต่หนหลังเช่นเดียวกับคนบ้า ต่างแต่ว่าพวกเขายังลึ้งเลอยู่ว่าจะหัวเราะหรือร้องไห้ออกมาดังๆ ใดใหม่

คนมีพุทธิปัญญาก็เกิดความทรงจำกระทบใจเหมือนกัน เพียงแต่ว่าเขามีสติสัมปชัญญะที่เฉียบคม เมื่อความทรงจำอันใดกระทบใจก็รู้ตามจริง ว่าขณะนั้นเป็นการปรากฏขึ้นของความทรงจำ รวมทั้งรู้ตามจริงว่าความทรงจำนั้นเหมือนพยับแดด เหมือนมายาที่ผุดขึ้นเหมือนมี แต่แท้จริงก็สลายตัวลงเป็นความไม่มี ขอเพียงเราไม่เก็บมาคิดปรุงแต่งต่อเท่านั้น

ผู้มีพุทธิปัญญาและสติสัมปชัญญะพร้อม จะเห็นตามจริงว่าคนเรากำลังอยู่ในระหว่างแห่งปฏิกิริยาลูกโซ่ ที่มีเหตุแล้วต้องเกิดผล

พอเกิดผลแล้วก็ย้อนกลายเป็นเหตุใหม่ ให้เกิดผลระลอกต่อไป โดยสรุปย่อคือเพราะมีเหตุคือความอยาก จึงต้องมีทุกข์ในทางใดทางหนึ่งเป็นผลลัพธ์ เมื่อมีทุกข์ในทางใดทางหนึ่งเป็นผลลัพธ์ ก็ย่อมกลายเป็นต้นเหตุของทุกข์ใหม่ๆ ขึ้นมาอีก

พวกบ่นว่าทำดีไม่ได้ดี หาใช่เพราะส่วนดีที่เขาทำนั้นมันไม่ดีจริง แต่เป็นเพราะเขาไม่รู้กลไกของจิตในอันที่จะทำให้เกิดสุขหรือเกิดทุกข์ต่างหาก หลักง่ายๆ คือคิดมากทุกข์มาก คิดน้อยทุกข์น้อย แต่ไม่คิดเลยนั้นเป็นไปได้

ทำดีให้ได้ดีแบบพุทธนั้น ต้องทำดีมาถึงขั้นพัฒนาต่อไปได้เป็น ‘คิดอย่างแยบคาย’ เราจะเห็นตามจริงว่าเมื่อคิดอย่างแยบคาย โดยเอาสภาพธรรมที่กำลังปรากฏเด่นตรงหน้ามาเป็นเครื่องระลึก ว่าทุกสิ่งเกิดแล้วต้องดับลงเป็นธรรมดา คิดด้วยอาการเช่นนี้ ในที่สุดจะแปรจากคิดมาเป็น ‘รู้ทัน’ คือเห็นโต้งๆ ในขณะของความเกิดขึ้น และในขณะของความดับไป หรือแม้สิ่งนั้นมีอายุยืนเกินกว่าที่เราจะมีชีวิตอยู่รอดวันดับสลาย ใจอันสว่างด้วยพุทธิปัญญา ก็จะตระหนกอยู่ในภายในว่ามันไม่เที่ยงหรอก แม้พระอาทิตย์ที่มีอายุเป็นหมื่นล้านปี เราเกิดตายอีกหลายแสนชาติมันก็ยังส่องสว่างไม่หายไปไหน แต่สาระสุดท้ายนั้น อย่างไรก็คือพระอาทิตย์จะต้องดับไปในที่สุดอยู่ดี

● การพยากรณ์อดีตชาติและอนาคตชาติ

เมื่อมองเข้ามาในกายใจจนเกิดสติเท่าทันเป็นขณะๆ ว่าจะเป็นการขยับกายทำไฉน จะเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ จะเป็นสภาพสงบหรือฟุ้งซ่านของจิต ทั้งหมดต่างก็มีเหตุเสมอ เช่นเราอยากเปลี่ยนจาก

ทำเดินเป็นท่างังก็เพราะเดินจนเมื่อย แสดงให้เห็นว่าอิริยาบถเดิน
ไม่เที่ยง หนอยู่ในสภาพเดินตลอดไปไม่ได้ เพราะสภาพเดินไม่ใช่
ตัวตน

เพียงอะไรปรากฏเด่น จิตจับสิ่งนั้นแล้วก็ล่วงรู้แห่งทะลุไปถึง
สิ่งอื่นๆ เช่นเมื่อเห็นอิริยาบถเดินไม่เที่ยง ก็เห็นตลอดสายไปถึงความ
จริงเช่นยิ่งเดินก็ยิ่งสะสมความทุกข์ทางกายมากขึ้นทุกที ความทุกข์
นั้นทำให้จิตกระสับกระส่ายไม่อาจสงบลงได้

เราจะเริ่มเห็นเค้าความจริงว่าเพราะมีสุขมีทุกข์ จึงก่อพลัง
ขับเคลื่อนทางใจให้เกิดความทะยานอยากขึ้นมาอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจ
เป็นเพียงความอยากขึ้นพื้นฐานเช่นเปลี่ยนอิริยาบถจากปัจจุบันให้
เป็นอื่น ไปจนถึงความอยากขึ้นที่ทำให้ตั้งใจดีหรือร้าย ก่อกุศลกรรม
หรืออกุศลกรรม ทำจิตให้สว่างหรือมืดขึ้นมา **ที่ตรงนั้นเราได้ชื่อว่า**
เป็นผู้แจ่มแจ้งเรื่องเหตุเกิดแห่งกรรม สมดังที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า
เหตุเกิดกรรมคือผัสสะและกิเลสทั้งหลาย

และเมื่อฝึกรู้ฝึกเห็นกายใจให้รอบด้านจนกระทั่งจิตมีความ
ตั้งมั่นเป็นสมาธิพอแล้ว ก็จะเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าถึงในเรื่องของ
วิบากอันเป็นอนิจจังอีกด้วย

ไม่ใช่ที่เราฝึกเห็นกายหรือเห็นใจอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วเกิด
ญาณรู้เห็นเฉพาะทางขึ้นมา แต่ต้องฝึกรู้ฝึกดูกายใจนี้ทุกๆ ต่อเนื่อง
กันหลายวัน หลายเดือน หรือหลายปี ถึงจุดหนึ่งจะเกิดความรอบรู้
ทำนองเดียวกับการเกิดของสัตวชาติญาณในสาขาอาชีพต่างๆ เช่น
คนมีหน้าที่ตรวจของเถื่อนมาหลายๆ ปีเข้า แค่มองกล่องพัสดุ
ปราดเดียวก็สัมผัสขึ้นมาเองเฉยๆ ว่ากล่องนี้มีปัญหา เป็นต้น

ผู้ฝึกรู้ตามจริงจะเห็นกายใจโดยความเป็นกรรมเก่ากรรมใหม่
อย่างไร ขอให้ดูจากที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้คือ...

ดูกรภิกษุทั้งหลาย กิกรรมเก่าเป็นไฉน ผู้มีปัญญาย่อมเห็นว่า
ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เป็นกรรมเก่า อันปัจจัยทั้งหลายปรุงแต่งแล้ว
สำเร็จด้วยเจตนา (ในอดีตชาติ) เป็นที่ตั้งแห่งเวทนา (ความรู้สึกลึกซึ้ง
ทุกข์อันเนื่องด้วยกายในปัจจุบันชาติ) ดูกรภิกษุทั้งหลาย นี่คือนสิ่งที่
เราเรียกว่า ‘กรรมเก่า’

ดูกรภิกษุทั้งหลาย กิกรรมใหม่เป็นไฉน กรรมที่บุคคลทำด้วย
กาย วาจา ใจ ในบัดนี้ นี่คือนสิ่งที่เราเรียกว่า ‘กรรมใหม่’

เราจะทราบว่ายัตถภาพของมนุษย์นี้ โดยรวมแล้วเป็นของสูง
จะยากดีมีจนแค่ไหน ก็ต้องเคยทำดีอะไรบางอย่างไว้ถึงจะได้มาเป็น
มนุษย์ นอกจากนั้นเรายังทราบว่าเดรัจฉานต่างๆก็มีเหตุของการ
กำเนิดเหมือนกัน แต่ต้องเป็นอกุศลบางอย่าง เป็นต้น

ความรู้เรื่องกรรมอาจจุดชนวนขึ้นมาจากความเห็นชัดตรง
ส่วนไหนก็ได้ อย่างเช่นเดรัจฉานบางตัวมีทุกข์แบบหนึ่งๆที่เราสัมผัส
ได้ด้วยใจว่าเกิดขึ้นเสมอๆ พอเราเห็นลักษณะทุกข์เช่นนั้นแจ่มชัด
ก็อาจเกิดความรู้แจ้งขึ้นเองว่าที่ต่อทุกข์เยี่ยงนี้ ก็เพราะเคยก่อทุกข์
ทำนองเดียวกันให้กับสัตว์อื่นมาก่อน

หรือเมื่อเราเห็นคนพิการ มีสภาพการเคลื่อนไหวไม่ปกติ เมื่อ
เห็นอาการทางกายชัด ก็อาจเกิดญาณรู้แหลมคมขึ้นมาว่าภาพโดยรวม
เช่นนั้นปรากฏขึ้นได้เพราะเคยมีกรรมใดในอดีตเป็นเหตุสร้างขึ้น
อันนี้อยู่นอกเหนือขอบเขตที่จะอธิบายได้ด้วยภาษาว่าอาการหยั่งรู้

เช่นนั้นเป็นอย่างไร ทำไมก่อกรรมแบบโน้นถึงมารับผลแบบนี้ ทั้งที่คิดๆแล้วไม่เห็นจะเกี่ยวข้องกัน

หรือเมื่อปรารถนา เพียงส่องดูความตั้งใจของคนๆหนึ่ง ว่ามีน้ำหนักดึงดูดให้แปะติดกับความมืดหรือความสว่างประมาณใด ก็สามารถเห็นเป็นนิมิตได้ว่าถ้าตายขณะนั้นเขาจะไปเกิดในภพใด ถ้าเปลี่ยนความตั้งใจในเส้นทางกรรมเดิมจะเปลี่ยนภพได้แค่ไหน

แต่ทั้งหลายทั้งปวง จะหยั่งรู้ได้ลึกซึ่งปานใด หากไม่สามารถหยั่งรู้เรื่องเดียว คือทำอะไรจะหมดกิเลส หมดความยึดมั่นถือมั่นในกายใจนี้ ก็ไม่เชื่อว่าบรรลุประโยชน์สูงสุดของวิชารู้ตามจริงเลย

● สติปัฏฐาน ๔

ขอสรุปอย่างมีบัญญัติในตอนท้ายนี้อีกครั้ง เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นกันต่อไป วิชารู้ตามจริงของพระพุทธเจ้านั้น โดยสรุปย่อๆก็คือการมีสติระลึกความเป็นไปในกายใจตามจริง ขอบเขตกายใจนี้ช้อยย่อยออกได้เป็นที่ตั้งของสติ ๔ ชนิด จึงเรียกว่า 'สติปัฏฐาน ๔' เรียงตามลำดับดังนี้

๑) กาย ได้แก่กลมหายใจ อิริยาบถใหญ่และอิริยาบถย่อย ความสกปรกของร่างกาย ความเป็นการประชุมกันของธาตุดิน น้ำ ไฟ ลม และความแน่นอนที่จะต้องเป็นซากศพในกาลต่อไป

๒) เวทนา ได้แก่ความรู้สึกสุข ทุกข์ เฉย ทั้งที่เนื่องด้วยเหยื่อล่อทางโลกเช่นกามคุณ ๕ และทั้งที่ไม่เนื่องด้วยเหยื่อล่อทางโลกเช่นการเกิดสตಿಯ่างต่อเนื่องจนเป็นสุข หรือการอยากได้ความสงบแต่ไม่ได้ตั้งใจเลยเป็นทุกข์

๓) **จิต** ได้แก่ความมีสภาพจิตเป็นต่างๆ ทั้งที่มีราคะ โสระ โมหะ และไม่มีกิเลสทั้งสาม ตลอดจนสภาพจิตหุดหู่ สภาพจิต ฟุ้งซ่าน สภาพจิตสงบอย่างใหญ่ สภาพจิตที่ปล่อยวางอุปาทานเลือนได้

๔) **ธรรม** ได้แก่สภาพธรรมต่างๆ ที่ปรากฏแสดงว่าขณะนี้ เกิดขึ้น ขณะนี้ตั้งอยู่ ขณะนี้ดับไป รวมทั้งสภาพธรรมที่แสดงความ ไม่ใช่ตัวตนออกมาอย่างโจ่งแจ้ง คือมีการประชุมกันของเหตุปัจจัย ต่างๆ ปรากฏผลลัพธ์อยู่ชั่วคราว เมื่อเหตุปัจจัยต่างฝ่ายต่าง แยกย้ายกันไปแล้ว ก็ไม่เหลือผลใดๆ ปรากฏต่ออีก

การฝึกรู้ตามจริงไปเรื่อยๆ นั้น ในที่สุดจะเกิดไฟล้างกิเลสออกจากจิตครั้งใหญ่ เรียกว่าเป็นปรากฏการณ์ 'บรรลุธรรม' ซึ่งขั้นต้น เรียกว่าเป็นการได้ดวงตาเห็นธรรม หรืออีกนัยหนึ่งรู้จักพระนิพพาน อันเป็นธรรมชาติที่ไม่มีสิ่งใดตั้งอยู่ในที่นั้นได้ กล่าวให้เข้าใจง่าย การรู้จักนิพพานคือการเห็นสภาพอันเป็นความจริงสูงสุด ความจริงสูงสุดคือความว่างจากตัวตน ดังนั้นจึงไม่มี 'ตัว' ใดๆ ตั้งอยู่ได้ใน สภาพอันเป็นยอดสุดแห่งความเป็นจริงนั้น แม้กระทั่งอากาศธาตุก็ไม่อาจถูกต้องนิพพานได้

ขณะของการเห็นนิพพานนั้น จิตจะเป็นหนึ่ง มีความตั้งมั่น ราบเรียบ และสิ่งที่ถูกรู้ก็ไม่ใช่รูปนิมิตหรือเสียงบอกอะไรทั้งสิ้น แต่เป็นธรรมชาติบริสุทธิ์ที่ปรากฏเปิดเผยอยู่แล้วตลอดมา โดยไม่เคย มีภาวะเกิดขึ้นหรือดับไป ไม่ว่าจะเป็นสิ่งใดเกิดขึ้นดับไปแค่นั้นก็ตาม ที่สัตว์ทั้งหลายไม่เคยเห็นนิพพาน ก็เพราะไม่เคยได้ฝึกรู้ตามจริง เมื่อไม่ฝึกรู้ตามจริงย่อมไม่อาจเข้าถึงความจริงขั้นสูงสุดได้เลย

ผู้ที่อยู่ในขั้นของการได้ดวงตาเห็นธรรมนั้น เรียกกันเป็นที่รู้เรียกกันเพื่อสื่อความเข้าใจแล้ว ว่าเป็น 'โสดาบันบุคคล' เป็นผู้ไม่ตกต่ำ และจะไม่บ่ายหน้าไปบ่ายบุญอีกเลย เพราะกิเลสไม่มีอำนาจพอจะครอบงำจิตให้เกิดความเห็นผิดในเรื่องของกรรมขั้นศีลพื้นฐานได้อีก อย่างไรก็ตาม โสดาบันบุคคลยังมีราคะ โทสะ โมหะเหมือนคนธรรมดาทั่วไป จึงมีภรรยาและบุตรได้ ยังแสดงอาการซึ่งเคียดไต่ ยังมีมานะอยู่ รู้ทั้งรู้ว่าตัวตนไม่มี เลิกเชื่ออย่างเด็ดขาดแล้วว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นตัวเป็นตน ไม่เป็นผู้ที่พูดอีกแล้วว่ามีอัตตาอันแท้จริงอยู่ในที่ใดๆ ทั้งโลกนี้และโลกหน้า

เมื่อโสดาบันบุคคลเจริญสติปัฏฐาน ๔ จนรู้แจ้งตามจริงถึงขั้นบังเกิดไฟล้างกิเลสอีกครั้ง ท่านจะยกระดับขึ้นเป็น 'สกิทาคามีบุคคล' เป็นผู้ทำราคะ โทสะ โมหะให้เบาบางลง กล่าวคือเครื่องขัดขวางจิตใจไม่ให้เห็นสภาพธรรมทั้งหลายตามจริงนั้น ลดกระแสคลื่นรบกวนลงมาก

เมื่อสกิทาคามีบุคคลเจริญสติปัฏฐาน ๔ จนรู้แจ้งตามจริงถึงขั้นบังเกิดไฟล้างกิเลสอีกครั้ง ท่านจะยกระดับขึ้นเป็น 'อนาคามีบุคคล' เป็นผู้ทำลายราคะและโทสะได้อย่างเด็ดขาด กล่าวคือคลื่นรบกวนไม่ให้จิตเห็นตามจริงจะดับไปถึงสองกระแสใหญ่ๆ เหลือเพียงคลื่นรบกวนในย่านของความมีมานะ ความมีใจถือว่าเป็นตัวเป็นตน

เมื่ออนาคามีบุคคลเจริญสติปัฏฐาน ๔ จนรู้แจ้งตามจริงถึงขั้นบังเกิดไฟล้างกิเลสอีกครั้ง ท่านจะยกระดับขึ้นเป็น 'อรหัตบุคคล' เป็นผู้ที่ไม่เหลือแม้ความรู้สึกในตัวตนอยู่อีก เรียกว่าคลื่นรบกวน

สุดท้ายถูกกำจัดทิ้งไปอย่างสิ้นเชิง ท่านจึงเห็นตามจริงอย่างชัดเจนที่สุด ว่าทั้งหลายทั้งปวงนั้นว่างจากตัวตน นี่แหละคือขั้นของการ 'ทำนิพพานให้แจ้ง' อย่างแท้จริง

● บทสำรวจตนเอง

- ๑) ขณะนี้เรารู้อะไรตามจริงอยู่บ้าง?
- ๒) สิ่งที่เรารู้ตามจริงเป็นเรื่องภายนอกหรือเรื่องภายใน?
- ๓) มีความถี่ห่างแค่ไหนที่เราสามารถรู้ได้ตามจริงว่ากำลังหายใจเข้าหรือหายใจออก?
- ๔) เราเคยมีความรู้สึกเห็นตามจริงบ้างหรือไม่ว่าชีวิตไม่เที่ยง?
- ๕) เราเคยมีความรู้สึกเห็นตามจริงบ้างหรือไม่ว่าสิ่งใดไม่เที่ยงสิ่งนั้นไม่ใช่ตัวตน?

● สรุป

ความจริงถ้าคิดๆ เอาเฉยๆ ดูเนื้อหาวิชารู้ตามจริงหรือที่เรียกอย่างเป็นทางการว่า 'สติปัฏฐาน ๔' นี้แล้ว เหมือนพระพุทธรเจ้ามิได้ทรงให้กระทำกิจอย่างใดเป็นพิเศษเลย ก็แค่ให้เห็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายใน **ขอบเขตของกายใจเราตามจริงเท่านั้น** เกิดอะไรขึ้นก็รู้ อะไรที่ว่านั้นดับไปก็รู้ มีอยู่เท่านั้น แต่ที่เรานึกไม่ถึงก็คือเมื่อใช้ชีวิตโดยอาศัย **รู้เห็นตามจริงง่ายๆ** ก็จะบังเกิดผลอันน่าพิศวงอย่างใหญ่หลวง

กล่าวคือเมื่อเจริญสติปัฏฐาน ๔ ไปจนถึงระดับของความมีสมาธิจิตตั้งมั่นผ่องแผ้ว แม้ยังไม่บรรลุธรรม ก็อาจได้อานิสงส์ต่างๆ

มากมายเหลือคณานับ ยิ่งเสียดายว่าฝึกศาสตร์ทางจิตที่ละศาสตร์ในโลกรวมกันเป็นร้อยเป็นพันศาสตร์ เพราะไม่มีศาสตร์ใดเข้าถึงรหัสลับในธรรมชาติได้มากไปกว่าวิธีทำลายอคติที่ห่อหุ้มจิตไม่ให้เห็นตามจริงอีกแล้ว

พระเถระในสมัยพุทธกาลต่างกล่าวยืนยันถึงผลข้างเคียงที่ไม่ตั้งใจจะได้แต่ก็ได้มา เป็นอภิญญาหรือความรู้เห็นอันยิ่งประการต่างๆ มีที่สุดที่เป็นสาระสำคัญคือเรื่องเกี่ยวกับการกรรมวิบาก ดังเช่นที่พระอนุรุทธะเคยกล่าวไว้ว่า **ดูกรผู้มีอายุทั้งหลาย เราย่อมรู้วิบากของการกระทำกรรมทั้งที่เป็นอดีต อนาคต และปัจจุบัน โดยฐานะ โดยเหตุ ตามความเป็นจริง เพราะได้เจริญ ได้กระทำไว้มากซึ่งสติปัญฐาน ๔**

คนเราสร้างกรรมซึ่งให้ตัวเองด้วยความไม่รู้ เมื่อรู้ว่าสร้างกรรมซึ่งแล้วจะต้องไปทุกข์ทรมานอดีตอดดับแคบอยู่ในกรรมซึ่งก็ย่อมเลิกสร้างกรรมซึ่ง ฉันใดก็ฉันนั้น เมื่อเป็นผู้รู้เรื่องกรรมวิบากอย่างแจ่มแจ้ง บุคคลย่อมไม่ทำกรรมอันเป็นไปเพื่อความเดือดร้อนของตนเองในภายภาคหน้า มีแต่จะเร่งรุดทำกรรมอันเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตนเองและคนที่รักรอบข้างแต่ถ้ายึดเดียว

สรุปสถิติบรรพ

การรู้ตามจริงมีหลายแบบ หลายระดับ คนยุคปัจจุบันมักมองว่าการรู้ตามจริงคือการพิสูจน์ได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ว่า 'ความจริง' เกี่ยวกับเรื่องที่คาใจบางอย่างนั้นเป็นอย่างไร

แต่สิ่งที่เราจำต้องยอมรับก็คือวิทยาศาสตร์ให้ความจริงอันเป็นที่สุดไม่ได้ถนัดถนี้นัก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กสุดในระดับอะตอม ตลอดไปจนถึงเรื่องใหญ่สุดระดับเอกภพ ทุกทฤษฎี ทุกการกะเก็งสันนิษฐาน อาจถูกหักล้างด้วยการค้นพบใหม่ๆเสมอ

ทว่าการรู้ตามจริงบางอย่างไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ต่อ เพราะเป็นสัจจะความจริงที่ไม่อาจถูกหักล้างด้วยการค้นพบครั้งใหม่ใดๆ ไม่ว่าจะเป็นปัจจุบันหรืออนาคต ยกตัวอย่างเช่นลมหายใจมีแค่เข้ากับออกสองอย่าง ถ้าเรา~~รู้~~ได้ถูกต้องในขณะที่มันปรากฏเป็นเข้าหรือปรากฏเป็นออก ก็แปลว่าเรากำลังรู้ตามจริงอยู่ในขณะนั้นๆ

ด้วยวิชา 'รู้ตามจริง' ของพระพุทธเจ้า เริ่มต้นอาจง่ายๆแบบที่ทุกคนรู้ได้อย่างเช่นลมหายใจเข้าออกอีก แต่สิ้นสุดอาจเป็นเรื่องอจินไตย เกินการคาดคิด เกินจินตนาการของมนุษย์ปุถุชนทั้งหลาย เช่นที่เกี่ยวกับกรรมวิบากและวิวัชฌิตทุกขดับโศกทั้งปวง แม้เป็นเรื่องอจินไตยเช่นนั้น เราก็สามารถรู้แจ่มแจ้งเฉพาะตน ว่านั่นเป็นของจริง

เป็นของแท้ เป็นของที่ทนต่อการพิสูจน์ในทุกกาล เช่นเดียวกับ
สามารถรู้ว่ลมหายใจเข้าออกเป็นเรื่องจริงนั่นเอง

คนเราชอบคิดว่าหลายสิ่งหลายอย่างในชีวิตเป็นเรื่องเล็ก
ต่อเมื่อฝึกู้ตามจริงมากเข้า เราจะเห็นว่าโลกนี้ไม่มีอะไรเป็นเรื่องเล็ก
ไม่มีการกระทำอันใดที่ควรประมาท เพราะแม้เพียงการยอมปล่อยให้
ความคิดอกุศลนิดๆหน่อยๆผุดขึ้นในหัวเราด้วยความเต็มใจยินดี
ปล่อยให้ความคิดอกุศลนิดๆหน่อยๆนั้นแปรเป็นคำพูดหรือการ
กระทำปรากฏต่อโลกภายนอก มันจะเกิดขึ้นอีกและอีก แล้วในที่สุด
มันจะสะสมเป็นอกุศลกรรมที่มีน้ำหนักใหญ่ คือเป็นนิสัยเสีย เป็น
อาชณณกรรมที่เราเสพติดมันจนได้

เมื่อเห็นความจริงในระดับของกรรมทางความคิดมากเข้า เราก้
จะยิ่งเชื่อที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า การเดินทางไปเรื่อยๆในสังสารวัฏนั้น
ไม่มีทางหนีพ้นนรกไปได้ เพราะจิตคนพร้อมจะไหลลงต่ำ ความคิด
อันเป็นอกุศลพร้อมจะปรากฏขึ้นชักจูงเราไปสู่อบายเสมอ ไม่มีอะไร
ที่น่ารักจริง มีแต่สิ่งลวงล่อให้หลงทำบาปทำกรรม ขอแค่พลาด หรือ
เพียงการตัดสินใจสองหน ก็เพียงพอแล้วต่อการได้นั่งกระดานลื่นไหล
ลงนรกโดยไม่ต้องใช้ความพยายามใดๆ

ผู้เห็นภัยในสังสารวัฏยอมแรงชวนชวายนทำบุญทำกุศลคุ้มตัว
และกระตือรือร้นพอที่จะทำทางนิพพานให้ตัวเองเอาไว้ แม้แค่เพียง
ต้นทางก็ยังมี

ความรู้ทางโลกนั้นไม่มีที่สิ้นสุด ยิ่งค้นพบก็ยิ่งแตกแขนงล่อใจ
ให้ค้นคว้าต่อมากขึ้นทุกที แต่ความรู้ทางธรรมนั้นมีที่สุด เพียงเลิก

ส่งใจออกไปใส่เรื่องข้างนอก แต่ค้นหาที่มาที่ไปของประสบการณ์ทั้งหมด
ตั้งคำถามไว้ถูกเป้าใหญ่สุด ประพฤติปฏิบัติตรงทางอันจะนำไปสู่
คำตอบอันจริงแท้ที่สุด นั่นแหละคือที่สุดทุกข์ นั่นแหละคือการ
ไม่ต้องทำกิจอันใดเพิ่มเติมเพื่อความดับทุกข์อีก

หน้าว่าง

บทส่งท้าย

หากเราอยู่ในวันสุดท้ายของชีวิต และจิตกำลังทำงานบทวนทุกสิ่งที่มีมาทั้งหมดในชีวิต หากยังนึกคิดบทวนได้ หลายคนคงถามตัวเองว่าได้ปล่อยโอกาสให้ตัวเองพลาดสิ่งดีๆ ในชีวิตอันใดไปบ้าง

ส่วนใหญ่คงนึกเสียดายว่าทำไมไม่จีบแม่คนนั้น ทำไมไม่รักพ่อคนนี้ ทำไมก่อนสอบมหาวิทยาลัยไม่ขยันเสียหน่อย ทำไมถึงทนทุกข์ทำงานในบริษัทที่ไม่ทำให้เราเจริญก้าวหน้าตั้งนานนม ทำไมไม่รออีกสักนิดแทนที่จะคิดสั้นแต่งงานกับเจ้านี้ ทำไมถึงไม่กล้าขอหย่าเสียตั้งแต่อายุน้อยๆ ทำไม ฯลฯ

คนเราจะนึกถึงบุคคลหรือเหตุการณ์ที่มีอิทธิพลสำคัญกับชีวิตคือนึกๆ แล้วพบความเป็นไปได้ ว่าสามารถพลิกผันชีวิตเราให้ดีขึ้นหรือทำให้เราใช้ชีวิตได้ราบรื่นขึ้นกว่าที่ผ่านมา เราปล่อยเวลาให้ล่วงเลยไป ปล่อยให้บางสิ่งหลุดมือไป ปล่อยให้บางอย่างอยู่กับเรานานเกินไป สารพัดสารเพที่ยังคิดยืงน่าเสียดาย

แต่คงไม่มีใครบ่นรำพึงกับตัวเอง ว่าทำไมไม่ศึกษาพุทธศาสนาเสียให้ถึงแก่นก่อนมาถึงวันสุดท้ายของชีวิต เพราะถ้าใครคิดเสียตายเช่นนั้นได้ ก็แปลว่าเขาต้องตระหนักมาก่อนว่าความรู้ในพุทธศาสนามีค่ายิ่งกว่าสิ่งใดๆ ทั้งหมดที่ผ่านพบมาตั้งแต่เกิดจนตาย

เมื่อไม่รู้ว่่าสิ่งใดน่าเสียตายที่สุด คนเราย่อมไม่รู้ลึกเสียตายสิ่งนั้น เขาจะตายไปโดยไม่ทราบด้วยซ้ำว่าสิ่งนั้นมีอยู่ในโลก และครั้งหนึ่งเขาเคยเกิดมาทันพบสิ่งนั้น

หลายคนเหมือนรู้แบบฟังๆผ่านหูมา ว่าเพชรพลอยในพุทธศาสนากองไว้ให้กอบโกย จงอย่าช้า อย่าปล่อยเวลาให้ผ่านไป ขอให้เอาติดตัวไปด้วยมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แต่ในเมื่อไม่เคยเป็นปายขึ้นมาถึงเขตที่เขากองทองไว้รอทำให้เห็นกับตา ส่วนใหญ่ก็แค่ฟังหูไว้หูแบบเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง จึงเป็นเรื่องเข้าใจได้ และน่าเห็นใจว่าทำไมคนจึงมาถึงฝั่งแห่งความปลอดภัยกันน้อยนัก

ขอฝากเรื่องน่าเสียตายในชีวิตไว้ในปัจฉิมลิขิตหน้านี

เรื่องแรก น่าเสียตายถ้าก่อนตายไม่ได้ศึกษาพุทธพจน์

เรื่องที่สอง น่าเสียตายถ้าศึกษาพุทธพจน์แล้วไม่เลื่อมใส

เรื่องที่สาม น่าเสียตายถ้าเลื่อมใสพุทธพจน์แล้วไม่ปฏิบัติตาม

เรื่องสุดท้าย น่าเสียตายถ้าปฏิบัติตามพุทธพจน์แต่ไม่ต่อเนื่องจนถึงฝั่ง...

คำ ข อ บ คุ ณ

ขอขอบคุณสำหรับคำแนะนำช่วยเหลือจาก

- ๑) คุณอนัญญา เรืองมา
- ๒) คุณเปี่ยมมงคล โชติกเสถียร
- ๓) คุณชนินทร์ อารีหนู
- ๔) คุณกนิษฐา อยู่ถาวร
- ๕) คุณพีรยสทธิ์ อุบลวัตร
- ๕) คุณเอกรัตน์ จันทร์รัฐติกาล
- ๗) คุณนฤพล ฉัตรภิบาล
- ๘) คุณวิญญู พิชญ์พงศ์ศา

ที่ช่วยปรับแต่งหนังสือให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

รวมผลงานคุณภาพติดอันดับขายดี ของ ‘ดังตฤณ’

เสียตาย... คนตายไม่ได้อ่าน
(ฉบับปรับปรุง)
ราคา ๒๓๕ บาท

มีชีวิตที่คิดไม่ถึง
ราคา ๑๙๕ บาท

๗ เดือนบรรลุมรรณ
ราคา ๒๙๕ บาท

กรรมพยากรณ์
ตอน ชนะกรรม
ราคา ๓๙๕ บาท

กรรมพยากรณ์
ตอน เลือกเกิดใหม่
ราคา ๓๙๕ บาท

วาทะดังตฤณ
(ฉบับชวนคิด)
ราคา ๗๐ บาท

วาทะดังตฤณ
(ฉบับความรักหลากหลาย)
ราคา ๗๐ บาท

เตรียมเสบียงไว้เลี้ยงตัว
(เล่ม ๑-๑๐)
ราคา ๘๐ บาท

คิดจากความว่าง ๑
ราคา ๑๒๕ บาท

คิดจากความว่าง ๒
ราคา ๑๙๕ บาท

คิดจากความว่าง ๓
ราคา ๑๙๐ บาท

ในหลวง ในรอยธรรม

หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมเหตุการณ์ประวัติศาสตร์เมื่อครั้งทรงผนวช พระราชปฐจา สันทนาธรรมกับพระวิปัสสนาจารย์และพระกัมมัฏฐานผู้ทรงคุณทั้งด้านปริยัติและปฏิบัติหลายรูป รวมทั้งพระราชดำรัสที่เกี่ยวข้องกับศาสนาแสดงให้เห็นถึงวิถิพุทธอันประเสริฐควรค่าแก่การน้อมนำมาศึกษาและปฏิบัติตามรอยธรรมของพ่อ ซึ่งประจักษ์แจ้งแห่งธรรมนำประทีปสู่ความร่มเย็นอันยั่งยืน

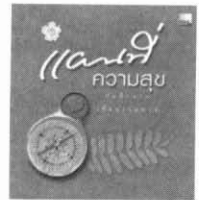
เรียบเรียงโดย ดนัย จันทรเจ้าฉาย สำนักพิมพ์ DMG ราคา ๑๙๙ บาท

แผนกความสุข

'แผนที่ความสุข' ได้รวบรวมผู้มีประสบการณ์การแสวงหาความสุขจากภายใน ทั้งสุขกายและสุขใจ มาร้อยเรียงเพื่อเป็นแผนที่นำทางไปสู่ความสงบสุขอันแท้จริง

เขียนโดย มุลินนิสตรศรี-สฤชต์วงศ์

สำนักพิมพ์ DMG ราคา ๒๔๕ บาท

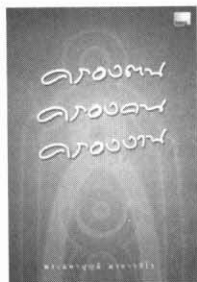

รหัสชีวิต

หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมประสบการณ์ชีวิตของบุคคลที่มีชื่อเสียง ผู้ซึ่งสามารถหลอมรวมการปฏิบัติธรรมให้เป็นหนึ่งเดียวกับการใช้ชีวิต มีทั้งนักเขียน นักวิชาการ และนักธุรกิจ รวม ๑๐ ท่าน อาทิ ดังตฤณ, ผศ.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ, วิกรม กรมดิษฐ์ เป็นต้น หายเล่ายังชวนไขประตูสู่สถานปฏิบัติธรรมถึง ๒๖ แห่ง เพื่อการเข้าถึงความสงบอย่างแท้จริง

เขียนโดย นงคณา ห่านวิไล, มนสิกุล โอวาทเภสัชช์ สำนักพิมพ์ DMG ราคา ๑๙๕ บาท

ครองตน ครองคน ครองงาน

การครองตน ครองคน และครองงาน คือ การรู้จักการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง ถูกทำนองครองธรรม รู้จักวิธีที่จะปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น และรู้จักที่จะอยู่ร่วมโลกเดียวกันกับเรา ซึ่งการอยู่ร่วมกับผู้อื่นนั้น สิ่งที่เชื่อมเราเข้าหากันได้ก็คือ การทำงาน เราจึงต้องรู้จักครองงานให้เป็นสุขด้วย

เขียนโดย พระมหาบุญมี มาลาชิโร สำนักพิมพ์ DMG

ราคา ๑๑๕ บาท

อยู่อย่างไร เมื่อกายใจต้องเจ็บปวด

อยู่อย่างไรเมื่อกายใจต้องเจ็บปวด (How to live with pain) แม้จะไม่ใช่คำตอบต่อปัญหาทุกข้อ แต่ก็ เป็นข้อแนะนำหลักๆ ที่คุณต้องไปสกัดแต่ง และนำไปใช้ให้เหมาะสมกับตัวคุณเอง หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะช่วยให้คุณคลายทุกข์ และเป็นแสงสว่างนำทางชีวิตคุณขึ้นฝั่งได้

เขียนโดย กำธร เก่งสกุล สำนักพิมพ์ DMG

ราคา ๑๒๐ บาท

ทำอย่างไร ให้ใจถึงธรรม

หนังสือเล่มนี้เสมือนเป็นตำราที่เฉลยแก่ผู้ที่ยังเวียนว่ายอยู่ในวัฏสงสาร พระอาจารย์มานพ อุปสโม ได้ถ่ายทอดด้วยธรรมซึ่งเข้าใจง่ายและชัดเจน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เพื่อพัฒนาสติสัมปชัญญะให้่องไว สัมผัสทางใจด้วยปัญญา เข้าใจและเข้าถึง ไขปัญหาจิตใจที่ผูกไว้ด้วยความไม่รู้ จนสามารถถอนทุกข้อออกจากใจได้อย่างแท้จริง

เขียนโดย พระอาจารย์มานพ อุปสโม สำนักพิมพ์ DMG

ราคา ๘๕ บาท

ด้วยปณิธานแห่ง ดีเอ็มจี

ล่วงเลยถึงพุทธกาล ผู้คนไม่น้อยเชื่อว่า คุณธรรมกับความร่ำรวยเดินอยู่บนเส้นทางขนาน
น้อยคนจะเชื่อว่า เส้นทางยาตราแห่งทางโลกและทางธรรมจะมาบรรจบบนถนนเดียวกัน

บุคคลผู้ใฝ่ความร่ำรวยและนิยมเงินทองเห็นพ้องว่าทางลัดสู่ความมั่งคั่งต้องแลกมาด้วยการเบียดเบียนเพื่อนมนุษย์เท่านั้นจึงจะไปสู่จุดหมาย

สำนักพิมพ์ดีเอ็มจี ยังเชื่อว่า **'คุณธรรม'** จะเป็นตะเกียงนำทางสู่ความสำเร็จตลอดไป

เราตั้งใจเติม **'ปัญญา'** ด้วยหนังสือการตลาด การบริหาร และพัฒนาตนเองเพื่อให้
บุคคลเดินไปข้างหน้า โดยมีทุนสมองไว้ต่อรองกับโลกความรู้ตะวันตก ที่นับวันยิ่งเชี่ยวชาญ
ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์นานัปการถูกคิดขึ้นเพื่อนำมาใช้เป็นหนทางรอดของธุรกิจ

วิถีแห่งการพัฒนาตนเองให้รู้เท่าทัน จึงมีขึ้นเพื่อให้คนไทยได้ศึกษาโดยยึดหลักให้เห็นว่า
ความสำเร็จของบุคคลระดับโลกล้วนมีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว

แต่ในยามที่อ่อนล้า การดิ้นรนไปข้างหน้า ดังช้างป่าติดกับนายพรานยิ่งทำให้อ่อนแรง หนังสือ
ของสำนักพิมพ์ดีเอ็มจี จึงมีไว้เป็นเครื่องประดับประดาจิตใจให้ผู้บริหาร คนทำงาน หนุ่มสาว
และทุกผู้ทุกคน ที่ยังมีชีวิตมุ่งดีทางโลก แต่ไม่ละทิ้งทางธรรม ได้ใช้เป็นที่พักพิงตลอดจนเป็น
เครื่องระลึกถึง **ทาน ศีล ภาวนา** อย่างชาวพุทธที่มั่นคง

ถึงวันนี้ เรายังเชื่อมั่นตามท้องคัมภีร์ศาสนาพุทธว่า... iva

ยศยอมเจริญแก่ผู้ขยัน มีสติ มีการทำงานสะอาด

ทำงานด้วยความรอบคอบ เป็นอยู่โดยชอบธรรม ไม่ประมาท

เชิญร่วมท่องโลกความรู้ และเข้าสู่เส้นทางธรรมไปกับเรา...

สำนักพิมพ์ดีเอ็มจี

เสียดาย...ไม่ได้บันทึก

เสียดาย...ไม่ได้บันทึก

เสียดาย...ไม่ได้บันทึก

เสียดาย...ไม่ได้บันทึก

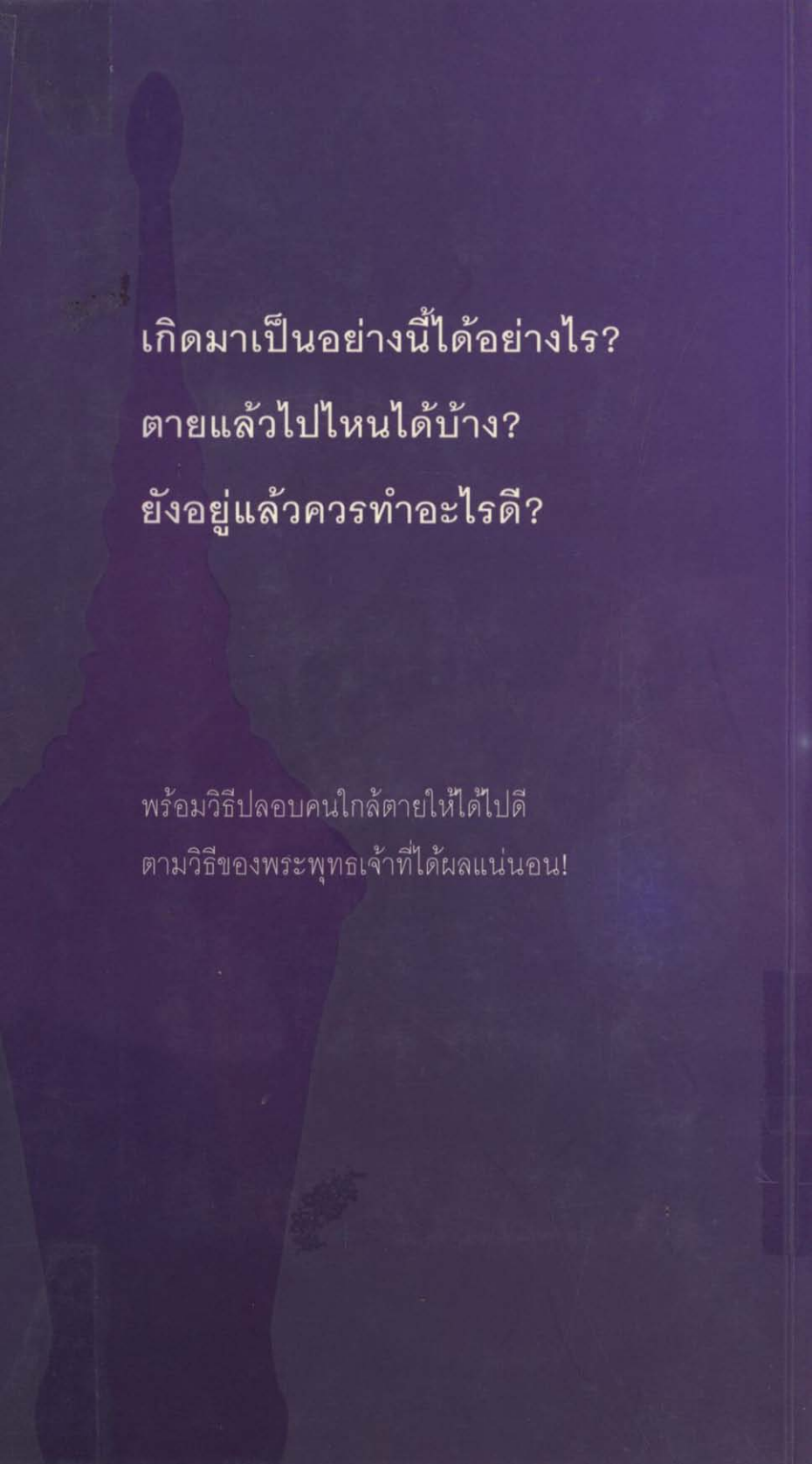
เสียดาย...ไม่ได้บันทึก

เสียดาย...ไม่ได้บันทึก

เสียดาย...ไม่ได้บันทึก

เสียดาย...ไม่ได้บันทึก

เลข ๑

เกิดมาเป็นอย่างนี้ได้อย่างไร?

ตายแล้วไปไหนได้บ้าง?

ยังอยู่แล้วควรทำอะไรดี?

พร้อมวิธีปลอบคนใกล้ตายให้ได้ไปได้

ตามวิธีของพระพุทธเจ้าที่ได้ผลแน่นอน!